

大般若波罗蜜多经

(六百卷：第三百三十一卷至第三百四十卷)

唐三藏法师玄奘奉 诏译

南無本師釋迦牟尼佛

说明

本简体注音版《大般若波罗蜜多经》电子书，根据《乾隆大藏经》大乘般若部，第 0001 部，唐三藏法师玄奘奉诏译《大般若波罗蜜多经》原藏影印本校正注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二〇年二月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
净口业真言	- 1 -
净三业真言	- 1 -
安土地真言	- 1 -
普供养真言	- 2 -
开经偈	- 2 -
大般若波罗蜜多经卷第三百三十一	- 3 -
初分愿行品第五十一之二	- 3 -
初分殑伽天品第五十二	- 19 -
初分善学品第五十三之一	- 23 -
大般若波罗蜜多经卷第三百三十二	- 31 -
初分善学品第五十三之二	- 31 -
大般若波罗蜜多经卷第三百三十三	- 58 -
初分善学品第五十三之三	- 58 -
大般若波罗蜜多经卷第三百三十四	- 86 -
初分善学品第五十三之四	- 86 -
大般若波罗蜜多经卷第三百三十五	- 114 -
初分善学品第五十三之五	- 114 -
初分断分别品第五十四之一	- 121 -
大般若波罗蜜多经卷第三百三十六	- 155 -
初分断分别品第五十四之二	- 155 -
大般若波罗蜜多经卷第三百三十七	- 191 -
初分巧便学品第五十五之一	- 191 -
大般若波罗蜜多经卷第三百三十八	- 219 -
初分巧便学品第五十五之二	- 219 -
大般若波罗蜜多经卷第三百三十九	- 245 -
初分巧便学品第五十五之三	- 245 -
大般若波罗蜜多经卷第三百四十	- 271 -
初分巧便学品第五十五之四	- 271 -

补阙真言 - 297 -

回向偈 - 297 -

●起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南無香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

(三遍)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵.修唎修唎.摩诃修唎.修修唎.萨婆诃.

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

(三遍)

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵.娑嚩.婆嚩秫驮.娑嚩达摩娑嚩.婆嚩秫度憾

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

(三遍)

ná mó sān mǎnduō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆.母驮喃.唵度噜度噜.地尾.娑婆诃

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普 供 养 真 言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ wà zǐ là hòng
唵.誝誝曩.三婆嚩.鞞日啰斛.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南 無 本 师 释 迦 牟 尼 佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开 经 偈

(一遍)

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无 上 甚 深 微 妙 法 百 千 万 劫 难 遭 遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我 今 见 闻 得 受 持 愿 解 如 来 真 实 义

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sān shí yī
大般若波罗蜜多经卷第三百三十一

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn yuàn xíng pǐn dì wǔ shí yī zhī èr
初分愿行品第五十一之二

fù cì shàn xiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波
luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng xì shǔ zhǔ zǎi zhū yǒu suǒ zuò bù dé zì zài
罗蜜多，见诸有情系属主宰，诸有所作不得自在。
shàn xiàn shì pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng
善现，是菩萨摩诃萨见此事已作是思惟：‘我当
yún hé fāng biàn bá jì zhū yǒu qíng lèi lìng dé zì zài jì sī wéi yǐ
云何方便拔济诸有情类令得自在？’既思惟已
zuò shì yuàn yán wǒ dāng jīng qín bú gù shēn mìng xiū xíng liù zhǒng bō
作是愿言：‘我当精勤不顾身命，修行六种波
luó mì duō chéng shú yǒu qíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuán mǎn jí zhèng
罗蜜多，成熟有情、严净佛土，令速圆满疾证
wú shàng zhèng děng pú tí wǒ fó tǔ zhōng zhū yǒu qíng lèi dé wú zhǔ
无上正等菩提，我佛土中诸有情类得无主
zǎi zhū yǒu suǒ zuò jiē dé zì zài nǎi zhì bú jiàn zhǔ zǎi xíng xiàng yì
宰，诸有所作皆得自在，乃至不见主宰形像，亦
fù bù wén zhǔ zǎi míng zì wéi yǒu rú lái yīng zhèng děng jué yǐ fǎ
复不闻主宰名字，唯有如来、应、正等觉以法
tǒng shè míng wéi fǎ wáng shàn xiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù
统摄名为法王。’善现，是菩萨摩诃萨由此六
zhǒng bō luó mì duō sù dé yuán mǎn lín jìn wú shàng zhèng děng pú tí
种波罗蜜多，速得圆满邻近无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波
luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng zhū qù chā bié shàn xiàn shì pú sà mó hē
罗蜜多，见诸有情诸趣差别。善现，是菩萨摩诃
sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng yún hé fāng biàn bá jì zhū
萨见此事已作是思惟：‘我当云何方便拔济诸

yǒuqíng lèi lìng wú shàn è zhū qù chā bié jì sī wéi yǐ zuò shì
有情类，令无善恶诸趣差别？’ 既思惟已作是
yuànyán wǒ dāng jīng qín bú gù shēnmìng xiū xíng liù zhǒng bō luó mì
愿言：‘我当精勤不顾身命，修行六种波罗蜜
duō chéngshú yǒuqíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuánmǎn jí zhèng wú
多，成熟有情、严净佛土，令速圆满疾证无
shàng zhèng děng pú tí wǒ fó tǔ zhōng dé wú shàn è zhū qù chā bié
上正等菩提，我佛土中得无善恶诸趣差别，
nǎi zhì wú yǒu dì yù pángshēng guǐ jiè ā sù luò rén tiān
乃至无有地狱、傍生、鬼界、阿素洛、人、天
míng zì yī qiè yǒuqíng jiē tóng yī lèi děng xiū yī yè wèi jiē hé
名字，一切有情皆同一类，等修一业，谓皆和
hé xiū xíng bù shī bō luó mì duō xiū xíng jìng jiè ān rěn jīng jìn
合修行布施波罗蜜多，修行净戒、安忍、精进、
jìng lǜ bō rě bō luó mì duō ān zhù nèi kōng ān zhù wài kōng nèi
静虑、般若波罗蜜多；安住内空，安住外空、内
wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi
外空、空空、大空、胜义空、有为空、无为
kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng
空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性
kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng
空、自相空、共相空、一切法空、不可得空、
wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng ān zhù zhēn rú ān
无性空、自性空、无性自性空；安住真如，安
zhù fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng
住法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思议
jiè xiū xíng sì niàn zhù xiū xíng sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
界；修行四念住，修行四正断、四神足、五根、
wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī ān zhù kǔ shèng dì ān
五力、七等觉支、八圣道支；安住苦圣谛，安
zhù jí miè dào shèng dì xiū xíng sì jìng lǜ xiū xíng sì wú liàng
住集、灭、道圣谛；修行四静虑，修行四无量、
sì wú sè dìng xiū xíng bā jiě tuō xiū xíng bā shèng chù jiǔ cì dì
四无色定；修行八解脱，修行八胜处、九次第
dìng shí biàn chù xiū xíng kōng jiě tuō mén xiū xíng wú xiàng wú yuàn
定、十遍处；修行空解脱门，修行无相、无愿

jiě tuō mén xiū xíng wǔ yǎn xiū xíng liù shéntōng xiū xíng sān mó dì mén
解脱门；修行五眼，修行六神通；修行三摩地门，
xiū xíng tuó luó ní mén xiū xíng fó shí lì xiū xíng sì wú suǒ wèi sì
修行陀罗尼门；修行佛十力，修行四无所畏、四
wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng
无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共
fǎ xiū xíng wú wàng shī fǎ xiū xíng héng zhù shě xìng xiū xíng yī qiè
法；修行无忘失法，修行恒住舍性；修行一切
zhì xiū xíng dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì xiū xíng pú sà mó hē sà
智，修行道相智、一切相智；修行菩萨摩诃萨
xíng xiū xíng wú shàng zhèng děng pú tí shàn xiàn shì pú sà mó hē
行；修行无上正等菩提。’善现，是菩萨摩诃
sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuán mǎn lín jìn wú shàng
萨由此六种波罗蜜多，速得圆满邻近无上
zhèng děng pú tí
正等菩提。

fù cì shàn xiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波
luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng sì shēng chā bié yī zhě luǎn shēng èr
罗蜜多，见诸有情四生差别。一者、卵生。二
zhě tāi shēng sān zhě shī shēng sì zhě huà shēng shàn xiàn
者、胎生。三者、湿生。四者、化生。善现，
shì pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng yún hé fāng
是菩萨摩诃萨见此事已作是思惟：‘我当云何方
biàn bá jì zhū yǒu qíng lèi lìng wú rú shì sì shēng chā bié jì sī
便拔济诸有情类，令无如是四生差别？’既思
wéi yǐ zuò shì yuàn yán wǒ dāng jīng qín bú gù shēn mìng xiū xíng liù
惟已作是愿言：‘我当精勤不顾身命，修行六
zhǒng bō luó mì duō chéng shú yǒu qíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuán
种波罗蜜多，成熟有情、严净佛土，令速圆
mǎn jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí wǒ fó tǔ zhōng zhū yǒu qíng lèi
满疾证无上正等菩提，我佛土中诸有情类，
dé wú rú shì sì shēng chā bié zhū yǒu qíng lèi jiē tóng huà shēng shàn
得无如是四生差别，诸有情类皆同化生。’善
xiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuán
现，是菩萨摩诃萨由此六种波罗蜜多，速得圆
mǎn lín jìn wú shàng zhèng děng pú tí
满邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波

luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng wú wǔ shéntōng yú suǒ zuò shì bù dé zì zài
罗蜜多，见诸有情无五神通，于所作事不得自在。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng
善现，是菩萨摩诃萨见此事已作是思惟：‘我当

yún hé fāngbiàn bá jì zhū yǒu qíng lèi jiē lìng huò dé wǔ shéntōng huì
云何方便拔济诸有情类，皆令获得五神通慧？’

jì sī wéi yǐ zuò shì yuànyán wǒ dāng jīng qín bú gù shēnmìng xiū
既思惟已作是愿言：‘我当精勤不顾身命，修

xíng liù zhǒng bō luó mì duō chéngshú yǒu qíng yán jìng fó tǔ lìng sù
行六种波罗蜜多，成熟有情、严净佛土，令速

yuánmǎn jí zhèng wú shàng zhèngděng pú tí wǒ fó tǔ zhōng zhū yǒu
圆满疾证无上正等菩提，我佛土中诸有

qíng lèi wǔ shéntōng huì jiē dé zì zài shànxiàn shì pú sà mó hē
情类，五神通慧皆得自在。’善现，是菩萨摩诃

sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuánmǎn lín jìn wú shàng
萨由此六种波罗蜜多，速得圆满邻近无上

zhèngděng pú tí
正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波

luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng shòu yòng duàn shí shēnyǒuzhǒngzhǒng dà xiǎo
罗蜜多，见诸有情受用段食，身有种种大小

biàn lì nóngxuè chòu huì shēn kě yànshě shànxiàn shì pú sà mó hē
便利，脓血臭秽深可厌舍。善现，是菩萨摩诃

sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng yún hé bá jì rú shì shòu
萨见此事已作是思惟：‘我当云何拔济如是受

yòng duàn shí zhū yǒu qíng lèi lìng qí shēnzhōng wú zhū biàn huì jì
用段食诸有情类，令其身中无诸便秽？’既

sī wéi yǐ zuò shì yuànyán wǒ dāng jīng qín bú gù shēnmìng xiū xíng
思惟已作是愿言：‘我当精勤不顾身命，修行

liù zhǒng bō luó mì duō chéngshú yǒu qíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuán
六种波罗蜜多，成熟有情、严净佛土，令速圆

mǎn jí zhèng wú shàng zhèngděng pú tí wǒ fó tǔ zhōng zhū yǒu qíng lèi
满疾证无上正等菩提，我佛土中诸有情类，

jiē tóng shòu yòng miào fǎ xǐ shí qí shēn xiāng jié wú zhū biàn huì shàn
皆同受用妙法喜食，其身香洁无诸便秽。’善

xiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuán
现，是菩萨摩诃萨由此六种波罗蜜多，速得圆
mǎn lín jìn wú shàngzhèngděng pú tí
满邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波

luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng shēn wú guāng míng zhū yǒu suǒ zuò xū qiú wài
罗蜜多，见诸有情身无光明，诸有所作须求外

zhào shànxiàn shì pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi
照。善现，是菩萨摩诃萨见此事已作是思惟：

wǒ dāng yún hé fāng biàn bá jì zhū yǒu qíng lèi lìng lí rú shì wú
‘我当云何方便拔济诸有情类，令离如是无

guāng míng shēn jì sī wéi yǐ zuò shì yuàn yán wǒ dāng jīng qín bú
光明身？’既思惟已作是愿言：‘我当精勤不

gù shēn mìng xiū xíng liù zhǒng bō luó mì duō chéng shú yǒu qíng yán
顾身命，修行六种波罗蜜多，成熟有情、严

jìng fó tǔ lìng sù yuán mǎn jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí wǒ fó
净佛土，令速圆满疾证无上正等菩提，我佛

tǔ zhōng zhū yǒu qíng lèi shēn jù guāng míng bù jiǎ wài zhào shànxiàn
土中诸有情类，身具光明不假外照。’善现，

shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuán mǎn
是菩萨摩诃萨由此六种波罗蜜多，速得圆满

lín jìn wú shàngzhèngděng pú tí
邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波

luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng suǒ jū zhī tǔ yǒu zhòu yǒu yè yǒu yuè
罗蜜多，见诸有情所居之土，有昼、有夜、有月、

bàn yuè shí jié suì shù zhuǎn biàn fēi héng shànxiàn shì pú sà mó hē
半月，时节岁数转变非恒。善现，是菩萨摩诃

sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng yún hé fāng biàn bá jì zhū
萨见此事已作是思惟：‘我当云何方便拔济诸

yǒu qíng lèi lìng suǒ jū tǔ wú zhòu yè děng zhū biàn yì shì jì sī
有情类，令所居土无昼夜等诸变易事？’既思

wéi yǐ zuò shì yuàn yán wǒ dāng jīng qín bú gù shēn mìng xiū xíng liù
惟已作是愿言：‘我当精勤不顾身命，修行六

zhǒng bō luó mì duō chéng shú yǒu qíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuán
种波罗蜜多，成熟有情、严净佛土，令速圆

mǎn jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí wǒ fó tǔ zhōng dé wú zhòu yè
满疾证无上正等菩提，我佛土中得无昼夜

jí yuèbànyuè shí jié suì shù nǎi zhì wú yǒuzhòu yè děngmíng shàn
及月半月时节岁数，乃至无有昼夜等名。’善

xiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuán
现，是菩萨摩诃萨由此六种波罗蜜多，速得圆

mǎn lín jìn wú shàngzhèngděng pú tí
满邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波

luó mì duō jiàn zhū yǒuqíng shòuliàngduǎn cù shànxiàn shì pú sà mó
罗蜜多，见诸有情寿量短促。善现，是菩萨摩

hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng yún hé fāngbiàn bá jì
诃萨见此事已作是思惟：‘我当云何方便拔济

zhū yǒuqíng lèi lìng lí rú shì shòuliàngduǎn cù jì sī wéi yǐ zuò
诸有情类，令离如是寿量短促？’既思惟已作

shì yuànyán wǒ dāng jīng qín bú gù shēnmìng xiū xíng liù zhǒng bō luó
是愿言：‘我当精勤不顾身命，修行六种波罗

mì duō chéngshú yǒuqíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuánmǎn jí zhèng
蜜多，成熟有情、严净佛土，令速圆满疾证

wú shàngzhèngděng pú tí wǒ fó tǔ zhōng zhū yǒuqíng lèi shòuliàng
无上正等菩提，我佛土中诸有情类，寿量

chángyuǎn jié shù nán zhī shànxiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù
长远劫数难知。’善现，是菩萨摩诃萨由此六

zhǒng bō luó mì duō sù dé yuánmǎn lín jìn wú shàngzhèngděng pú tí
种波罗蜜多，速得圆满邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波

luó mì duō jiàn zhū yǒuqíng wú zhòng xiàng hǎo shànxiàn shì pú sà mó
罗蜜多，见诸有情无众相好。善现，是菩萨摩

hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng yún hé fāngbiàn bá jì
诃萨见此事已作是思惟：‘我当云何方便拔济

zhū yǒuqíng lèi lìng dé xiàng hǎo jì sī wéi yǐ zuò shì yuànyán wǒ
诸有情类令得相好？’既思惟已作是愿言：‘我

dāng jīng qín bú gù shēnmìng xiū xíng liù zhǒng bō luó mì duō chéngshú
当精勤不顾身命，修行六种波罗蜜多，成熟

yǒuqíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuánmǎn jí zhèng wú shàngzhèngděng
有情、严净佛土，令速圆满疾证无上正等

pú tí wǒ fó tǔ zhōngzhūyǒuqíng lèi jù sān shí èr dà shì fū xiàng
菩提，我佛土中诸有情类，具三十二大士夫相，
bā shí suí hǎoyuánmǎnzhuāngyán yǒuqíngjiàn zhī shēngjìngmiào xǐ
八十随好圆满庄严，有情见之生净妙喜。
shànxiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé
善现，是菩萨摩诃萨由此六种波罗蜜多，速得
yuánmǎn lín jìn wú shàngzhèngděng pú tí
圆满邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波
luó mì duō jiànyǒuqíng lèi lí zhūshàngēn shànxiàn shì pú sà mó
罗蜜多，见有情类离诸善根。善现，是菩萨摩
hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng yún hé bá jì rú shì zhū
诃萨见此事已作是思惟：‘我当云何拔济如是诸
yǒuqíng lèi lìng jù shàngēn jì sī wéi yǐ zuò shì yuànyán wǒ dāng
有情类令具善根？’既思惟已作是愿言：‘我当
jīng qín bú gù shēnmìng xiū xíng liù zhǒng bō luó mì duō chéngshúyǒu
精勤不顾身命，修行六种波罗蜜多，成熟有
qíng yánjìng fó tǔ lìng sù yuánmǎn jí zhèng wú shàngzhèngděng pú
情、严净佛土，令速圆满疾证无上正等菩
tí wǒ fó tǔ zhōngzhūyǒuqíng lèi yī qiè chéng jiù shèngmiàoshàngēn
提，我佛土中诸有情类，一切成就胜妙善根，
yóu cǐ shàngēnnéngbànzhǒngzhǒngshàngmiàogòng jù gòngyǎngzhū fó
由此善根能办种种上妙供具供养诸佛，
chéng sī fú lì suí suǒshēngchù fù nénggòngyǎngzhū fó shì zūn shàn
乘斯福力随所生处复能供养诸佛世尊。’善
xiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuán
现，是菩萨摩诃萨由此六种波罗蜜多，速得圆
mǎn lín jìn wú shàngzhèngděng pú tí
满邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波
luó mì duō jiàn zhūyǒuqíng jù shēn xīn bìng shēnbìngyǒu sì yī zhě
罗蜜多，见诸有情具身心病。身病有四：一者、
fēngbìng èr zhě rè bìng sānzhě tánbìng sì zhě fēngděng
风病。二者、热病。三者、痰病。四者、风等
zhǒngzhǒng zá bìng xīn bìng yì sì yī zhě tānbìng èr zhě chēn
种种杂病。心病亦四：一者、贪病。二者、瞋

bìng sānzhě chībìng sì zhě mànděngzhū fánǎobìng shànxiàn
病。三者、痴病。四者、慢等诸烦恼病。善现，
shì pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ dāng yún hé bá
是菩萨摩诃萨见此事已作是思惟：‘我当云何拔
jì rú shì shēn xīn bìng kǔ zhū yǒu qíng lèi jì sī wéi yǐ zuò shì yuàn
济如是身心病苦诸有情类？’既思惟已作是愿
yán wǒ dāng jīng qín bú gù shēn mìng xiū xíng liù zhǒng bō luó mì duō
言：‘我当精勤不顾身命，修行六种波罗蜜多，
chéng shú yǒu qíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuán mǎn jí zhèng wú shàng
成熟有情、严净佛土，令速圆满疾证无上
zhèng děng pú tí wǒ fó tǔ zhōng zhū yǒu qíng lèi shēn xīn qīng jìng wú
正等菩提，我佛土中诸有情类，身心清净无
zhū bìng kǔ nǎi zhì bù wén fēng bìng rè bìng tán bìng fēng děng zá
诸病苦，乃至不闻风病、热病、痰病、风等杂
bìng zhī míng yì fù bù wén tān bìng chēn bìng chī bìng màn děng
病之名，亦复不闻贪病、瞋病、痴病、慢等
fán ǎo bìng míng shàn xiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō
烦恼病名。’善现，是菩萨摩诃萨由此六种波
luó mì duō sù dé yuán mǎn lín jìn wú shàng zhèng děng pú tí
罗蜜多，速得圆满邻近无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波
luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng zhǒng zhǒng yì yào huò yǒu yào qù shēng wén
罗蜜多，见诸有情种种意乐，或有乐趣声闻
shèng zhě huò yǒu yào qù dú jué shèng zhě huò yǒu yào qù wú shàng shèng
乘者，或有乐趣独觉乘者，或有乐趣无上乘
zhě shàn xiàn shì pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ
者。善现，是菩萨摩诃萨见此事已作是思惟：‘我
dāng yún hé fāng biàn bá jì zhū yǒu qíng lèi lìng qí qì shě yào qù shēng
当云何方便拔济诸有情类，令其弃舍乐趣声
wén dú jué shèng yì wéi lìng yào qù wú shàng dà shèng jì sī
闻、独觉乘意，唯令乐趣无上大乘？’既思
wéi yǐ zuò shì yuàn yán wǒ dāng jīng qín bú gù shēn mìng xiū xíng liù
惟已作是愿言：‘我当精勤不顾身命，修行六
zhǒng bō luó mì duō chéng shú yǒu qíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuán
种波罗蜜多，成熟有情、严净佛土，令速圆
mǎn jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí wǒ fó tǔ zhōng zhū yǒu qíng lèi
满疾证无上正等菩提，我佛土中诸有情类，

wéi qiú wú shàngzhèngděng pú tí bú yàoshēngwén dú jué shèngguǒ
唯求无上正等菩提，不乐声闻、独觉乘果，
nǎi zhì wú yǒu èr shèng zhī míng wéiwén dà shèngzhōngzhōnggōng dé
乃至无有二乘之名，唯闻大乘种种功德。’
shànxiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé
善现，是菩萨摩诃萨由此六种波罗蜜多，速得
yuánmǎn lín jìn wú shàngzhèngděng pú tí
圆满邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波
luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng qǐ zēngshàngmàn wèinéngzhēn shí lí duàn
罗蜜多，见诸有情起增上慢，未能真实离断
shēngmìng wèi wǒ zhēn shí lí duànshēngmìng wèinéngzhēn shí lí bù yǔ
生命谓我真实离断生命，未能真实离不与
qǔ lí yù xié xíng wèi wǒ zhēn shí lí bù yǔ qǔ lí yù xié xíng wèi
取、离欲邪行谓我真实离不与取、离欲邪行；未
néngzhēn shí lí xū kuáng yǔ wèi wǒ zhēn shí lí xū kuáng yǔ wèinéng
能真实离虚诳语谓我真实离虚诳语，未能
zhēn shí lí cū è yǔ lí lí jiàn yǔ lí zá huì yǔ wèi wǒ zhēn shí lí
真实离粗恶语、离离间语、离杂秽语谓我真实离
cū è yǔ lí lí jiàn yǔ lí zá huì yǔ wèinéngzhēn shí lí yú tān
粗恶语、离离间语、离杂秽语；未能真实离于贪
yù wèi wǒ zhēn shí lí yú tān yù wèinéngzhēn shí lí yú chēn huì jí
欲谓我真实离于贪欲，未能真实离于瞋恚及
lí xié jiàn wèi wǒ zhēn shí lí yú chēn huì jí lí xié jiàn wèi dé chū jìng
离邪见谓我真实离于瞋恚及离邪见；未得初静
lǜ wèi dé chū jìng lǜ wèi dé dì èr dì sān dì sì jìng lǜ wèi dé
虑谓得初静虑，未得第二、第三、第四静虑谓得
dì èr dì sān dì sì jìng lǜ wèi dé kōng wú biānchùdìng wèi dé kōng
第二、第三、第四静虑；未得空无边处定谓得空
wú biānchùdìng wèi dé shí wú biānchù wú suǒyǒuchù fēi xiǎng fēi
无边处定，未得识无边处、无所有处、非想非
fēi xiǎngchùdìng wèi dé shí wú biānchù wú suǒyǒuchù fēi xiǎng fēi fēi
非想处定谓得识无边处、无所有处、非想非非
xiǎngchùdìng wèi dé cí wú liàng wèi dé cí wú liàng wèi dé bēi xǐ
想处定；未得慈无量谓得慈无量，未得悲、喜、
shě wú liàng wèi dé bēi xǐ shě wú liàng wèi dé shén jìng zhì zhèngtōng
舍无量谓得悲、喜、舍无量；未得神境智证通

wèi dé shén jìng zhì zhèng tōng wèi dé tiān yǎn tiān ěr tā xīn sù
谓得神境智证通，未得天眼、天耳、他心、宿
zhù suí niàn zhì zhèng tōng wèi dé tiān yǎn tiān ěr tā xīn sù zhù suí
住随念智证通谓得天眼、天耳、他心、宿住随
niàn zhì zhèng tōng wèi dé bú jìng guān wèi dé bú jìng guān wèi dé cí bēi
念智证通；未得不净观谓得不净观，未得慈悲、
niàn xī yuán qǐ jiè chā bié guān wèi dé cí bēi niàn xī yuán qǐ
念息、缘起、界差别观谓得慈悲、念息、缘起、
jiè chā bié guān wèi dé zhǐ guān dì wèi dé zhǐ guān dì wèi dé zhǒng
界差别观；未得止观地谓得止观地，未得种
xìng dì dì bā dì jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì wèi
性地、第八地、见地、薄地、离欲地、已办地谓
dé zhǒng xìng dì dì bā dì jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn
得种性地、第八地、见地、薄地、离欲地、已办
dì wèi dé dú jué pú tí wèi dé dú jué pú tí wèi dé bù shī bō luó
地；未得独觉菩提谓得独觉菩提；未得布施波罗
mì duō wèi dé bù shī bō luó mì duō wèi dé jìng jiè ān rěn jīng jìn
蜜多谓得布施波罗蜜多，未得净戒、安忍、精进、
jìng lù bō rě bō luó mì duō wèi dé jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng
静虑、般若波罗蜜多谓得净戒、安忍、精进、静
lù bō rě bō luó mì duō wèi zhèng nèi kōng wèi zhèng nèi kōng wèi
虑、般若波罗蜜多；未证内空谓证内空，未
zhèng wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng
证外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空
wèi zhèng wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng wèi zhèng zhēn rú wèi zhèng
谓证外空乃至无性自性空；未证真如谓证
zhēn rú wèi zhèng fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bù biàn yì xìng
真如，未证法界、法性、不虚妄性、不变异性、
píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
平等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、
bù sī yì jiè wèi zhèng fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè wèi zhèng kǔ shèng
不思議界谓证法界乃至不思議界；未证苦圣

dì wèizhèng kǔ shèng dì wèizhèng jí miè dào shèng dì wèizhèng
谛谓证苦圣谛，未证集、灭、道圣谛谓证
jí miè dào shèng dì wèi dé sì niàn zhù wèi dé sì niàn zhù wèi
集、灭、道圣谛；未得四念住谓得四念住，未
dé sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī
得四正断、四神足、五根、五力、七等觉支、
bā shèng dào zhī wèi dé sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī wèi dé
八圣道支谓得四正断乃至八圣道支；未得
sì jìng lǜ wèi dé sì jìng lǜ wèi dé sì wú liàng sì wú sè dìng wèi dé
四静虑谓得四静虑，未得四无量、四无色定谓得
sì wú liàng sì wú sè dìng wèi dé bā jiě tuō wèi dé bā jiě tuō wèi
四无量、四无色定；未得八解脱谓得八解脱，未
dé bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wèi dé bā shèng chù jiǔ
得八胜处、九次第定、十遍处谓得八胜处、九
cì dì dìng shí biàn chù wèi dé kōng jiě tuō mén wèi dé kōng jiě tuō mén
次第定、十遍处；未得空解脱门谓得空解脱门，
wèi dé wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wèi dé wú xiàng wú yuàn jiě tuō
未得无相、无愿解脱门谓得无相、无愿解脱
mén wèi dé jí xǐ dì wèi dé jí xǐ dì wèi dé lí gòu dì fā guāng
门；未得极喜地谓得极喜地，未得离垢地、发光
dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú
地、焰慧地、极难胜地，现前地、远行地、不
dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì wèi dé lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì
动地、善慧地、法云地谓得离垢地乃至法云地；
wèi dé wǔ yǎn wèi dé wǔ yǎn wèi dé liù shén tōng wèi dé liù shén tōng
未得五眼谓得五眼，未得六神通谓得六神通；
wèi dé sān mó dì mén wèi dé sān mó dì mén wèi dé tuó luó ní mén wèi
未得三摩地门谓得三摩地门，未得陀罗尼门谓
dé tuó luó ní mén wèi dé fó shí lì wèi dé fó shí lì wèi dé sì wú
得陀罗尼门；未得佛十力谓得佛十力，未得四无
suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí
所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十
bā fó bú gòng fǎ wèi dé sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ
八佛不共法谓得四无所畏乃至十八佛不共法；
wèi dé wú wàng shī fǎ wèi dé wú wàng shī fǎ wèi dé héng zhù shě xìng
未得无忘失法谓得无忘失法，未得恒住舍性
wèi dé héng zhù shě xìng wèi dé yī qiè zhì wèi dé yī qiè zhì wèi dé dào
谓得恒住舍性；未得一切智谓得一切智，未得道

xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wèi dé dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wèi yán
 相智、一切相智谓得道相智、一切相智；未严
 jìng fó tǔ wèi yán jìng fó tǔ wèi chéng shú yǒu qíng wèi chéng shú yǒu qíng
 净佛土谓严净佛土，未成熟有情谓成熟有情；
 wèi jiě shì jiāng gōng qiǎo jì yì wèi jiě shì jiāng gōng qiǎo jì yì wèi xiū
 未解世间工巧技¹艺谓解世间工巧技²艺；未修
 pú sà mó hē sà xíng wèi xiū pú sà mó hē sà xíng wèi dé wú shàng zhèng
 菩萨摩诃萨行谓修菩萨摩诃萨行；未得无上正
 děng pú tí wèi dé wú shàng zhèng děng pú tí
 等菩提谓得无上正等菩提。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi
 “善现，是菩萨摩诃萨见此事已作是思惟：

wǒ dāng yún hé bá jì rú shì zhū yǒu qíng lèi lìng qí yuǎn lí zēng
 ‘我当云何拔济如是诸有情类，令其远离增
 shàng màn jié jì sī wéi yǐ zuò shì yuàn yán wǒ dāng jīng qín bú
 上慢结？’既思惟已作是愿言：‘我当精勤不
 gù shēn mìng xiū xíng liù zhǒng bō luó mì duō chéng shú yǒu qíng yán
 顾身命，修行六种波罗蜜多，成熟有情、严
 jìng fó tǔ lìng sù yuán mǎn jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí wǒ fó
 净佛土，令速圆满疾证无上正等菩提，我佛
 tǔ zhōng dé wú rú shì zēng shàng màn zhě yī qiè yǒu qíng lí zēng shàng
 土中得无如是增上慢者，一切有情离增上
 màn shàn xiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō
 慢。’善现，是菩萨摩诃萨由此六种波罗蜜多，
 sù dé yuán mǎn lín jìn wú shàng zhèng děng pú tí
 速得圆满邻近无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
 “复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波

luó mì duō jiàn zhū yǒu qíng zhí zhuó zhū fǎ wèi zhí zhuó sè zhí zhuó
 罗蜜多，见诸有情执著诸法，谓执著色，执著
 shòu xiǎng xíng shí zhí zhuó yǎn chù zhí zhuó ěr bí shé
 受、想、行、识；执著眼处，执著耳、鼻、舌、
 shēn yì chù zhí zhuó sè chù zhí zhuó shēng xiāng wèi chù
 身、意处；执著色处，执著声、香、味、触、
 fǎ chù zhí zhuó yǎn jiè zhí zhuó ěr bí shé shēn yì jiè
 法处；执著眼界，执著耳、鼻、舌、身、意界；

¹ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

² 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

zhí zhuó sè jiè zhí zhuóshēng xiāng wèi chù fǎ jiè zhí zhuó
执著色界，执著声、香、味、触、法界；执著
yǎn shí jiè zhí zhuó ěr bí shé shēn yì shí jiè zhí zhuó
眼识界，执著耳、鼻、舌、身、意识界；执著
yǎnchù zhí zhuó ěr bí shé shēn yì chù zhí zhuóyǎnchù
眼触，执著耳、鼻、舌、身、意触；执著眼触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu zhí zhuó ěr bí shé shēn yì chùwéi
为缘所生诸受，执著耳、鼻、舌、身、意触为
yuánsuǒshēngzhūshòu zhí zhuó dì jiè zhí zhuóshuǐ huǒ fēng
缘所生诸受；执著地界，执著水、火、风、
kōng shí jiè zhí zhuó yīn yuánxìng zhí zhuóděng wú jiànyuán suǒ
空、识界；执著因缘性，执著等无间缘、所
yuányuán zēngshàngyuánxìng zhí zhuó wú míng zhí zhuóxíng shí
缘缘、增上缘性；执著无明，执著行、识、
míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
名色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死；
zhí zhuó wǒ zhí zhuóyǒuqíng mìngzhě shēngzhě yǎngzhě shì
执著我，执著有情、命者、生者、养者、士
fū bǔ tè qié luó yì shēng rú tóng zuòzhě shòuzhě zhī
夫、补特伽罗、意生、儒童、作者、受者、知
zhě jiànzhě zhí zhuó bù shī bō luó mì duō zhí zhuó jìng jiè ān rěn
者、见者；执著布施波罗蜜多，执著净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō zhí zhuó nèi kōng zhí zhuó
精进、静虑、般若波罗蜜多；执著内空，执著
wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéi
外空、内外空、空空、大空、胜义空、有为
kōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì
空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无变异
kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng
空、本性空、自相空、共相空、一切法空、
bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng zhí
不可得空、无性空、自性空、无性自性空；执
zhuózhēn rú zhí zhuó fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì
著真如，执著法界、法性、不虚妄性、不变异
xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū
性、平等性、离生性、法定、法住、实际、虚
kōng jiè bù sī yì jiè zhí zhuó kǔ shèng dì zhí zhuó jí miè
空界、不思議界；执著苦圣谛，执著集、灭、

dàoshèng dì zhí zhuó sì niànzhù zhí zhuó sì zhèngduàn sì shén zú
道圣谛；执著四念住，执著四正断、四神足、
wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī zhí zhuó sì jìng
五根、五力、七等觉支、八圣道支；执著四静
lǜ zhí zhuó sì wúliàng sì wú sè dìng zhí zhuó bā jiě tuō zhí
虑，执著四无量、四无色定；执著八解脱，执
zhuó bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù zhí zhuókōng jiě tuō
著八胜处、九次第定、十遍处；执著空解脱
mén zhí zhuó wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zhí zhuó jí xǐ dì zhí
门，执著无相、无愿解脱门；执著极喜地，执
zhuó lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiànrán
著离垢地、发光地、焰慧地、极难胜地、现前
dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì zhí zhuó
地、远行地、不动地、善慧地、法云地；执著
wǔ yǎn zhí zhuó liù shéntōng zhí zhuósān mó dì mén zhí zhuó tuó luó
五眼，执著六神通；执著三摩地门，执著陀罗
ní mén zhí zhuó fó shí lì zhí zhuó sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
尼门；执著佛十力，执著四无所畏、四无碍解、
dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ zhí zhuó
大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法；执著
wú wàng shī fǎ zhí zhuóhéngzhù shěxìng zhí zhuó yī qiè zhì zhí zhuó
无忘失法，执著恒住舍性；执著一切智，执著
dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zhí zhuó yù liú guǒ zhí zhuó yī lái
道相智、一切相智；执著预流果，执著一来、
bù huán ā luó hàn guǒ zhí zhuó dú jué pú tí zhí zhuó pú sà mó
不还、阿罗汉果；执著独觉菩提；执著菩萨摩
hē sà xíng zhí zhuó wú shàngzhèngděng pú tí
诃萨行；执著无上正等菩提。

shànxiàn pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi
“善现，菩萨摩诃萨见此事已作是思惟：

wǒ dāng yún hé bá jì rú shì zhū yǒuqíng lèi lìng lí zhí zhuó jì
‘我当云何拔济如是诸有情类令离执著？’既
sī wéi yǐ zuò shì yuànyán wǒ dāng jīng qín bú gù shēnmìng xiū xíng
思惟已作是愿言：‘我当精勤不顾身命，修行
liù zhǒng bō luó mì duō chéngshú yǒuqíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuán
六种波罗蜜多，成熟有情、严净佛土，令速圆
mǎn jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí wǒ fó tǔ zhōngzhū yǒuqíng lèi
满疾证无上正等菩提，我佛土中诸有情类，

wú rú shì děngzhǒngzhǒng zhí zhuó shànxiàn shì pú sà mó hē sà yóu
无如是等种种执著。’善现，是菩萨摩诃萨由
cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuánmǎn lín jìn wú shàngzhèngděng
此六种波罗蜜多，速得圆满邻近无上正等
pú tí
菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波
luó mì duō jiànyǒu rú lái yīng zhèngděng jué guāng míng yǒu liàng
罗蜜多，见有如来、应、正等觉光明有量、
shòumìng yǒu liàng zhū dì zǐ zhòngshù yǒu fēn xiàn shànxiàn shì pú
寿命有量，诸弟子众数有分限。善现，是菩
sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi wǒ yún hé dé guāng míng
萨摩诃萨见此事已作是思惟：‘我³云何得光明
wú liàng shòumìng wú liàng zhū dì zǐ zhòngshù wú fēn xiàn jì sī
无量、寿命无量，诸弟子众数无分限？’既思
wéi yǐ zuò shì yuànyán wǒ dāng jīng qín bú gù shēnmìng xiū xíng liù
惟已作是愿言：‘我当精勤不顾身命，修行六
zhǒng bō luó mì duō chéngshú yǒuqíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuán
种波罗蜜多，成熟有情、严净佛土，令速圆
mǎn jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí ěr shí wǒ shēnguāng míng wú
满疾证无上正等菩提，尔时，我身光明无
liàng shòumìng wú liàng zhū dì zǐ zhòngshù wú fēn xiàn shànxiàn
量、寿命无量，诸弟子众数无分限。’善现，
shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuánmǎn
是菩萨摩诃萨由此六种波罗蜜多，速得圆满
lín jìn wú shàngzhèngděng pú tí
邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩诃萨具修六种波
luó mì duō jiànyǒu rú lái yīng zhèngděng jué suǒ jū fó tǔ zhōuyuán
罗蜜多，见有如来、应、正等觉所居佛土周圆
yǒu liàng shànxiàn shì pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi
有量。善现，是菩萨摩诃萨见此事已作是思惟：
wǒ yún hé dé suǒ jū fó tǔ zhōuyuán wú liàng jì sī wéi yǐ zuò
‘我云何得所居佛土周圆无量？’既思惟已作

³ 大正藏：我当；永乐北藏及龙藏：我

shì yuànyán wǒ dāng jīng qín bú gù shēnmìng xiū xíng liù zhǒng bō luó
是愿言：‘我当精勤不顾身命，修行六种波罗
mì duō chéngshú yǒuqíng yán jìng fó tǔ lìng sù yuánmǎn jí zhèng
蜜多，成熟有情、严净佛土，令速圆满疾证
wú shàngzhèngděng pú tí shí fāng gè rú jìng qié shā shù dà qiān shì jiè
无上正等菩提，十方各如殄伽沙数大千世界
hé wéi yī tǔ wǒ zhù qí zhōngshuō fǎ jiàohuà wú liàng wú shù wú biān
合为一土，我住其中说法教化无量无数无边
yǒuqíng shànxiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō
有情。’善现，是菩萨摩訶萨由此六种波罗蜜多，
sù dé yuánmǎn lín jìn wú shàngzhèngděng pú tí
速得圆满邻近无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà jù xiū liù zhǒng bō
“复次，善现，有菩萨摩訶萨具修六种波

luó mì duō jiàn zhū yǒuqíng shēng sǐ cháng yuǎn zhū yǒuqíng jiè qí shù
罗蜜多，见诸有情生死长远，诸有情界其数
wú biān shànxiàn shì pú sà mó hē sà jiàn cǐ shì yǐ zuò shì sī wéi
无边。善现，是菩萨摩訶萨见此事已作是思惟：

shēng sǐ biān jì yóu rú xū kōng zhū yǒuqíng jiè yì fù rú shì suī
‘生死边际犹如虚空，诸有情界亦复如是，虽

wú zhēn shí zhū yǒuqíng lèi liú zhuǎnshēng sǐ huò dé niè pán ér zhū yǒu
无真实诸有情类流转生死或得涅槃，而诸有
qíng wàng zhí wéi yǒu lún huí shēng sǐ shòu kǔ wú biān wǒ dāng yún hé
情妄执为有，轮回生死受苦无边，我当云何

fāng biàn bá jì jì sī wéi yǐ zuò shì yuànyán wǒ dāng jīng qín bú
方便拔济？’既思惟已作是愿言：‘我当精勤不

gù shēnmìng xiū xíng liù zhǒng bō luó mì duō chéngshú yǒuqíng yán
顾身命，修行六种波罗蜜多，成熟有情、严
jìng fó tǔ lìng sù yuánmǎn jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí wèi zhū
净佛土，令速圆满疾证无上正等菩提，为诸

yǒuqíng shuō wú shàng fǎ jiē lìng jiě tuō shēng sǐ dà kǔ yì lìng zhèng
有情说无上法，皆令解脱生死大苦，亦令证

zhī shēng sǐ jiě tuō dōu wú suǒ yǒu jiē bì jìng kōng shànxiàn shì pú
知生死解脱都无所有皆毕竟空。’善现，是菩

sà mó hē sà yóu cǐ liù zhǒng bō luó mì duō sù dé yuánmǎn lín jìn
萨摩訶萨由此六种波罗蜜多，速得圆满邻近

wú shàngzhèngděng pú tí
无上正等菩提。”

chūfēnjìngqiétiānpǐn dì wǔshí èr
初分殄伽天品第五十二

ěr shí huìzhōngyǒu yī tiān nǚ míngjìng qiétiān cóngzuò ér qǐ
尔时，会中有一天女名殄伽天，从座而起，
piān fù zuǒjiān yòu xī zhuó dì hé zhǎngxiàng fó bó yán shì zūn
偏覆左肩，右膝著地，合掌向佛白言：“世尊！
wǒ dāng xiū xíng bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě
我当修行布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若
bō luó mì duō chéngshú yǒuqíng yán jìng fó tǔ suǒ qiú fó tǔ rú
波罗蜜多，成熟有情、严净佛土，所求佛土如
jīn rú lái yīng zhèngděng jué wèi zhū dà zhòng yú cǐ bō rě bō luó mì
今如来、应、正等觉为诸大众于此般若波罗蜜
duō shēn shēn jīng zhōng suǒ shuō tǔ xiàng yī qiè jù zú
多甚深经中所说土相一切具足。”

shí jìng qiétiānzuò shì yǔ yǐ jí qǔ zhǒngzhǒng jīn huā yín
时，殄伽天作是语已，即取种种金华、银
huā shuǐ lù shēnghuā zhū zhuāngyán jù jí chí jīn sè tiān yī yī
华、水陆生华、诸庄严具，及持金色天衣一
shuāng gōngjìng zhì chéng ér sàn fó shàng fó shén lì gù shàngyǒng⁴
双，恭敬至诚而散佛上。佛神力故上涌⁴
xū kōng wǎn zhuǎnyòuxuán yú fó dǐngshàngbiànchéng sì zhù sì jiǎo
虚空宛⁵转右旋，于佛顶上变成四柱四角
bǎo tái qī shì zhuāngyánshèn kě ài yào yú shì tiān nǚ chí cǐ bǎo tái
宝台，绮饰庄严甚可爱乐。于是天女持此宝台，
yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí
与诸有情平等共有回向无上正等菩提。

ěr shí rú lái zhī bǐ tiān nǚ zhì yuàn shēn guǎng jí biàn wēixiào
尔时，如来知彼天女志愿深广即便微笑，
zhū fó fǎ ěr yú wēixiào shí yǒuzhǒngzhǒngguāng cóngkǒu ér chū jīn
诸佛法尔，于微笑时有种种光从口而出，今
fó yì ěr yú qí miàn mén fàng zhǒngzhǒngguāng qīng huáng chì bái hóng
佛亦尔，于其面门放种种光，青黄赤白红
bì zǐ lǜ biànzhào shí fāng wú liàng wú biān wú shù shì jiè huán lái cǐ
碧紫绿，遍照十方无量无边无数世界，还来此

⁴ 大正藏：踊；永乐北藏及龙藏：涌

⁵ 大正藏：婉；永乐北藏及龙藏：宛

tǔ xiàn dà shén biàn rào fó sān zā rù fó dǐng zhōng
土现大神变，绕佛三匝，入佛顶中。

ěr shí ā nán dǔ sī shì yǐ cóng zuò ér qǐ yòu xī zhuó dì
尔时，阿难睹斯事已，从坐而起右膝著地，

hé zhǎng xiàng fó bó yán shì zūn hé yīn hé yuán xiàn cǐ wēi xiào
合掌向佛白言：“世尊！何因何缘现此微笑？

zhū fó wēi xiào fēi wú yīn yuán
诸佛微笑非无因缘。”

fó gào ā nán jīn cǐ tiān nǚ yú wèi lái shì dāng dé zuò fó
佛告阿难：“今此天女于未来世当得作佛，

jié míng xīng yù fó hào jīn huā rú lái yīng zhèng děng jué míng xíng
劫名星喻，佛号金华如来、应、正等觉、明行

yuán mǎn shàn shì shì jiān jiě wú shàng zhàng fū tiáo yù shì
圆满、善逝、世间解、无上丈夫、调御士、

tiān rén shī fó bó qié fàn ā nán dāng zhī jīn cǐ tiān nǚ jí shì
天人师、佛、薄伽梵。阿难当知！今此天女即是

zuì hòu suǒ shòu nǚ shēn shě cǐ shēn yǐ biàn shòu nán shēn jìn wèi lái jì
最后所受女身，舍此身已便受男身，尽未来际

bú fù zuò nǚ cóng cǐ mò yǐ shēng yú dōng fāng bú dòng rú lái yīng
不复作女。从此没已生于东方不动如来、应、

zhèng děng jué shèn kě ài yào fó shì jiè zhōng yú bǐ fó suǒ qín xiū fàn
正等觉甚可爱乐佛世界中，于彼佛所勤修梵

xíng cǐ nǚ bǐ jiè yì hào jīn huā xiū zhū pú sà mó hē sà xíng ā
行，此女彼界亦号金华，修诸菩萨摩诃萨行。阿

nán cǐ jīn huā pú sà mó hē sà yú bǐ mò yǐ fù shēng tā fāng
难，此金华菩萨摩诃萨，于彼没⁶已复生他方，

cóng yī fó tǔ zhì yī fó tǔ yú shēng shēng chù cháng bù lí fó rú
从一佛土至一佛土，于生生处常不离佛。如

zhuàn lún wáng cóng yī tái guān zhì yī tái guān huān yú shòu lè nǎi zhì
转轮王从一台观至一台观欢娱受乐，乃至

mìng zhōng zú bù lǚ dì jīn huā pú sà yì fù rú shì cóng yī fó guó
命终足不履地，金华菩萨亦复如是，从一佛国

wǎng yī fó guó nǎi zhì wú shàng zhèng děng pú tí yú shēng shēng zhōng
往一佛国，乃至无上正等菩提，于生生中

cháng bù lí fó tīng shòu zhèng fǎ xiū pú sà xíng
常不离佛，听受正法修菩萨行。”

⁶ 大正藏：歿；永乐北藏及龙藏：没

ěr shí ā nán qiè zuò shì niàn jīn huā pú sà dāng zuò fó shí
尔时，阿难窃作是念：“金华菩萨当作佛时，

yì yīng xuān shuō shēn hēn bō rě bō luó mì duō bǐ huì pú sà mó hē sà
亦应宣说甚深般若波罗蜜多，彼会菩萨摩诃萨

zhòng qí shù duō shǎo yīng rú jīn fó pú sà zhòng huì
众其数多少应如今佛菩萨众会。”

fó zhī qí niàngào ā nán yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
佛知其念告阿难言：“如是！如是！如汝所

niàn jīn huā pú sà dāng zuò fó shí yì wèi zhòng huì xuān shuō rú shì
念。金华菩萨当作佛时，亦为众会宣说如是

shēn hēn bō rě bō luó mì duō bǐ huì pú sà mó hē sà zhòng qí shù
甚深般若波罗蜜多，彼会菩萨摩诃萨众其数

duō shǎo yì rú jīn fó pú sà zhòng huì ā nán dāng zhī shì jīn huā
多少，亦如今佛菩萨众会。阿难当知！是金华

pú sà mó hē sà dāng zuò fó shí bǐ fó shì jiè chū jiā dì zǐ qí liàng
菩萨摩诃萨当作佛时，彼佛世界出家弟子其量

shènduō bù kě chēng shǔ wèi bù kě shǔ ruò bǎi ruò qiān ruò bǎi qiān
甚多不可称数，谓不可数若百、若千、若百千、

ruò jù zhī ruò bǎi jù zhī ruò qiān jù zhī ruò bǎi qiān jù zhī ruò
若俱胝、若百俱胝、若千俱胝、若百千俱胝、若

nà yǔ duō ruò bǎi nà yǔ duō ruò qiān nà yǔ duō ruò bǎi qiān nà yǔ
那庾多、若百那庾多、若千那庾多、若百千那庾

duō dà bì chū zhòng dàn kě zǒng shuō wú shù wú liàng wú biān bǎi qiān
多大苾刍众，但可总说无数、无量、无边百千

jù zhī nà yǔ duō dà bì chū zhòng ā nán dāng zhī shì jīn huā pú sà
俱胝那庾多大苾刍众。阿难当知！是金华菩萨

mó hē sà dāng zuò fó shí qí tǔ wú yǒu rú cǐ bō rě bō luó mì duō
摩诃萨当作佛时，其土无有如此般若波罗蜜多

jīng zhōng suǒ shuō zhòng duō guò huàn
经中所说众多过患。”

ěr shí jù shòu ā nán fù bó fó yán shì zūn jīn cǐ tiān
尔时，具寿阿难复白佛言：“世尊！今此天

nǚ xiān yú hé fó yǐ fā wú shàng zhèng děng jué xīn zhòng zhū shàn gēn
女先于何佛，已发无上正等觉心，种诸善根

huí xiàng fā yuàn jīn dé yù fó gōng jìng gòng yǎng ér dé shòu yú bú tuì
回向发愿，今得遇佛恭敬供养而得受于不退

zhuǎn jì
转记？”

fó gào ā nán jīn cǐ tiān nǚ yú rán dēng fó yǐ fā wú shàng
佛告阿难：“今此天女于然灯佛，已发无上

zhèngděng jué xīn zhòngzhū shàngēn huí xiàng fā yuàn gù jīn yù wǒ
正等觉心，种诸善根回向发愿，故今遇我

gōngjǐng gòngyǎng ér dé shòu yú bú tuì zhuǎn jì ā nán dāng zhī
恭敬供养，而得受于不退转记。阿难当知！

wǒ yú guò qù rán dēng fó suǒ yǐ wǔ jīng huā fèng sǎn bǐ fó huí xiàng fā
我于过去然灯佛所，以五茎华奉散彼佛回向发

yuàn rán dēng rú lái yīng zhèngděng jué zhī wǒ gēn shú ér shòu wǒ
愿，然灯如来、应、正等觉知我根熟而授我

jì tiān nǚ ěr shí wén fó shòu wǒ dà pú tí jì huān xǐ yǒngyuè
记，天女尔时闻佛授我大菩提记，欢喜踊跃，

jí yǐ jīn huā fèng sǎn fó shàng biàn fā wú shàng zhèngděng jué xīn
即以金华奉散佛上，便发无上正等觉心，

zhòngzhū shàngēn huí xiàng fā yuàn shǐ wǒ lái shì yú cǐ pú sà dāng
种诸善根回向发愿：‘使我来世于此菩萨当

zuò fó shí yì rú jīn fó xiàn qián shòu wǒ dà pú tí jì gù wǒ jīn
作佛时，亦如今佛现前授我大菩提记。’故我今

zhě yǔ bǐ shòu jì
者与彼授记。”

jù shòu ā nán wén fó suǒ shuō huān xǐ yǒngyuè fù bó fó yán
具寿阿难闻佛所说欢喜踊跃，复白佛言：

jīn cǐ tiān nǚ jiǔ wèi wú shàng zhèngděng pú tí zhí zhòng dé běn
“今此天女久为无上正等菩提植种⁷德本，

jīn dé chéngshú fó wèishòu jì
今得成熟，佛为授记。”

fó gào ā nán rú shì rú shì jīn cǐ tiān nǚ jiǔ wèi wú shàng
佛告阿难：“如是！如是！今此天女久为无上

zhèngděng pú tí zhí zhòng dé běn jīn jì chéngshú wǒ wèishòu jì
正等菩提植种⁸德本，今既成熟，我为授⁹记。”

⁷ 大正藏：众；永乐北藏及龙藏：种

⁸ 大正藏：众；永乐北藏及龙藏：种

⁹ 大正藏：受；永乐北藏及龙藏：授

chū fēn shàn xué pǐn dì wǔ shí sān zhī yī
初分善学品第五十三之一

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn xíng shēn bō rě
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！行深般若

bō luó mì duō zhū pú sà mó hē sà yún hé xí jìn kōng sān mó dì
波罗蜜多诸菩萨摩诃萨，云何习近空三摩地？

yún hé rù kōng sān mó dì yún hé xí jìn wú xiàng sān mó dì yún
云何入空三摩地？云何习近无相三摩地？云

hé rù wú xiàng sān mó dì yún hé xí jìn wú yuàn sān mó dì yún
何入无相三摩地？云何习近无愿三摩地？云

hé rù wú yuàn sān mó dì yún hé xí jìn sì niàn zhù yún hé xiū sì
何入无愿三摩地？云何习近四念住？云何修四

niàn zhù yún hé xí jìn sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
念住？云何习近四正断、四神足、五根、五力、

qī děng jué zhī bā shèng dào zhī yún hé xiū sì zhèng duàn nǎi zhì bā
七等觉支、八圣道支？云何修四正断乃至八

shèng dào zhī yún hé xí jìn fó shí lì yún hé xiū fó shí lì
圣道支？云何习近佛十力？云何修佛十力？

yún hé xí jìn sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
云何习近四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大

xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yún hé xiū sì wú suǒ wèi nǎi zhì
喜、大舍、十八佛不共法？云何修四无所畏乃至

shí bā fó bú gòng fǎ
十八佛不共法？”

fó yán shàn xiàn xíng shēn bō rě bō luó mì duō zhū pú sà mó
佛言：“善现，行深般若波罗蜜多诸菩萨摩

hē sà yīng guān sè kōng yīng guān shòu xiǎng xíng shí kōng
诃萨，应观色空，应观受、想、行、识空；

yīng guān yǎn chù kōng yīng guān ěr bí shé shēn yì chù kōng
应观眼处空，应观耳、鼻、舌、身、意处空；

yīng guān sè chù kōng yīng guān shēng xiāng wèi chù fǎ chù kōng
应观色处空，应观声、香、味、触、法处空；

yīng guān yǎn jiè kōng yīng guān ěr bí shé shēn yì jiè kōng
应观眼界空，应观耳、鼻、舌、身、意界空；

yīng guān sè jiè kōng yīng guān shēng xiāng wèi chù fǎ jiè kōng
应观色界空，应观声、香、味、触、法界空；

yīngguānyǎn shí jiè kōng yīngguān ěr bí shé shēn yì shí jiè
应观眼识界空，应观耳、鼻、舌、身、意识界
kōng yīngguānyǎnchùkōng yīngguān ěr bí shé shēn yì chù
空；应观眼触空，应观耳、鼻、舌、身、意触
kōng yīngguānyǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng yīngguān ěr bí
空；应观眼触为缘所生诸受空，应观耳、鼻、
shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng yīngguān dì jiè kōng
舌、身、意触为缘所生诸受空；应观地界空，
yīngguānshuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kōng yīngguān wú míngkōng
应观水、火、风、空、识界空；应观无明空，
yīngguānxíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
应观行、识、名色、六处、触、受、爱、取、
yǒu shēng lǎo sǐ kōng yīngguān bù shī bō luó mì duōkōng yīngguān
有、生、老死空；应观布施波罗蜜多空，应观
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duōkōng yīng
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多空；应
guān nèi kōngkōng yīngguānwàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng
观内空空，应观外空、内外空、空空、大空、
shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、
sàn kōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìngkōngkōng yīngguānzhēn rú kōng yīngguān fǎ jiè fǎ xìng
自性空空；应观真如空，应观法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè kōng yīngguān
定、法住、实际、虚空界、不思議界空；应观
kǔ shèng dì kōng yīngguān jí miè dào shèng dì kōng yīngguān sì
苦圣谛空，应观集、灭、道圣谛空；应观四
jìng lǜ kōng yīngguān sì wú liàng sì wú sè dìngkōng yīngguān bā jiě
静虑空，应观四无量、四无色定空；应观八解
tuō kōng yīngguān bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù kōng
脱空，应观八胜处、九次第定、十遍处空；
yīngguān sì niàn zhù kōng yīngguān sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
应观四念住空，应观四正断、四神足、五根、

wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī kōng yīngguānkōng jiě tuō
五力、七等觉支、八圣道支空；应观空解脱
ménkōng yīngguān wú xiàng wú yuàn jiě tuō ménkōng yīngguān sānshèng
门空，应观无相、无愿解脱门空；应观三乘、
pú sà shí dì kōng yīngguān wǔ yǎnkōng yīngguān liù shéntōngkōng
菩萨十地空；应观五眼空，应观六神通空；
yīngguān fó shí lì kōng yīngguān sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà
应观佛十力空，应观四无所畏、四无碍解、大
cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ kōng yīngguān
慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法空；应观
wú wàng shī fǎ kōng yīngguān héngzhù shě xìngkōng yīngguān yī qiè zhì
无忘失法空，应观恒住舍性空；应观一切智
kōng yīngguān dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì kōng yīngguān yī qiè tuó
空，应观道相智、一切相智空；应观一切陀
luó ní ménkōng yīngguān yī qiè sān mó dì ménkōng yīngguān yù liú
罗尼门空，应观一切三摩地门空；应观预流
guǒkōng yīngguān yī lái bù huán ā luó hàn guǒkōng yīngguān
果空，应观一来、不还、阿罗汉果空；应观
dú jué pú tí kōng yīngguān yī qiè pú sà mó hē sà xíngkōng yīngguān
独觉菩提空；应观一切菩萨摩诃萨行空；应观
zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí kōng yīngguān yǒu lòu fǎ kōng yīng
诸佛无上正等菩提空；应观有漏法空，应
guān wú lòu fǎ kōng yīngguān shì jiān fǎ kōng yīngguān chū shì jiān fǎ
观无漏法空；应观世间法空，应观出世间法
kōng yīngguān yǒu wéi fǎ kōng yīngguān wú wéi fǎ kōng yīngguān guò
空；应观有为法空，应观无为法空；应观过
qù fǎ kōng yīngguān wèi lái xiàn zài fǎ kōng yīngguān shàn fǎ kōng
去法空，应观未来、现在法空；应观善法空，
yīngguān bù shàn wú jì fǎ kōng yīngguān yù jiè fǎ kōng yīngguān
应观不善、无记法空；应观欲界法空，应观
sè wú sè jiè fǎ kōng
色、无色界法空。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà zuò shì guān shí bú lìng xīn luàn
“善现，是菩萨摩诃萨作是观时不令心乱。

ruò xīn bú luàn zé bú jiàn fǎ ruò bú jiàn fǎ zé bú zuò zhèng suǒ yǐ
若心不乱则不见法，若不见法则不作证。所以

zhě hé shànxiàn shì pú sà mó hē sà shàn xué zhū fǎ zì xiàng jiē
者何？善现，是菩萨摩诃萨善学诸法自相皆

kōng wú fǎ kě zēng wú fǎ kě jiǎn gù yú zhū fǎ bú jiàn bú zhèng
空，无法可增无法可减，故于诸法不见不证。

hé yǐ gù shànxiàn yú yī qiè fǎ shèng yì dì zhōng néngzhèng
何以故？善现，于一切法胜义谛中，能证、
suǒzhèng zhèngchù zhèng shí jí yóu cǐ zhèngruò hé ruò lí jiē bù
所证、证处、证时及由此证若合若离，皆不
kě dé bù kě jiàn gù
可得不可见故。”

shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn rú fó suǒyán
时，具寿善现白佛言：“世尊！如佛所言：

zhū pú sà mó hē sà yú zhū fǎ kōng bù yīngzuòzhèng shì zūn yún
‘诸菩萨摩诃萨于诸法空不应作证。’世尊！云

hé zhū pú sà mó hē sà zhù zhū fǎ kōng ér bú zuòzhèng
何诸菩萨摩诃萨住诸法空而不作证？”

fó yán shànxiàn zhū pú sà mó hē sà guān fǎ kōng shí xiān
佛言：“善现，诸菩萨摩诃萨观法空时，先

zuò shì niàn wǒ yīngguān fǎ zhū xiàng jiē kōng bù yīngzuòzhèng wǒ
作是念：‘我应观法诸相皆空，不应作证。我

wèixué gù guānzhū fǎ kōng bú wèizhèng gù guānzhū fǎ kōng jīn shì
为学故观诸法空，不为证故观诸法空。今是

xué shí fēi wéizhèng shí shànxiàn shì pú sà mó hē sà wèi rù dìng
学时，非为证时。’善现，是菩萨摩诃萨未入定

wèi xì xīn yú suǒyuán yǐ rù dìng shí bú xì xīn yú jìng
位，系心于所缘，已入定时不系心于境。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà yú cǐ shí zhōng bú tuì bù
“善现，是菩萨摩诃萨于此时中，不退布

shī bō luó mì duō bú zhènglòu jìn bú tuì jìng jiè ān rěn jīng jìn
施波罗蜜多不证漏尽，不退净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō bú zhènglòu jìn bú tuì nèi kōng bú zhèng
静虑、般若波罗蜜多不证漏尽；不退内空不证

lòu jìn bú tuì wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng
漏尽，不退外空、内外空、空空、大空、胜

yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sàn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散

kōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìngkōng bú zhènglòu jìn bú tuì zhēn rú bú zhènglòu jìn bú tuì
自性空不证漏尽；不退真如不证漏尽，不退

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思议

jiè bú zhènglòu jìn bú tuì kǔ shèng dì bú zhènglòu jìn bú tuì jí
界不证漏尽；不退苦圣谛不证漏尽，不退集、

miè dào shèng dì bú zhènglòu jìn bú tuì sì jìng lǜ bú zhènglòu jìn
灭、道圣谛不证漏尽；不退四静虑不证漏尽，

bú tuì sì wú liàng sì wú sè dìng bú zhènglòu jìn bú tuì bā jiě tuō
不退四无量、四无色定不证漏尽；不退八解脱

bú zhènglòu jìn bú tuì bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù bú
不证漏尽，不退八胜处、九次第定、十遍处不

zhènglòu jìn bú tuì sì niàn zhù bú zhènglòu jìn bú tuì sì zhèng duàn
证漏尽；不退四念住不证漏尽，不退四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī bú
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支不

zhènglòu jìn bú tuì kōng jiě tuō mén bú zhènglòu jìn bú tuì wú xiàng
证漏尽；不退空解脱门不证漏尽，不退无相、

wú yuàn jiě tuō mén bú zhènglòu jìn bú tuì wǔ yǎn bú zhènglòu jìn
无愿解脱门不证漏尽；不退五眼不证漏尽，

bú tuì liù shéntōng bú zhènglòu jìn bú tuì fó shí lì bú zhènglòu jìn
不退六神通不证漏尽；不退佛十力不证漏尽，

bú tuì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ
不退四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、

dà shě shí bā fó bú gòng fǎ bú zhènglòu jìn bú tuì wú wàng shī fǎ
大舍、十八佛不共法不证漏尽；不退无忘失法

bú zhènglòu jìn bú tuì héng zhù shě xìng bú zhènglòu jìn bú tuì yī qiè
不证漏尽，不退恒住舍性不证漏尽；不退一切

zhì bú zhènglòu jìn bú tuì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bú zhènglòu
智不证漏尽，不退道相智、一切相智不证漏

jìn bú tuì yī qiè tuó luó ní mén bú zhènglòu jìn bú tuì yī qiè sān
尽；不退一切陀罗尼门不证漏尽，不退一切三

mó dì mén bú zhènglòu jìn bú tuì pú sà mó hē sà xíng bú zhènglòu
摩地门不证漏尽；不退菩萨摩诃萨行不证漏

jìn bú tuì wú shàng zhèng děng pú tí bú zhènglòu jìn hé yǐ gù
尽，不退无上正等菩提不证漏尽。何以故？

shànxiàn shì pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì wēimiào dà zhì shànzhù
善现，是菩萨摩诃萨成就如是微妙大智，善住
fǎ kōng jí yī qièzhǒng pú tí fēn fǎ zuò rú shì niàn jīn shí yīngxué
法空及一切种菩提分法，作如是念：‘今时应学
fēi wéizhèng shí
非为证时。’

shànxiàn shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō
“善现，是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多
yīngzuò shì niàn wǒ yú bù shī bō luó mì duō jīn shí yīngxué bù yīng
应作是念：‘我于布施波罗蜜多，今时应学不应
zuòzhèng wǒ yú jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó
作证；我于净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗
mì duō jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú nèi kōng jīn shí yīng
蜜多，今时应学不应作证。我于内空，今时应
xué bù yīngzuòzhèng wǒ yú wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà
学不应作证；我于外空、内外空、空空、大
kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú
空、胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无
jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng
际空、散空、无变异空、本性空、自相空、
gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì
共相空、一切法空、不可得空、无性空、自
xìngkōng wú xìng zì xìngkōng jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú
性空、无性自性空，今时应学不应作证。我于
zhēn rú jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú fǎ jiè fǎ xìng
真如，今时应学不应作证；我于法界、法性、
bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè jīn shí yīngxué
定、法住、实际、虚空界、不思議界，今时应学
bù yīngzuòzhèng wǒ yú kǔ shèng dì jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng
不应作证。我于苦圣谛，今时应学不应作证；
wǒ yú jí miè dào shèng dì jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ
我于集、灭、道圣谛，今时应学不应作证。我
yú sì jìng lǜ jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú sì wú liàng
于四静虑，今时应学不应作证；我于四无量、
sì wú sè dìng jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú bā jiě tuō
四无色定，今时应学不应作证。我于八解脱，

jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú bā shèngchù jiǔ cì dì dìng
今时应学不应作证；我于八胜处、九次第定、
shí biànchù jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú sì niànzhù jīn
十遍处，今时应学不应作证。我于四念住，今
shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú sì zhèngduàn sì shén zú wǔ
时应学不应作证；我于四正断、四神足、五
gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī jīn shí yīngxué bù
根、五力、七等觉支、八圣道支，今时应学不
yīngzuòzhèng wǒ yú kōng jiě tuōmén jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng
应作证。我于空解脱门，今时应学不应作证；
wǒ yú wú xiàng wú yuàn jiě tuōmén jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng
我于无相、无愿解脱门，今时应学不应作证。
wǒ yú wǔ yǎn jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú liù shéntōng
我于五眼，今时应学不应作证；我于六神通，
jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú fó shí lì jīn shí yīngxué bù
今时应学不应作证。我于佛十力，今时应学不
yīngzuòzhèng wǒ yú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
应作证；我于四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、
dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng
大喜、大舍、十八佛不共法，今时应学不应作证。
wǒ yú wú wàng shī fǎ jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú héngzhù
我于无忘失法，今时应学不应作证；我于恒住
shěxìng jīn shí yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú yī qiè zhì jīn shí
舍性，今时应学不应作证。我于一切智，今时
yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì jīn shí
应学不应作证；我于道相智、一切相智，今时
yīngxué bù yīngzuòzhèng wǒ yú yī qiè tuó luó ní mén jīn shí yīngxué
应学不应作证。我于一切陀罗尼门，今时应学
bù yīngzuòzhèng wǒ yú yī qiè sān mó dì mén jīn shí yīngxué bù yīng
不应作证；我于一切三摩地门，今时应学不应
zuòzhèng wǒ yú yī qiè pú sà mó hē sà xíng jīn shí yīngxué bù yīng
作证。我于一切菩萨摩诃萨行，今时应学不应
zuòzhèng wǒ yú wú shàng zhèng děng pú tí jīn shí yīngxué bù yīngzuò
作证。我于无上正等菩提，今时应学不应作
zhèng wǒ jīn yīngxué yī qiè zhì zhì bù yīngzhèng yù liú guǒ wǒ jīn
证。我今应学一切智智，不应证预流果；我今
yīngxué yī qiè zhì zhì bù yīngzhèng yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
应学一切智智，不应证一来、不还、阿罗汉果。

wǒ jīn yīngxué yī qiè zhì zhì bù yīngzhèng dú jué pú tí
我今应学一切智智，不应证独觉菩提。’

大般若波罗蜜多经卷第三百三十一

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sān shí èr
大般若波罗蜜多经卷第三百三十二

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn shàn xué pǐn dì wǔ shí sān zhī èr
初分善学品第五十三之二

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō
“善现，是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多，

yīng xí jìn kōng sān mó dì yīng ān zhù kōng sān mó dì yīng xiū xíng kōng
应习近空三摩地，应安住空三摩地，应修行空

sān mó dì ér yú shí jì bù yīng zuò zhèng yīng xí jìn wú xiàng wú
三摩地，而于实际不应作证；应习近无相、无

yuàn sān mó dì yīng ān zhù wú xiàng wú yuàn sān mó dì yīng xiū xíng
愿三摩地，应安住无相、无愿三摩地，应修行

wú xiàng wú yuàn sān mó dì ér yú shí jì bù yīng zuò zhèng yīng xí
无相、无愿三摩地，而于实际不应作证。应习

jìn sì niàn zhù yīng ān zhù sì niàn zhù yīng xiū xíng sì niàn zhù ér yú
近四念住，应安住四念住，应修行四念住，而于

shí jì bù yīng zuò zhèng yīng xí jìn sì zhèng duàn sì shén zú wǔ
实际不应作证；应习近四正断、四神足、五

gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī yīng ān zhù sì zhèng
根、五力、七等觉支、八圣道支，应安住四正

duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yīng xiū xíng sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng
断乃至八圣道支，应修行四正断乃至八圣

dào zhī ér yú shí jì bù yīng zuò zhèng rú shì nǎi zhì yīng xí jìn fó
道支，而于实际不应作证。如是乃至应习近佛

shí lì yīng fā qù fó shí lì yīng xiū xíng fó shí lì ér yú shí jì
十力，应发趣佛十力，应修行佛十力，而于实际

bù yīng zuò zhèng yīng xí jìn sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
不应作证；应习近四无所畏、四无碍解、大慈、

dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yīng fā qù sì wú
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法，应发趣四无

suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ yīng xiū xíng sì wú suǒ wèi nǎi zhì
所畏乃至十八佛不共法，应修行四无所畏乃至

shí bā fó bú gòng fǎ ér yú shí jì bù yīng zuò zhèng
十八佛不共法，而于实际不应作证。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà suī xí jìn kōng sān mó dì ān
“善现，是菩萨摩诃萨虽习近空三摩地，安
zhù kōng sān mó dì xiū xíng kōng sān mó dì ér bú zhèng yù liú guǒ
住空三摩地，修行空三摩地，而不证预流果，
yì bú zhèng yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yì fù bú zhèng dú jué
亦不证一来、不还、阿罗汉果，亦复不证独觉
pú tí suī xí jìn wú xiàng wú yuàn sān mó dì ān zhù wú xiàng
菩提；虽习近无相、无愿三摩地，安住无相、
wú yuàn sān mó dì xiū xíng wú xiàng wú yuàn sān mó dì ér bú zhèng
无愿三摩地，修行无相、无愿三摩地，而不证
yù liú guǒ yì bú zhèng yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yì fù
预流果，亦不证一来、不还、阿罗汉果，亦复
bú zhèng dú jué pú tí suī xí jìn sì niàn zhù ān zhù sì niàn zhù
不证独觉菩提；虽习近四念住，安住四念住，
xiū xíng sì niàn zhù ér bú zhèng yù liú guǒ yì bú zhèng yī lái bù
修行四念住，而不证预流果，亦不证一来、不
huán ā luó hàn guǒ yì fù bú zhèng dú jué pú tí suī xí jìn sì
还、阿罗汉果，亦复不证独觉菩提；虽习近四
zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng
正断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣
dào zhī ān zhù sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī xiū xíng sì zhèng
道支，安住四正断乃至八圣道支，修行四正
duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī ér bú zhèng yù liú guǒ yì bú zhèng yī
断乃至八圣道支，而不证预流果，亦不证一
lái bù huán ā luó hàn guǒ yì fù bú zhèng dú jué pú tí
来、不还、阿罗汉果，亦复不证独觉菩提。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ yīn yuán bú duò shēng
“善现，是菩萨摩诃萨由此因缘，不堕声
wén jí dú jué dì jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
闻及独觉地，疾证无上正等菩提。

shàn xiàn pì rú zhuàng shì wēi měng yǒng jiàn xíng mào duān
“善现，譬如壮士威猛勇健，形貌端
yán jiàn zhě huān xǐ jù zuì qīng jìng yuán mǎn juàn shǔ yú zhū bīng fǎ xué
严见者欢喜，具最清净圆满眷属，于诸兵法学
zhì jiū jìng shàn chí qì zhàng ān gù bú dòng liù shí sì néng shí
至究竟，善持器仗，安固不动，六十四能、十

bā míngchù yī qiè jì shù wú bú shànqiǎo zhòng rén qīn yǎng jiē xī
八明处，一切技¹⁰术无不善巧，众人钦仰皆悉

jìng fú shàn shì yè gù gōngshǎo lì duō yóu cǐ zhū rén gōngjìng gòng
敬伏，善事业故功少利多，由此诸人恭敬供

yǎng zūnzhòng zàn tàn bǐ yú ěr shí bèizēng xǐ yuè ér zì qìngwèi
养、尊重赞叹，彼于尔时倍增喜跃而自庆慰。

yǒu yīn yuán gù fú jiāng lǎo ruò jí zhū juànshǔ fā qù tā fāng zhōng lù
有因缘故，扶将老弱及诸眷属发趣他方，中路

jīng guò xiǎn nán kuàng yě qí jiān duō yǒu è shòu jié zéi yuàn jiā qián
经过险难旷野，其间多有恶兽、劫贼、怨家潜

fú zhū bù wèi shì juànshǔ xiǎo dà wú bù jīng huáng qí rén zì shì wēi
伏诸怖畏事，眷属小大无不惊惶，其人自恃威

měng yǒng jiàn duō zhū jì shù shēn yì tài rán ān wèi fù mǔ bìng zhū
猛勇健，多诸技¹¹术身意泰然，安慰父母并诸

juànshǔ xìng wù yōu jù bì lìng wú kǔ bǐ rén yú shì yǐ shànqiǎo shù
眷属，幸勿忧惧必令无苦。彼人于是以善巧术，

jiāng zhū juànshǔ dào ān wěnchù jì miǎn wēi nán huān yú shòu lè rán
将诸眷属到安隐处，既免危难，欢娱受乐。然

bǐ zhuàng shì yú kuàng yě zhōng è shòu yuàn zéi wú jiā hài yì
彼壮士于旷野中，恶兽、怨贼无加害意。

suǒ yǐ zhě hé zì shì wēi yǒng jù zhū jì shù wú suǒ wèi gù shàn
所以者何？自恃威勇具诸技¹²术，无所畏故。善

xiàndāng zhī zhū pú sà mó hē sà yì fù rú shì mǐnshēng sǐ kǔ zhū
现当知！诸菩萨摩诃萨亦复如是，愍生死苦诸

yǒu qíng gù fā qù wú shàng zhèngděng pú tí pǔ yuán yǒu qíng qǐ sì
有情故，发趣无上正等菩提，普缘有情起四

wú liàng zhù sì wú liàng jù xíng zhī xīn jīng qín xiū xí bù shī jìng jiè
无量，住四无量俱行之心，精勤修习布施、净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō lìng sù yuán mǎn
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多，令速圆满。

shì pú sà mó hē sà yú cǐ liù zhǒng bō luó mì duō wèi yuán mǎn wèi
是菩萨摩诃萨于此六种波罗蜜多未圆满位，

wèi yù xiū xué yī qiè zhì zhì bú zhèng lǒu jìn suī zhù kōng wú xiàng
为欲修学一切智智不证漏尽，虽住空、无相、

¹⁰ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

¹¹ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

¹² 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

wú yuàn jiě tuō mén rán bù suí qí shì lì ér zhuǎn yì bù wéi bǐ
无愿解脱门，然不随其势力而转，亦不为彼
zhàng suǒ qiān duó yú jiě tuō mén yì bú zuò zhèng yóu bú zhèng gù bú
障所牵夺，于解脱门亦不作证。由不证故不
duò shēng wén jí dú jué dì bì qù wú shàng zhèng děng pú tí
堕声闻及独觉地，必趣无上正等菩提。

shàn xiàn rú jiān chì niǎo fēi téng xū kōng zì zài áo xiáng jiǔ
“善现，如坚翅鸟飞腾虚空，自在翱翔久

bú duò dì suī yī kōng xì ér bú jù kōng yì bù wéi kōng zhī suǒ jū
不堕地，虽依空戏而不据空，亦不为空之所拘

ài shàn xiàn dāng zhī zhū pú sà mó hē sà yì fù rú shì suī yú
碍。善现当知！诸菩萨摩诃萨亦复如是，虽于

kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén shù shù xí jìn ān zhù xiū
空、无相、无愿解脱门数数习近、安住、修

xíng ér bú zuò zhèng yóu bú zhèng gù bú duò shēng wén jí dú jué dì
行而不作证，由不证故不堕声闻及独觉地，

xiū fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
修佛十力、四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、

dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì zhì ruò wèi yuán
大喜、大舍、十八佛不共法、一切智智，若未圆

mǎn zhōng bù yī kōng wú xiàng wú yuàn sān sān mó dì ér zhèng lòu
满，终不依空、无相、无愿三三摩地而证漏

jìn
尽。

shàn xiàn pì rú zhuàng fū shàn xián shè shù yù xiàn jǐ jì
“善现，譬如壮夫善闲射术，欲现己技

yǎng shè xū kōng wèi lìng kōng zhōng jiàn bú duò dì fù yǐ hòu jiàn shè
¹³ 仰射虚空，为令空中箭不堕地，复以后箭射

qián jiàn guā rú shì zhǎn zhuǎn jīng yú duō shí jiàn jiàn xiāng chéng bú
前箭¹⁴，如是展转经于多时，箭箭相承不

lìng duò luò ruò yù lìng duò biàn zhǐ hòu jiàn ěr shí zhū jiàn fāng dùn tuó luò
令堕落，若欲令堕便止后箭，尔时诸箭方顿堕落。

shàn xiàn dāng zhī zhū pú sà mó hē sà yì fù rú shì xíng shēn bō rě
善现当知！诸菩萨摩诃萨亦复如是，行深般若

bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo suǒ shè shòu gù nǎi zhì wú shàng zhèng
波罗蜜多，方便善巧所摄受故，乃至无上正

¹³ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

¹⁴ 大正藏：箬；永乐北藏及龙藏：栝

děng pú tí yīn xíngshàngēnwèi jiē chéngshú zhōng bù zhōngdào zhèng
等菩提，因行善根未皆成熟，终不中道证
yú shí jì ruò dé wú shàngzhèngděng pú tí yīn xíngshàngēn yī qiè
于实际。若得无上正等菩提，因行善根一切
chéngshú ěr shí pú sà fāngzhèng shí jì biàn dé wú shàngzhèngděng
成熟，尔时菩萨方证实实际，便得无上正等
pú tí shì gù shànxiàn zhū pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
菩提。是故，善现，诸菩萨摩诃萨行深般若波罗
mì duō jiē yīng rú shì shěn dì guānchá rú qián suǒ shuō zhū fǎ shí
蜜多，皆应如是审谛观察，如前所说诸法实
xiàng ”
相。”

ěr shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn zhū pú sà mó
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！诸菩萨摩
hē sà néngwéinán shì suī xuézhū fǎ zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
诃萨能为难事，虽学诸法真如、法界、法性、不
xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè suī xuézhū fǎ nèikōng
法住、实际、虚空界、不思議界，虽学诸法内空、
wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéi
外空、内外空、空空、大空、胜义空、有为
kōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì
空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无变异
kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng
空、本性空、自相空、共相空、一切法空、
bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng suī
不可得空、无性空、自性空、无性自性空，虽
xué kǔ jí miè dào shèng dì suī xué sì niànzhù sì zhèngduàn
学苦、集、灭、道圣谛，虽学四念住、四正断、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支，
suī xuékōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén ér yú zhōngdào bú duò
虽学空、无相、无愿解脱门，而于中道不堕
shēngwén jí dú jué dì tuì shī wú shàngzhèngděng pú tí shì zūn
声闻及独觉地，退失无上正等菩提。世尊！
shì pú sà mó hē sà shènwéi xī yǒu
是菩萨摩诃萨甚为希有。”

fó gào shàn xiàn zhū pú sà mó hē sà yú zhū yǒu qíng shì bù shě
佛告善现：“诸菩萨摩诃萨于诸有情誓不舍

gù wèi zuò shì yuàn ruò zhū yǒu qíng wèi dé jiě tuō wǒ zhōng bù shě
故，谓作是愿：‘若诸有情未得解脱，我终不舍

suǒ qǐ jiā xíng shàn xiàn zhū pú sà mó hē sà yuàn lì shū shèng
所起加行。’善现，诸菩萨摩诃萨愿力殊胜，

cháng zuò shì niàn yī qiè yǒu qíng ruò wèi jiě tuō wǒ zhōng bù shě
常作是念：‘一切有情若未解脱，我终不舍。’

yóu qǐ rú shì guǎng dà xīn gù yú qí zhōng dào bì bù tuì luò shàn xiàn
由起如是广大心故，于其中道必不退落。善现，

zhū pú sà mó hē sà héng zuò shì niàn wǒ bù yīng shě yī qiè yǒu qíng bì
诸菩萨摩诃萨恒作是念：‘我不应舍一切有情必

lìng jiě tuō rán zhū yǒu qíng xíng bù zhèng fǎ wǒ wèi dù bǐ yīng shuò yǐn
令解脱，然诸有情行不正法，我为度彼应数引

fā jì jìng kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén suī shuò yǐn fā ér bù
发寂静空、无相、无愿解脱门，虽数引发而不

qǔ zhèng shàn xiàn shì pú sà mó hē sà chéng jiù shàn qiǎo fāng biàn
取证。’善现，是菩萨摩诃萨成就善巧方便

lì gù suī shuò xiàn qǐ sān jiě tuō mén ér yú zhōng jiān bù zhèng shí jì
力故，虽数现起三解脱门，而于中间不证实际，

nǎi zhì wèi dé yī qiè zhì zhì yào dé wú shàng zhèng děng pú tí fāng nǎi
乃至未得一切智智，要得无上正等菩提方乃

qǔ zhèng
取证。

fù cì shàn xiàn zhū pú sà mó hē sà yú shēn shēn chù cháng
“复次，善现，诸菩萨摩诃萨于甚深处常

yào guān chá wèi yào guān chá nèi kōng wài kōng nèi wài kōng kōng
乐观察，谓乐观察内空、外空、内外空、空

kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng
空、大空、胜义空、有为空、无为空、毕竟

kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng
空、无际空、散空、无变异空、本性空、自相

kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng
空、共相空、一切法空、不可得空、无性空、

zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng yì yào guān chá sì niàn zhù sì zhèng
自性空、无性自性空，亦乐观察四念住、四正

duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào
断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道

zhī jí kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō méng děng jiē zì xiàng kōng
支及空、无相、无愿解脱门等皆自相空。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà zuò cǐ guān yǐ shēng rú shì
“善现，是菩萨摩诃萨作此观已，生如是
niàn zhū yǒu qíng lèi yóu è yǒu lì yú cháng yè zhōng qǐ wǒ xiǎng zhí
念：‘诸有情类由恶友力，于长夜中起我想执、
yǒu qíng xiǎng zhí mìng zhě xiǎng zhí shēng zhě xiǎng zhí yǎng zhě xiǎng
有情想执、命者想执、生者想执、养者想
zhí shì fū xiǎng zhí bǔ tè qié luó xiǎng zhí yì shēng xiǎng zhí
执、士夫想执、补特伽罗想执、意生想执、
rú tóng xiǎng zhí zuò zhě xiǎng zhí shòu zhě xiǎng zhí zhī zhě xiǎng zhí
儒童想执、作者想执、受者想执、知者想执、
jiàn zhě xiǎng zhí yóu cǐ xiǎng zhí xíng yǒu suǒ dé lún huí shēng sǐ shòu
见者想执，由此想执行有所得，轮回生死受
zhǒng zhǒng kǔ wèi duàn yǒu qíng rú shì xiǎng zhí yīng qù wú shàng zhèng
种种苦。为断有情如是想执，应趣无上正
děng pú tí wèi zhū yǒu qíng shuō shēn miào fǎ lìng duàn xiǎng zhí lí shēng
等菩提，为诸有情说深妙法，令断想执离生
sǐ kǔ
死苦。’

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà ěr shí suī xí kōng jiě tuō mén
“善现，是菩萨摩诃萨尔时虽习空解脱门，
ér bù yī cǐ zhèng yú shí jì suī xí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
而不依此证于实际；虽习无相、无愿解脱门，
yì bù yī cǐ zhèng yú shí jì yǐ yú shí jì bù qǔ zhèng gù bú duò
亦不依此证于实际。以于实际不取证故，不堕
yù liú yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yì fù bú duò dú jué pú
预流、一来、不还、阿罗汉果，亦复不堕独觉菩
tí
提。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà yóu rú shì niàn xíng shēn bō
“善现，是菩萨摩诃萨由如是念，行深般
rě bō luó mì duō chéng jiù shàn gēn bù zhèng shí jì suī yú shí jì wèi
若波罗蜜多，成就善根不证实际，虽于实际未
jí zuò zhèng ér bù tuì shī sì jìng lǜ yì bú tuì shī sì wú liàng
即作证，而不退失四静虑，亦不退失四无量、
sì wú sè dìng yì bú tuì shī sì niàn zhù yì bú tuì shī sì zhèng duàn
四无色定；亦不退失四念住，亦不退失四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支；
yì bú tuì shī bā jiě tuō yì bú tuì shī bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
亦不退失八解脱，亦不退失八胜处、九次第定、
shí biàn chù yì bú tuì shī kōng jiě tuō mén yì bú tuì shī wú xiàng
十遍处；亦不退失空解脱门，亦不退失无相、
wú yuàn jiě tuō mén yì bú tuì shī nèi kōng yì bú tuì shī wài kōng
无愿解脱门；亦不退失内空，亦不退失外空、
nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú
内外空、空空、大空、胜义空、有为空、无
wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn
为空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本
xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé
性空、自相空、共相空、一切法空、不可得
kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng yì bú tuì shī
空、无性空、自性空、无性自性空；亦不退失
zhēn rú yì bú tuì shī fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bù biàn
真如，亦不退失法界、法性、不虚妄性、不变
yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè yì bú tuì shī kǔ shèng dì yì bú tuì
虚空界、不思議界；亦不退失苦圣谛，亦不退
shī jí miè dào shèng dì yì bú tuì shī bù shī bō luó mì duō
失集、灭、道圣谛；亦不退失布施波罗蜜多，
yì bú tuì shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì
亦不退失净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜
duō yì bú tuì shī wǔ yǎn yì bú tuì shī liù shén tōng yì bú tuì shī
多；亦不退失五眼，亦不退失六神通；亦不退失
yī qiè tuó luó ní mén yì bú tuì shī yī qiè sān mó dì mén yì bú tuì
一切陀罗尼门，亦不退失一切三摩地门；亦不退
shī fó shí lì yì bú tuì shī sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā
失佛十力，亦不退失四无所畏、四无碍解、十八
fó bú gòng fǎ yì bú tuì shī dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
佛不共法，亦不退失大慈、大悲、大喜、大舍；
yì bú tuì shī wú wàng shī fǎ yì bú tuì shī héng zhù shě xìng yì bú
亦不退失无忘失法，亦不退失恒住舍性；亦不
tuì shī yī qiè zhì yì bú tuì shī dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
退失一切智，亦不退失道相智、一切相智。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà ěr shí chéng jiù yī qiè pú tí
“善现，是菩萨摩诃萨尔时成就一切菩提

fēn fǎ nǎi zhì zhèng dé wú shàngzhèngděng pú tí yú zhū gōng dé
分法，乃至证得无上正等菩提，于诸功德

zhōng bù shuāijiǎn shànxiàn shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
终不衰减。善现，是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō fāngbiànshànqiǎosuǒ shèshòu gù chà nà chà nà bái fǎ zēng yì
蜜多，方便善巧所摄受故，刹那刹那白法增益，

zhū gēnměng lì chāoguò yī qiè shēngwén dú jué
诸根猛利超过一切声闻、独觉。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà héngzuò shì niàn
“复次，善现，若菩萨摩诃萨恒作是念：

zhū yǒuqíng lèi yú cháng yè zhōng qí xīn chángwéi sì dào suǒ dào
‘诸有情类于长夜中，其心常为四倒所倒，

wèi chángxiǎngdào xīn dào jiàndào ruò yào xiǎngdào xīn dào
谓常想倒、心倒、见倒，若乐想倒、心倒、

jiàndào ruò wǒ xiǎngdào xīn dào jiàndào ruò jìng xiǎngdào xīn
见倒，若我想倒、心倒、见倒，若净想倒、心

dào jiàndào wǒ wèi rú shì zhū yǒuqíng gù yīng qù wú shàngzhèngděng
倒、见倒。我为如是诸有情故，应趣无上正等

pú tí xiū zhū pú sà mó hē sà xíng zhèng dé wú shàng dà pú tí shí
菩提，修诸菩萨摩诃萨行，证得无上大菩提时，

wèi zhū yǒuqíng shuō wú dào fǎ wèi shuō shēng sǐ wú cháng wú lè
为诸有情说无倒法，谓说生死无常、无乐、

wú wǒ wú jìng wéi yǒu niè pán jì jìng wēi miào jù zú zhǒngzhǒng
无我、无净，唯有涅槃寂静微妙，具足种种

cháng lè wǒ jìngzhēn shí gōng dé shànxiàn shì pú sà mó
常、乐、我、净真实功德。’善现，是菩萨摩

hē sà chéng jiù cǐ niàn xíngshēn bō rě bō luó mì duō fāngbiànshàn
诃萨成就此念，行深般若波罗蜜多，方便善

qiǎosuǒ shèshòu gù yú fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
巧所摄受故，于佛十力、四无所畏、四无碍解、

dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ ruò wèi
大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法，若未

yuánmǎnzhōng bú zhèng rù rú lái shèngdìng
圆满终不证入如来胜定。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà ěr shí suī xí kōng wú xiàng
“善现，是菩萨摩诃萨尔时虽习空、无相、

wú yuàn jiě tuō mén rù chū zì zài ér yú shí jì wèi jí zuò zhèng nǎi
无愿解脱门入出自在，而于实际未即作证，乃
zhì wú shàng zhèng děng pú tí yīn xíng gōng dé wèi shàn yuán mǎn bú
至无上正等菩提，因行功德未善圆满，不
zhèng shí jì jí yú gōng dé ruò dé wú shàng zhèng děng pú tí nǎi kě
证实际及余功德，若得无上正等菩提，乃可
zhèng dé shàn xiàn shì pú sà mó hē sà ěr shí suī yú zhū yú gōng dé
证得。善现，是菩萨摩诃萨尔时虽于诸余功德
xiū wèi yuán mǎn ér yú wú yuàn sān mó dì mén xiū yǐ yuán mǎn
修未圆满，而于无愿三摩地门修已圆满。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà héng zuò shì niàn
“复次，善现，若菩萨摩诃萨恒作是念：

zhū yǒu qíng lèi yú cháng yè zhōng xíng yǒu suǒ dé wèi zhí yǒu wǒ
‘诸有情类于长夜中，行有所得，谓执有我，

huò zhí yǒu yǒu qíng mìng zhě shēng zhě yǎng zhě shì fū bǔ tè
或执有有情、命者、生者、养者、士夫、补特

qié luó yì shēng rú tóng zuò zhě shòu zhě zhī zhě jiàn zhě
伽罗、意生、儒童、作者、受者、知者、见者；

huò zhí yǒu sè huò zhí yǒu shòu xiǎng xíng shí huò zhí yǒu yǎn
或执有色，或执有受、想、行、识；或执有眼

chù huò zhí yǒu ěr bí shé shēn yì chù huò zhí yǒu sè chù
处，或执有耳、鼻、舌、身、意处；或执有色处，

huò zhí yǒu shēng xiāng wèi chù fǎ chù huò zhí yǒu yǎn jiè
或执有声、香、味、触、法处；或执有眼界，

huò zhí yǒu ěr bí shé shēn yì jiè huò zhí yǒu sè jiè huò
或执有耳、鼻、舌、身、意识界；或执有色界，或

zhí yǒu shēng xiāng wèi chù fǎ jiè huò zhí yǒu yǎn shí jiè
执有声、香、味、触、法界；或执有眼识界，

huò zhí yǒu ěr bí shé shēn yì shí jiè huò zhí yǒu yǎn chù
或执有耳、鼻、舌、身、意识界；或执有眼触，

huò zhí yǒu ěr bí shé shēn yì chù huò zhí yǒu yǎn chù wéi yuán
或执有耳、鼻、舌、身、意触；或执有眼触为缘

suǒ shēng zhū shòu huò zhí yǒu ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán
所生诸受，或执有耳、鼻、舌、身、意触为缘

suǒ shēng zhū shòu huò zhí yǒu dì jiè huò zhí yǒu shuǐ huǒ fēng
所生诸受；或执有地界，或执有水、火、风、

kōng shí jiè huò zhí yǒu wú míng huò zhí yǒu xíng shí míng sè
空、识界；或执有无明，或执有行、识、名色、

liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ huò zhí
六处、触、受、爱、取、有、生、老死；或执
yǒu shí shàn yè dào huò zhí yǒu sì jìng lǜ huò zhí yǒu sì wú liàng
有十善业道；或执有四静虑，或执有四无量、
sì wú sè dìng huò zhí yǒu sì shè shì wǒ wèi rú shì zhū yǒu qíng gù
四无色定；或执有四摄事。我为如是诸有情故，
yīng qù wú shàng zhèng děng pú tí xiū zhū pú sà mó hē sà xíng zhèng
应趣无上正等菩提，修诸菩萨摩诃萨行，证
dé wú shàng dà pú tí shí lìng zhū yǒu qíng yǒng duàn rú shì yǒu suǒ dé
得无上大菩提时，令诸有情永断如是有所得
zhí
执。’

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà chéng jiù cǐ niàn xíng shēn bō
“善现，是菩萨摩诃萨成就此念，行深般
rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo suǒ shè shòu gù yú fó shí lì
若波罗蜜多，方便善巧所摄受故，于佛十力、
sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、
shí bā fó bú gòng fǎ ruò wèi yuán mǎn bú zhèng shí jì shàn xiàn
十八佛不共法，若未圆满不证实际。善现，
shì pú sà mó hē sà ěr shí suī yú wú xiàng wú yuàn sān mó dì mén fēi
是菩萨摩诃萨尔时虽于无相、无愿三摩地门非
bù xiū xí ér dàn yú kōng sān mó dì mén xiū yǐ yuán mǎn
不修习，而但于空三摩地门修已圆满。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨行深般若波罗
mì duō jiàn zhū yǒu qíng yóu è yǒu lì cháng yè zhí zhuó wú liàng zhǒng
蜜多，见诸有情由恶友力，长夜执著无量种
xiàng suǒ wèi zhí zhuó nǚ xiàng nán xiàng sè xiàng shēng xiàng
相，所谓执著女相、男相、色相、声相、
xiāng xiàng wèi xiàng chù xiàng fǎ xiàng héng zuò shì niàn wǒ
香相、味相、触相、法相，恒作是念：‘我
wèi rú shì zhū yǒu qíng lèi yīng qù wú shàng zhèng děng pú tí xiū zhū pú
为如是诸有情类，应趣无上正等菩提，修诸菩
sà mó hē sà xíng zhèng dé wú shàng dà pú tí shí lìng zhū yǒu qíng yǒng
萨摩诃萨行，证得无上大菩提时，令诸有情永
wú rú shì zhū xiàng zhí zhuó
无如是诸相执著。’

shànxiàn shì pú sà mó hē sà chéng jiù cǐ niàn xíngshēn bō
“善现，是菩萨摩诃萨成就此念，行深般
rě bō luó mì duō fāngbiànshànqiǎosuǒshèshòu gù yú fó shí lì
若波罗蜜多，方便善巧所摄受故，于佛十力、
sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、
shí bā fó bú gòng fǎ ruò wèi yuán mǎn bú zhèng shí jì shànxiàn
十八佛不共法，若未圆满不证实实际。善现，
shì pú sà mó hē sà ěr shí suī yú kōng wú yuàn sān mó dì mén fēi bù
是菩萨摩诃萨尔时虽于空、无愿三摩地门非不
xiū xí ér yú wú xiàng sān mó dì mén xiū yǐ yuán mǎn
修习，而于无相三摩地门修已圆满。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ shàn xiū xué bù shī
“复次，善现，若菩萨摩诃萨已善修学布施、
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yǐ shàn
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多，已善
ān zhù nèi kōng wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng
安住内空、外空、内外空、空空、大空、胜
yì kōng yǒuwéikōng wúwéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sàn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散
kōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìngkōng yǐ shàn ān zhù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng
自性空，已善安住真如、法界、法性、不虚妄
xìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù
性、不变异性、平等性、离生性、法定、法住、
shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè yǐ shàn ān zhù kǔ jí miè
实际、虚空界、不思議界，已善安住苦、集、灭、
dào shèng dì yǐ shàn xiū xué sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú
道圣谛，已善修学四念住、四正断、四神足、
wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī yǐ shàn xiū xué
五根、五力、七等觉支、八圣道支，已善修学
kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yǐ shàn xiū xué nǎi zhì fó shí lì
空、无相、无愿解脱门，已善修学乃至佛十力、
sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、

shí bā fó bú gòng fǎ jí yú wú liàng wú biān fó fǎ shàn xiàn shì pú
十八佛不共法及余无量无边佛法。善现，是菩
sà mó hē sà chéng jiù rú shì gōng dé zhì huì ruò yú shēng sǐ fā qǐ
萨摩诃萨成就如是功德智慧，若于生死发起
yào xiǎng huò shuō wéi yào huò yú sān jiè ān zhù zhí zhuó wú yǒu shì chù
乐想或说为乐，或于三界安住执著，无有是处。

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ shàn xiū xué pú tí fēn fǎ
“善现，若菩萨摩诃萨已善修学菩提分法、

yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jí zhū pú sà mó hē sà zhòng fǎ
一切如来、应、正等觉及诸菩萨摩诃萨众法，

yīng shì wèn ruò pú sà mó hē sà yù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
应试问：‘若菩萨摩诃萨欲证无上正等菩提，

yún hé xiū xué pú tí fēn fǎ ér bù zhèngkōng wú xiàng wú yuàn
云何修学菩提分法，而不证空、无相、无愿、

wú shēng wú miè wú zuò wú wéi wú xìng shí jì yóu bù zhèng
无生、无灭、无作、无为、无性、实际？由不证

gù bù duò yù liú yī lái bù huán ā luó hàn guǒ dú jué pú
故，不堕预流、一来、不还、阿罗汉果、独觉菩

tí ér qín xiū xí shēnshēn bō rě bō luó mì duōcháng wú suǒ zhí
提，而勤修习甚深般若波罗蜜多常无所执？’

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà dé cǐ wèn shí ruò zuò shì dá
“善现，是菩萨摩诃萨得此问时，若作是答：

zhū pú sà mó hē sà yù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí dàn yīng
‘诸菩萨摩诃萨欲证无上正等菩提，但应

sī wéikōng wú xiàng wú yuàn wú shēng wú miè wú zuò wú
思惟空、无相、无愿、无生、无灭、无作、无

wéi wú xìng shí jì jí yú yī qiè pú tí fēn fǎ bù yīng xiū xué
为、无性、实际，及余一切菩提分法，不应修学。’

shàn xiàn dāng zhī shì pú sà mó hē sà wèi méng rú lái yīng zhèng
善现当知！是菩萨摩诃萨未蒙如来、应、正

děngjué shòu yú wú shàngzhèngděng pú tí bù tuì zhuǎn jì hé yǐ gù
等觉授于无上正等菩提不退转记。何以故？

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà wèi néng kāi shì jì bié xiǎn liǎo zhù
善现，是菩萨摩诃萨未能开示、记别、显了住

bù tuì zhuǎn wèi pú sà mó hē sà xiū xué fǎ xiàng
不退转位菩萨摩诃萨修学法相。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà dé cǐ wèn shí ruò zuò shì dá
“善现，是菩萨摩诃萨得此问时，若作是答：

zhū pú sà mó hē sà yù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí yīngzhèng
‘诸菩萨摩诃萨欲证无上正等菩提，应正
sī wéikōng wú xiàng wú yuàn wú shēng wú miè wú zuò wú
思惟空、无相、无愿、无生、无灭、无作、无
wéi wú xìng shí jì jí yú yī qiè pú tí fēn fǎ yì yīngfāngbiàn
为、无性、实际，及余一切菩提分法，亦应方便，
rú qiánsuǒshuō shànqiǎo xiū xué ér bú zuòzhèng shànxiàndāng
如前所说，善巧修学，而不作证。’善现当
zhī shì pú sà mó hē sà yǐ méng rú lái yīng zhèngděngjué shòu
知！是菩萨摩诃萨已蒙如来、应、正等觉授
yú wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì hé yǐ gù shànxiàn
于无上正等菩提不退转记。何以故？善现，
shì pú sà mó hē sà yǐ néng kāi shì jì bié xiǎnliǎozhù bú tuì zhuǎn
是菩萨摩诃萨已能开示、记别、显了住不退转
wèi pú sà mó hē sà xiū xué fǎ xiàng
位菩萨摩诃萨修学法相。

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà wèinéng kāi shì jì bié
“善现，若菩萨摩诃萨未能开示、记别、
xiǎnliǎozhù bú tuì zhuǎnwèi pú sà mó hē sà xiū xué fǎ xiàng dāng zhī
显了住不退转位菩萨摩诃萨修学法相，当知
shì pú sà mó hē sà wèishàn xiū xué bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn
是菩萨摩诃萨未善修学布施、净戒、安忍、精进、
jìng lù bō rě bō luó mì duō pú tí fēn fǎ wèi rù bó dì wèi rú
静虑、般若波罗蜜多菩提分法，未入薄地，未如
zhū yú zhù bú tuì zhuǎnwèi pú sà mó hē sà kāi shì jì bié xiǎnliǎo
诸余住不退转位菩萨摩诃萨开示、记别、显了、
ān zhù bú tuì zhuǎn dì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ néng kāi shì
安住不退转地。善现，若菩萨摩诃萨已能开示、
jì bié xiǎnliǎozhù bú tuì zhuǎnwèi pú sà mó hē sà xiū xué fǎ xiàng
记别、显了住不退转位菩萨摩诃萨修学法相，
dāng zhī shì pú sà mó hē sà yǐ shàn xiū xué bù shī jìng jiè ān rěn
当知是菩萨摩诃萨已善修学布施、净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō pú tí fēn fǎ yǐ rù bó dì
精进、静虑、般若波罗蜜多菩提分法，已入薄地，
yǐ rú zhū yú zhù bú tuì zhuǎnwèi pú sà mó hē sà kāi shì jì bié
已如诸余住不退转位菩萨摩诃萨开示、记别、
xiǎnliǎo ān zhù bú tuì zhuǎn dì
显了、安住不退转地。”

shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn pō yǒuwèi dé bú
时，具寿善现白佛言：“世尊！颇有未得不

tuì zhuǎn pú sà mó hē sà néngzuò rú shì rú shí dá fǒu
退转菩萨摩诃萨能作如是如实答不？”

fó yán shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà suī wèi dé bú tuì zhuǎn
佛言：“善现，有菩萨摩诃萨虽未得不退转，

ér néng yú cǐ zuò rú shí dá shànxiàn shì pú sà mó hē sà suī wèi
而能于此作如实答。善现，是菩萨摩诃萨虽未

dé bú tuì zhuǎn ér néng xiū xí bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn
得不退转，而能修习布施、净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō pú tí fēn fǎ yǐ dé chéngshú jué huì
静虑、般若波罗蜜多菩提分法，已得成熟觉慧

měng lì ruò wén bù wén néng rú shí dá rú bú tuì zhuǎn wèi
猛利，若闻、不闻，能如实答，如不退转位

pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán shì zūn duō yǒu pú sà mó hē
具寿善现复白佛言：“世尊！多有菩萨摩诃

sà xiū xíng wú shàng zhèng děng pú tí shǎo yǒu néng rú shí dá rú bú
萨修行无上正等菩提，少有能如实答，如不

tuì zhuǎn wèi pú sà mó hē sà yǐ shàn xiū zhì dì wèi shàn xiū zhì dì ér
退转位菩萨摩诃萨已善修治地，未善修治地而

ān zhù gù
安住故。”

fó yán shànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō hé
佛言：“善现，如是！如是！如汝所说。何

yǐ gù shànxiàn shǎo yǒu pú sà mó hē sà dé shòu rú shì bú tuì
以故？善现，少有菩萨摩诃萨得受如是不退

zhuǎn dì wēi miào huì jì ruò yǒu dé shòu rú shì jì zhě jiē néng yú cǐ
转地微妙慧记，若有得受如是记者，皆能于此

zuò rú shí dá shànxiàn ruò néng zuò cǐ rú shí dá zhě dāng zhī shì
作如实答。善现，若能作此如实答者，当知是

pú sà mó hē sà shàn gēn míng lì shì jiān tiān rén ā sù luò děng
菩萨摩诃萨善根明利，世间天、人、阿素洛等

bù néng pò huài
不能破坏。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà nǎi zhì mèng zhōng
“复次，善现，若菩萨摩诃萨乃至梦中，

yì bú ài yào chēng zàn shēng wén jí dú jué dì yú sān jiè fǎ yì bù
亦不爱乐称赞声闻及独觉地，于三界法亦不
jǔ xīn ài yào chēng zàn cháng guān zhū fǎ rú mèng rú huàn rú xiǎng
举心爱乐称赞，常观诸法如梦、如幻、如响、
rú xiàng rú guāng yǐng rú yáng yàn rú biàn huà shì rú xún xiāng
如像、如光影、如阳焰、如变化事、如寻香
chéng suī rú shì guān chá ér bú zhèng shí jì shàn xiàn dāng zhī shì
城，虽如是观察而不证实。善现当知！是
pú sà mó hē sà bú tuì zhuǎn xiàng
菩萨摩诃萨不退转相。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà mèng jiàn rú lái
“复次，善现，若菩萨摩诃萨梦见如来、
yīng zhèng děng jué yǒu wú liàng zhòng wú liàng bǎi zhòng wú liàng
应、正等觉，有无量众、无量百众、无量
qiān zhòng wú liàng bǎi qiān zhòng wú liàng jù zhī zhòng wú liàng bǎi
千众、无量百千众、无量俱胝众、无量百
jù zhī zhòng wú liàng qiān jù zhī zhòng wú liàng bǎi qiān jù zhī zhòng
俱胝众、无量千俱胝众、无量百千俱胝众、
wú liàng nà yǔ duō zhòng wú liàng bǎi nà yǔ duō zhòng wú liàng qiān nà
无量那庾多众、无量百那庾多众、无量千那
yǔ duō zhòng wú liàng bǎi qiān nà yǔ duō zhòng wèi bì chú bì chú
庾多众、无量百千那庾多众，谓苾刍、苾刍
ní wū bō suǒ jiā wū bō sī jiā tiān lóng yào chā qián¹⁵
尼、邬波索迦、邬波斯迦、天、龙、药叉、
dā fù ā sù luò jiē lù chá jǐn nà luò mò hū luò qié rén
达缚、阿素洛、揭路荼、紧捺洛、莫呼洛伽、人
fēi rén děng gōng jìng wéi rào ér wèi shuō fǎ jì wén fǎ yǐ shàn jiě yì
非人等，恭敬围绕而为说法，既闻法已善解义
qù jiě yì qù yǐ jīng jìn xiū xíng fǎ suí fǎ xíng jí hé jìng xíng bìng suí
趣，解义趣已精进修行，法随法行及和敬行并随
fǎ xíng shàn xiàn dāng zhī shì pú sà mó hē sà bú tuì zhuǎn xiàng
法行。善现当知！是菩萨摩诃萨不退转相。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà mèng jiàn rú lái
“复次，善现，若菩萨摩诃萨梦见如来、
yīng zhèng děng jué jù sān shí èr dà shì fū xiàng bā shí suí hǎo yuán
应、正等觉，具三十二大士夫相，八十随好圆

¹⁵ 大正藏：健；永乐北藏及龙藏：捷

mǎnzhuāngyán yuánguāng yī xúnzhōu zā zhàoyào yǔ bì chúzhuàngyǒng
满庄严，圆光一寻周匝照曜，与苾刍众涌

16 zài kōngzhōng xiàndàshéntōngshuōzhèngfǎyào huàzuòhuàshìlìng
在空中，现大神通说正法要，化作化士令

dào tā fāng wú biān fó tǔ shī zuò fó shì shànxiàndāng zhī shì pú sà
到他方无边佛土施作佛事。善现当知！是菩萨

mó hē sà bú tuì zhuǎnxiàng
摩诃萨不退转相。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà mèngjiànkuáng zéi pò
“复次，善现，若菩萨摩诃萨梦见狂贼破

huàicūnchéng huòjiànhuǒ qǐ fénshāo jù luò huòjiàn hǔ láng shī
坏村城，或见火起焚烧聚落，或见虎、狼、师

zǐ měngshòu dú shé è xiē yù lái hài shēn huòjiànyuàn jiā yù
子、猛兽、毒蛇、恶蝎欲来害身，或见怨家欲

zhǎn qí shǒu huòjiàn fù mǔ xiōng dì zǐ mèi qī zǐ qīn yǒu
斩其首，或见父母、兄弟、姊妹、妻子、亲友

lín yù mìngzhōng huòjiàn zì shēnhán rè jī kě jí yú kǔ shì zhī suǒ bī
临欲命终，或见自身寒热饥渴及余苦事之所逼

nǎo jiàn rú shì děng kě bù wèi shì bù jīng bú jù yì bù yōunǎo cóng
恼。见如是等可怖畏事，不惊不惧亦不忧恼，从

mèngjué yǐ jí néng sī wéi sān jiè xū jiǎ jiē rú mèngjiàn wǒ zhèng
梦觉已即能思惟：‘三界虚假皆如梦见，我证

wú shàng dà pú tí shí wèi zhū yǒuqíng xuān shuō sān jiè yī qiè xū wàng
无上大菩提时，为诸有情宣说三界一切虚妄，

jiē rú mèngjìng shànxiàndāng zhī shì pú sà mó hē sà bú tuì zhuǎn
皆如梦境。’善现当知！是菩萨摩诃萨不退转

xiàng
相。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà nǎi zhì mèngzhōngjiàn
“复次，善现，若菩萨摩诃萨乃至梦中见

yǒu dì yù pángshēng guǐ jiè zhū yǒuqíng lèi biàn zuò shì niàn
有地狱、傍生、鬼界诸有情类，便作是念：

wǒ dāng jīng qín xiū zhū pú sà mó hē sà xíng sù qù wú shàng zhèng
‘我当精勤修诸菩萨摩诃萨行，速趣无上正

děng pú tí yuàn dé wú shàng dà pú tí shí wǒ fó tǔ zhōng wú yǒu
等菩提，愿得无上大菩提时，我佛土中无有

16 大正藏：踊；永乐北藏及龙藏：涌

dì yù pángshēng guǐ jiè zhū yǒuqíng lèi nǎi zhì wú yǒuzhū è qù
地狱、傍生、鬼界诸有情类，乃至无有诸恶趣

míng cóngmèng jué yǐ yì zuò shì niàn shànxiàndāng zhī shì pú sà
名。’从梦觉已亦作是念。善现当知！是菩萨

mó hē sà dāngzuò fó shí bǐ fó tǔ zhōngdìng wú è qù hé yǐ gù
摩诃萨当作佛时，彼佛土中定无恶趣。何以故？

shànxiàn ruò mèngruò jué zhū fǎ wú èr wú èr fēn gù shànxiàndāng zhī
善现，若梦若觉诸法无二无二分故。善现当知！

shì pú sà mó hē sà bú tuì zhuǎnxiàng
是菩萨摩诃萨不退转相。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà mèngzhōngjiàn huǒ
“复次，善现，若菩萨摩诃萨梦中见火

shāo dì yù děngzhū yǒuqíng lèi huò fù jiànshāochéng yì jù luò
烧地狱等诸有情类，或复见烧城邑、聚落，

biàn fā shì yuàn ruò wǒ yǐ shòu bú tuì zhuǎn jì dāng dé wú shàng
便发誓愿：‘若我已受不退转记，当得无上

zhèngděng pú tí yuàn cǐ dà huǒ jí shí dùnmièbiàn wéiqīngliáng shàn
正等菩提，愿此大火即时顿灭变为清凉。’善

xiàn cǐ pú sà mó hē sà zuò shì yuàn yǐ mèngzhōngjiàn huǒ jí shí miè
现，此菩萨摩诃萨作是愿已，梦中见火即时灭

zhě dāng zhī shì wéi bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà zuò shì yuàn yǐ ruò
者，当知是为不退转菩萨摩诃萨，作是愿已若

huǒ bú miè dāng zhī wèi dé bú tuì zhuǎn dì shànxiàndāng zhī shì
火不灭，当知未得不退转地。善现当知！是

pú sà mó hē sà bú tuì zhuǎnxiàng
菩萨摩诃萨不退转相。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà jué shí xiànjiàn dà huǒ
“复次，善现，若菩萨摩诃萨觉时现见大火

cù qǐ shāozhūchéng yì huòshāo jù luò biànzuò shì niàn wǒ
卒起，烧诸城邑，或烧聚落，便作是念：‘我

zài mèngzhōnghuò zài jué wèi céngjiàn zì yǒu bú tuì zhuǎn dì zhūxíng
在梦中或在觉位，曾见自有不退转地诸行、

zhuàng xiàng wèishěn xū shí ruò wǒ suǒ jiàn shì shí yǒuzhě yuàn
状、相，未审虚实，若我所见是实有者，愿

cǐ dà huǒ jí shí dùnmièbiàn wéiqīngliáng shànxiàn cǐ pú sà mó hē
此大火即时顿灭变为清凉。’善现，此菩萨摩诃

sà zuò shì shì yuàn fā chéng dì yán ěr shí dà huǒ jí dùnmièzhě dāng
萨作是誓愿发诚谛言，尔时大火即顿灭者，当

zhī shì wéi bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà zuò shì shì yuàn fā chéng dì
知是为不退转菩萨摩诃萨，作是誓愿发诚谛

yán huǒ bú miè zhě dāng zhī wèi dé bú tuì zhuǎn dì shàn xiàn dāng zhī
言火不灭者，当知未得不退转地。善现当知！

shì pú sà mó hē sà bú tuì zhuǎn xiàng
是菩萨摩诃萨不退转相。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà jué shí jiàn huǒ shāo
“复次，善现，若菩萨摩诃萨觉时见火烧

zhū chéng yì huò shāo jù luò biàn zuò shì niàn wǒ zài mèng zhōng huò
诸城邑或烧聚落，便作是念：‘我在梦中或

zài jué wèi céng jiàn zì yǒu bú tuì zhuǎn dì zhū xíng zhuàng xiàng
在觉位，曾见自有不退转地诸行、状、相，

ruò wǒ suǒ jiàn dìng shì shí yǒu bì dé wú shàng dà pú tí zhě yuàn cǐ
若我所见定是实有，必得无上大菩提者，愿此

dà huǒ jí shí dùn miè biàn wéi qīng liáng shàn xiàn shì pú sà mó hē sà
大火即时顿灭变为清凉。’善现，是菩萨摩诃萨

fā cǐ shì yuàn chéng dì yán yǐ ěr shí dà huǒ bú wéi dùn miè rán shāo
发此誓愿诚谛言已，尔时大火不为顿灭，然烧

yī jiā yuè zhì yī jiā fù shāo yī jiā huò shāo yī xiàng yuè zhì yī xiàng
一家越置一家复烧一家，或烧一巷越置一巷

fù shāo yī xiàng rú shì zhǎn zhuǎn qí huǒ nǎi miè shàn xiàn shì pú
复烧一巷，如是展转其火乃灭。善现，是菩

sà mó hē sà yīng zì liǎo zhī jué dìng yǐ dé bú tuì zhuǎn dì rán bèi shāo
萨摩诃萨应自了知决定已得不退转地，然被烧

zhě yóu bǐ yǒu qíng zào zuò zēng zhǎng huài zhèng fǎ yè bǐ yóu cǐ yè xiān
者由彼有情造作增长坏正法业，彼由此业先

duò è qù wú liàng jié zhōng shòu zhèng kǔ bào jīn shēng rén qù shòu bǐ
堕恶趣，无量劫中受正苦报，今生人趣受彼

yú yāng huò yóu cǐ yè dāng duò è qù jīng wú liàng jié shòu zhèng kǔ
余殃，或由此业当堕恶趣，经无量劫受正苦

bào jīn zài rén qù xiān xiàn shǎo yāng shàn xiàn dāng zhī shì pú sà mó
报，今在人趣先现少殃。善现当知！是菩萨摩

hē sà bú tuì zhuǎn xiàng
诃萨不退转相。

fù cì shàn xiàn yóu qián suǒ shuō zhǒng zhǒng yīn yuán zhī
“复次，善现，由前所说种种因缘，知

shì bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà fù yǒu chéng jiù zhū xíng zhuàng
是不退转菩萨摩诃萨。复有成就诸行、状、

xiàng zhī shì bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà dāngwèi rǔ shuō rǔ yīng
相，知是不退转菩萨摩诃萨，当为汝说，汝应
dì tīng
谛听！”

shànxiàn dá yán wěi rán yuànshuō
善现答言：“唯然！愿说！”

fó gàoshànxiàn ruò pú sà mó hē sà jiànyǒunán zǐ huòyǒu nǚ
佛告善现：“若菩萨摩诃萨见有男子或有女

rén xiànwéi fēi rén zhī suǒ mèizhuó biànzuo shì niàn ruò zhū rú lái
人，现为非人之所魅著，便作是念：‘若诸如来、
yīng zhèngděngjué zhī wǒ yǐ dé qīngjìng yì yào shòu wǒ wú shàngzhèng
应、正等觉知我已得清净意乐，授我无上正

děng pú tí bú tuì zhuǎn jì ruò wǒ jiǔ fā qīngjìng zuò yì qiú zhèng
等菩提不退转记。若我久发清净作意，求证

wú shàngzhèngděng pú tí yuǎn lí shēngwén dú jué yì yào bù yǐ
无上正等菩提，远离声闻、独觉意乐，不以

shēngwén dú jué zuò yì qiú zhèng wú shàngzhèngděng pú tí ruò wǒ
声闻、独觉作意求证无上正等菩提。若我

dāng lái bì dé wú shàngzhèngděng pú tí qióngwèi lái jì lì yì ān
当来必得无上正等菩提，穷未来际利益安

lè zhū yǒuqíng lèi ruò shí fāng jiè xiàn zài shí yǒu wú liàng rú lái yīng
乐诸有情类。若十方界现在实有无量如来、应、

zhèngděng jué shuō wēimào fǎ lì lè yǒuqíng bǐ zhū rú lái yīng
正等觉说微妙法利乐有情，彼诸如来、应、

zhèngděng jué wú suǒ bú jiàn wú suǒ bù zhī wú suǒ bù jiě wú suǒ
正等觉无所不见、无所不知、无所不解、无所

bú zhèng xiàn zhī jiàn jué yī qiè yǒuqíng yì yào chā bié yuàn chuí
不证，现知、见、觉一切有情意乐差别，愿垂

zhào chá wǒ xīn suǒ niàn jí chéng dì yán ruò wǒ shí néng xiū pú sà xíng
照察我心所念及诚谛言。若我实能修菩萨行，

bì dé wú shàngzhèngděng pú tí jiù bá yǒuqíng shēng sǐ kǔ zhě yuàn
必得无上正等菩提，救拔有情生死苦者，愿

shì nán zǐ huò cǐ nǚ rén bù wéi fēi rén zhī suǒ rǎo nǎo bǐ suí wǒ yǔ
是男子或此女人，不为非人之所烦恼，彼随我语

jí dāng shě qù
即当舍去。’

shànxiàn shì pú sà mó hē sà zuò cǐ yǔ shí ruò bǐ fēi rén
“善现，是菩萨摩诃萨作此语时，若彼非人

bù wéi qù zhě dāng zhī shì pú sà mó hē sà wèiméng rú lái yīng
不为去者，当知是菩萨摩訶萨未蒙如来、应、
zhèngděng jué céngshòu wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì shàn
正等觉曾授无上正等菩提不退转记。善
xiàn shì pú sà mó hē sà zuò cǐ yǔ shí ruò bǐ fēi rén jí wéi qù zhě
现，是菩萨摩訶萨作此语时，若彼非人即为去者，
dāng zhī shì pú sà mó hē sà yǐ méng rú lái yīng zhèngděng jué shòu
当知是菩萨摩訶萨已蒙如来、应、正等觉授
bǐ wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì shànxiàn ruò pú sà mó
彼无上正等菩提不退转记。善现，若菩萨摩
hē sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dāng zhī shì wéi bú tuì
訶萨成就如是诸行、状、相，当知是为不退
zhuǎn pú sà mó hē sà
转菩萨摩訶萨。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà wèishàn xiū xué bù shī
“复次，善现，有菩萨摩訶萨未善修学布施

bō luó mì duō wèishàn xiū xué jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
波罗蜜多，未善修学净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō wèishàn ān zhù nèi kōng wèishàn ān zhù wàikōng
般若波罗蜜多；未善安住内空，未善安住外空、
nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú
内外空、空空、大空、胜义空、有为空、无
wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běn
为空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本
xìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé
性空、自相空、共相空、一切法空、不可得
kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng wèishàn ān zhù
空、无性空、自性空、无性自性空；未善安住
zhēn rú wèishàn ān zhù fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn
真如，未善安住法界、法性、不虚妄性、不变
yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè wèishàn ān zhù kǔ shèng dì wèishàn ān
虚空界、不思議界；未善安住苦圣谛，未善安
zhù jí miè dào shèng dì wèishàn xiū xué sì niàn zhù wèishàn xiū
住集、灭、道圣谛；未善修学四念住，未善修
xué sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī
学四正断、四神足、五根、五力、七等觉支、

bā shèng dào zhī wèishàn xiū xué sì jìng lǜ wèishàn xiū xué sì wú liàng
八 圣 道 支；未 善 修 学 四 静 虑，未 善 修 学 四 无 量、
sì wú sè dìng wèishàn xiū xué bā jiě tuō wèishàn xiū xué bā shèng chù
四 无 色 定；未 善 修 学 八 解 脱，未 善 修 学 八 胜 处、
jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wèishàn xiū xué kōng jiě tuō mén wèishàn
九 次 第 定、十 遍 处；未 善 修 学 空 解 脱 门，未 善
xiū xué wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wèishàn xiū xué tuó luó ní mén
修 学 无 相、无 愿 解 脱 门；未 善 修 学 陀 罗 尼 门，
wèishàn xiū xué sān mó dì mén wèi rù pú sà zhèng xìng lí shēng wèi jù
未 善 修 学 三 摩 地 门；未 入 菩 萨 正 性 离 生，未 具
xiū xí yī qiè fó fǎ yuǎn lí pú sà fāng biàn shàn qiǎo wèi miǎn è mó
修 习 一 切 佛 法，远 离 菩 萨 方 便 善 巧，未 免 恶 魔
zhī suǒ nǎo luàn yú zhū mó shì wèi néng jué liǎo bú zì duó liáng shàngēn
之 所 恼 乱，于 诸 魔 事 未 能 觉 了，不 自 度 量 善 根
hòu bó xué zhū pú sà fā chéng dì yán biàn wéi è mó zhī suǒ kuáng huò
厚 薄，学 诸 菩 萨 发 诚 谛 言 便 为 恶 魔 之 所 诳 惑。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà jiàn yǒu nán zǐ huò yǒu nǚ rén
“善 现，是 菩 萨 摩 诃 萨 见 有 男 子 或 有 女 人，

xiàn wéi fēi rén zhī suǒ mèi zhuó jí biàn qīng ěr fā chéng dì yán ruò
现 为 非 人 之 所 魅 著，即 便 轻 尔 发 诚 谛 言：‘若
wǒ yǐ cóng guò qù zhū fó shòu dé wú shàng zhèng děng pú tí bú tuì
我 已 从 过 去 诸 佛 受 得 无 上 正 等 菩 提 不 退

zhuǎn jì lìng shì nán zǐ huò cǐ nǚ rén bù wéi fēi rén zhī suǒ rǎo nǎo
转 记，令 是 男 子 或 此 女 人，不 为 非 人 之 所 扰 恼，

bǐ suí wǒ yǔ sù dāng shě qù shàn xiàn shì pú sà mó hē sà zuò cǐ
彼 随 我 语 速 当 舍 去。’善 现，是 菩 萨 摩 诃 萨 作 此

yǔ yǐ ěr shí è mó wèi huò luàn gù jí biàn qū bī fēi rén lìng qù
语 已，尔 时 恶 魔 为 惑 乱 故，即 便 驱 逼 非 人 令 去。

suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn è mó wēi lì shèng bǐ fēi rén shì gù fēi
所 以 者 何？善 现，恶 魔 威 力 胜 彼 非 人，是 故 非

rén shòu mó jiào chì jí biàn shě qù shàn xiàn shì pú sà mó hē sà jiàn
人 受 魔 教 勅 即 便 舍 去。善 现，是 菩 萨 摩 诃 萨 见

cǐ shì yǐ huān xǐ yǒng yuè zuò shì niàn yán fēi rén lìng¹⁷ qù shì wú
此 事 已，欢 喜 踊 跃 作 是 念 言：‘非 人 令¹⁷去 是 吾

wēi lì suǒ yǐ zhě hé fēi rén suí wǒ suǒ fā shì yuàn jí biàn fàng
威 力。所 以 者 何？非 人 随 我 所 发 誓 愿，即 便 放

¹⁷ 大正藏：今；永乐北藏及龙藏：令

cǐ nán zǐ nǚ rén wú bié yuán gù
此男子、女人，无别缘故。’

shànxiàn shì pú sà mó hē sà bù néng jué zhī è mó suǒ zuò
“善现，是菩萨摩诃萨不能觉知恶魔所作，

wèi shì jǐ lì wàngshēnghuān xǐ shì cǐ qīngnòngzhū yú pú sà yán
谓是己力妄生欢喜，恃此轻弄诸余菩萨言：

wǒ yǐ cóngguò qù zhū fó shòu dé wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì
‘我已从过去诸佛受得无上正等菩提不退

zhuǎn jì suǒ fā shì yuàn jiē bù tángjuān rǔ děngwèiméngzhū fó shòu
转记，所发誓愿皆不唐捐，汝等未蒙诸佛授

jì bù yīngxiāngxué fā chéng dì yán shè yǒuyào qī bì kōng wú guǒ
记，不应相学发诚谛言，设有要期必空无果。’

shànxiàn shì pú sà mó hē sà qīngnòng huǐ zǐ zhū pú sà gù wàng shì
善现，是菩萨摩诃萨轻弄毁訾诸菩萨故，妄恃

shǎonéng yú zhū gōng dé shēngzhǎng duō zhǒng zēng shàng màn gù yuǎn
少能，于诸功德生长多种增上慢故，远

lí wú shàngzhèngděng pú tí bù néngzhèng dé yī qiè zhì zhì shàn
离无上正等菩提，不能证得一切智智。善

xiàn shì pú sà mó hē sà yǐ wú shànqiǎofāngbiàn lì gù shēngzhǎng
现，是菩萨摩诃萨以无善巧方便力故，生长

duō pǐn zēngshàngmàn gù qīngmiè huǐ zǐ zhū pú sà gù suī qín jīng jìn
多品增上慢故，轻蔑毁訾诸菩萨故，虽勤精进

ér duòshēngwénhuò dú jué dì shànxiàn shì pú sà mó hē sà bó fú
而堕声闻或独觉地。善现，是菩萨摩诃萨薄福

dé gù suǒ zuò shàn yè fā chéng dì yán jiē qǐ mó shì shànxiàn shì
德故，所作善业发诚谛言皆起魔事。善现，是

pú sà mó hē sà bù néng qīn jìn gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn zhū
菩萨摩诃萨不能亲近供养恭敬、尊重赞叹诸

shàn zhī shí bù néngqǐngwèn dé bú tuì zhuǎn pú sà xíngxiàng bù néng
善知识，不能请问得不退转菩萨行相，不能

zī shòuzhū è mó jūn suǒ zuò shì yè yóu sī mó fù zhuǎn fù jiān láo
咨受诸恶魔军，所作事业由斯魔缚转复坚牢。

suǒ yǐ zhě hé shànxiàn shì pú sà mó hē sà bù jiǔ xiū xíng bù shī
所以者何？善现，是菩萨摩诃萨不久修行布施、

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō nǎi zhì
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多，乃至

yuǎn lí fāngbiànshànqiǎo gù wéi è mó zhī suǒ rǎoluàn shì gù shàn
远离方便善巧故，为恶魔之所扰乱。是故，善

xiàn zhū pú sà mó hē sà yīngshàn jué zhī zhǒngzhǒng mó shì
现，诸菩萨摩诃萨应善觉知种种魔事。”

ěr shí jù shòushànxiàn jí bó fó yán shì zūn yún hé pú
尔时，具寿善现即白佛言：“世尊！云何菩

sà mó hē sà bù jiǔ xiū xíng bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng
萨摩诃萨不久修行布施、净戒、安忍、精进、静

lù bō rě bō luó mì duō bù jiǔ ān zhù nèi kōng wàikōng nèi wài
虑、般若波罗蜜多，不久安住内空、外空、内外

kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng bù jiǔ ān zhù zhēn rú
性空、自性空、无性自性空，不久安住真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議

jiè bù jiǔ ān zhù kǔ jí miè dào shèng dì bù jiǔ xiū xíng
界，不久安住苦、集、灭、道圣谛，不久修行

sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
四念住、四正断、四神足、五根、五力、七等

jué zhī bā shèng dào zhī bù jiǔ xiū xíng sì jìng lǜ sì wú liàng
觉支、八圣道支，不久修行四静虑、四无量、

sì wú sè dìng bù jiǔ xiū xíng bā jiě tuō bā shèng chù jiǔ cì dì
四无色定，不久修行八解脱、八胜处、九次第

dìng shí biàn chù bù jiǔ xiū xíng kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
定、十遍处，不久修行空、无相、无愿解脱门，

bù jiǔ xiū xíng tuó luó ní mén sān mó dì mén wèi rù pú sà zhèng xìng
不久修行陀罗尼门、三摩地门，未入菩萨正性

lí shēng wèi jù xiū xíng yī qiè fó fǎ yuǎn lí pú sà fāng biàn shàn
离生，未具修行一切佛法，远离菩萨方便善

qiǎo wéi zhū è mó zhī suǒ rǎo luàn
巧，为诸恶魔之所扰乱？”

fó yán shàn xiàn è mó biàn zuò zhǒng zhǒng xíng xiàng zhì cǐ
佛言：“善现，恶魔变作种种形像，至此

pú sà mó hē sà qiánfāngbiànkúánguán duō shànnán zǐ rǔ zì
菩萨摩訶萨前方便 诳言：‘咄！善男子！汝自
zhī fǒu guò qù zhū fó yǐ céngshòu rǔ dà pú tí jì rǔ yú wú
知不？过去诸佛已曾授汝大菩提记，汝于无
shàngzhèngděng pú tí jué dìngdāng dé bú fù tuì zhuǎn rǔ shēnmíng
上正等菩提决定当得不复退转，汝身名
mǒu fù mǔ míngmǒu xiōng dì míngmǒu zǐ mèimíngmǒu qīn yǒu
某，父母名某，兄弟名某，姊妹名某，亲友
juànshǔ nǎi zhì qī shì fù mǔ zōngqīn gè míngwéimǒu rǔ shēnshēng zài
眷属乃至七世父母宗亲各名为某，汝身生在
mǒufāngmǒuguómǒuchéngmǒu yì mǒu jù luò zhōng rǔ zài mǒuniánmǒu
某方某国某城某邑某聚落中，汝在某年某
yuè mǒu rì mǒu shí mǒu sù xiàngwángzhōngshēng shànxiàn rú shì è
月某日某时某宿相王中生。’善现，如是恶
mó ruò jiàn cǐ pú sà xīn xíng róu ruǎn gēnxìng chí dùn biànzhà jì yán
魔若见此菩萨心行柔软、根性迟钝，便诈记言：
rǔ yú xiān shì yì xīn xíng róu ruǎn gēnxìng chí dùn rú shì è mó
‘汝于先世亦心行柔软、根性迟钝。’如是恶魔
ruò jiàn cǐ pú sà xīn xíng gāng qiáng gēnxìng měng lì biànzhà jì yán
若见此菩萨心行刚强、根性猛利，便诈记言：
rǔ yú xiān shì yì xīn xíng gāng qiáng gēnxìng měng lì rú shì è
‘汝于先世亦心行刚强、根性猛利。’如是恶
mó ruò jiàn cǐ pú sà jū ā liàn rě huò jū zhōngjiān huò jū lù dì
魔若见此菩萨居阿练若、或居冢间、或居露地、
huò jū shù xià huò cháng qǐ shí huò yī shòu shí huò yī zuò shí
或居树下、或常乞食、或一受食、或一坐食、
huò yī bō shí huò fèn sǎo yī huò dàn sān yī huò cháng zuò bú wò
或一钵食、或粪扫衣、或但三衣、或常坐不卧、
huò rú¹⁸ jiù fū jù huò shǎo yù huò xǐ zú huò yào yuǎn lí huò
或如¹⁸旧敷具、或少欲、或喜足、或乐远离、或
jù zhèngniàn huò yào jìng dìng huò jù miào huì huò bú zhòng lì yǎng
具正念、或乐静定、或具妙慧、或不重利养、
huò bú guì míng yù huò hào lián jiǎn bù tú qí zú huò jiǎn shuì mián
或不贵名誉、或好廉俭不涂其足、或减睡眠、
huò bú diào jǔ huò hào shǎo yán huò yào ruǎn yǔ rú shì è mó jiàn
或不掉举、或好少言、或乐软语，如是恶魔见

¹⁸ 大正藏：好；永乐北藏及龙藏：如

cǐ pú sà zhǒngzhǒngxíng yǐ biànzà jì yán rǔ yú xiān shì yǐ céng
此菩萨种种行已便诈记言：‘汝于先世已曾
rú shì jū ā liàn rě huò jū zhǒngjiān guǎngshuō nǎi zhì shǎoyánruǎn
如是居阿练若、或居冢间，广说乃至少言软
yǔ suǒ yǐ zhě hé rǔ jīn chéng jiù rú shì zhǒngzhǒng dù duōgōng
语。所以者何？汝今成就如是种种杜多功
dé shì jiāngòngjiàn rǔ yú xiān shì jué dìng yì yǒu rú shì zhǒngzhǒngshū
德世间共见，汝于先世决定亦有如是种种殊
shèngōng dé yīng zì qìngwèi wù dé zì qīng
胜功德，应自庆慰勿得自轻。’

shànxiàn shì pú sà mó hē sà wén cǐ è móshuō qí xiān shì
“善现，是菩萨摩诃萨闻此恶魔说其先世
bìngdāng lái shì yǒushèngōng dé jí shuōxiàn zài zì shēn qīn zú míng zì
并当来世有胜功德，及说现在自身亲族名字
chābié shēngchù shēng shí jiānzàzhǒngzhǒng dù duōgōng dé wén
差别、生处、生时，兼赞种种杜多功德，闻
yǐ huān xǐ xīn shēngjiāomàn língmiè huǐ mà zhū yú pú sà
已欢喜心生憍慢，凌蔑毁骂诸余菩萨。

shànxiàn ěr shí è mó zhī cǐ pú sà qí xīn àn dùn fù
“善现，尔时，恶魔知此菩萨其心暗钝，复
gào zhī yán rǔ yǒu rú shì gōng dé xiàngzhuàng guò qù rú lái yīng
告之言：‘汝有如是功德相状，过去如来、应、
zhèngděng jué dìng yǐ shòu rǔ dà pú tí jì rǔ yú wú shàngzhèngděng
正等觉定已授汝大菩提记，汝于无上正等
pú tí bì dāngzhèng dé bú fù tuì zhuǎn
菩提必当证得不复退转。’

shànxiàn shì shí è mó wèirǎoluàn gù huòjiǎoxiànzuo chū jiā
“善现，是时恶魔为扰乱故，或矫现作出家
xíngxiàng huòjiǎoxiànzuo zài jiā xíngxiàng huòjiǎoxiànzuo fù mǔ xíngxiàng
形像，或矫现作在家形像，或矫现作父母形像，
huòjiǎoxiànzuo xiōng dì xíngxiàng huòjiǎoxiànzuo zǐ mèi xíngxiàng huòjiǎo
或矫现作兄弟形像，或矫现作姊妹形像，或矫
xiànzuo qīn yǒu xíngxiàng huòjiǎoxiànzuo fàn zhì xíngxiàng huòjiǎoxiànzuo
现作亲友形像，或矫现作梵志形像，或矫现作
shī fàn xíngxiàng huòjiǎoxiànzuo tiān lóng yào chā rén fēi rén děng
师范形像，或矫现作天、龙、药叉、人非人等
zhǒngzhǒng xíngxiàng zhì cǐ pú sà mó hē sà suǒ zuò rú shì yán guò
种种形像，至此菩萨摩诃萨所作如是言：‘过

qù rú lái yīng zhèngděngjué jiǔ yǐ shòu rǔ dà pú tí jì rǔ yú
去如来、应、正等觉久已授汝大菩提记，汝于
wú shàngzhèngděng pú tí jué dìngdāng dé bú fù tuì zhuǎn hé yǐ gù
无上正等菩提决定当得不复退转。何以故？
zhū bú tuì zhuǎnwèi pú sà mó hē sà gōng dé xiàngzhuàng rǔ jiē jù yǒu
诸不退转位菩萨摩诃萨功德相状汝皆具有，
yīng zì zūnzhòng wù shēngyóu yù
应自尊重勿生犹豫。’

shànxiàn rú wǒ suǒshuō shí dé bú tuì zhuǎn pú sà mó hē
“善现，如我所说实得不退转菩萨摩诃
sà zhū xíng zhuàng xiàng shì pú sà mó hē sà huáizēngshàngmàn shí
萨诸行、状、相，是菩萨摩诃萨怀增上慢实
jiē fēi yǒu shànxiàndāng zhī shì pú sà mó hē sà mó suǒ zhí chí
皆非有。善现当知！是菩萨摩诃萨魔所执持，
wéi mó suǒmèi hé yǐ gù shì pú sà mó hē sà yú dé bú tuì zhuǎn
为魔所魅。何以故？是菩萨摩诃萨于得不退转
pú sà mó hē sà zhū xíng zhuàng xiàng shí jiē wèiyǒu dàn wén è mó
菩萨摩诃萨诸行、状、相实皆未有，但闻恶魔
shuō qí gōng dé jí shuō míng zì shēngchù shēng shí shǎo fēn sì shí
说其功德及说名字、生处、生时少分似实，
biànshēngjiǎomànqīngnòng huǐ mà zhū yú pú sà shì gù shànxiàn
便生憍慢轻弄毁骂诸余菩萨。是故，善现，
ruò pú sà mó hē sà yù dé wú shàngzhèngděng pú tí yīngshàn jué zhī
若菩萨摩诃萨欲得无上正等菩提，应善觉知
rú shì mó shì
如是魔事。

大般若波罗蜜多经卷第三百三十二

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sān shí sān
大般若波罗蜜多经卷第三百三十三

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn shàn xué pǐn dì wǔ shí sān zhī sān
初分善学品第五十三之三

fù cì shàn xiàn yǒu pú sà mó hē sà mó suǒ zhí chí wéi
“复次，善现，有菩萨摩诃萨魔所执持，为
mó suǒ mèi dàn wén míng zì wàng shēng zhí zhuó suǒ yǐ zhě hé shàn
魔所魅，但闻名字妄生执著。所以者何？善
xiàn shì pú sà mó hē sà xiān wèi xiū xué bù shī jìng jiè ān rěn
现，是菩萨摩诃萨先未修学布施、净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō xiān wèi ān zhù nèi kōng wài
精进、静虑、般若波罗蜜多，先未安住内空、外
kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng
空、内外空、空空、大空、胜义空、有为空、
wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng
无为空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、
běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě
本性空、自相空、共相空、一切法空、不可
dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng xiān wèi ān
得空、无性空、自性空、无性自性空，先未安
zhù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng
住真如、法界、法性、不虚妄性、不变异性、
píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
平等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、
bù sī yì jiè xiān wèi ān zhù kǔ jí miè dào shèng dì xiān
不思議界，先未安住苦、集、灭、道圣谛，先
wèi xiū xué sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
未修学四念住、四正断、四神足、五根、五力、
qī děng jué zhī bā shèng dào zhī xiān wèi xiū xué sì jìng lù sì wú
七等觉支、八圣道支，先未修学四静虑、四无
liàng sì wú sè dìng xiān wèi xiū xué bā jiě tuō bā shèng chù jiǔ
量、四无色定，先未修学八解脱、八胜处、九

cì dì dìng shí biànchù xiānwèi xiū xuékōng wú xiàng wú yuàn jiě
次第定、十遍处，先未修学空、无相、无愿解
tuō mén xiānwèi xiū xué pú sà shí dì xiānwèi xiū xué wǔ yǎn liù shén
脱门，先未修学菩萨十地，先未修学五眼、六神
tōng xiānwèi xiū xué tuó luó ní mén sān mó dì mén xiānwèi xiū xué
通，先未修学陀罗尼门、三摩地门，先未修学
fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
佛十力、四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大
xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ xiānwèi xiū xué wú wàng shī fǎ
喜、大舍、十八佛不共法，先未修学无忘失法、
héng zhù shě xìng xiānwèi xiū xué yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng
恒住舍性，先未修学一切智、道相智、一切相
zhì xiānwèi xiū xué yī qiè pú sà mó hē sà xíng xiānwèi xiū xué zhū fó
智，先未修学一切菩萨摩诃萨行，先未修学诸佛
wú shàng zhèng děng pú tí yóu cǐ yīn yuán lìng mó dé biàn shàn xiàn
无上正等菩提，由此因缘令魔得便。善现，
shì pú sà mó hē sà bù néng liǎo zhī yùn mó xíng xiàng bù néng liǎo zhī sǐ
是菩萨摩诃萨不能了知蕴魔行相，不能了知死
mó xíng xiàng bù néng liǎo zhī tiān mó xíng xiàng bù néng liǎo zhī fán nǎo mó
魔行相，不能了知天魔行相，不能了知烦恼魔
xíng xiàng yóu cǐ yīn yuán lìng mó dé biàn
行相，由此因缘令魔得便。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà bù liǎo zhī sè bù liǎo zhī shòu
“善现，是菩萨摩诃萨不了知色，不了知受、
xiǎng xíng shí bù liǎo zhī yǎn chù bù liǎo zhī ěr bí shé
想、行、识；不了知眼处，不了知耳、鼻、舌、
shēn yì chù bù liǎo zhī sè chù bù liǎo zhī shēng xiāng wèi
身、意处；不了知色处，不了知声、香、味、
chù fǎ chù bù liǎo zhī yǎn jiè bù liǎo zhī ěr bí shé shēn
触、法处；不了知眼界，不了知耳、鼻、舌、身、
yì jiè bù liǎo zhī sè jiè bù liǎo zhī shēng xiāng wèi chù
意识界；不了知色界，不了知声、香、味、触、
fǎ jiè bù liǎo zhī yǎn shí jiè bù liǎo zhī ěr bí shé shēn
法界；不了知眼识界，不了知耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè bù liǎo zhī yǎn chù bù liǎo zhī ěr bí shé shēn
意识界；不了知眼触，不了知耳、鼻、舌、身、
yì chù bù liǎo zhī yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù liǎo zhī ěr
意触；不了知眼触为缘所生诸受，不了知耳、

bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù liǎo zhī dì jiè
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受；不了知地界，
bù liǎo zhī shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bù liǎo zhī wú míng
不了知水、火、风、空、识界；不了知无明，
bù liǎo zhī xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
不了知行、识、名色、六处、触、受、爱、取、
yǒu shēng lǎo sǐ bù liǎo zhī bù shī bō luó mì duō bù liǎo zhī jìng
有、生、老死；不了知布施波罗蜜多，不了知净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō bù liǎo zhī
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多；不了知
nèi kōng bù liǎo zhī wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng
内空，不了知外空、内外空、空空、大空、胜
yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散
kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìng kōng bù liǎo zhī zhēn rú bù liǎo zhī fǎ jiè fǎ xìng bù xū
自性空；不了知真如，不了知法界、法性、不虚
wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè bù liǎo zhī sì niàn zhù
法住、实际、虚空界、不思議界；不了知四念住，
bù liǎo zhī sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué
不了知四正断、四神足、五根、五力、七等觉
zhī bā shèng dào zhī bù liǎo zhī kǔ shèng dì bù liǎo zhī jí miè
支、八圣道支；不了知苦圣谛，不了知集、灭、
dào shèng dì bù liǎo zhī sì jìng lù bù liǎo zhī sì wú liàng sì wú
道圣谛；不了知四静虑，不了知四无量、四无
sè dìng bù liǎo zhī bā jiě tuō bù liǎo zhī bā shèng chù jiǔ cì dì
色定；不了知八解脱，不了知八胜处、九次第
dìng shí biàn chù bù liǎo zhī kōng jiě tuō mén bù liǎo zhī wú xiàng
定、十遍处；不了知空解脱门，不了知无相、
wú yuàn jiě tuō mén bù liǎo zhī shí dì bù liǎo zhī wǔ yǎn bù liǎo zhī
无愿解脱门；不了知十地；不了知五眼，不了知
liù shén tōng bù liǎo zhī sān mó dì mén bù liǎo zhī tuó luó ní mén
六神通；不了知三摩地门，不了知陀罗尼门；

bù liǎo zhī fó shí lì bù liǎo zhī sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà
不了知佛十力，不了知四无所畏、四无碍解、大

cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ bù liǎo zhī
慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法；不了知

yù liú guǒ bù liǎo zhī yī lái bù huán ā luó hàn guǒ bù liǎo zhī
预流果，不了知一来、不还、阿罗汉果；不了知

dú jué pú tí bù liǎo zhī yī qiè zhì bù liǎo zhī dào xiàng zhì yī qiè
独觉菩提；不了知一切智，不了知道相智、一切

xiàng zhì yì bù liǎo zhī yǒu qíng zhū fǎ míng zì shí xiàng yóu cǐ yīn yuán
相智；亦不了知有情诸法名字实相。由此因缘

lìng mó dé biàn fāng biàn huà zuò zhǒng zhǒng xíng xiàng yǔ cǐ pú sà mó
令魔得便，方便化作种种形像，语此菩萨摩

hē sà yán rǔ suǒ xiū xíng yuàn xíng yǐ mǎn dāng zhèng wú shàng zhèng
诃萨言：‘汝所修行愿行已满，当证无上正

děng pú tí rǔ chéng fó shí dāng dé rú shì shū shèng gōng dé zūn guì
等菩提，汝成佛时当得如是殊胜功德尊贵

míng hào shàn xiàn wèi bǐ è mó zhī cǐ pú sà cháng yè sī yuàn
名号。’善现，谓彼恶魔知此菩萨长夜思愿：

wǒ chéng fó shí dāng dé rú shì gōng dé míng hào suí qí sī yuàn
‘我成佛时当得如是功德名号。’随其思愿

ér jì shuō zhī
而记说之。

shàn xiàn shí cǐ pú sà yuǎn lí ān jī bō luó mì duō wú
“善现，时此菩萨远离般若波罗蜜多，无

qiǎo biàn gù wén mó jì shuō zuò shì niàn yán qí zāi shì rén wéi
巧便故，闻魔记说，作是念言：‘奇哉！是人为

wǒ jì shuō dāng dé chéng fó gōng dé míng hào yǔ wǒ cháng yè sī yuàn
我记说当得成佛功德名号，与我长夜思愿

xiāng yìng yóu cǐ gù zhī guò qù zhū fó bì yǐ shòu wǒ dà pú tí jì
相应，由此故知过去诸佛必已授我大菩提记，

wǒ yú wú shàng zhèng děng pú tí jué dìng dāng dé bù fù tuì zhuǎn wǒ
我于无上正等菩提决定当得不复退转，我

chéng fó shí bì dìng dāng dé rú shì gōng dé zūn guì míng hào
成佛时必定当得如是功德尊贵名号。’

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà rú shì è mó huò mó juàn shǔ
“善现，是菩萨摩诃萨如是恶魔、或魔眷属、

huò mó suǒ zhí zhū shā mén děng jì shuō dāng lái chéng fó míng hào rú
或魔所执诸沙门等记说当来成佛名号，如

shì rú shì màn xīn zhuǎnzēng wǒ yú wèi lái dìng dāng zuò fó huò dé
是如是慢心转增：‘我于未来定当作佛，获得
rú shì gōng dé míng hào zhū yú pú sà wú yǔ wǒ děng
如是功德名号，诸余菩萨无与我等。’

shànxiàn rú wǒ suǒ shuō yǐ dé bú tuì zhuǎn pú sà mó hē
“善现，如我所说已得不退转菩萨摩诃
sà zhū xíng zhuàng xiàng cǐ pú sà mó hē sà jiē wèi chéng jiù
萨诸行、状、相，此菩萨摩诃萨皆未成就，
dàn wén mó shuō chéng fó xū míng biàn shēng ào màn qīng nòng huǐ miè zhū
但闻魔说成佛虚名便生傲慢，轻弄毁蔑诸
yú pú sà mó hē sà zhòng shànxiàn shì pú sà mó hē sà yóu qǐ ào
余菩萨摩诃萨众。善现，是菩萨摩诃萨由起傲
màn qīng nòng huǐ miè zhū yú pú sà mó hē sà gù yuǎn lí wú shàng
慢轻弄毁蔑诸余菩萨摩诃萨故，远离无上
zhèng děng pú tí shànxiàn shì pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó
正等菩提。善现，是菩萨摩诃萨远离般若波罗
mì duō wú qiǎo biàn gù qì shàn yǒu gù cháng wéi è yǒu suǒ shè shòu
蜜多，无巧便故，弃善友故，常为恶友所摄受
gù dāng duò shēng wén huò dú jué dì
故，当堕声闻或独觉地。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà huò yǒu cǐ shēn huán dé zhèng
“善现，是菩萨摩诃萨或有此身还得正
niàn zhì chéng huǐ guò shě jiù màn xīn shuò shuò qīn jìn gòng yǎng gōng jìng
念，至诚悔过舍旧慢心，数数亲近供养恭敬、
zūn zhòng zàn tàn zhēn shèng shàn yǒu bǐ suī liú zhuǎn shēng sǐ duō shí
尊重赞叹真胜善友，彼虽流转生死多时，
ér hòu huán yī shēn shēn bō rě bō luó mì duō jiàn cì xiū xué dāng zhèng
而后还依甚深般若波罗蜜多渐次修学，当证
wú shàng zhèng děng pú tí shànxiàn shì pú sà mó hē sà ruò yǒu cǐ
无上正等菩提。善现，是菩萨摩诃萨若有此
shēn bù dé zhèng niàn bù néng huǐ guò bù shě màn xīn bù yù qīn jìn
身不得正念，不能悔过，不舍慢心，不欲亲近
gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn zhēn shèng shàn yǒu bǐ dìng liú zhuǎn
供养恭敬、尊重赞叹真胜善友，彼定流转
shēng sǐ duō shí hòu suī jīng jìn xiū zhū shàn yè ér duò shēng wén huò
生死多时，后虽精进修诸善业，而堕声闻或
dú jué dì
独觉地。

shànxiàn pì rú bì chū qiú shēng wén zhě yú sì zhòng zuì ruò
“善现，譬如苾刍求声闻者，于四重罪若
suí fàn yī biàn fēi shā mén fēi shì jiā zǐ bǐ yú xiàn zài dìng bù néng
随犯一，便非沙门、非释迦子，彼于现在定不能
dé yù liú yī lái bù huán yìng guǒ shànxiàn wàng zhí xū míng pú
得预流、一来、不还应果。善现，妄执虚名菩
sà yì ěr dàn wén mó jì chéng fó kōng míng biàn qǐ màn xīn qīng nòng
萨亦尔，但闻魔记成佛空名便起慢心，轻弄
huǐ miè zhū yú pú sà mó hē sà zhòng dāng zhī cǐ zuì guò bǐ bì chū suǒ
毁蔑诸余菩萨摩诃萨众，当知此罪过彼苾刍所
fàn sì zhòng wú liàng bèi shù shànxiàn zhì bǐ bì chū suǒ fàn sì zhòng
犯四重无量倍数。善现，置彼苾刍所犯四重，
cǐ pú sà zuì guò wǔ wú jiàn yì wú liàng bèi suǒ yǐ zhě hé shànxiàn
此菩萨罪过五无间亦无量倍。所以者何？善现，
shì pú sà mó hē sà shí bù chéng jiù shū shèng gōng dé wén è mó shuō
是菩萨摩诃萨实不成就殊胜功德，闻恶魔说
chéng fó míng hào biàn zì ào màn qīng yú pú sà shì gù cǐ zuì guò wǔ
成佛名号，便自傲慢轻余菩萨，是故此罪过五
wú jiàn shì gù shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yù dé wú shàng zhèng
无间。是故，善现，若菩萨摩诃萨欲得无上正
děng pú tí yīng shàn jué zhī rú shì jì shuō xū míng hào děng wēi xì mó
等菩提，应善觉知如是记说虚名号等微细魔
shì
事。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà yīn zài shān lín kōng
“复次，善现，有菩萨摩诃萨隐在山林、空
zé kuàng yě dú jū yàn zuò xiū yuǎn lí xíng shí yǒu è mó
泽、旷野，独居宴坐，修远离行。时，有恶魔
lái dào qí suǒ gōng jìng zàn tàn yuǎn lí gōng dé wèi zuò shì yán shàn
来到其所，恭敬赞叹远离功德，谓作是言：‘善
zāi dà shì néng xiū rú shì yuǎn lí zhī xíng cǐ yuǎn lí xíng yī qiè
哉！大士！能修如是远离之行，此远离行一切
rú lái yīng zhèng děng jué gòng suǒ chēng zàn tiān dì shì děng zhū tiān
如来、应、正等觉共所称赞，天帝释等诸天
shén xiān jiē gòng shǒu hù gòng yǎng zūn zhòng yīng cháng zhù cǐ wù wǎng
神仙皆共守护供养尊重，应常住此勿往
yú chù shànxiàn wǒ bú zàn tàn zhū pú sà mó hē sà jū ā liàn rě
余处。’善现，我不赞叹诸菩萨摩诃萨居阿练若、

kuàng yě shān lín yànzuò sī wéi xiū yuǎn lí xíng
旷野、山林，宴坐思惟修远离行。”

ěr shí shànxiàn bó fó yán shì zūn zhū pú sà mó hē sà
尔时，善现白佛言：“世尊！诸菩萨摩诃萨

yīng xiū hé děng yú yuǎn lí xíng ér fó bú zàn jū ā liàn rě kuàng yě
应修何等余远离行，而佛不赞居阿练若、旷野、

shān lín lí zhū wò jù sī wéi yànzuò yuǎn lí gōng dé wéi yuàn
山林，离诸卧具，思惟宴坐远离功德？惟¹⁹愿

wèishuō zhū pú sà mó hē sà shèng yuǎn lí xíng
为说诸菩萨摩诃萨胜远离行！”

fó yán shànxiàn zhū pú sà mó hē sà ruò jū shān lín kōng
佛言：“善现，诸菩萨摩诃萨若居山林、空

zé kuàng yě ā liàn rě chù ruò jū chéng yì jù luò wáng
泽、旷野、阿练若处，若居城邑、聚落、王

dū xuān zá zhī chù dàn néng yuǎn lí fán nǎo è yè yuǎn lí shēng
都、喧杂之处，但能远离烦恼恶业，远离声

wén dú jué zuò yì qín xiū bō rě bō luó mì duō jí xiū zhū yú shū
闻、独觉作意，勤修般若波罗蜜多，及修诸余殊

shèng gōng dé shì míng pú sà zhēn yuǎn lí xíng
胜功德，是名菩萨真远离行。

shànxiàn cǐ yuǎn lí xíng yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué
“善现，此远离行一切如来、应、正等觉

gòng suǒ chēng zàn cǐ yuǎn lí xíng yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué
共所称赞，此远离行一切如来、应、正等觉

gòng suǒ kāi xǔ
共所开许。

shànxiàn cǐ yuǎn lí xíng zhū pú sà mó hē sà cháng yīng xiū
“善现，此远离行诸菩萨摩诃萨常应修

xué ruò zhòu ruò yè yīng zhèng sī wéi jīng jìn xiū xíng cǐ yuǎn lí fǎ
学，若昼若夜应正思惟，精进修行此远离法，

shì míng pú sà xiū yuǎn lí xíng
是名菩萨修远离行。

shànxiàn cǐ yuǎn lí xíng bù zá shēng wén dú jué zuò yì
“善现，此远离行不杂声闻、独觉作意，

bù zá yī qiè fán nǎo è yè lí zhū xuān zá bì jìng qīng jìng lìng zhū
不杂一切烦恼恶业，离诸喧杂，毕竟清净，令诸

¹⁹ 大正藏：唯；永乐北藏及龙藏：惟

pú sà sù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí lì lè yǒuqíng qióngwèi lái
菩萨速证无上正等菩提，利乐有情，穷未来
jì cháng wú duàn jìn
际，常无断尽。

shànxiàn è mó suǒ zàn yǐn zài shān lín kōng zé kuàng yě
“善现，恶魔所赞隐在山林、空泽、旷野、
ā liàn rě chù yuǎn lí wò jù dú jū yànzuò fēi zhū pú sà shèng
阿练若处，远离卧具，独居宴坐，非诸菩萨胜
yuǎn lí xíng hé yǐ gù shànxiàn bǐ yuǎn lí xíng yóu yǒu xuān zá
远离行。何以故？善现，彼远离行犹有喧杂，
wèi bǐ huò zá è yè fán nǎo huò zá shēng wén dú jué zuò yì yú
谓彼或杂恶业烦恼，或杂声闻、独觉作意，于
shēn bō rě bō luó mì duō bù néng jīng qín xìn shòu xiū xué bù néng yuán
深般若波罗蜜多不能精勤信受修学，不能圆
mǎn yī qiè zhì zhì
满一切智智。

shànxiàn yǒu pú sà mó hē sà suī qín xiū xí è mó suǒ zàn
“善现，有菩萨摩诃萨虽勤修习恶魔所赞
yuǎn lí xíng fǎ ér qǐ ào màn bù qīng jìng xīn qīng nòng huǐ miè zhū yú
远离行法，而起傲慢不清净心，轻弄毁蔑诸余
pú sà mó hē sà zhòng wèi yǒu pú sà mó hē sà zhòng suī jū chéng yì
菩萨摩诃萨众。谓有菩萨摩诃萨众虽居城邑、
jù luò wáng dū ér xīn qīng jìng bù zá zhǒng zhǒng fán nǎo è yè
聚落、王都而心清净，不杂种种烦恼恶业，
bù zá shēng wén dú jué zuò yì jīng qín xiū xí bù shī jìng jiè
不杂声闻、独觉作意，精勤修习布施、净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jīng qín ān zhù nèi
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多，精勤安住内
kōng wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng
空、外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空，
jīng qín ān zhù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn
精勤安住真如、法界、法性、不虚妄性、不变

yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè jīng qín ān zhù kǔ jí miè dào shèng
虚空界、不思議界，精勤安住苦、集、灭、道圣
dì jīng qín xiū xí sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
谛，精勤修习四念住、四正断、四神足、五根、
wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī yú sì jìng lǜ sì wú
五力、七等觉支、八圣道支，于四静虑、四无
liàng sì wú sè dìng wǔ shéntōng děng shì jiāngōng dé xiū yǐ yuán mǎn
量、四无色定、五神通等世间功德修已圆满，
jīng qín xiū xí kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jīng qín xiū xí wǔ
精勤修习空、无相、无愿解脱门，精勤修习五
yǎn liù shéntōng jīng qín xiū xí tuó luó ní mén sān mó dì mén
眼、六神通，精勤修习陀罗尼门、三摩地门，
jīng qín xiū xí fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
精勤修习佛十力、四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ jīng qín xiū xí wú
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法，精勤修习无
wàng shī fǎ héng zhù shě xìng jīng qín xiū xí yī qiè zhì dào xiàng zhì
忘失法、恒住舍性，精勤修习一切智、道相智、
yī qiè xiàng zhì yán jìng fó tǔ chéng shú yǒu qíng suī jū kuì nào ér
一切相智，严净佛土、成熟有情，虽居愤闹而
xīn jì jìng héng qín xiū xí shèng yuǎn lí xíng bǐ yú rú shì zhēn jìng pú
心寂静，恒勤修习胜远离行。彼于如是真净菩
sà mó hē sà zhòng xīn shēng jiǎo màn qīng nòng huǐ zǐ fěi bàng líng
萨摩诃萨众，心生憍慢，轻弄毁訾，诽谤凌
miè
蔑。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duō
“善现，是菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多，
wú qiǎo biàn gù shè jū kuàng yě bǎi yú shàn nà qí zhōng jué wú zhū
无巧便故，设居旷野百踰缮那，其中绝无诸
è qín shòu shé xiē²⁰ dào zéi wéi yǒu shén guǐ luó²¹ chà
恶禽兽、蛇、蝎²⁰、盗贼，唯有神、鬼、罗²¹刹
suō děng yóu zhǐ qí zhōng bǐ jū rú shì ā liàn rě chù suī jīng yī suì
娑等游止其中。彼居如是阿练若处，虽经一岁，

²⁰ 大正藏：蝎；永乐北藏及龙藏：蝎

²¹ 大正藏：遯；永乐北藏及龙藏：罗

huò jīng shí suì huò jīng bǎi suì huò jīng qiān suì huò jīng bǎi qiān suì
或经十岁、或经百岁、或经千岁、或经百千岁、
huò jīng jù zhī suì huò jīng bǎi jù zhī suì huò jīng qiān jù zhī suì huò
或经俱胝岁、或经百俱胝岁、或经千俱胝岁、或
jīng bǎi qiān jù zhī suì huò fù guò cǐ xiū yuǎn lí xíng ér bù liǎo zhī
经百千俱胝岁，或复过此，修远离行，而不了知
zhū pú sà mó hē sà zhēnyuǎn lí xíng wèi zhū pú sà mó hē sà zhòng
诸菩萨摩诃萨真远离行。谓诸菩萨摩诃萨众
suī jū kuì nào ér xīn jì jìng yuǎn lí zhǒngzhǒng fán nǎo è yè fā qù
虽居愤闹而心寂静，远离种种烦恼恶业，发趣
wú shàng zhèng děng pú tí yuǎn lí shēng wén dú jué zuò yì shì pú
无上正等菩提，远离声闻、独觉作意。是菩
sà mó hē sà suī jū kuàng yě jīng lì duō shí ér zá shēng wén dú jué
萨摩诃萨虽居旷野经历多时，而杂声闻、独觉
zuò yì yào zhuó shēng wén dú jué dì fǎ yī zhǐ bǐ fǎ xiū yuǎn lí
作意，乐著声闻、独觉地法，依止彼法修远离
xíng fù yú cǐ xíng shēn shēng ài zhuó shàn xiàn bǐ suī rú shì xiū yuǎn
行，复于此行深生爱著。善现，彼虽如是修远
lí xíng ér bù chēng shùn zhū rú lái xīn
离行，而不称顺诸如来心。

shàn xiàn wǒ suǒ chēng zàn zhū pú sà mó hē sà zhēnyuǎn lí
“善现，我所称赞诸菩萨摩诃萨真远离
xíng shì pú sà mó hē sà dōu bù chéng jiù bǐ yú zhēn shèng yuǎn lí
行，是菩萨摩诃萨都不成就，彼于真胜远离
xíng zhōng yì bú jiàn yǒu xiāng sì xíng xiàng suǒ yǐ zhě hé bǐ yú rú
行中亦不见有相似行相。所以者何？彼于如
shì zhēnyuǎn lí xíng bù shēng ài yào dàn yào xiū xíng shēng wén dú jué
是真远离行不生爱乐，但乐修行声闻、独觉
kōng yuǎn lí xíng
空远离行。

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà xiū bù zhēn shèng yuǎn lí xíng
“善现，是菩萨摩诃萨修不真胜远离行
shí mó lái kōng zhōng huān xǐ zàn tàn gào yán dà shì shàn zāi
时，魔来空中，欢喜赞叹告言：‘大士！善哉！
shàn zāi rǔ néng xiū xíng zhēn yuǎn lí xíng cǐ yuǎn lí xíng yī qiè rú lái
善哉！汝能修行真远离行，此远离行一切如来、
yīng zhèng děng jué gòng suǒ chēng zàn rǔ yú cǐ xíng jīng qín xiū xí
应、正等觉共所称赞，汝于此行精勤修习，

sù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
速证无上正等菩提。’

shànxiàn shì pú sà mó hē sà zhí zhuó rú shì shēngwén dú
“善现，是菩萨摩诃萨执著如是声闻、独
jué yuǎn lí xíng fǎ yǐ wéi zuì shèng qīngnòng huǐ miè zhù pú sà shèng suī
觉远离行法以为最胜，轻弄毁蔑住菩萨乘虽
jū kuì nào ér xīn jì jìng chéngtiáoshàn fǎ zhū bì chúděngyán bǐ bù
居愤闹而心寂静成调善法诸苾刍等言：‘彼不
néng xiū yuǎn lí xíng shēn jū kuì nào xīn bú jì jìng shànxiàn shì
能修远离行，身居愤闹心不寂静。’善现，是
pú sà mó hē sà yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué gòngsuǒ chēng zàn
菩萨摩诃萨于诸如来、应、正等觉共所称赞
zhù zhēnyuǎn lí xíng pú sà mó hē sà qīngnòng huǐ miè wèi jū kuì nào
住真远离行菩萨摩诃萨轻弄毁蔑，谓居愤闹
xīn bú jì jìng bù néng xiū xíngzhēnyuǎn lí xíng yú zhū rú lái yīng
心不寂静，不能修行真远离行；于诸如来、应、
zhèngděng jué suǒ bù chēng zàn zhù zhēnxuān zá xíng pú sà mó hē sà zūn
正等觉所不称赞住真喧杂行菩萨摩诃萨尊
zhòng zàn tàn wèi bù xuān zá qí xīn jì jìng néngzhèng xiū xíngzhēnyuǎn
重赞叹，谓不喧杂其心寂静，能正修行真远
lí xíng shànxiàn shì pú sà mó hē sà yú yīng qīn jìn gòngyǎnggōngjìng
离行。善现，是菩萨摩诃萨于应亲近供养恭敬
rú dà shī zhě ér bù qīn jìn gòngyǎnggōngjìng fǎnshēngqīngmiè yú
如大师者，而不亲近供养恭敬，反生轻蔑；于
yīngyuǎn lí bù yīngchéng shì rú è yǒuzhě ér bù yuǎn lí gòngyǎng
应远离不应承事如恶友者，而不远离，供养
gōngjìng rú shì dà shī
恭敬如事大师。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duō
“善现，是菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多，
wú qiǎobiàn gù wàngshēng zhí zhuó suǒ yǐ zhě hé bǐ zuò shì niàn
无巧便故妄生执著。所以者何？彼作是念：
wǒ suǒ xiū xíng shì zhēnyuǎn lí gù wéi fēi rén chēng zàn hù niàn jū
‘我所修行是真远离，故为非人称赞护念。居
chéng yì zhěshēn xīn rǎoluàn shéidāng hù niàngōngjìng chēngmǐ
城邑者身心扰乱，谁当护念恭敬称美？’

shànxiàn shì pú sà mó hē sà yóu cǐ yīn yuán xīn duō ào màn qīngnòng
善现，是菩萨摩诃萨由此因缘心多傲慢，轻弄

huǐ miè zhū yú pú sà mó hē sà zhòng fán nǎo è yè zhòu yè zēng zhǎng
毁蔑诸余菩萨摩诃萨众，烦恼恶业昼夜增长。

shàn xiàn dāng zhī shì pú sà mó hē sà yú zhū pú sà wéi zhān tú luó huì
善现当知！是菩萨摩诃萨于诸菩萨为旃荼罗秽

wū pú sà mó hē sà zhòng suī sì pú sà mó hē sà xiàng ér shì tiān
污菩萨摩诃萨众，虽似菩萨摩诃萨相，而是天

shàng rén zhōng dà zéi kuāng huò tiān rén ā sù luò děng qí shēn
上人中大贼，诳惑天、人、阿素洛等，其身

suī fú shā mén fǎ yī ér xīn cháng huái dào zéi yì yào zhū yǒu fā qù
虽服沙门法衣，而心常怀盗贼意乐。诸有发趣

pú sà shèng zhě bù yīng qīn jìn gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn rú
菩萨乘者，不应亲近供养恭敬、尊重赞叹如

shì è rén hé yǐ gù shàn xiàn dāng zhī shì rén huái zēng shàng màn
是恶人，何以故？善现当知！是人怀增上慢，

wài sì pú sà nèi duō fán nǎo shì gù shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà
外似菩萨内多烦恼。是故，善现，若菩萨摩诃萨

zhēn shí bù shě yī qiè zhì zhì bù shě wú shàng zhèng děng pú tí shēn
真实不舍一切智智，不舍无上正等菩提，深

xīn qiú zhèng yī qiè zhì zhì qiú zhèng wú shàng zhèng děng pú tí pǔ wèi
心求证一切智智，求证无上正等菩提，普为

lì lè zhū yǒu qíng zhě bù yīng qīn jìn gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn
利乐诸有情者，不应亲近供养恭敬、尊重赞叹

rú shì è rén
如是恶人。

shàn xiàn zhū pú sà mó hē sà cháng yīng jīng jìn xiū zì shì yè
“善现，诸菩萨摩诃萨常应精进修自事业，

yàn lí shēng sǐ bù zhuó sān jiè yú bǐ è zéi zhān tú luó rén yīng
厌离生死不著三界，于彼恶贼旃荼罗人，应

cháng fā xīn cí bēi xǐ shě yīng zuò shì niàn wǒ bù yīng qǐ
常发心慈、悲、喜、舍，应作是念：‘我不应起

rú bǐ è rén suǒ qǐ guò huàn shè dāng shī niàn rú bǐ zàn qǐ jí yīng
如彼恶人所起过患，设当失念如彼暂起，即应

jué zhī sù lìng chú miè shàn xiàn zhū pú sà mó hē sà yù zhèng wú
觉知速令除灭。’善现，诸菩萨摩诃萨欲证无

shàng zhèng děng pú tí yīng shàn jué zhī rú shì mó shì yīng qín jīng jìn
上正等菩提，应善觉知如是魔事，应勤精进

yuǎn lí chú miè rú bǐ pú sà suǒ qǐ guò huàn
远离除灭如彼菩萨所起过患。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zēngshàng yì yào
“复次，善现，若菩萨摩诃萨增上意乐，
yù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí chángyīng qīn jìn gòngyǎnggōngjìng
欲证无上正等菩提，常应亲近供养恭敬、
zūnzhòngzàn tànzhēnshèngshànyǒu
尊重赞叹真胜善友。”

shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn hé děngmíngwéi
时，具寿善现白佛言：“世尊！何等名为
zhū pú sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu
诸菩萨摩诃萨真胜善友？”

fó yán shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué shì
佛言：“善现，一切如来、应、正等觉是
pú sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu yī qiè pú sà mó hē sà yì shì pú
菩萨摩诃萨真胜善友，一切菩萨摩诃萨亦是菩
sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu zhū yǒushēngwén jí yú shàn shì néng
萨摩诃萨真胜善友，诸有声闻及余善士能
wèi pú sà mó hē sà zhòngxuānshuō kāi shì fēn bié xiǎnliǎo bù shì
为菩萨摩诃萨众宣说、开示、分别、显了布施、
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōxiāngyīng zhī
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多相应之
fǎ lìng yì jiě zhě dāng zhī yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu
法令易解者，当知亦是菩萨摩诃萨真胜善友。

shànxiàndāng zhī bù shì bō luó mì duō shì pú sà mó hē sà
“善现当知！布施波罗蜜多是菩萨摩诃萨
zhēnshèngshànyǒu jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō
真胜善友，净戒、安忍、精进、静虑、般若波
luó mì duō yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu
罗蜜多亦是菩萨摩诃萨真胜善友。

shànxiàndāng zhī sì niànzhù shì pú sà mó hē sà zhēnshèng
“善现当知！四念住是菩萨摩诃萨真胜
shànyǒu sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
善友，四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèngdào zhī yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu
觉支、八圣道支亦是菩萨摩诃萨真胜善友。

shànxiàndāng zhī sì jìng lù shì pú sà mó hē sà zhēnshèng
“善现当知！四静虑是菩萨摩诃萨真胜
shànyǒu sì wú liàng sì wú sè dìng yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèng
善友，四无量、四无色定亦是菩萨摩诃萨真胜

shànyǒu
善友。

shànxiàndāng zhī bā jiě tuō shì pú sà mó hē sà zhēnshèng
“善现当知！八解脱是菩萨摩诃萨真胜

shànyǒu bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yì shì pú sà mó
善友，八胜处、九次第定、十遍处亦是菩萨摩
hē sà zhēnshèngshànyǒu
诃萨真胜善友。

shànxiàndāng zhī kōng jiě tuō mén shì pú sà mó hē sà zhēn
“善现当知！空解脱门是菩萨摩诃萨真

shèngshànyǒu wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì shì pú sà mó hē sà
胜善友，无相、无愿解脱门亦是菩萨摩诃萨
zhēnshèngshànyǒu
真胜善友。

shànxiàndāng zhī jí xǐ dì shì pú sà mó hē sà zhēnshèng
“善现当知！极喜地是菩萨摩诃萨真胜

shànyǒu lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì
善友，离垢地、发光地、焰慧地、极难胜地、
xiànrán dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì yì
现前地、远行地、不动地、善慧地、法云地亦
shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu
是菩萨摩诃萨真胜善友。

shànxiàndāng zhī wǔ yǎn shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshàn
“善现当知！五眼是菩萨摩诃萨真胜善

yǒu liù shéntōng yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu
友，六神通亦是菩萨摩诃萨真胜善友。

shànxiàndāng zhī sān mó dì mén shì pú sà mó hē sà zhēn
“善现当知！三摩地门是菩萨摩诃萨真

shèngshànyǒu tuó luó ní mén yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu
胜善友，陀罗尼门亦是菩萨摩诃萨真胜善友。

shànxiàndāng zhī fó shí lì shì pú sà mó hē sà zhēnshèng
“善现当知！佛十力是菩萨摩诃萨真胜

shànyǒu sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ
善友，四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、
dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshàn
大舍、十八佛不共法亦是菩萨摩诃萨真胜善
yǒu
友。

shànxiàndāng zhī wú wàng shī fǎ shì pú sà mó hē sà zhēn
“善现当知！无忘失法是菩萨摩诃萨真

shèngshànyǒu héngzhù shěxìng yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshàn
胜善友，恒住舍性亦是菩萨摩诃萨真胜善
yǒu
友。

shànxiàndāng zhī yǒngduàn yī qiè fánǎo xí qì shì pú sà
“善现当知！永断一切烦恼习气是菩萨

mó hē sà zhēnshèngshànyǒu
摩诃萨真胜善友。

shànxiàndāng zhī yī qiè zhì shì pú sà mó hē sà zhēnshèng
“善现当知！一切智是菩萨摩诃萨真胜

shànyǒu dàoxiàng zhì yī qiè xiàng zhì yì shì pú sà mó hē sà zhēn
善友，道相智、一切相智亦是菩萨摩诃萨真
shèngshànyǒu
胜善友。

shànxiàndāng zhī yī qiè pú sà mó hē sà xíng shì pú sà mó
“善现当知！一切菩萨摩诃萨行是菩萨摩

hē sà zhēnshèngshànyǒu zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí yì shì pú
诃萨真胜善友，诸佛无上正等菩提亦是菩
sà mó hē sà zhēnshèngshànyǒu
萨摩诃萨真胜善友。

shànxiàndāng zhī kǔ shèng dì shì pú sà mó hē sà zhēnshèng
“善现当知！苦圣谛是菩萨摩诃萨真胜

shànyǒu jí miè dào shèng dì yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèng
善友，集、灭、道圣谛亦是菩萨摩诃萨真胜
shànyǒu
善友。

shànxiàndāng zhī zhū fǎ yuánxìng shì pú sà mó hē sà zhēn
“善现当知！诸法缘性是菩萨摩诃萨真

shèngshànyǒu zhū yuán qǐ zhī yì shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshàn
胜善友，诸缘起支亦是菩萨摩诃萨真胜善
yǒu
友。

shànxiàndāng zhī nèikōng shì pú sà mó hē sà zhēnshèngshàn
“善现当知！内空是菩萨摩诃萨真胜善

yǒu wàikōng nèiwàikōng kōngkōng dàkōng shèng yì kōng
友，外空、内外空、空空、大空、胜义空、

yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空
yì shì pú sà mó hē sà zhēn shèng shàn yǒu
亦是菩萨摩诃萨真胜善友。

shàn xiàn dāng zhī zhēn rú shì pú sà mó hē sà zhēn shèng shàn
“善现当知！真如是菩萨摩诃萨真胜善

yǒu fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng
友，法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等
xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù
性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、不
sī yì jiè yì shì pú sà mó hē sà zhēn shèng shàn yǒu
思议界亦是菩萨摩诃萨真胜善友。

shàn xiàn dāng zhī bù shī bō luó mì duō yǔ zhū pú sà mó hē
“善现当知！布施波罗蜜多与诸菩萨摩诃

sà zhòng wéi shī wéi dǎo wéi míng wéi jù wéi dēng wéi zhào wéi jiě wéi
萨众为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为
jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéi zhái wéi zhōu wéi zhǔ
觉，为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，
wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
为归为趣，为父为母；净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō yì yǔ pú sà mó hē sà zhòng wéi shī wéi dǎo wéi
般若波罗蜜多亦与菩萨摩诃萨众为师为导，为
míng wéi jù wéi dēng wéi zhào wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi
明为炬，为灯为照，为解为觉，为智为慧，为
jiù wéi hù wéi shì wéi zhái wéi zhōu wéi zhǔ wéi guī wéi qù wéi fù
救为护，为室为宅，为洲为渚，为归为趣，为父
wéi mǔ
为母。

shàn xiàn dāng zhī sì niàn zhù yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòng
“善现当知！四念住与诸菩萨摩诃萨众

wéi shī wéi dǎo wéi míng wéi jù wéi dēng wéi zhào wéi jiě wéi jué
为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéi zhái wéi zhōu wéi zhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为

guī wéi qù wéi fù wéi mǔ sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn
归为趣，为父为母；四正断、四神足、五根、
wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī yì yǔ pú sà mó hē sà zhòng
五力、七等觉支、八圣道支亦与菩萨摩诃萨众
wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī sì jìng lǜ yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòng
“善现当知！四静虑与诸菩萨摩诃萨众

wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ sì wú liàng sì wú sè dìng yì yǔ pú sà
归为趣，为父为母；四无量、四无色定亦与菩萨
mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi
摩诃萨众为师为导，为明为炬，为灯为照，为
jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōu
解为觉，为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲
wéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
为渚，为归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī bā jiě tuō yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòng
“善现当知！八解脱与诸菩萨摩诃萨众

wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biàn
归为趣，为父为母；八胜处、九次第定、十遍
chù yì yǔ pú sà mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéi
处亦与菩萨摩诃萨众为师为导，为明为炬，为
dēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi
灯为照，为解为觉，为智为慧，为救为护，为
shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
室为宅，为洲为渚，为归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī kōng jiě tuō mén yǔ zhū pú sà mó hē sà
“善现当知！空解脱门与诸菩萨摩诃萨

zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
众为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì yǔ pú
归为趣，为父为母；无相、无愿解脱门亦与菩
sà mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào
萨摩诃萨众为师为导，为明为炬，为灯为照，
wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéi
为解为觉，为智为慧，为救为护，为室为宅，为
zhōuwéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
洲为渚，为归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī jí xǐ dì yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòng
“善现当知！极喜地与诸菩萨摩诃萨众

wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì
归为趣，为父为母；离垢地、发光地、焰慧地、
jí nánshèng dì xiàncián dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì
极难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧
dì fǎ yún dì yì yǔ pú sà mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíng
地、法云地亦与菩萨摩诃萨众为师为导，为明
wéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù
为炬，为灯为照，为解为觉，为智为慧，为救
wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi
为护，为室为宅，为洲为渚，为归为趣，为父为
mǔ
母。

shànxiàndāng zhī wǔ yǎn yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòngwéi
“善现当知！五眼与诸菩萨摩诃萨众为

shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi
师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，为
zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī
智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为归

wéi qù wéi fù wéi mǔ liù shéntōng yì yǔ pú sà mó hē sà zhòngwéi
为趣，为父为母；六神通亦与菩萨摩诃萨众为
shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi
师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，为
zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī
智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为归
wéi qù wéi fù wéi mǔ
为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī sān mó dì mén yǔ zhū pú sà mó hē sà
“善现当知！三摩地门与诸菩萨摩诃萨

zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
众为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ tuó luó ní mén yì yǔ pú sà mó hē sà
归为趣，为父为母；陀罗尼门亦与菩萨摩诃萨
zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
众为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī fó shí lì yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòng
“善现当知！佛十力与诸菩萨摩诃萨众

wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
归为趣，为父为母；四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yì yǔ pú sà mó hē
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法亦与菩萨摩诃
sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi
萨众为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为
jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ
觉，为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，
wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
为归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī wú wàng shī fǎ yǔ zhū pú sà mó hē sà
“善现当知！无忘失法与诸菩萨摩诃萨

zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
众为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，

wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为

guī wéi qù wéi fù wéi mǔ héngzhù shěxìng yì yǔ pú sà mó hē sà
归为趣，为父为母；恒住舍性亦与菩萨摩诃萨

zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
众为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，

wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为

guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī yǒngduàn yī qiè fán nǎo xí qì yǔ zhū pú
“善现当知！永断一切烦恼习气与诸菩

sà mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào
萨摩诃萨众为师为导，为明为炬，为灯为照，

wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéi
为解为觉，为智为慧，为救为护，为室为宅，为

zhōuwéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
洲为渚，为归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī yī qiè zhì yù zhū pú sà mó hē sà zhòng
“善现当知！一切智与诸菩萨摩诃萨众

wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，

wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为

guī wéi qù wéi fù wéi mǔ dàoxiàng zhì yī qièxiàng zhì yì yǔ pú
归为趣，为父为母；道相智、一切相智亦与菩

sà mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào
萨摩诃萨众为师为导，为明为炬，为灯为照，

wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéi
为解为觉，为智为慧，为救为护，为室为宅，为

zhōuwéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
洲为渚，为归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī yī qiè pú sà mó hē sà xíng yǔ zhū pú sà
“善现当知！一切菩萨摩诃萨行与诸菩萨

mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi
摩诃萨众为师为导，为明为炬，为灯为照，为
jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōu
解为觉，为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲
wéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ zhū fó wú shàngzhèngděng pú
为渚，为归为趣，为父为母；诸佛无上正等菩
tí yì yǔ pú sà mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéi
提亦与菩萨摩诃萨众为师为导，为明为炬，为
dēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi
灯为照，为解为觉，为智为慧，为救为护，为
shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
室为宅，为洲为渚，为归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī kǔ shèng dì yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòng
“善现当知！苦圣谛与诸菩萨摩诃萨众

wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ jí miè dào shèng dì yì yǔ pú sà
归为趣，为父为母；集、灭、道圣谛亦与菩萨
mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi
摩诃萨众为师为导，为明为炬，为灯为照，为
jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōu
解为觉，为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲
wéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
为渚，为归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī zhū fǎ yuánxìng yǔ zhū pú sà mó hē sà
“善现当知！诸法缘性与诸菩萨摩诃萨

zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
众为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ zhū yuán qǐ zhī yì yǔ pú sà mó hē sà
归为趣，为父为母；诸缘起支亦与菩萨摩诃萨
zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
众为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为

guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī nèi kōng yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòngwéi
“善现当知！内空与诸菩萨摩诃萨众为

shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi
师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，为

zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī
智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为归

wéi qù wéi fù wéi mǔ wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng
为趣，为父为母；外空、内外空、空空、大空、

shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、

sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìngkōng yì yǔ pú sà mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo wéimíngwéi
自性空亦与菩萨摩诃萨众为师为导，为明为

jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi
炬，为灯为照，为解为觉，为智为慧，为救为

hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ
护，为室为宅，为洲为渚，为归为趣，为父为母。

shànxiàndāng zhī zhēn rú yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòngwéi
“善现当知！真如与诸菩萨摩诃萨众为

shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi
师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，为

zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī
智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为归

wéi qù wéi fù wéi mǔ fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn
为趣，为父为母；法界、法性、不虚妄性、不变

yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、

xū kōng jiè bù sī yì jiè yì yǔ pú sà mó hē sà zhòngwéi shī wéidǎo
虚空界、不思議界亦与菩萨摩诃萨众为师为导，

wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì
为明为炬，为灯为照，为解为觉，为智为慧，

wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī wéi qù wéi
为救为护，为室为宅，为洲为渚，为归为趣，为

fù wéi mǔ
父为母。

hé yǐ gù shànxiàn guò qù suǒ yǒu yī qiè rú lái yīng
“何以故？善现，过去所有一切如来、应、
zhèngděngjué jiē yǐ bù shī bō luó mì duōguǎngshuō nǎi zhì bù sī yì
正等觉，皆以布施波罗蜜多广说乃至不
jiè wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
界为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ wèi lái suǒ yǒu yī qiè rú lái yīng zhèng
归为趣，为父为母。未来所有一切如来、应、正
děngjué jiē yǐ bù shī bō luó mì duōguǎngshuō nǎi zhì bù sī yì jiè
等觉，皆以布施波罗蜜多广说乃至不
wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué
为师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，
wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi
为智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为
guī wéi qù wéi fù wéi mǔ xiàn zài shí fāng wú liàng wú shù wú biān shì
归为趣，为父为母。现在十方无量无数无边世
jiè yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué zhù chí ān wǎn yī qiè yǒu qíng
界一切如来、应、正等觉，住持安隐一切有情，
xuānshuō kāi shì wēimào fǎ zhě jiē yǐ bù shī bō luó mì duōguǎngshuō
宣说开示微妙法者，皆以布施波罗蜜多广说
nǎi zhì bù sī yì jiè wéi shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào
乃至不
wéi jiě wéi jué wéi zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéi
为解为觉，为智为慧，为救为护，为室为宅，为
zhōuwéizhǔ wéi guī wéi qù wéi fù wéi mǔ hé yǐ gù shànxiàn
洲为渚，为归为趣，为父为母。何以故？善现，
guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó jiē cóng bù shī bō luó mì duōguǎngshuō
过去、未来、现在诸佛皆从布施波罗蜜多广说
nǎi zhì bù sī yì jiè ér chūshēng gù
乃至不
jiè ér chūshēng gù

shì gù shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zēngshàng yì yào
“是故，善现，若菩萨摩诃萨增上意乐，
yù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí chéngshú yǒuqíng yánjìng fó tǔ
欲证无上正等菩提，成熟有情、严净佛土，

dāngxué bù shī bō luó mì duō dāngxué jìng jiè ān rěn jīng jìn
当学布施波罗蜜多，当学净戒、安忍、精进、
jìng lù bō rě bō luó mì duō dāngxué sì niànzhù dāngxué sì zhèng
静虑、般若波罗蜜多；当学四念住，当学四正
duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī dèngjué zhī bā shèngdào
断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道
zhī dāngxué sì jìng lù dāngxué sì wú liàng sì wú sè dìng dāng
支；当学四静虑，当学四无量、四无色定；当
xué bā jiě tuō dāngxué bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù
学八解脱，当学八胜处、九次第定、十遍处；
dāngxuékōng jiě tuōmén dāngxué wú xiàng wú yuàn jiě tuōmén dāng
当学空解脱门，当学无相、无愿解脱门；当
xué jí xǐ dì dāngxué lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí
学极喜地，当学离垢地、发光地、焰慧地、极
nánshèng dì xiàncián dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì dì
难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧地、
fǎ yún dì dāngxué wǔ yǎn dāngxué liù shéntōng dāngxué sān mó dì
法云地；当学五眼，当学六神通；当学三摩地
mén dāngxué tuó luó ní mén dāngxué fó shí lì dāngxué sì wú suǒ
门，当学陀罗尼门；当学佛十力，当学四无所
wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā
畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八
fó bú gòng fǎ dāngxué wú wàng shī fǎ dāngxuéhéngzhù shěxìng
佛不共法；当学无忘失法，当学恒住舍性；
dāngxuéyǒngduàn yī qiè fán nǎo xí qì dāngxué yī qiè zhì dāngxué
当学永断一切烦恼习气；当学一切智，当学
dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì dāngxué yī qiè pú sà mó hē sà xíng
道相智、一切相智；当学一切菩萨摩诃萨行；
dāngxué zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí dāngxué kǔ shèng dì dāng
当学诸佛无上正等菩提；当学苦圣谛，当
xué jí miè dào shèng dì dāngxué zhū fǎ yuánxìng dāngxué zhū
学集、灭、道圣谛；当学诸法缘性，当学诸
yuán qǐ zhī dāngxué nèi kōng dāngxué wàikōng nèi wàikōng kōng
缘起支；当学内空，当学外空、内外空、空
kōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìng
空、大空、胜义空、有为空、无为空、毕竟
kōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàng
空、无际空、散空、无变异空、本性空、自相

kōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng
空、共相空、一切法空、不可得空、无性空、
zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng dāngxuézhēn rú dāngxué fǎ jiè
自性空、无性自性空；当学真如，当学法界、
fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生
xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà jì xué bù shī bō luó mì duō
“善现，是菩萨摩诃萨既学布施波罗蜜多
guǎngshuō nǎi zhì bù sī yì jiè fù yīng yǐ sì shè shì shè zhū yǒuqíng
广说乃至不思議界，复应以四摄事摄诸有情。

hé děngwéi sì yī zhě bù shī èr zhě ài yǔ sānzhě lì
何等为四？一者、布施。二者、爱语。三者、利
xíng sì zhě tóng shì shànxiàn wǒ guān cǐ yì gù zuò shì shuō
行。四者、同事。善现，我观此义故作是说：

bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì
‘布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜
duō guǎngshuō nǎi zhì bù sī yì jiè yǔ zhū pú sà mó hē sà zhòngwéi
多，广说乃至不思議界，与诸菩萨摩诃萨众为
shī wéidǎo wéimíngwéi jù wéidēngwéizhào wéi jiě wéi jué wéi
师为导，为明为炬，为灯为照，为解为觉，为
zhì wéi huì wéi jiù wéi hù wéi shì wéizhái wéizhōuwéizhǔ wéi guī
智为慧，为救为护，为室为宅，为洲为渚，为归
wéi qù wéi fù wéi mǔ shì gù shànxiàn zhū pú sà mó hē sà
为趣，为父为母。’是故，善现，诸菩萨摩诃萨
yù xíng bù suí tā jiàoxíng yù zhù bù suí tā jiàozhù yù duàn yī qiè yǒu
欲行不随他教行，欲住不随他教住，欲断一切有
qíng yí yù mǎn yī qiè yǒuqíngyuàn yù yán jìng fó tǔ yù chéngshú
情疑，欲满一切有情愿，欲严净佛土，欲成熟
yǒuqíng dāngxué bō rě bō luó mì duō hé yǐ gù shànxiàn yú
有情，当学般若波罗蜜多。何以故？善现，于
cǐ bō rě bō luó mì duōshēnshēnjīngzhōng guǎngshuō pú sà mó hē sà
此般若波罗蜜多甚深经中，广说菩萨摩诃萨
zhòngsuǒyīng xiū xué yī qiè fǎ xiàng yī qiè pú sà mó hē sà zhòng jiē
众所应修学一切法相，一切菩萨摩诃萨众皆
yú cǐ zhōngyīng qín xiū xué
于此中应勤修学。”

ěr shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn rú shì bō rě
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！如是般若

bō luó mì duō yǐ hé wéixiàng ér quàn pú sà mó hē sà zhòngyīng qín
波罗蜜多以何为相，而劝菩萨摩诃萨众应勤

xiū xué
修学？”

fó yán shànxiàn rú shì bō rě bō luó mì duō yǐ xū kōngwéi
佛言：“善现，如是般若波罗蜜多以虚空为

xiàng rú shì bō rě bō luó mì duō yǐ wú zhuówéixiàng rú shì bō rě
相，如是般若波罗蜜多以无著为相，如是般若

bō luó mì duō yǐ wú xiàngwéixiàng hé yǐ gù shànxiàn yú cǐ bō
波罗蜜多以无相为相。何以故？善现，于此般

rě bō luó mì duōshēnshēnxiàngzhōng zhū fǎ zhūxiàng jiē bù kě dé wú
若波罗蜜多甚深相中，诸法诸相皆不可得无

suǒyǒu gù
所有故。”

shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn pō yǒu yīn yuán kě
时，具寿善现白佛言：“世尊！颇有因缘可

shuō bō rě bō luó mì duōsuǒyǒumiàoxiàng zhū fǎ yì yǒu rú shì xiàng
说般若波罗蜜多所有妙相，诸法亦有如是相

yé
耶？”

fó yán shànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒshuō yǒu
佛言：“善现，如是！如是！如汝所说，有

yīn yuán gù kě shuō bō rě bō luó mì duōsuǒyǒumiàoxiàng zhū fǎ yì
因缘故可说般若波罗蜜多所有妙相，诸法亦

yǒu rú shì miàoxiàng suǒ yǐ zhě hé shànxiàn rú shì bō rě bō luó
有如是妙相。所以者何？善现，如是般若波罗

mì duō yǐ xìngkōngwéixiàng zhū fǎ yì yǐ xìngkōngwéixiàng rú shì bō
蜜多以性空为相，诸法亦以性空为相；如是般

rě bō luó mì duō yǐ yuǎn lí wéixiàng zhū fǎ yì yǐ yuǎn lí wéixiàng
若波罗蜜多以远离为相，诸法亦以远离为相。

shànxiàn yóu cǐ yīn yuán kě zuò shì shuō shēnshēn bō rě bō luó mì
善现，由此因缘可作是说：‘甚深般若波罗蜜

duōsuǒyǒumiàoxiàng zhū fǎ yì yǒu rú shì miàoxiàng yǐ yī qiè fǎ
多所有妙相，诸法亦有如是妙相。’以一切法

jiē zì xìngkōng lí zhòngxiàng gù
皆自性空离众相故。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán shì zūn ruò yī qiè fǎ jiē zì
具寿善现复白佛言：“世尊！若一切法皆自

xìngkōngyuǎn lí zhòngxiàng zé yī qiè fǎ yī qiè fǎ kōng yì yī qiè
性空远离众相，则一切法一切法空，亦一切

fǎ yī qiè fǎ lí yún hé yǒuqíng kě shī shè yǒu zá rǎn qīngjìng
法一切法离，云何有情可施设有杂染、清净？

shì zūn fēi xìngkōng fǎ yǒurǎnyǒujìng yì fēi yuǎn lí fǎ yǒu
“世尊！非性空法有染有净，亦非远离法有

rǎnyǒujìng
染有净。

shì zūn fēi xìngkōng fǎ néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí
“世尊！非性空法能证无上正等菩提，

yì fēi yuǎn lí fǎ néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí
亦非远离法能证无上正等菩提。

shì zūn fēi xìngkōngzhōngyǒu fǎ kě dé yì fēi yuǎn lí
“世尊！非性空中有法可得，亦非远离

zhōngyǒu fǎ kě dé
中有法可得。

shì zūn fēi xìngkōngzhōngyǒu pú sà mó hē sà zhèng dé wú
“世尊！非性空中有菩萨摩诃萨证得无

shàngzhèngděng pú tí yì fēi yuǎn lí zhōngyǒu pú sà mó hē sà zhèng
上正等菩提，亦非远离中有菩萨摩诃萨证

dé wú shàngzhèngděng pú tí
得无上正等菩提。

shì zūn yún hé lìng wǒ jiě fó suǒshuōshēnshēn yì qù
“世尊！云何令我解佛所说甚深义趣？”

ěr shí fó gào jù shòushànxiànyán shànxiàn yú yì yún hé
尔时，佛告具寿善现言：“善现，于意云何？

yǒuqíngcháng yè yǒu wǒ wǒ suǒ xīn zhí wǒ wǒ suǒ fǒu
有情长夜有我、我所心执我、我所不？”

shànxiàn dá yán rú shì shì zūn rú shì shàn shì yǒu
善现答言：“如是！世尊！如是！善逝！有

qíngcháng yè yǒu wǒ wǒ suǒ xīn zhí zhuó wǒ wǒ suǒ
情长夜有我、我所心执著我、我所。”

fó yán shànxiàn yú yì yún hé bǐ xīn suǒ zhí wǒ jí wǒ
佛言：“善现，于意云何？彼心所执我及我

suǒkōngyuǎn lí fǒu
所空远离不？”

shànxiàn dá yán rú shì shì zūn rú shì shàn shì bǐ
善现答言：“如是！世尊！如是！善逝！彼

xīn suǒ zhí wǒ jí wǒ suǒ jiē kōngyuǎn lí
心所执我及我所皆空远离。”

fó yán shànxiàn yú yì yún hé qǐ bù yǒuqíngyóu wǒ
佛言：“善现，于意云何？岂不有情由我、

wǒ suǒ zhí liú zhuǎnshēng sǐ
我所执流转生死？”

shànxiàn dá yán rú shì shì zūn rú shì shàn shì zhū
善现答言：“如是！世尊！如是！善逝！诸

yǒuqíng lèi yóu wǒ wǒ suǒ zhí liú zhuǎnshēng sǐ
有情类由我、我所执流转生死。”

fó yán shànxiàn rú shì yǒuqíng liú zhuǎnshēng sǐ yóuyǒu zá
佛言：“善现，如是有情流转生死由有杂

rǎn yǐ shì zhèng zhī zá rǎn kě dé shànxiàn ruò zhū yǒuqíng wú xīn
染，以是证知杂染可得。善现，若诸有情无心

zhí zhuó wǒ jí wǒ suǒ zé wú zá rǎn ruò wú zá rǎn shì zé yīng wú liú
执著我及我所则无杂染，若无杂染是则应无流

zhuǎnshēng sǐ liú zhuǎnshēng sǐ jì xiàn kě dé yóu cǐ yīng zhī yǒu zá
转生死。流转生死既现可得，由此应知有杂

rǎn fǎ jì yǒu zá rǎn yì yǒuqīngjìng shì gù shànxiàn yīng zhī
染法，既有杂染，亦有清净。是故，善现，应知

yǒuqíng suī zì xìngkōngyuǎn lí zhòngxiàng ér yǒu zá rǎn qīngjìng kě
有情虽自性空远离众相，而有杂染、清净可

dé
得。”

大般若波罗蜜多经卷第三百三十三

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sān shí sì
大般若波罗蜜多经卷第三百三十四

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn shàn xué pǐn dì wǔ shí sān zhī sì
初分善学品第五十三之四

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shì zūn zhū pú sà
尔时，具寿善现复白佛言：“世尊！诸菩萨

mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng sè yì bù xíng shòu xiǎng xíng
摩诃萨若如是行，则不行色，亦不行受、想、行、
shí
识。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng yǎn
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行眼

chù yì bù xíng ěr bí shé shēn yì chù
处，亦不行耳、鼻、舌、身、意处。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng sè
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行色

chù yì bù xíng shēng xiāng wèi chù fǎ chù
处，亦不行声、香、味、触、法处。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng yǎn
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行眼

jiè yì bù xíng ěr bí shé shēn yì jiè
界，亦不行耳、鼻、舌、身、意识界。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng sè
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行色

jiè yì bù xíng shēng xiāng wèi chù fǎ jiè
界，亦不行声、香、味、触、法界。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng yǎn
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行眼

shí jiè yì bù xíng ěr bí shé shēn yì shí jiè
识界，亦不行耳、鼻、舌、身、意识界。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng yǎn
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行眼

chù yì bù xíng ěr bí shé shēn yì chù
触，亦不行耳、鼻、舌、身、意触。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng yǎn
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行眼

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì bù xíng ěr bí shé shēn yì
触为缘所生诸受，亦不行耳、鼻、舌、身、意

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
触为缘所生诸受。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng dì
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行地

jiè yì bù xíng shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
界，亦不行水、火、风、空、识界。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng wú
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行无

míng yì bù xíng xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài
明，亦不行行、识、名色、六处、触、受、爱、

qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
取、有、生、老死。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng bù
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行布

shī bō luó mì duō yì bù xíng jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
施波罗蜜多，亦不行净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng nèi
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行内

kōng yì bù xíng wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng
空，亦不行外空、内外空、空空、大空、胜

yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn
义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散

kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìng kōng
自性空。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng zhēn
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行真

rú yì bù xíng fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng
如，亦不行法界、法性、不虚妄性、不变异性、
píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
平等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、
bù sī yì jiè
不思議界。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng sì
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行四

niàn zhù yì bù xíng sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
念住，亦不行四正断、四神足、五根、五力、
qī děng jué zhī bā shèng dào zhī
七等觉支、八圣道支。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng kǔ
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行苦

shèng dì yì bù xíng jí miè dào shèng dì
圣谛，亦不行集、灭、道圣谛。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng sì
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行四

jìng lù yì bù xíng sì wú liàng sì wú sè dìng
静虑，亦不行四无量、四无色定。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng bā
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行八

jiě tuō yì bù xíng bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù
解脱，亦不行八胜处、九次第定、十遍处。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng kōng
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行空

jiě tuō mén yì bù xíng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
解脱门，亦不行无相、无愿解脱门。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng wǔ
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行五

yǎn yì bù xíng liù shén tōng
眼，亦不行六神通。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng sān
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行三

mó dì mén yì bù xíng tuó luó ní mén
摩地²²门，亦不行陀罗尼²³门。

²² 大正藏：陀罗尼；永乐北藏及龙藏：三摩地

²³ 大正藏：三摩地；永乐北藏及龙藏：陀罗尼

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng fó
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行佛

shí lì yì bù xíng sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
十力，亦不行四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、
dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
大喜、大舍、十八佛不共法。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng wú
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行无

wàng shī fǎ yì bù xíng héng zhù shě xìng
忘失法，亦不行恒住舍性。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng yù
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行预

liú guǒ yì bù xíng yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
流果，亦不行一来、不还、阿罗汉果。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng dú
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行独

jué pú tí
觉菩提。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà ruò rú shì xíng zé bù xíng yī
“世尊！诸菩萨摩诃萨若如是行，则不行一

qiè zhì yì bù xíng dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
切智，亦不行道相智、一切相智。

hé yǐ gù shì zūn rú shì zhū fǎ néng xíng suǒ xíng
“何以故？世尊！如是诸法，能行、所行、

xíng shí xíng chù jí yóu cǐ ér xíng jiē bù kě dé gù
行时、行处及由此而行，皆不可得故。

shì zūn ruò pú sà mó hē sà néng rú shì xíng bù wéi yī qiè
“世尊！若菩萨摩诃萨能如是行，不为一切

shì jiān tiān rén ā sù luò děng zhī suǒ xiáng fú néng fú yī qiè shì
世间天、人、阿素洛等之所降伏，能伏一切世

jiān tiān rén ā sù luò děng
间天、人、阿素洛等。

shì zūn ruò pú sà mó hē sà néng rú shì xíng bù wéi yī qiè
“世尊！若菩萨摩诃萨能如是行，不为一切

shēng wén dú jué zhī suǒ xiáng fú néng fú yī qiè shēng wén dú jué
声闻、独觉之所降伏，能伏一切声闻、独觉。

hé yǐ gù shì zūn shì pú sà mó hē sà yǐ dé ān zhù wú néng fú
何以故？世尊！是菩萨摩诃萨已得安住无能伏

chù wèi pú sà lí shēng wèi shì zūn shì pú sà mó hē sà héng zhù
处，谓菩萨离生位。世尊！是菩萨摩诃萨恒住
yī qiè zhì zhì zuò yì bù kě qū fú
一切智智作意不可屈伏。

shì zūn shì pú sà mó hē sà rú shì xíng shí zé wéi lín jìn
“世尊！是菩萨摩诃萨如是行时，则为邻近
yī qiè zhì zhì jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
一切智智，疾证无上正等菩提。”

fó yán shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō
佛言：“善现，如是！如是！如汝所说。

fù cì shàn xiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nán zhān bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部
zhōu zhū yǒu qíng lèi jiē dé rén shēn dé rén shēn yǐ jiē zhèng wú shàng
洲诸有情类皆得人身，得人身已皆证无上
zhèng děng pú tí yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng jìn qí xíng shòu
正等菩提，有善男子、善女人等，尽其形寿
yǐ zhū shì jiān shàng miào gòng jù gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn cǐ
以诸世间上妙供具，供养恭敬、尊重赞叹此
zhū rú lái yīng zhèng děng jué fù chí rú shì gòng yǎng shàng gēn
诸如来、应、正等觉，复持如是供养善根，
yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shì
与诸有情平等共有回向无上正等菩提。是
shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

shàn xiàn dá yán shèn duō shì zūn shèn duō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòng zhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhù rú shì shēn shēn bō rě bō
建立分别开示令其易了，及住如是甚深般若波
luó mì duō xiāng yìng zuò yì cǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì²⁴
罗蜜多相应作意，此善男子、善女人等由是²⁴
yīn yuán suǒ huò gōng dé shèn duō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
因缘所获功德，甚多于彼无量无边不可称计。

²⁴ 大正藏：此；永乐北藏及龙藏：是

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部
zhōu dōngshèngshēnzhōuzhūyǒuqíng lèi jiē dé rénshēn dé rénshēn yǐ
洲、东胜身洲诸有情类皆得人身，得人身已
jiē zhèng wú shàngzhèngděng pú tí yǒushànnán zǐ shàn nǚ rénděng
皆证无上正等菩提，有善男子、善女人等，
jìn qí xíngshòu yǐ zhū shì jiānshàngmiàogòng jù gòngyǎnggōngjìng zūn
尽其形寿以诸世间上妙供具，供养恭敬、尊
zhòngzàn tàn cǐ zhū rú lái yīng zhèngděngjué fù chí rú shì gòng
重赞叹此诸如来、应、正等觉，复持如是供
yǎngshàngēn yǔ zhū yǒuqíng píngděnggòngyǒu huí xiàng wú shàngzhèng
养善根，与诸有情平等共有回向无上正
děng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn yuán dé fú
等菩提。是善男子、善女人等由此因缘得福
duō fǒu
多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhù rú shì shēnshēn bō rě bō
建立分别开示令其易了，及住如是甚深般若波
luó mì duōxiāngyìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu shì yīn
罗蜜多相应作意，此善男子、善女人等由是因
yuánsuǒ huògōng dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
缘所获功德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部
zhōu dōngshèngshēnzhōu xī niú huòzhōuzhūyǒuqíng lèi jiē dé rénshēn
洲、东胜身洲、西牛货洲诸有情类皆得人身，
dé rénshēn yǐ jiē zhèng wú shàngzhèngděng pú tí yǒushànnán zǐ
得人身已皆证无上正等菩提，有善男子、
shàn nǚ rénděng jìn qí xíngshòu yǐ zhū shì jiānshàngmiàogòng jù gòng
善女人等，尽其形寿以诸世间上妙供具，供
yǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn cǐ zhū rú lái yīng zhèngděngjué
养恭敬、尊重赞叹此诸如来、应、正等觉，

fù chí rú shì gòngyǎngshàngēn yǔ zhū yǒuqíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng
复持如是供养善根，与诸有情平等共有回向

wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn
无上正等菩提。是善男子、善女人等由此因

yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shèshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhù rú shì shèshēn bō rě bō
建立分别开示令其易了，及住如是甚深般若波

luó mì duō xiāng yìng zuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu shì yīn
罗蜜多相应作意，此善男子、善女人等由是因

yuán suǒ huò gōng dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
缘所获功德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sì dà zhōu
“复次，善现，于意云何？假使于此四大洲

jiè zhū yǒuqíng lèi jiē dé rén shēn dé rén shēn yǐ jiē zhèng wú shàng
界诸有情类皆得人身，得人身已皆证无上

zhèngděng pú tí yǒushànnán zǐ shàn nǚ rénděng jìn qí xíngshòu
正等菩提，有善男子、善女人等，尽其形寿

yǐ zhū shì jiānshàng miào gòng jù gòngyǎng gōngjìng zūnzhòng zàn tàn cǐ
以诸世间上妙供具，供养恭敬、尊重赞叹此

zhū rú lái yīng zhèngděng jué fù chí rú shì gòngyǎngshàngēn
诸如来、应、正等觉，复持如是供养善根，

yǔ zhū yǒuqíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì
与诸有情平等共有回向无上正等菩提。是

shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shèshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhù rú shì shēnshēn bō rě bō
建立分别开示令其易了，及住如是甚深般若波
luó mì duōxiāngyìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu shì yīn
罗蜜多相应作意，此善男子、善女人等由是因
yuánsuǒhuògōng dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
缘所获功德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ xiǎoqiān shì
“复次，善现，于意云何？假使于此小千世

jiè zhū yǒu qíng lèi jiē dé rén shēn dé rén shēn yǐ jiē zhèng wú shàng
界诸有情类皆得人身，得人身已皆证无上
zhèngděng pú tí yǒushànnán zǐ shàn nǚ rénděng jìn qí xíngshòu
正等菩提，有善男子、善女人等，尽其形寿
yǐ zhū shì jiānshàngmiào gòng jù gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn cǐ
以诸世间上妙供具，供养恭敬、尊重赞叹此
zhū rú lái yīng zhèngděng jué fù chí rú shì gòngyǎngshàngēn
诸如来、应、正等觉，复持如是供养善根，
yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí shì
与诸有情平等共有回向无上正等菩提。是
shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòng zhōng xuān shuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhù rú shì shēnshēn bō rě bō
建立分别开示令其易了，及住如是甚深般若波
luó mì duōxiāngyìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu shì yīn
罗蜜多相应作意，此善男子、善女人等由是因
yuánsuǒhuògōng dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
缘所获功德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ zhōngqiān shì
“复次，善现，于意云何？假使于此中千

shì jiè zhū yǒuqíng lèi jiē dé rén shēn dé rén shēn yǐ jiē zhèng wú shàng
世界诸有情类皆得人身，得人身已皆证无上
zhèngděng pú tí yǒushànnán zǐ shàn nǚ rénděng jìn qí xíngshòu
正等菩提，有善男子、善女人等，尽其形寿

yǐ zhū shì jiānshàngmiào gòng jù gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn cǐ
以诸世间上妙供具，供养恭敬、尊重赞叹此
zhū rú lái yīng zhèngděng jué fù chí rú shì gòngyǎngshàngēn
诸如来、应、正等觉，复持如是供养善根，
yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí shì
与诸有情平等共有回向无上正等菩提。是
shànán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shènsēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhù rú shì shènsēn bō rě bō
建立分别开示令其易了，及住如是甚深般若波
luó mì duō xiāng yìng zuò yì cǐ shànán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì²⁵
罗蜜多相应作意，此善男子、善女人等由是
yīn yuán suǒ huò gōng dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
因缘所获功德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ sānqiān dà qiān
“复次，善现，于意云何？假使三千大千

shì jiè zhū yǒuqíng lèi jiē dé rénshēn dé rénshēn yǐ jiē zhèng wú shàng
世界诸有情类皆得人身，得人身已皆证无上
zhèngděng pú tí yǒushànán zǐ shàn nǚ rén děng jìn qí xíngshòu
正等菩提，有善男子、善女人等，尽其形寿
yǐ zhū shì jiānshàngmiào gòng jù gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn cǐ
以诸世间上妙供具，供养恭敬、尊重赞叹此
zhū rú lái yīng zhèngděng jué fù chí rú shì gòngyǎngshàngēn
诸如来、应、正等觉，复持如是供养善根，
yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí shì
与诸有情平等共有回向无上正等菩提。是
shànán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

²⁵ 大正藏：此；永乐北藏及龙藏：是

fó yán shànxiàn ruòshànnán zǐ shàn nǚ rén dēng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhù rú shì shēnshēn bō rě bō
建立分别开示令其易了，及住如是甚深般若波

luó mì duō xiāng yìng zuò yì cǐ shànán zǐ shàn nǚ rén dēng yóu shì yīn
罗蜜多相应作意，此善男子、善女人等由是因

yuán suǒ huò gōng dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
缘所获功德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部

zhōuzhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒu shànán zǐ
洲诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、

shàn nǚ rén dēng fāngbiàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào fù chí
善女人等，方便教导皆令安住十善业道，复持

rú shì jiào dǎo shàn gēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无

shàng zhèng děng pú tí shì shànán zǐ shàn nǚ rén dēng yóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因

yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruòshànnán zǐ shàn nǚ rén dēng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìng zuò yì cǐ shànán zǐ shàn nǚ rén dēng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部

zhōu dōngshèngshēnzhōuzhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn
洲、东胜身洲诸有情类，非前非后皆得人身，

yǒushànnán zǐ shàn nǚ rénděng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù shí shàn
有善男子、善女人等，方便教导皆令安住十善
yè dào fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu
业道，复持如是教导善根，与诸有情平等共有
huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděng
回向无上正等菩提。是善男子、善女人等
yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruòshànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部

zhōu dōngshèngshēnzhōu xī niú huòzhōuzhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi
洲、东胜身洲、西牛货洲诸有情类，非前非
hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ shàn nǚ rénděng fāngbiànjiàodǎo
后皆得人身，有善男子、善女人等，方便教导
jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū
皆令安住十善业道，复持如是教导善根，与诸
yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán
有情平等共有回向无上正等菩提。是善男
zǐ shàn nǚ rénděng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
子、善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruòshànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngyóu shì yīn yuánsuǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sì dà zhōu
“复次，善现，于意云何？假使于此四大洲

jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rén dēng fāngbiàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào fù chí
善女人等，方便教导皆令安住十善业道，复持
rú shì jiào dǎo shàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无
shàng zhèng děng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngyóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén dēng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòng zhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngyóu shì yīn yuánsuǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ xiǎo qiān shì
“复次，善现，于意云何？假使于此小千世

jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rén dēng fāngbiàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào fù chí
善女人等，方便教导皆令安住十善业道，复持
rú shì jiào dǎo shàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无

shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn
上 正 等 菩 提 。 是 善 男 子 、 善 女 人 等 由 此 因
yuán dé fú duō fǒu
缘 得 福 多 不 ？ ”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善 现 答 言 ： “ 甚 多 ！ 世 尊 ！ 甚 多 ！ 善 逝 ！ ”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛 言 ： “ 善 现 ， 若 善 男 子 、 善 女 人 等 ， 于
dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大 众 中 宣 说 如 是 甚 深 般 若 波 罗 蜜 多 ， 施 设
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建 立 分 别 开 示 令 其 易 了 ， 及 正 安 住 一 切 智 智 相
yìng zuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应 作 意 ， 此 善 男 子 、 善 女 人 等 由 是 因 缘 所 获 功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德 ， 甚 多 于 彼 无 量 无 边 不 可 称 计 。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ zhōngqiān
“ 复 次 ， 善 现 ， 于 意 云 何 ？ 假 使 于 此 中 千
shì jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán zǐ
世 界 诸 有 情 类 ， 非 前 非 后 皆 得 人 身 ， 有 善 男 子 、
shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào fù chí
善 女 人 等 ， 方 便 教 导 皆 令 安 住 十 善 业 道 ， 复 持
rú shì jiào dǎo shàn gēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如 是 教 导 善 根 ， 与 诸 有 情 平 等 共 有 回 向 无
shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn
上 正 等 菩 提 。 是 善 男 子 、 善 女 人 等 由 此 因
yuán dé fú duō fǒu
缘 得 福 多 不 ？ ”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善 现 答 言 ： “ 甚 多 ！ 世 尊 ！ 甚 多 ！ 善 逝 ！ ”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛 言 ： “ 善 现 ， 若 善 男 子 、 善 女 人 等 ， 于
dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大 众 中 宣 说 如 是 甚 深 般 若 波 罗 蜜 多 ， 施 设
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建 立 分 别 开 示 令 其 易 了 ， 及 正 安 住 一 切 智 智 相
yìng zuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应 作 意 ， 此 善 男 子 、 善 女 人 等 由 是 因 缘 所 获 功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sānqiān dà
“复次，善现，于意云何？假使于此三千大
qiān shì jiè zhūyǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán
千世界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男
zǐ shàn nǚ rén dēng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào
子、善女人等，方便教导皆令安住十善业道，
fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhūyǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng
复持如是教导善根，与诸有情平等共有回向
wú shàng zhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dēng yóu cǐ yīn
无上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén dēng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòng zhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìng zuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén dēng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南赡部
zhōuzhūyǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ
洲诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rén dēng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù sì jìng lǜ sì wú liàng
善女人等，方便教导皆令安住四静虑、四无量、
sì wú sè dìng wǔ shéntōng fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū
四无色定、五神通，复持如是教导善根，与诸
yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí shì shànnán
有情平等共有回向无上正等菩提。是善男
zǐ shàn nǚ rén dēng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
子、善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìng zuò yì cǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nán shàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部

zhōu dōng shèng shēn zhōu zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn
洲、东胜身洲诸有情类，非前非后皆得人身，

yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù sì jìng
有善男子、善女人等，方便教导皆令安住四静

lù sì wú liàng sì wú sè dìng wǔ shén tōng fù chí rú shì jiào
虑、四无量、四无色定、五神通，复持如是教

dǎo shàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng
导善根，与诸有情平等共有回向无上正等

pú tí shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō
菩提。是善男子、善女人等由此因缘得福多

fǒu ? ”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìng zuò yì cǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部
zhōu dōngshèngshēnzhōu xī niú huòzhōuzhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi
洲、东胜身洲、西牛货洲诸有情类，非前非
hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děng fāngbiànjiàodǎo
后皆得人身，有善男子、善女人等，方便教导
jiē lìng ān zhù sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng wǔ shéntōng
皆令安住四静虑、四无量、四无色定、五神通，
fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng
复持如是教导善根，与诸有情平等共有回向
wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn
无上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sì dà zhōu
“复次，善现，于意云何？假使于此四大洲
jiè zhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rén děng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù sì jìng lǜ sì wú liàng
善女人等，方便教导皆令安住四静虑、四无量、
sì wú sè dìng wǔ shéntōng fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū
四无色定、五神通，复持如是教导善根，与诸
yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán
有情平等共有回向无上正等菩提。是善男
zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
子、善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ xiǎoqiān shì
“复次，善现，于意云何？假使于此小千世

jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、

shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù sì jìng lǜ sì wú liàng
善女人等，方便教导皆令安住四静虑、四无量、

sì wú sè dìng wǔ shéntōng fù chí rú shì jiào dǎo shàngēn yǔ zhū
四无色定、五神通，复持如是教导善根，与诸

yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shì shànnán
有情平等共有回向无上正等菩提。是善男

zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
子、善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ zhōngqiān
“复次，善现，于意云何？假使于此中千

shì jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shàn nán zǐ
世界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù sì jìng lǜ sì wú liàng
善女人等，方便教导皆令安住四静虑、四无量、
sì wú sè dìng wǔ shén tōng fù chí rú shì jiào dǎo shàngēn yǔ zhū
四无色定、五神通，复持如是教导善根，与诸
yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shì shàn nán
有情平等共有回向无上正等菩提。是善男
zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
子、善女人等由此因缘得福多不？”

shàn xiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòng zhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìng zuò yì cǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shàn xiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sān qiān dà
“复次，善现，于意云何？假使于此三千大

qiān shì jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shàn nán
千世界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男
zǐ shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù sì jìng lǜ sì
子、善女人等，方便教导皆令安住四静虑、四
wú liàng sì wú sè dìng wǔ shén tōng fù chí rú shì jiào dǎo shàngēn
无量、四无色定、五神通，复持如是教导善根，
yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shì
与诸有情平等共有回向无上正等菩提。是
shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

shàn xiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōngxuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuánsuǒ huògōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南赡部

zhōuzhūyǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ
洲诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rén děng fāngbiànjìàodǎo jiē lìng ān zhù sì shāménguǒ fù chí
善女人等，方便教导皆令安住四沙门果，复持
rú shì jiào dǎoshàngēn yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无
shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōngxuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuánsuǒ huògōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南赡部

zhōu dōngshèngshēnzhōuzhūyǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn
洲、东胜身洲诸有情类，非前非后皆得人身，
yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děng fāngbiànjìàodǎo jiē lìng ān zhù sì shā
有善男子、善女人等，方便教导皆令安住四沙

ménguǒ fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū yǒuqíngpíngděnggòngyǒu
门果，复持如是教导善根，与诸有情平等共有
huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng
回向无上正等菩提。是善男子、善女人等
yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部

zhōu dōngshèngshēnzhōu xī niú huòzhōuzhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi
洲、东胜身洲、西牛货洲诸有情类，非前非
hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děng fāngbiànjiàodǎo
后皆得人身，有善男子、善女人等，方便教导
jiē lìng ān zhù sì shāménguǒ fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū yǒu
皆令安住四沙门果，复持如是教导善根，与诸有
qíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ
情平等共有回向无上正等菩提。是善男子、
shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuánsuǒ huògōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sì dà zhōu
“复次，善现，于意云何？假使于此四大洲

jiè zhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rén děng fāngbiàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù sì shā mén guǒ fù chí
善女人等，方便教导皆令安住四沙门果，复持
rú shì jiào dǎo shàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无
shàng zhèng děng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòng zhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuánsuǒ huò
应作意，此善男子、善女人等由是²⁶因缘所获
gōng dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
功德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ xiǎoqiān shì
“复次，善现，于意云何？假使于此小千世

jiè zhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rén děng fāngbiàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù sì shā mén guǒ fù chí
善女人等，方便教导皆令安住四沙门果，复持
rú shì jiào dǎo shàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无

²⁶ 大正藏：此；永乐北藏及龙藏：是

shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn
上 正 等 菩 提。 是 善 男 子、 善 女 人 等 由 此 因
yuán dé fú duō fǒu
缘 得 福 多 不 ？ ”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善 现 答 言：“ 甚 多！ 世 尊！ 甚 多！ 善 逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛 言：“ 善 现， 若 善 男 子、 善 女 人 等， 于
dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大 众 中 宣 说 如 是 甚 深 般 若 波 罗 蜜 多， 施 设
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建 立 分 别 开 示 令 其 易 了， 及 正 安 住 一 切 智 智 相
yìng zuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应 作 意， 此 善 男 子、 善 女 人 等 由 是 因 缘 所 获 功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德， 甚 多 于 彼 无 量 无 边 不 可 称 计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ zhōngqiān
“ 复 次， 善 现， 于 意 云 何？ 假 使 于 此 中 千
shì jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán zǐ
世 界 诸 有 情 类， 非 前 非 后 皆 得 人 身， 有 善 男 子、
shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù sì shā mén guǒ fù chí
善 女 人 等， 方 便 教 导 皆 令 安 住 四 沙 门 果， 复 持
rú shì jiào dǎo shàn gēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如 是 教 导 善 根， 与 诸 有 情 平 等 共 有 回 向 无
shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn
上 正 等 菩 提。 是 善 男 子、 善 女 人 等 由 此 因
yuán dé fú duō fǒu
缘 得 福 多 不 ？ ”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善 现 答 言：“ 甚 多！ 世 尊！ 甚 多！ 善 逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛 言：“ 善 现， 若 善 男 子、 善 女 人 等， 于
dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大 众 中 宣 说 如 是 甚 深 般 若 波 罗 蜜 多， 施 设
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建 立 分 别 开 示 令 其 易 了， 及 正 安 住 一 切 智 智 相
yìng zuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应 作 意， 此 善 男 子、 善 女 人 等 由 是 因 缘 所 获 功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sānqiān dà
“复次，善现，于意云何？假使于此三千大
qiān shì jiè zhūyǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán
千世界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男
zǐ shàn nǚ rénděng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù sì shāménguǒ
子、善女人等，方便教导皆令安住四沙门果，
fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhūyǒuqíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng
复持如是教导善根，与诸有情平等共有回向
wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn
无上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duōfǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu shì yīn yuánsuǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南赡部
zhōuzhūyǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ
洲诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rénděng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù dú jué pú tí fù chí
善女人等，方便教导皆令安住独觉菩提，复持
rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhūyǒuqíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无
shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duōfǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部

zhōu dōngshèngshēnzhōuzhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn
洲、东胜身洲诸有情类，非前非后皆得人身，

yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù dú jué
有善男子、善女人等，方便教导皆令安住独觉

pú tí fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòng yǒu
菩提，复持如是教导善根，与诸有情平等共有

huí xiàng wú shàng zhèng děng píng tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng
回向无上正等菩提。是善男子、善女人等

yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南瞻部

zhōu dōngshèngshēnzhōu xī niú huòzhōuzhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi
洲、东胜身洲、西牛货洲诸有情类，非前非
hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ shàn nǚ rénděng fāngbiànjiàodǎo
后皆得人身，有善男子、善女人等，方便教导
jiē lìng ān zhù dú jué pú tí fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū yǒu
皆令安住独觉菩提，复持如是教导善根，与诸有
qíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ
情平等共有回向无上正等菩提。是善男子、
shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu shì yīn yuánsuǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sì dà zhōu
“复次，善现，于意云何？假使于此四大洲
jiè zhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rénděng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù dú jué pú tí fù chí
善女人等，方便教导皆令安住独觉菩提，复持
rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū yǒuqíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无
shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōngxuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngyóu shì yīn yuánsuǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因緣所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ xiǎoqiān shì
“复次，善现，于意云何？假使于此小千世
jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、
shàn nǚ rén dēng fāngbiàn jiào dǎo jiē lìng ān zhù dú jué pú tí fù chí
善女人等，方便教导皆令安住独觉菩提，复持
rú shì jiào dǎo shàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无
shàng zhèng děng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngyóu shì yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由是因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén dēng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōngxuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngyóu shì yīn yuánsuǒ huò
应作意，此善男子、善女人等由是²⁷因緣所获
gōng dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
功德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ zhōngqiān
“复次，善现，于意云何？假使于此中千
shì jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán zǐ
世界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、

²⁷ 大正藏：此；永乐北藏及龙藏：是

shàn nǚ rén děng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù dú jué pú tí fù chí
善女人等，方便教导皆令安住独觉菩提，复持
rú shì jiào dǎoshàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无
shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìng zuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sānqiān dà
“复次，善现，于意云何？假使于此三千大

qiān shì jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shànnán
千世界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男
zǐ shàn nǚ rén děng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng ān zhù dú jué pú tí
子、善女人等，方便教导皆令安住独觉菩提，
fù chí rú shì jiào dǎoshàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng
复持如是教导善根，与诸有情平等共有回向
wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn
无上正等菩提。是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìng zuò yì cǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shèn duō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

大般若波罗蜜多经卷第三百三十四

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sān shí wǔ
大般若波罗蜜多经卷第三百三十五

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn shàn xué pǐn dì wǔ shí sān zhī wǔ
初分善学品第五十三之五

fù cì shàn xiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nán shàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南赡部

zhōu zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shàn nán zǐ
洲诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、

shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào dǎo jiē lìng fā qǐ wú shàng jué xīn xiū
善女人等，方便教导皆令发起无上觉心，修

xí pú sà mó hē sà xíng zhèng dé wú shàng zhèng děng pú tí fù chí
习菩萨摩訶萨行，证得无上正等菩提，复持

rú shì jiào dǎo shàn gēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无

shàng zhèng děng pú tí shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因

yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shàn xiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòng zhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

ying zuò yì cǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shàn xiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nán shàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南赡部

zhōu dōngshèngshēnzhōuzhūyǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn
洲、东胜身洲诸有情类，非前非后皆得人身，
yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén dēng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng fā qǐ wú
有善男子、善女人等，方便教导皆令发起无
shàngjué xīn xiū xí pú sà mó hē sà xíng zhèng dé wú shàngzhèngděng
上觉心，修习菩萨摩诃萨行，证得无上正等
pú tí fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhūyǒuqíngpíngděnggòngyǒu
菩提，复持如是教导善根，与诸有情平等共有
huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dēng
回向无上正等菩提。是善男子、善女人等
yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruòshànnán zǐ shàn nǚ rén dēng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于
dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設
jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相
yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngyóu shì yīn yuánsuǒhuògōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功
dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ nánshàn bù
“复次，善现，于意云何？假使于此南赡部

zhōu dōngshèngshēnzhōu xī niú huòzhōuzhūyǒuqíng lèi fēi qián fēi
洲、东胜身洲、西牛货洲诸有情类，非前非
hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén dēng fāngbiànjiàodǎo
后皆得人身，有善男子、善女人等，方便教导
jiē lìng fā qǐ wú shàngjué xīn xiū xí pú sà mó hē sà xíng zhèng dé
皆令发起无上觉心，修习菩萨摩诃萨行，证得
wú shàngzhèngděng pú tí fù chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhūyǒu
无上正等菩提，复持如是教导善根，与诸有
qíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ
情平等共有回向无上正等菩提。是善男子、
shàn nǚ rén dēngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善女人等由此因缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìng zuò yì cǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sì dà zhōu
“复次，善现，于意云何？假使于此四大洲

jiè zhū yǒu qíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rén shēn yǒu shàn nán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、

shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào dǎo jiē lìng fā qǐ wú shàng jué xīn xiū
善女人等，方便教导皆令发起无上觉心，修

xí pú sà mó hē sà xíng zhèng dé wú shàng zhèng děng pú tí fù chí
习菩萨摩訶萨行，证得无上正等菩提，复持

rú shì jiào dǎo shàn gēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无

shàng zhèng děng pú tí shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因

yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuān shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìng zuò yì cǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu shì yīn yuán suǒ huò gōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ xiǎoqiān shì
“复次，善现，于意云何？假使于此小千世

jiè zhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ
界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、

shàn nǚ rénděng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng fā qǐ wú shàngjué xīn xiū
善女人等，方便教导皆令发起无上觉心，修

xí pú sà mó hē sà xíng zhèng dé wú shàngzhèngděng pú tí fù chí
习菩萨摩诃萨行，证得无上正等菩提，复持

rú shì jiào dǎoshàngēn yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无

shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因

yuán dé fú duōfǒu
缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu shì yīn yuánsuǒ huògōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ zhōngqiān
“复次，善现，于意云何？假使于此中千

shì jiè zhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán zǐ
世界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男子、

shàn nǚ rénděng fāngbiànjiàodǎo jiē lìng fā qǐ wú shàngjué xīn xiū
善女人等，方便教导皆令发起无上觉心，修

xí pú sà mó hē sà xíng zhèng dé wú shàngzhèngděng pú tí fù chí
习菩萨摩诃萨行，证得无上正等菩提，复持

rú shì jiào dǎoshàngēn yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú
如是教导善根，与诸有情平等共有回向无

shàngzhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因

yuán dé fú duō fǒu

缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuánsuǒ huògōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

fù cì shànxiàn yú yì yún hé jiǎ shǐ yú cǐ sānqiān dà
“复次，善现，于意云何？假使于此三千大

qiān shì jiè zhū yǒuqíng lèi fēi qián fēi hòu jiē dé rénshēn yǒushànnán
千世界诸有情类，非前非后皆得人身，有善男

zǐ shàn nǚ rén děng fāngbiàn jiàodǎo jiē lìng fā qǐ wú shàng jué xīn
子、善女人等，方便教导皆令发起无上觉心，

xiū xí pú sà mó hē sà xíng zhèng dé wú shàng zhèngděng pú tí fù
修习菩萨摩诃萨行，证得无上正等菩提，复

chí rú shì jiàodǎoshàngēn yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú
持如是教导善根，与诸有情平等共有回向无

shàng zhèngděng pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn
上正等菩提。是善男子、善女人等由此因

yuán dé fú duō fǒu

缘得福多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
佛言：“善现，若善男子、善女人等，于

dà zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shī shè
大众中宣说如是甚深般若波罗蜜多，施設

jiàn lì fēn bié kāi shì lìng qí yì liǎo jí zhèng ān zhù yī qiè zhì zhì xiāng
建立分别开示令其易了，及正安住一切智智相

yìngzuò yì cǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu shì yīn yuánsuǒ huògōng
应作意，此善男子、善女人等由是因缘所获功

dé shènduō yú bǐ wú liàng wú biān bù kě chēng jì
德，甚多于彼无量无边不可称计。

shànxiàndāng zhī shì pú sà mó hē sà yóu cǐ jīng qín zēng
“善现当知！是菩萨摩诃萨由此精勤增
shàng shì lì dào zhū yǒu qíng fú tián bǐ àn hé yǐ gù shànxiàn
上势力，到诸有情福田彼岸。何以故？善现，
shì pú sà mó hē sà yú fǎ jīng qín zēng shàng shì lì yī qiè yǒu qíng wú
是菩萨摩诃萨于法精勤增上势力，一切有情无
néng jí zhě wéi chū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ yǐ zhě hé
能及者，唯除如来、应、正等觉。所以者何？
shànxiàn shì pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō jiàn zhū
善现，是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多，见诸
yǒu qíng wú lì lè gù qǐ dà cí xīn jiàn zhū yǒu qíng yǒu shuāi kǔ gù qǐ
有情无利乐故起大慈心，见诸有情有衰苦故起
dà bēi xīn jiàn zhū yǒu qíng dé lì lè gù qǐ dà xǐ xīn jiàn zhū yǒu qíng
大悲心，见诸有情得利乐故起大喜心，见诸有情
wú xìng xiàng gù qǐ dà shě xīn shànxiàn shì pú sà mó hē sà suī yú
无性相故起大舍心。善现，是菩萨摩诃萨虽于
yǒu qíng píngděng fā qǐ dà cí dà bēi dà xǐ dà shě ér yú yī
有情平等发起大慈、大悲、大喜、大舍，而于一
qiè wú suǒ zhí zhuó
切无所执著。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō
“善现，是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多
dé dà guāng míng wèi dé bù shī bō luó mì duō guāng míng yì dé jìng
得大光明，谓得布施波罗蜜多光明，亦得净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō guāng míng
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多光明。
shànxiàn shì pú sà mó hē sà suī wèi zhèng dé yī qiè zhì zhì ér yú
善现，是菩萨摩诃萨虽未证得一切智智，而于
wú shàng zhèngděng pú tí dé bú tuì zhuǎn gù zhì yǒu qíng fú tián bǐ
无上正等菩提得不退转故，至有情福田彼
àn kānshòu yī qiè yī fú yǐn shí chuáng zuò yī yào zhū zī
岸，堪受一切衣服、饮食、床座、医药、诸资
shēng jù shànxiàn shì pú sà mó hē sà ān zhù bō rě bō luó mì duō
生具。善现，是菩萨摩诃萨安住般若波罗蜜多
xiāng yìng zuò yì gù néng bì jìng bào shī zhǔ ēn yì néng qīn jìn yī qiè
相应作意，故能毕竟报施主恩，亦能亲近一切

zhì zhì shì gù shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yù bù xū shòuguówáng
智智。是故，善现，若菩萨摩诃萨欲不虚受国王、
dà chén zhǎngzhě jū shì yǒuqíng xìn shī yù shì yǒuqíngzhēnshàn
大臣、长者、居士、有情信施，欲示有情真善
dào lù yù wèiyǒuqíngzuò jìng guāngmíng yù tuō yǒuqíngsān jiè láo yù
道路，欲为有情作净光明，欲脱有情三界牢狱，
yù shī yǒuqíngqīngjìng fǎ yǎn yīngcháng ān zhùshēnshēn bō rě bō luó
欲施有情清净法眼，应常安住甚深般若波罗
mì duōxiāngyìngzuò yì
蜜多相应作意。

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà ān zhù bō rě bō luó mì duō
“善现，若菩萨摩诃萨安住般若波罗蜜多
xiāngyìngzuò yì zhū yǒusuǒshuō jiē shuō bō rě bō luó mì duō wèishuō
相应作意，诸有所说皆说般若波罗蜜多，谓说
bō rě bō luó mì duōxiāngyìng zhī fǎ jì shuō bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多相应之法，既说般若波罗蜜多
xiāngyìng fǎ yǐ fù néng rú lǐ sī wéi bō rě bō luó mì duōxiāngyìng
相应法已，复能如理思惟般若波罗蜜多相应
zhī fǎ
之法。

shànxiàn shì pú sà mó hē sà chángzhù bō rě bō luó mì duō
“善现，是菩萨摩诃萨常住般若波罗蜜多
xiāngyìngzuò yì zhū yú zuò yì yú qí zhōngjiān wú róngxiàn qǐ shànxiàn
相应作意，诸余作意于其中间无容现起。善现，
shì pú sà mó hē sà zhòu yè jīng qín ān zhù bō rě bō luó mì duōxiāng
是菩萨摩诃萨昼夜精勤，安住般若波罗蜜多相
yìngzuò yì wú shí zànshě shànxiàn pì rú yǒurénxiānwèicéngyǒu mò
应作意无时暂舍。善现，譬如有人先未曾有末
ní zhūbǎo hòu shí yù dé shēn zì xīn qìngzhēnwán wú yàn xū ěr wáng
尼珠宝，后时遇得深自欣庆珍玩无厌，歎尔亡
yí shēng dà kǔ nǎo cháng huái kǎi tàn xī zāi hé rì huán dé suǒ
遗生大苦恼，常怀慨叹：‘惜哉！何日还得所
shī mò ní bǎozhū bǐ rén yú cǐ mò ní bǎozhūxiāngyìngzuò yì wú
失末尼宝珠？’彼人于此末尼宝珠相应作意无
shí zànshě shànxiāndāng zhī zhū pú sà mó hē sà yì fù rú shì
时暂舍。善现当知！诸菩萨摩诃萨亦复如是，
chángyīngjīng qín ān zhù bō rě bō luó mì duōxiāngyìngzuò yì ruò lí
常应精勤安住般若波罗蜜多相应作意，若离

bō rě bō luó mì duōxiāngyìngzuò yì zé wéisàng shī yī qiè zhì zhì xiāng
般若波罗蜜多相应作意，则为丧失一切智智相
yìngzuò yì
应作意。”

chū fēn duàn fēn bié pǐn dì wǔ shí sì zhī yī
初分断分别品第五十四之一

ěr shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn yī qiè zuò yì
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！一切作意

jiē zì xìng lí yī qiè zuò yì jiē zì xìngkōng zhū fǎ yì ěr jiē zì
皆自性离，一切作意皆自性空，诸法亦尔，皆自
xìng lí jiē zì xìngkōng yú zì xìng lí zì xìngkōngzhōng ruò pú
性离，皆自性空。于自性离、自性空中，若菩
sà mó hē sà ruò bō rě bō luó mì duō ruò yī qiè zhì zhì ruò zhū
萨摩诃萨、若般若波罗蜜多、若一切智智、若诸
zuò yì jiē bù kě dé yún hé pú sà mó hē sà bù lí bō rě bō luó mì
作意皆不可得。云何菩萨摩诃萨不离般若波罗蜜
duōxiāngyìngzuò yì yì fù bù lí yī qiè zhì zhì xiāngyìngzuò yì
多相应作意，亦复不离一切智智相应作意？”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhī yī qiè fǎ jí zhū
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨知一切法及诸

zuò yì jiē zì xìng lí jiē zì xìngkōng rú shì lí kōng fēi shēng
作意，皆自性离，皆自性空，如是离、空，非声
wénzuò fēi dú jué zuò fēi zhū pú sà mó hē sà zuò fēi zhū fó zuò
闻作，非独觉作，非诸菩萨摩诃萨作，非诸佛作，
yì fēi yú zuò rán yī qiè fǎ fǎ zhù fǎ dìng fǎ xìng fǎ jiè
亦非余作，然一切法法住、法定、法性、法界、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng zhēn rú shí jì fǎ ěr cháng zhù
不虚妄性、不变异性、真如、实际，法尔常住。

shì pú sà mó hē sà bù lí bō rě bō luó mì duōxiāngyìngzuò yì yì
是菩萨摩诃萨不离般若波罗蜜多相应作意，亦
fù bù lí yī qiè zhì zhì xiāngyìngzuò yì hé yǐ gù shànxiàn shèn
复不离一切智智相应作意。何以故？善现，甚
shēn bō rě bō luó mì duō yī qiè zhì zhì jí zhū zuò yì jiē zì xìng lí
深般若波罗蜜多、一切智智及诸作意，皆自性离、
zì xìngkōng gù rú shì lí kōng wú zēng wú jiǎn néng zhèng tōng dá
自性空故，如是离、空无增无减，能正通达

míng bù lí gù
名不离故。”

shí jù shòushànxiàn fù bó fó yán shì zūn ruòshēn bō rě
时，具寿善现复白佛言：“世尊！若深般若
bō luó mì duō yì zì xìng lí zì xìngběnkōng yún hé pú sà mó hē sà
波罗蜜多亦自性离、自性本空，云何菩萨摩诃萨
xiū zhèng bō rě bō luó mì duō píngděngxìng yǐ zhèng dé wú shàngzhèng
修证般若波罗蜜多平等性已，证得无上正
děng pú tí
等菩提？”

fó yán shànxiàn zhū pú sà mó hē sà xiū zhèng bō rě bō luó
佛言：“善现，诸菩萨摩诃萨修证般若波罗
mì duō píngděngxìng shí fēi zhū fó fǎ yǒuzēngyǒujiǎn yì fēi yī qiè
蜜多平等性时，非诸佛法有增有减，亦非一切
fǎ zhù²⁸ fǎ dìng fǎ xìng fǎ jiè bù xū wàngxìng bú biàn yì
法住²⁸、法定、法性、法界、不虚妄性、不变异
xìng zhēn rú shí jì yǒuzēngyǒujiǎn hé yǐ gù shànxiàn shèn
性、真如、实际有增有减。何以故？善现，甚
shēn bō rě bō luó mì duō fēi yī fēi èr fēi sān fēi sì yì
深般若波罗蜜多，非一、非二、非三、非四、亦
fēi duō gù shànxiàn ruò pú sà mó hē sà wénshuō rú shì shēnshēn bō
非多故。善现，若菩萨摩诃萨闻说如是甚深般
rě bō luó mì duō qí xīn bù jīng bú bù bú wèi bú chén bú
若波罗蜜多，其心不惊、不怖、不畏、不沉、不
mò yì bù yóu yù dāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
没、亦不犹豫，当知是菩萨摩诃萨行深般若波罗
mì duō yǐ dé jiū jìng ān zhù pú sà bú tuì zhuǎn dì
蜜多已得究竟，安住菩萨不退转地。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán shì zūn wéi jí shēn bō rě bō
具寿善现复白佛言：“世尊！为即深般若波
luó mì duō kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng
罗蜜多空虚、非有、不自在性、不坚实性，能
xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

shì zūngàoyán fú yě shànxiàn
世尊告言：“不也！善现。”

²⁸ 大正藏：法住；永乐北藏及龙藏：住

shì zūn wéi lí shēn bō rě bō luó mì duōkōng xū fēi yǒu
“世尊！为离深般若波罗蜜多空_虚、非有、

bú zì zài xìng bù jiān shí xìng yǒu fǎ kě dé néng xíng bō rě bō luó mì
不自在性、不坚实性，有法可得能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shēn bō rě bō luó mì duōnéng xíng bō rě bō
“世尊！为即深般若波罗蜜多能行般若波
luó mì duō fǒu
罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shēn bō rě bō luó mì duōnéng xíng bō rě bō
“世尊！为离深般若波罗蜜多能行般若波
luó mì duō fǒu
罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí kōng xìng néng xíng kōng fǒu
“世尊！为即空性能行空不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí kōng xìng néng xíng kōng fǒu
“世尊！为离空性能行空不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即色能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离色能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shòu xiǎng xíng shí néng xíng bō rě bō
“世尊！为即受、想、行、识能行般若波

luó mì duō fǒu
罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shòu xiǎng xíng shí néng xíng bō rě bō
“世尊！为离受、想、行、识能行般若波

luó mì duō fǒu
罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn chù néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即眼处能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn chù néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离眼处能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì chù néng xíng bō
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意处能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì chù néng xíng bō
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意处能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sè chù néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即色处能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sè chù néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离色处能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù néng xíng
“世尊！为即声、香、味、触、法处能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shēng xiāng wèi chù fǎ chù néng xíng
“世尊！为离声、香、味、触、法处能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即眼界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离眼界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì jiè néng xíng bō
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意界能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì jiè néng xíng bō
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意界能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sè jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即色界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sè jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离色界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè néngxíng
“世尊！为即声、香、味、触、法界能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè néngxíng
“世尊！为离声、香、味、触、法界能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn shí jiè néngxíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即眼识界能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn shí jiè néngxíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离眼识界能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì shí jiè néngxíng
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意识界能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì shí jiè néngxíng
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意识界能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎnchùnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即眼触能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎnchùnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离眼触能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì chùnéngxíng bō
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意触能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì chùnéngxíng bō
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意触能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòunéngxíng bō
“世尊！为即眼触为缘所生诸受能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòunéngxíng bō
“世尊！为离眼触为缘所生诸受能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒ
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意触为缘所

shēngzhūshòunéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
生诸受能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意触为缘所

shēng zhū shòu néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
生诸受能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí dì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即地界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí dì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离地界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè néng xíng
“世尊！为即水、火、风、空、识界能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè néng xíng
“世尊！为离水、火、风、空、识界能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wú míng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即无明能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wú míng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离无明能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí xíng shí míng sè liù chù chù shòu
“世尊！为即行、识、名色、六处、触、受、

ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
爱、取、有、生、老死能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí xíng shí míng sè liù chù chù shòu
“世尊！为离行、识、名色、六处、触、受、
ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
爱、取、有、生、老死能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí bù shī bō luó mì duō néng xíng bō rě bō luó
“世尊！为即布施波罗蜜多能行般若波罗
mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí bù shī bō luó mì duō néng xíng bō rě bō luó
“世尊！为离布施波罗蜜多能行般若波罗
mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō luó
“世尊！为即净戒、安忍、精进、静虑波罗
mì duō néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
蜜多能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō luó
“世尊！为离净戒、安忍、精进、静虑波罗
mì duō néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
蜜多能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí nèi kōng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即内空能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí nèi kōng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离内空能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng
“世尊！为即外空、内外空、空空、大空、
shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、
sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìngkōngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
自性空能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng
“世尊！为离外空、内外空、空空、大空、
shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、
sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìngkōngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
自性空能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí zhēn rú néngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即真如能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí zhēn rú néngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离真如能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn
“世尊！为即法界、法性、不虚妄性、不变
yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、

xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn
“世尊！为离法界、法性、不虚妄性、不变

yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、

xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí kǔ shèng dì néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即苦圣谛能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí kǔ shèng dì néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离苦圣谛能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí jí miè dào shèng dì néng xíng bō rě bō
“世尊！为即集、灭、道圣谛能行般若波

luó mì duō fǒu
罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí jí miè dào shèng dì néng xíng bō rě bō
“世尊！为离集、灭、道圣谛能行般若波

luó mì duō fǒu
罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì jìng lǜ néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即四静虑能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì jìng lǜ néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离四静虑能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì wú liàng sì wú sè dìng néng xíng bō rě
“世尊！为即四无量、四无色定能行般若

bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì wú liàng sì wú sè dìng néng xíng bō rě
“世尊！为离四无量、四无色定能行般若

bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí bā jiě tuō néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即八解脱能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí bā jiě tuō néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离八解脱能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù
“世尊！为即八胜处、九次第定、十遍处

néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù
“世尊！为离八胜处、九次第定、十遍处

néngxíng bō rě bō luó mì duōfǒu
能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì niàn zhù néngxíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即四念住能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì niàn zhù néngxíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离四念住能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ
“世尊！为即四正断、四神足、五根、五

lì qī děng jué zhī bā shèngdào zhī néngxíng bō rě bō luó mì duō
力、七等觉支、八圣道支能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ
“世尊！为离四正断、四神足、五根、五

lì qī děng jué zhī bā shèngdào zhī néngxíng bō rě bō luó mì duō
力、七等觉支、八圣道支能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí kōng jiě tuō mén néngxíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即空解脱门能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí kōng jiě tuō mén néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离空解脱门能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén néng xíng bō rě
“世尊！为即无相、无愿解脱门能行般若

bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén néng xíng bō rě
“世尊！为离无相、无愿解脱门能行般若

bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí jí xǐ dì néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即极喜地能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí jí jí xǐ dì néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离极喜地能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì
“世尊！为即离垢地、发光地、焰慧地、

jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú dòng dì shàn huì
极难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧

dì fǎ yún dì néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
地、法云地能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì
“世尊！为离离垢地、发光地、焰慧地、

jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú dòng dì shàn huì
极难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧

dì fǎ yún dì néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
地、法云地能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wǔ yǎn néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为即五眼能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wǔ yǎn néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
“世尊！为离五眼能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí liù shén tōng néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即六神通能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí liù shén tōng néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离六神通能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí fó shí lì néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即佛十力能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí fó shí lì néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离佛十力能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
“世尊！为即四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ néng xíng bō rě bō luó
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法能行般若波罗
mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
“世尊！为离四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ néng xíng bō rě bō luó
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法能行般若波罗
mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wú wàng shī fǎ néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即无忘失法能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wú wàng shī fǎ néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离无忘失法能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí héng zhù shě xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即恒住舍性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí héngzhù shěxìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离恒住舍性能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè zhì néngxíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即一切智能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè zhì néngxíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离一切智能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí dàoxiàng zhì yī qiè xiàng zhì néngxíng bō rě
“世尊！为即道相智、一切相智能行般若

bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí dàoxiàng zhì yī qiè xiàng zhì néngxíng bō rě
“世尊！为离道相智、一切相智能行般若

bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè tuó luó ní mén néngxíng bō rě bō luó
“世尊！为即一切陀罗尼门能行般若波罗

mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè tuó luó ní mén néng xíng bō rě bō luó
“世尊！为离一切陀罗尼门能行般若波罗

mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè sān mó dì mén néng xíng bō rě bō luó
“世尊！为即一切三摩地门能行般若波罗

mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè sān mó dì mén néng xíng bō rě bō luó
“世尊！为离一切三摩地门能行般若波罗

mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yù liú guǒ néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即预流果能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yù liú guǒ néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离预流果能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ néng xíng
“世尊！为即一来、不还、阿罗汉果能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ néng xíng
“世尊！为离一来、不还、阿罗汉果能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí dú jué pú tí néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为即独觉菩提能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí dú jué pú tí néng xíng bō rě bō luó mì duō
“世尊！为离独觉菩提能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng néng xíng bō rě
“世尊！为即一切菩萨摩訶萨行能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè pú sà mó hē sà xíng néng xíng bō rě
“世尊！为离一切菩萨摩訶萨行能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí néng xíng bō
“世尊！为即诸佛无上正等菩提能行般
rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí néng xíng bō
“世尊！为离诸佛无上正等菩提能行般
rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù
“世尊！为即色空虚、非有、不自在性、不

jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù
“世尊！为离色空虚、非有、不自在性、不

jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shòu xiǎng xíng shí kōng xū fēi yǒu
“世尊！为即受、想、行、识空虚、非有、

bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shòu xiǎng xíng shí kōng xū fēi yǒu
“世尊！为离受、想、行、识空虚、非有、

bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎnchùkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即眼处空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎnchùkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离眼处空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì chùkōng xū
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意处空虚、

fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì chùkōng xū
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意处空虚、

fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sè chùkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即色处空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sè chùkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离色处空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shēng xiāng wèi chù fǎ chùkōng xū
“世尊！为即声、香、味、触、法处空虚、

fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shēng xiāng wèi chù fǎ chùkōng xū
“世尊！为离声、香、味、触、法处空虚、

fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即眼界空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离眼界空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì jiè kōng xū
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意界空虚、
fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì jiè kōng xū
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意界空虚、
fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sè jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即色界空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sè jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离色界空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè kōng
“世尊！为即声、香、味、触、法界²⁹空
xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì
虚、非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè kōng xū
“世尊！为离声、香、味、触、法界空虚、
fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn shí jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即眼识界空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn shí jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离眼识界空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

²⁹ 大正藏：处；永乐北藏及龙藏：界

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì shí jiè kōng xū
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意识界空虚、

fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì shí jiè kōng xū
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意识界空虚、

fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎnchùkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即眼触空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎnchùkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离眼触空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì chùkōng xū
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意触空虚、

fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì chùkōng xū
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意触空虚、

fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng xū fēi
“世尊！为即眼触为缘所生诸受空虚、非
yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng xū fēi
“世尊！为离眼触为缘所生诸受空虚、非
yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意触为缘所
shēng zhū shòu kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng
生诸受空虚、非有、不自在性、不坚实性能行
bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意触为缘所
shēng zhū shòu kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng
生诸受空虚、非有、不自在性、不坚实性能行
bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí dì jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即地界空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí dì jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离地界空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kōng xū
“世尊！为即水、火、风、空、识界空虚、
fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kōng xū
“世尊！为离水、火、风、空、识界空虚、
fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wú míng kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即无明空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wú míng kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离无明空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí xíng shí míng sè liù chù chù shòu
“世尊！为即行、识、名色、六处、触、受、

ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
爱、取、有、生、老死空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí xíng shí míng sè liù chù chù shòu
“世尊！为离行、识、名色、六处、触、受、

ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
爱、取、有、生、老死空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí bù shī bō luó mì duō kōng xū fēi yǒu bú
“世尊！为即布施波罗蜜多空虚、非有、不

zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí bù shī bō luó mì duō kōng xū fēi yǒu bú
“世尊！为离布施波罗蜜多空虚、非有、不

zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō luó
“世尊！为即净戒、安忍、精进、静虑波罗

mì duō kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō
蜜多空虚、非有、不自在性、不坚实性能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō luó
“世尊！为离净戒、安忍、精进、静虑波罗

mì duō kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō
蜜多空虚、非有、不自在性、不坚实性能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí nèi kōng kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即内空空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí nèi kōng kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离内空空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng
“世尊！为即外空、内外空、空空、大空、
shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、
sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìng kōng kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng
自性空空虚、非有、不自在性、不坚实性能行
bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng
“世尊！为离外空、内外空、空空、大空、
shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、
sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìngkōngkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng
自性空 空虚、非有、不自在性、不坚实性能行

bō rě bō luó mì duō fǒu
般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí zhēn rú kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即真如空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí zhēn rú kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离真如空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn
“世尊！为即法界、法性、不虚妄性、不变

yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、

xū kōng jiè bù sī yì jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān
虚空界、不思議界空虚、非有、不自在性、不坚

shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn
“世尊！为离法界、法性、不虚妄性、不变

yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、

xū kōng jiè bù sī yì jiè kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān
虚空界、不思議界空虚、非有、不自在性、不坚

shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí kǔ shèng dì kōng xū fēi yǒu bú zì zài
“世尊！为即苦圣谛空虚、非有、不自在

xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí kǔ shèng dì kōng xū fēi yǒu bú zì zài
“世尊！为离苦圣谛空虚、非有、不自在

xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí jí miè dào shèng dì kōng xū fēi yǒu
“世尊！为即集、灭、道圣谛空虚、非有、

bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí jí miè dào shèng dì kōng xū fēi yǒu
“世尊！为离集、灭、道圣谛空虚、非有、

bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì jìng lù kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即四静虑空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì jìng lù kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离四静虑空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì wú liàng sì wú sè dìng kōng xū fēi yǒu
“世尊！为即四无量、四无色定空虚、非有、

bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì wú liàng sì wú sè dìngkōng xū fēi yǒu
“世尊！为离四无量、四无色定空虚、非有、

bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí bā jiě tuōkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即八解脱空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí bā jiě tuōkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离八解脱空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù
“世尊！为即八胜处、九次第定、十遍处

kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó
空虚、非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗

mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù
“世尊！为离八胜处、九次第定、十遍处

kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó
空虚、非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗

mì duō fǒu
蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì niànzhùkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即四念住空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì niànzhùkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离四念住空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ
“世尊！为即四正断、四神足、五根、五

lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī kōng xū fēi yǒu bú zì zài
力、七等觉支、八圣道支空虚、非有、不自在

xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ
“世尊！为离四正断、四神足、五根、五

lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī kōng xū fēi yǒu bú zì zài
力、七等觉支、八圣道支空虚、非有、不自在

xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí kōng jiě tuō mén kōng xū fēi yǒu bú zì
“世尊！为即空解脱门空虚、非有、不自

zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí kōng jiě tuō mén kōng xū fēi yǒu bú zì
“世尊！为离空解脱门空虚、非有、不自

zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kōng xū fēi
“世尊！为即无相、无愿解脱门空虚、非
yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kōng xū fēi
“世尊！为离无相、无愿解脱门空虚、非
yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí jí xǐ dì kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即极喜地空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí jí jí xǐ dì kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离极喜地空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì
“世尊！为即离垢地、发光地、焰慧地、
jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú dòng dì shàn huì
极难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧
dì fǎ yún dì kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng
地、法云地空虚、非有、不自在性、不坚实性能
xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì
“世尊！为离离垢地、发光地、焰慧地、

jí nánshèng dì xiànjián dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì
极难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧
dì fǎ yún dì kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng
地、法云地空虚、非有、不自在性、不坚实性能
xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

大般若波罗蜜多经卷第三百三十五

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sān shí liù
大般若波罗蜜多经卷第三百三十六

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn duàn fēn bié pǐn dì wǔ shí sì zhī èr
初分 断 分别品第五十四之二

shì zūn wéi jí wǔ yǎn kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即五眼空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wǔ yǎn kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离五眼空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí liù shén tōng kōng xū fēi yǒu bú zì zài
“世尊！为即六神通空虚、非有、不自在
xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí liù shén tōng kōng xū fēi yǒu bú zì zài
“世尊！为离六神通空虚、非有、不自在
xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí fó shí lì kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即佛十力空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí fó shí lì kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离佛十力空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
“世尊！为即四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ kōng xū fēi yǒu
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法空虚、非有、
bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
“世尊！为离四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ kōng xū fēi yǒu
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法空虚、非有、
bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wú wàng shī fǎ kōng xū fēi yǒu bú zì
“世尊！为即无忘失法空虚、非有、不自
zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wú wàng shī fǎ kōng xū fēi yǒu bú zì
“世尊！为离无忘失法空虚、非有、不自
zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí héng zhù shě xìng kōng xū fēi yǒu bú zì zài
“世尊！为即恒住舍性空虚、非有、不自在

xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí héngzhù shěxìngkōng xū fēi yǒu bú zì zài
“世尊！为离恒住舍性空虚、非有、不自在

xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè zhì kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即一切智空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè zhì kōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离一切智空虚、非有、不自在性、

bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì kōng xū fēi
“世尊！为即道相智、一切相智空虚、非

yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì kōng xū fēi
“世尊！为离道相智、一切相智空虚、非

yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè tuó luó ní mén kōng xū fēi yǒu bú
“世尊！为即一切陀罗尼门空虚、非有、不

zì zài xìng bù jiān shí xìngnéngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè tuó luó ní ménkōng xū fēi yǒu bú
“世尊！为离一切陀罗尼门空虚、非有、不
zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè sān mó dì ménkōng xū fēi yǒu bú
“世尊！为即一切三摩地门空虚、非有、不
zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè sān mó dì ménkōng xū fēi yǒu bú
“世尊！为离一切三摩地门空虚、非有、不
zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yù liú guǒkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为即预流果空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yù liú guǒkōng xū fēi yǒu bú zì zài xìng
“世尊！为离预流果空虚、非有、不自在性、
bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒkōng xū
“世尊！为即一来、不还、阿罗汉果空虚、
fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī lái bù huán ā luó hàn guō kōng xū
“世尊！为离一来、不还、阿罗汉果空虚、
fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多
fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí dú jué pú tí kōng xū fēi yǒu bú zì zài
“世尊！为即独觉菩提空虚、非有、不自在
xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí dú jué pú tí kōng xū fēi yǒu bú zì zài
“世尊！为离独觉菩提空虚、非有、不自在
xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng kōng xū fēi yǒu
“世尊！为即一切菩萨摩诃萨行空虚、非有、
bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè pú sà mó hē sà xíng kōng xū fēi yǒu
“世尊！为离一切菩萨摩诃萨行空虚、非有、
bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí kōng xū
“世尊！为即诸佛无上正等菩提空虚、
fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìng néng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí kōng xū
“世尊！为离诸佛无上正等菩提空虚、

fēi yǒu bú zì zài xìng bù jiān shí xìngnéng xíng bō rě bō luó mì duō
非有、不自在性、不坚实性能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng
“世尊！为即色真如、法界、法性、不虚妄

xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù
性、不变异性、平等性、离生性、法定、法住、

shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō
实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng
“世尊！为离色真如、法界、法性、不虚妄

xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù
性、不变异性、平等性、离生性、法定、法住、

shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō
实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多

fǒu
不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shòu xiǎng xíng shí zhēn rú fǎ jiè
“世尊！为即受、想、行、识真如、法界、

fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生

xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界能

xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shòu xiǎng xíng shí zhēn rú fǎ jiè
“世尊！为离受、想、行、识真如、法界、
fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生
xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界能

xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎnchù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为即眼处真如、法界、法性、不虚
wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎnchù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为离眼处真如、法界、法性、不虚
wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì chù zhēn rú
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意处真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不议论

jiè néngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì chùzhēn rú
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意处真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不议论

jiè néngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sè chùzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为即色处真如、法界、法性、不虚

wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不议论界能行般若波罗蜜

duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sè chùzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为离色处真如、法界、法性、不虚

wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不议论界能行般若波罗蜜

duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shēng xiāng wèi chù fǎ chùzhēn rú
“世尊！为即声、香、味、触、法处真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思议
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shēng xiāng wèi chù fǎ chù zhēn rú
“世尊！为离声、香、味、触、法处真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思议
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn jiè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为即眼界真如、法界、法性、不虚

wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思议界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn jiè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为离眼界真如、法界、法性、不虚

wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思议界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì jiè zhēn rú
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意界真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì jiè zhēn rú
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意界真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sè jiè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为即色界真如、法界、法性、不虚
wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sè jiè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为离色界真如、法界、法性、不虚
wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè zhēn rú
“世尊！为即声、香、味、触、法界真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思议
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè zhēn rú
“世尊！为离声、香、味、触、法界真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思议
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn shí jiè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为即眼识界真如、法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思议界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn shí jiè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为离眼识界真如、法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思议界能行般若波罗蜜

duō fǒu

多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì shí jiè zhēn rú
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意识界真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議

jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì shí jiè zhēn rú
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意识界真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議

jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn chù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为即眼触真如、法界、法性、不虚

wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜

duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn chù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为离眼触真如、法界、法性、不虚

wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì chù zhēn rú
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意触真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì chù zhēn rú
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意触真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zhēn rú fǎ
“世尊！为即眼触为缘所生诸受真如、法
jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí
界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离
shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè
生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界
néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zhēn rú fǎ
“世尊！为离眼触为缘所生诸受真如、法

jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí
界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离
shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè
生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界
néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ
“世尊！为即耳、鼻、舌、身、意触为缘所
shēng zhū shòu zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn
生诸受真如、法界、法性、不虚妄性、不变
yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ
“世尊！为离耳、鼻、舌、身、意触为缘所
shēng zhū shòu zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn
生诸受真如、法界、法性、不虚妄性、不变
yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí dì jiè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为即地界真如、法界、法性、不虚
wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí dì jiè zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为离地界真如、法界、法性、不虚

wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜

duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè zhēn rú
“世尊！为即水、火、风、空、识界真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議

jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè zhēn rú
“世尊！为离水、火、风、空、识界真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議

jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wú míng zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为即无明、真如、法界、法性、不

xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜

duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wú míngzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为离无明真如、法界、法性、不虚
wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí xíng shí míng sè liù chù chù shòu
“世尊！为即行、识、名色、六处、触、受、
ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
爱、取、有、生老死真如、法界、法性、不虚
wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí xíng shí míng sè liù chù chù shòu
“世尊！为离行、识、名色、六处、触、受、
ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
爱、取、有、生、老死真如、法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí bù shī bō luó mì duō zhēn rú fǎ jiè fǎ
“世尊！为即布施波罗蜜多真如、法界、法

xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng
性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、
fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxìng bō
法定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般
rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí bù shī bō luó mì duōzhēn rú fǎ jiè fǎ
“世尊！为离布施波罗蜜多真如、法界、法

xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng
性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、
fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxìng bō
法定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般
rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
“世尊！为即净戒、安忍、精进、静虑、般

rě bō luó mì duōzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú
若波罗蜜多真如、法界、法性、不虚妄性、不
biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
变异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxìng bō rě bō luó mì duō fǒu
虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
“世尊！为离净戒、安忍、精进、静虑、般

rě bō luó mì duōzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú
若波罗蜜多真如、法界、法性、不虚妄性、不
biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
变异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxìng bō rě bō luó mì duō fǒu
虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí nèikōngzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为即内空真如、法界、法性、不虚

wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜

duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí nèikōngzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为离内空真如、法界、法性、不虚

wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜

duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wàikōng nèi wàikōng kōng kōng dà kōng
“世尊！为即外空、内外空、空空、大空、

shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、

sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìng kōng zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì
自性空真如、法界、法性、不虚妄性、不变异

xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū
性、平等性、离生性、法定、法住、实际、虚

kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wàikōng nèi wàikōng kōng kōng dà kōng
“世尊！为离外空、内外空、空空、大空、

shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、
sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、
yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìng kōng zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì
自性空真如、法界、法性、不虚妄性、不变异
xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū
性、平等性、离生性、法定、法住、实际、虚
kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí kǔ shèng dì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为即苦圣谛真如法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí kǔ shèng dì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为离苦圣谛真如、法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí jí miè dào shèng dì zhēn rú fǎ jiè
“世尊！为即集、灭、道圣谛真如、法界、
fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生

xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界能

xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí jí miè dào shèng dì zhēn rú fǎ jiè
“世尊！为离集、灭、道圣谛真如、法界、

fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生

xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界能

xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì jìng lù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为即四静虑真如、法界、法性、不

xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜

duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì jìng lù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为离四静虑真如、法界、法性、不

xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜

duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì wú liàng sì wú sè dìng zhēn rú fǎ jiè
“世尊！为即四无量、四无色定真如、法界、

fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng
法性、不虛妄性、不变异性、平等性、离生
xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界能
xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì wú liàng sì wú sè dìng zhēn rú fǎ jiè
“世尊！为离四无量、四无色定真如、法界、

fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng
法性、不虛妄性、不变异性、平等性、离生
xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界能
xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí bā jiě tuō zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为即八解脱真如、法界、法性、不

xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí bā jiě tuō zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为离八解脱真如、法界、法性、不

xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù
“世尊！为即八胜处、九次第定、十遍处

zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píng
真如、法界、法性、不虚妄性、不变异性、平

děngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、

bù sī yì jiè néngxíng bō rě bō luó mì duōfǒu
不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù
“世尊！为离八胜处、九次第定、十遍处

zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píng
真如、法界、法性、不虚妄性、不变异性、平

děngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、

bù sī yì jiè néngxíng bō rě bō luó mì duōfǒu
不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì niànzhùzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为即四念住真如、法界、法性、不

xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜

duōfǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì niànzhùzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为离四念住真如、法界、法性、不

xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜

duōfǒu
多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ
“世尊！为即四正断、四神足、五根、五
lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
力、七等觉支、八圣道支真如、法界、法性、
bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ
“世尊！为离四正断、四神足、五根、五
lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
力、七等觉支、八圣道支真如、法界、法性、
bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí kōng jiě tuō mén zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为即空解脱门真如、法界、法性、
bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí kōng jiě tuō mén zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为离空解脱门真如、法界、法性、

bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ
不 虚 妄 性、不 变 异 性、平 等 性、离 生 性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxíng bō rě
定、法 住、实 际、虚 空 界、不 思 议 界 能 行 般 若
bō luó mì duō fǒu
波 罗 蜜 多 不 ？ ”

fú yě shànxiàn
“不 也！善 现。”

shì zūn wéi jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zhēn rú fǎ
“世 尊！为 即 无 相、无 愿 解 脱 门 真 如、法
jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí
界、法 性、不 虚 妄 性、不 变 异 性、平 等 性、离
shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè
生 性、法 定、法 住、实 际、虚 空 界、不 思 议 界
néngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
能 行 般 若 波 罗 蜜 多 不 ？ ”

fú yě shànxiàn
“不 也！善 现。”

shì zūn wéi lí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zhēn rú fǎ
“世 尊！为 离 无 相、无 愿 解 脱 门 真 如、法
jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí
界、法 性、不 虚 妄 性、不 变 异 性、平 等 性、离
shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè
生 性、法 定、法 住、实 际、虚 空 界、不 思 议 界
néngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
能 行 般 若 波 罗 蜜 多 不 ？ ”

fú yě shànxiàn
“不 也！善 现。”

shì zūn wéi jí jí xǐ dì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世 尊！为 即 极 喜 地 真 如、法 界、法 性、不
xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng
虚 妄 性、不 变 异 性、平 等 性、离 生 性、法 定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néngxíng bō rě bō luó mì
法 住、实 际、虚 空 界、不 思 议 界 能 行 般 若 波 罗 蜜
duō fǒu
多 不 ？ ”

fú yě shànxiàn
“不 也！善 现。”

shì zūn wéi lí jí xǐ dì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为离极喜地真如、法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì
“世尊！为即离垢地、发光地、焰慧地、
jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú dòng dì shàn huì
极难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧
dì fǎ yún dì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú
地、法云地真如、法界、法性、不虚妄性、不
biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
变异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì
“世尊！为离离垢地、发光地、焰慧地、
jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú dòng dì shàn huì
极难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧
dì fǎ yún dì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú
地、法云地真如、法界、法性、不虚妄性、不
biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
变异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
虚空界、不思議界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wǔ yǎn zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为即五眼真如、法界、法性、不虚
wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、

fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wǔ yǎn zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！为离五眼真如、法界、法性、不
wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí liù shén tōng zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为即六神通真如、法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ
不
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí liù shén tōng zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为离六神通真如、法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ
不
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí fó shí lì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为即佛十力真如、法界、法性、不

xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí fó shí lì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为离佛十力真如、法界、法性、不

xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
“世尊！为即四无所畏、四无碍解、大慈、

dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ zhēn rú fǎ jiè
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法真如、法界、
fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生
xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界能
xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
“世尊！为离四无所畏、四无碍解、大慈、

dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ zhēn rú fǎ jiè
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法真如、法界、
fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生
xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界能

xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí wú wàng shī fǎ zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为即无忘失法真如、法界、法性、

bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法

dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若

bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí wú wàng shī fǎ zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为离无忘失法真如、法界、法性、

bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法

dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若

bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí héngzhù shě xìng zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为即恒住舍性真如、法界、法性、

bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法

dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若

bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí héngzhù shě xìng zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为离恒住舍性真如、法界、法性、

bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法

dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè zhì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为即一切智真如、法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè zhì zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为离一切智真如、法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zhēn rú fǎ
“世尊！为即道相智、一切相智真如、法
jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí
界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离
shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè
生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界
néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zhēn rú fǎ
“世尊！为离道相智、一切相智真如、法

jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí
界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离
shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè
生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界
néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè tuó luó ní mén zhēn rú fǎ jiè fǎ
“世尊！为即一切陀罗尼门真如、法界、法
xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng
性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、
fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō
法定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般
rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè tuó luó ní mén zhēn rú fǎ jiè fǎ
“世尊！为离一切陀罗尼门真如、法界、法
xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng
性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、
fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō
法定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般
rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè sān mó dì mén zhēn rú fǎ jiè fǎ
“世尊！为即一切三摩地门真如、法界、法
xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng
性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、
fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō
法定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般
rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè sān mó dì mén zhēn rú fǎ jiè fǎ
“世尊！为离一切三摩地门真如、法界、法
xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng
性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、
fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō
法定、法住、实际、虚空界、不思議界能行般
rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yù liú guǒ zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为即预流果真如、法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yù liú guǒ zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù
“世尊！为离预流果真如、法界、法性、不
xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng
虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法定、
fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě bō luó mì
法住、实际、虚空界、不思議界能行般若波罗蜜
duō fǒu
多不？”

fú yě shàn xiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ zhēn rú
“世尊！为即一来、不还、阿罗汉果真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī lái bù huán ā luó hàn gǔ zhēn rú
“世尊！为离一来、不还、阿罗汉果真如、
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思议
jiè néng xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí dú jué pú tí zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为即独觉菩提真如、法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思议界能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí dú jué pú tí zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
“世尊！为离独觉菩提真如、法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法
dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng xíng bō rě
定、法住、实际、虚空界、不思议界能行般若
bō luó mì duō fǒu
波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng zhēn rú fǎ jiè
“世尊！为即一切菩萨摩诃萨行真如、法界、
fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生
xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思议界能

xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí yī qiè pú sà mó hē sà xíngzhēn rú fǎ jiè
“世尊！为离一切菩萨摩诃萨行真如、法界、

fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生

xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè néng
性、法定、法住、实际、虚空界、不思議界能

xíng bō rě bō luó mì duō fǒu
行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí zhēn rú
“世尊！为即诸佛无上正等菩提真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議

jiè néngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn wéi lí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí zhēn rú
“世尊！为离诸佛无上正等菩提真如、

fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì xìng píngděngxìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、

lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì
离生性、法定、法住、实际、虚空界、不思議

jiè néngxíng bō rě bō luó mì duō fǒu
界能行般若波罗蜜多不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn ruò rú shì zhū fǎ
时，具寿善现白佛言：“世尊！若如是诸法

jiē bù néngxíng bō rě bō luó mì duōzhě yún hé pú sà mó hē sà néng
皆不能行般若波罗蜜多者，云何菩萨摩诃萨能

xíng bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多？”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé rǔ jiàn yǒu fǎ néng xíng bō
佛告善现：“于意云何？汝见有法能行般

rě bō luó mì duō fǒu
若波罗蜜多不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn
善现答言：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé rǔ jiàn bō rě bō luó mì duō
佛告善现：“于意云何？汝见般若波罗蜜多

shì pú sà mó hē sà suǒ xíng chù fǒu
是菩萨摩訶萨所行处不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn
善现答言：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé rǔ suǒ bú jiàn fǎ shì fǎ
佛告善现：“于意云何？汝所不见法，是法

kě dé fǒu
可得不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn
善现答言：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé bù kě dé fǎ yǒu shēng miè
佛告善现：“于意云何？不可得法有生灭

fǒu
不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn
善现答言：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn rú rǔ suǒ jiàn zhū fǎ shí xìng jí shì pú sà mó
佛告善现：“如汝所见诸法实性即是菩萨摩

hē sà wú shēng fǎ rěn ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì wú shēng
訶萨无生法忍，若菩萨摩訶萨成就如是无生

fǎ rěn biàn wéi rú lái yīng zhèng děng jué shòu yǔ wú shàng zhèng děng
法忍，便为如来、应、正等觉授与无上正等

pú tí bú tuì zhuǎn jì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú fó shí lì
菩提不退转记。善现，若菩萨摩訶萨于佛十力、

sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、

shí bā fó bú gòng fǎ děng shū shèng gōng dé jīng jìn xiū xíng cháng wú
十八佛不共法等殊胜功德，精进修行常无

xiè juàn³⁰ bú zhèng wú shàngzhèngděng pú tí yī qiè zhì zhì dà
懈倦³⁰，不证无上正等菩提、一切智智、大
shèngmiào zhì wú yǒu shì chù suǒ yǐ zhě hé shànxiàn shì pú sà mó
乘妙智无有是处。所以者何？善现，是菩萨摩
hē sà bì yǐ huò dé wú shēng fǎ rěn nǎi zhì wú shàngzhèngděng pú tí
诃萨必已获得无生法忍，乃至无上正等菩提，
yú suǒ dé fǎ wú tuì wú jiǎn
于所得法无退无减。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán shì zūn zhū pú sà mó hē sà
具寿善现复白佛言：“世尊！诸菩萨摩诃萨
yǐ yī qiè fǎ wú shēngxìng dé fó wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì
以一切法无生性，得佛无上正等菩提不退
zhuǎn jì fǒu
转记不？”

shì zūngàoyán fú yě shànxiàn
世尊告言：“不也！善现。”

shì zūn zhū pú sà mó hē sà yǐ yī qiè fǎ shēngxìng dé fó
“世尊！诸菩萨摩诃萨以一切法生性，得佛
wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì fǒu
无上正等菩提不退转记不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn zhū pú sà mó hē sà yǐ yī qiè fǎ shēng wú shēngxìng
“世尊！诸菩萨摩诃萨以一切法生无生性，
dé fó wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì fǒu
得佛无上正等菩提不退转记不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shì zūn zhū pú sà mó hē sà yǐ yī qiè fǎ fēi shēng fēi wú
“世尊！诸菩萨摩诃萨以一切法非生非无
shēngxìng dé fó wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì fǒu
生性，得佛无上正等菩提不退转记不？”

fú yě shànxiàn
“不也！善现。”

shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà mó
时，具寿善现白佛言：“世尊！云何菩萨摩

³⁰ 大正藏：倦；永乐北藏及龙藏：倦

hē sà dé fó wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì
诃萨得佛无上正等菩提不退转记？”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé rǔ jiàn yǒu fǎ dé fó wú
佛告善现：“于意云何？汝见有法得佛无

shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì fǒu
上正等菩提不退转记不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn wǒ bú jiàn fǎ dé fó wú
善现答言：“不也！世尊！我不见法得佛无

shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì yì bú jiàn fǎ yú fó wú shàng
上正等菩提不退转记，亦不见法于佛无上

zhèngděng pú tí yǒu néng zhèng zhě zhèng chù zhèng shí jí yóu cǐ zhèng
正等菩提有能证者，证处、证时及由此证

jiē bù kě dé
皆不可得。”

fó yán shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō shàn
佛言：“善现，如是！如是！如汝所说。善

xiàn ruò pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ wú suǒ dé shí bú zuò shì niàn
现，若菩萨摩诃萨于一切法无所得时，不作是念：

wǒ yú wú shàngzhèngděng pú tí dāng néng zhèng dé wǒ yòng shì fǎ
‘我于无上正等菩提当能证得，我用是法

zhèng dé wú shàngzhèngděng pú tí wǒ yóu cǐ fǎ yú rú shì shí yú
证得无上正等菩提，我由此法于如是时、于

rú shì chù zhèng dé wú shàngzhèngděng pú tí suǒ yǐ zhě hé shàn
如是处证得无上正等菩提。’所以者何？善

xiàn zhū pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō wú rú shì
现，诸菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多，无如是

děng yī qiè fēn bié hé yǐ gù shàn xiàn shēn shēn bō rě bō luó mì
等一切分别。何以故？善现，甚深般若波罗蜜

duō wú fēn bié gù
多无分别故。”

大般若波罗蜜多经卷第三百三十六

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sān shí qī 大般若波罗蜜多经卷第三百三十七

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn qiǎo biàn xué pǐn dì wǔ shí wǔ zhī yī 初分巧便学品第五十五之一

ěr shí tiān dì shì bó fó yán shì zūn rú shì bō rě bō luó
尔时，天帝释白佛言：“世尊！如是般若波罗

mì duō zuì jí shèn shēn nán jiàn nán jué bù kě xún sī chāo xún
蜜多，最极甚深，难见难觉，不可寻思，超寻

sī jìng cōng huì wēi mì zhì zhě suǒ zhèng yī qiè fēn bié bì jìng lí
思境，聪慧微密，智者所证，一切分别毕竟离

gù shì zūn ruò zhū yǒu qíng yú cǐ bō rě bō luó mì duō shèn shēn jīng
故。世尊！若诸有情于此般若波罗蜜多甚深经

diǎn cháng yào tīng wén shòu chí dú sòng jiū jìng tōng lì rú
典，常乐听闻、受持、读诵、究竟通利、如

lǐ sī wéi yī jiào xiū xíng zhèng wèi tā shuō nǎi zhì wú shàng zhèng
理思惟、依教修行、正为他说，乃至无上正

děng pú tí bù lí³¹ zhū yú xīn xīn suǒ zhě dāng zhī rú shì zhū yǒu
等菩提，不³¹离诸余心、心所者，当知如是诸有

qíng lèi bì bù chéng jiù wēi shǎo shàn gēn
情类，必不成就微少善根。”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告天帝释言：“如是！如是！如汝所

shuō jiāo shī jiā ruò zhū yǒu qíng yú cǐ bō rě bō luó mì duō shèn shēn
说。憍尸迦，若诸有情于此般若波罗蜜多甚深

jīng diǎn cháng yào tīng wén shòu chí dú sòng jiū jìng tōng lì
经典，常乐听闻、受持、读诵、究竟通利、

rú lǐ sī wéi yī jiào xiū xíng zhèng wèi tā shuō nǎi zhì wú shàng zhèng
如理思惟、依教修行、正为他说，乃至无上正

děng pú tí bù zá zhū yú xīn xīn suǒ zhě dāng zhī rú shì zhū yǒu
等菩提，不杂诸余心、心所者，当知如是诸有

³¹ 大正藏：杂；永乐北藏及龙藏：离

qíng lèi jué dìngchéng jiù guǎng dà shàngēn jiāo shī jiā jiǎ shǐ yú
情类，决定成就广大善根。憍尸迦，假使于
cǐ shàn bù zhōuzhōng yī qiè yǒuqíng jiē xī chéng jiù shí shàn yè dào
此赡部洲中一切有情，皆悉成就十善业道
jí sì jìng lù sì wú liàng xīn sì wú sè dìng wǔ shéntōngděng wú
及四静虑、四无量心、四无色定、五神通等无
liàngōng dé yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú cǐ bō rě bō luó
量功德。有善男子、善女人等，于此般若波罗
mì duōshēnshēnjīng diǎn chángyào tīngwén shòu chí dú sòng jiū
蜜多甚深经典，常乐听闻、受持、读诵、究
jìng tōng lì rú lǐ sī wéi yī jiào xiū xíng zhèng wèi tā shuō shì
竟通利、如理思惟、依教修行、正为他说。是
shànán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huògōng dé yú qiánsuǒ shuōshàn bù
善男子、善女人等所获功德，于前所说赡部
zhōuzhōngzhū yǒuqíng lèi suǒ chénggōng dé bǎi bèi wéishèng qiān bèi wéi
洲中诸有情类所成 功德百倍为胜，千倍为
shèng bǎiqiān bèi wéishèng jù zhī bèi wéishèng bǎi jù zhī bèi wéi
胜，百千倍为胜，俱胝倍为胜，百俱胝倍为
shèng qiān jù zhī bèi wéishèng bǎiqiān jù zhī bèi wéishèng nà yǔ
胜，千俱胝倍为胜，百千俱胝倍为胜，那庾
duō bèi wéishèng bǎi nà yǔ duō bèi wéishèng qiān nà yǔ duō bèi wéi
多倍为胜，百那庾多倍为胜，千那庾多倍为
shèng bǎiqiān nà yǔ duō bèi wéishèng suàn bèi shù bèi jì bèi
胜，百千那庾多倍为胜，算倍、数倍、计倍、
yù bèi nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi yì fù wéishèng
喻倍乃至邬波尼杀昙倍亦复为胜。”

ěr shí huì zhōng yǒu yī bì chū wèi tiān dì shì yán jiāo shī jiā
尔时，会中有一苾刍谓天帝释言：“憍尸迦，
ruò shànán zǐ shàn nǚ rén děng yú cǐ bō rě bō luó mì duōshēnshēn
若善男子、善女人等，于此般若波罗蜜多甚深
jīng diǎn shè xīn bú luàn chángyào tīngwén shòu chí dú sòng
经典，摄心不乱、常乐听闻、受持、读诵、
lìng jí tōng lì rú lǐ sī wéi yī jiào xiū xíng zhèng wèi tā shuō
令极通利、如理思惟、依教修行、正为他说，
nǎi zhì wú shàngzhèngděng pú tí bù zá zhū yú xīn xīn suǒ zhě suǒ
乃至无上正等菩提，不杂诸余心、心所者，所
huògōng dé shèngshàn bù zhōuzhū yǒuqíng lèi yī qiè chéng jiù shí shàn yè
获功德胜赡部洲诸有情类一切成就十善业

dào jí sì jìng lù sì wú liàng xīn sì wú sè dìng wǔ shéntōng
道，及四静虑、四无量心、四无色定、五神通
děng wú liàng gōng dé
等无量功德。”

tiān dì shì yán shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng chū fā yī
天帝释言：“是善男子、善女人等，初发一
niàn yī qiè zhì zhì xiāng yìng xīn shí suǒ huò gōng dé yǐ shèng suǒ shuō shàn
念一切智智相应心时，所获功德已胜所说赡
bù zhōu zhōng zhū yǒu qíng lèi yī qiè chéng jiù shí shàn yè dào jí sì jìng
部洲中诸有情类一切成就十善业道及四静
lù sì wú liàng xīn sì wú sè dìng wǔ shéntōng děng wú liàng gōng dé
虑、四无量心、四无色定、五神通等无量功德
duō bǎi qiān bèi hé kuàng yú cǐ shèn shēn bō rě bō luó mì duō shēn shēn
多百千倍，何况于此甚深般若波罗蜜多甚深
jīng diǎn shè xīn bú luàn cháng yào tīng wén shòu chí dú sòng
经典，摄心不乱、常乐听闻、受持、读诵、
lìng jí tōng lì rú lǐ sī wéi yī jiào xiū xíng zhèng wèi tā shuō
令极通利、如理思惟、依教修行、正为他说，
nǎi zhì wú shàng zhèng děng pú tí bù zá zhū yú xīn xīn suǒ zhě suǒ
乃至无上正等菩提，不杂诸余心、心所者，所
huò gōng dé ér kě jiào liáng
获功德而可较量！

bì chū dāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng gōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智
huì fēi dàn shèng bǐ shàn bù zhōu zhōng chéng shí shàn děng zhū yǒu qíng lèi
慧，非但胜彼赡部洲中成十善等诸有情类，
yì shèng yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng hé yǐ gù shì
亦胜一切世间天、人、阿素洛等。何以故？是
shànnán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí lì
善男子、善女人等疾证无上正等菩提，利
lè yǒu qíng wú biān jì gù
乐有情无边际故。

bì chū dāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng gōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智
huì fēi dàn shèng bǐ shì jiān tiān rén ā sù luò děng yì shèng yī
慧，非但胜彼世间天、人、阿素洛等，亦胜一
qiè yù liú yī lái bù huán ā luó hàn dú jué hé yǐ gù
切预流、一来、不还、阿罗汉、独觉。何以故？

shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
是善男子、善女人等疾证无上正等菩提，
lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
利乐有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智
huì fēi dànshèng bǐ yī qiè yù liú yī lái bù huán ā luó hàn
慧，非但胜彼一切预流、一来、不还、阿罗汉、
dú jué yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāng
独觉，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方
biànshànqiǎo xiū xíng bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
便善巧，修行布施、净戒、安忍、精进、静虑
bō luó mì duōzhě hé yǐ gù shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng jí
波罗蜜多者。何以故？是善男子、善女人等疾
zhèng wú shàngzhèngděng pú tí lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
证无上正等菩提，利乐有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智
huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便
shànqiǎo ān zhù nèi kōng wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà
善巧，安住内空、外空、内外空、空空、大
kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú
空、胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无
jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng
际空、散空、无变异空、本性空、自相空、
gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì
共相空、一切法空、不可得空、无性空、自
xìngkōng wú xìng zì xìngkōngzhě hé yǐ gù shì shànnán zǐ shàn
性空、无性自性空者。何以故？是善男子、善
nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí lì lè yǒuqíng wú biān
女人等疾证无上正等菩提，利乐有情无边
jì gù
际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智
huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便

shànqiǎo ān zhùzhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú
善巧，安住真如、法界、法性、不虚妄性、不
biàn yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
变异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè zhě hé yǐ gù shì shànnán zǐ shàn
虚空界、不思議界者。何以故？是善男子、善
nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí lì lè yǒuqíng wú biān
女人等疾证无上正等菩提，利乐有情无边
jì gù
际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便

shànqiǎo ān zhù kǔ jí miè dào shèng dì zhě hé yǐ gù
善巧，安住苦、集、灭、道圣谛者。何以故？

shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
是善男子、善女人等疾证无上正等菩提，

lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
利乐有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便

shànqiǎo xiū xíng sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìngzhě hé
善巧，修行四静虑、四无量、四无色定者。何

yǐ gù shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng
以故？是善男子、善女人等疾证无上正等

pú tí lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
菩提，利乐有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便

shànqiǎo xiū xíng bā jiě tuō bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn
善巧，修行八解脱、八胜处、九次第定、十遍

chùzhě hé yǐ gù shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú
处者。何以故？是善男子、善女人等疾证无

shàngzhèngděng pú tí lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
上 正 等 菩 提 ， 利 乐 有 情 无 边 际 故 。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“ 苾 刍 当 知 ! 是 善 男 子 、 善 女 人 等 功 德 智
huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duō fāng biàn
慧 ， 亦 胜 菩 萨 摩 诃 萨 远 离 般 若 波 罗 蜜 多 方 便
shànqiǎo xiū xíng sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
善 巧 ， 修 行 四 念 住 、 四 正 断 、 四 神 足 、 五 根 、
wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī zhě hé yǐ gù shì shàn
五 力 、 七 等 觉 支 、 八 圣 道 支 者 。 何 以 故 ? 是 善
nán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí lì lè
男 子 、 善 女 人 等 疾 证 无 上 正 等 菩 提 ， 利 乐
yǒuqíng wú biān jì gù
有 情 无 边 际 故 。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“ 苾 刍 当 知 ! 是 善 男 子 、 善 女 人 等 功 德 智
huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duō fāng biàn
慧 ， 亦 胜 菩 萨 摩 诃 萨 远 离 般 若 波 罗 蜜 多 方 便
shànqiǎo xiū xíng kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zhě hé yǐ
善 巧 ， 修 行 空 、 无 相 、 无 愿 解 脱 门 者 。 何 以
gù shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng pú
故 ? 是 善 男 子 、 善 女 人 等 疾 证 无 上 正 等 菩
tí lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
提 ， 利 乐 有 情 无 边 际 故 。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“ 苾 刍 当 知 ! 是 善 男 子 、 善 女 人 等 功 德 智
huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duō fāng biàn
慧 ， 亦 胜 菩 萨 摩 诃 萨 远 离 般 若 波 罗 蜜 多 方 便
shànqiǎo xiū xíng jí xǐ dì lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì
善 巧 ， 修 行 极 喜 地 、 离 垢 地 、 发 光 地 、 焰 慧 地 、
jí nán shèng dì xiànjián dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì
极 难 胜 地 、 现 前 地 、 远 行 地 、 不 动 地 、 善 慧
dì fǎ yún dì zhě hé yǐ gù shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng
地 、 法 云 地 者 。 何 以 故 ? 是 善 男 子 、 善 女 人 等
jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
疾 证 无 上 正 等 菩 提 ， 利 乐 有 情 无 边 际 故 。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“ 苾 刍 当 知 ! 是 善 男 子 、 善 女 人 等 功 德 智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duō fāng biàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便
shàn qiǎo xiū xíng wǔ yǎn liù shéntōng zhě hé yǐ gù shì shàn nán
善巧，修行五眼、六神通者。何以故？是善男
zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí lì lè yǒu
子、善女人等疾证无上正等菩提，利乐有
qíng wú biān jì gù
情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng gōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duō fāng biàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便
shàn qiǎo xiū xíng fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
善巧，修行佛十力、四无所畏、四无碍解、大慈、
dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ zhě hé yǐ gù
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法者。何以故？
shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
是善男子、善女人等疾证无上正等菩提，
lì lè yǒu qíng wú biān jì gù
利乐有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng gōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duō fāng biàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便
shàn qiǎo xiū xíng wú wàng shī fǎ héng zhù shě xìng zhě hé yǐ gù
善巧，修行无忘失法、恒住舍性者。何以故？
shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
是善男子、善女人等疾证无上正等菩提，
lì lè yǒu qíng wú biān jì gù
利乐有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng gōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duō fāng biàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便
shàn qiǎo xiū xíng yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zhě hé
善巧，修行一切智、道相智、一切相智者。何
yǐ gù shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàng zhèng děng
以故？是善男子、善女人等疾证无上正等

pú tí lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
菩提，利乐有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便

shànqiǎo xiū xíngtuó luó ní mén sān mó dì ménzhě hé yǐ gù
善巧，修行陀罗尼门、三摩地门者。何以故？

shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
是善男子、善女人等疾证无上正等菩提，

lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
利乐有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便

shànqiǎo xiū xíngyuánxìng yuán qǐ guānzhě hé yǐ gù shì shàn
善巧，修行缘性、缘起观者。何以故？是善

nán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí lì lè
男子、善女人等疾证无上正等菩提，利乐

yǒuqíng wú biān jì gù
有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便

shànqiǎo yánjìng fó tǔ chéngshú yǒuqíngzhě hé yǐ gù shì shàn
善巧，严净佛土、成熟有情者。何以故？是善

nán zǐ shàn nǚ rén děng jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí lì lè
男子、善女人等疾证无上正等菩提，利乐

yǒuqíng wú biān jì gù
有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离般若波罗蜜多方便

shànqiǎo xiū zhū pú sà mó hē sà xíng jí xiū wú shàngzhèngděng pú tí
善巧，修诸菩萨摩诃萨行及修无上正等菩提

zhě hé yǐ gù shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděng jí zhèng wú shàng
者。何以故？是善男子、善女人等疾证无上

zhèngděng pú tí lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
正等菩提，利乐有情无边际故。

bì chúdāng zhī shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděnggōng dé zhì
“苾刍当知！是善男子、善女人等功德智

huì yì shèng pú sà mó hē sà yuǎn lí fāngbiànrshànqiǎo xiū xíng bō
慧，亦胜菩萨摩诃萨远离方便善巧，修行般

rě bō luó mì duōzhě hé yǐ gù shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděng
若波罗蜜多者。何以故？是善男子、善女人等

jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí lì lè yǒuqíng wú biān jì gù
疾证无上正等菩提，利乐有情无边际故。

fù cì bì chū shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngdāng zhī
“复次，苾刍！是善男子、善女人等当知

jí shì pú sà mó hē sà
即是菩萨摩诃萨。

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà rú shuō xiū xíngshēnshēn
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨如说修行甚深

bō rě bō luó mì duō gù bù wéi yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò
般若波罗蜜多故，不为一切世间天、人、阿素洛

děng jí zhūshēngwén dú jué pú sà zhī suǒshèng fú
等及诸声闻、独觉、菩萨之所胜伏。

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà rú shuō xiū xíngshēnshēn
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨如说修行甚深

bō rě bō luó mì duō gù néngshào fó zhǒnglìng bú duàn jué
般若波罗蜜多故，能绍佛种令不断绝。

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà rú shuō xiū xíngshēnshēn
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨如说修行甚深

bō rě bō luó mì duō gù cháng bù yuǎn lí pú sà rú lái yīngzhèng
般若波罗蜜多故，常不远离菩萨、如来应正

děng jué zhēnshèngshànyǒu
等觉真胜善友。

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà rú shuō xiū xíngshēnshēn
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨如说修行甚深

bō rě bō luó mì duō gù bù jiǔ dāngzuò miào pú tí zuòxiáng fú mó
般若波罗蜜多故，不久当坐妙菩提座降伏魔

jūn zhèng dé wú shàngzhèngděng pú tí zhuànmiào fǎ lún bá yǒuqíng
军，证得无上正等菩提，转妙法轮拔有情

lèi shēng sǐ dà kǔ
类生死大苦。

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà rú shuō xiū xíngshēnshēn
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨如说修行甚深

bō rě bō luó mì duō gù chángxué pú sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué
般若波罗蜜多故，常学菩萨摩诃萨众所应学

fǎ bù xuéshēngwén jí zhū dú jué suǒyīngxuéxíng
法，不学声闻及诸独觉所应学行。

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō chángxué pú sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué gù hù shì sì
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，护世四

wánglǐng sì dà tiānwángzhòng lái dào qí suǒ gòngyǎnggōngjìng zūn
王领四大天王众来到其所，供养恭敬、尊

zhòngzàn tàn zuò rú shì yán shàn zāi dà shì dāng qín jīng jìn
重赞叹，作如是言：‘善哉！大士！当勤精进

xué zhū pú sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué fǎ wù xuéshēngwén jí zhū
学诸菩萨摩诃萨众所应学法，勿学声闻及诸

dú jué suǒyīngxuéxíng ruò rú shì xué sù dāng ān zuò miào pú tí zuò
独觉所应学行，若如是学速当安坐妙菩提座，

jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí rú xiān rú lái yīng zhèngděng
疾证无上正等菩提，如先如来、应、正等

jué shòu sì tiānwángsuǒ fèng sì bō rǔ yì dāng shòu rú xī hù shì sì
觉受四天王所奉四钵汝亦当受，如昔护世四

dà tiānwáng fèngshàng sì bō wǒ yì dāng fèng
大天王奉上四钵我亦当奉。’

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō chángxué pú sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué gù wǒ děngtiān
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，我等天

dì lǐng sān shí sān tiānzhòng lái dào qí suǒ gòngyǎnggōngjìng zūnzhòng
帝领三十三天众来到其所，供养恭敬、尊重

zàn tàn zuò rú shì yán shàn zāi dà shì dāng qín jīng jìn xué zhū
赞叹，作如是言：‘善哉！大士！当勤精进度学诸

pú sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué fǎ wù xuéshēngwén jí zhū dú jué
菩萨摩诃萨众所应学法，勿学声闻及诸独觉

suǒyīngxuéxíng ruò rú shì xué sù dāng ān zuò miào pú tí zuò jí zhèng
所应学行，若如是学速当安坐妙菩提座，疾证

wú shàngzhèngděng pú tí zhuànmiào fǎ lún dù wú liàngzhòng
无上正等菩提，转妙法轮度无量众。’

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō chángxué pú sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué gù sū yè mótiān
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，苏夜摩天

wánglǐng yè mótiānzhòng lái dào qí suǒ gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn
王领夜摩天众来到其所，供养恭敬、尊重赞

tàn zuò rú shì yán shàn zāi dà shì dāng qín jīng jìn xué zhū pú
叹，作如是言：‘善哉！大士！当勤精进学诸菩

sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué fǎ wù xuéshēngwén jí zhū dú jué suǒ
萨摩诃萨众所应学法，勿学声闻及诸独觉所

yīngxuéxíng ruò rú shì xué sù dāng ān zuòmiào pú tí zuò jí zhèng wú
应学行，若如是学速当安坐妙菩提座，疾证无

shàngzhèngděng pú tí zhuànmiào fǎ lún dù wú liàngzhòng
上正等菩提，转妙法轮度无量众。’

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō chángxué pú sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué gù shān dǔ shǐ
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，珊睹史

duōtiānwánglǐng dǔ shǐ duōtiānzhòng lái dào qí suǒ gòngyǎnggōngjìng
多天王领睹史多天众来到其所，供养恭敬、

zūnzhòngzàn tàn zuò rú shì yán shàn zāi dà shì dāng qín jīng
尊重赞叹，作如是言：‘善哉！大士！当勤精

jìn xué zhū pú sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué fǎ wù xuéshēngwén jí
进学诸菩萨摩诃萨众所应学法，勿学声闻及

zhū dú jué suǒyīngxuéxíng ruò rú shì xué sù dāng ān zuòmiào pú tí zuò
诸独觉所应学行，若如是学速当安坐妙菩提座，

jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí zhuànmiào fǎ lún dù wú liàng
疾证无上正等菩提，转妙法轮度无量

zhòng
众。’

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō chángxué pú sà mó hē sà zhòngsuǒyīngxué gù miào biànhuà
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，妙变化

tiānwánglǐng lè biànhuàtiānzhòng lái dào qí suǒ gòngyǎnggōngjìng zūn
天王领乐变化天众来到其所，供养恭敬、尊

zhòngzàn tàn zuò rú shì yán shàn zāi dà shì dāng qín jīng jìn
重赞叹，作如是言：‘善哉！大士！当勤精进
xué zhū pú sà mó hē sà zhòngsuǒ yīng xué fǎ wù xué shēng wén jí zhū
学诸菩萨摩诃萨众所应学法，勿学声闻及诸
dú jué suǒ yīng xué xíng ruò rú shì xué sù dāng ān zuò miào pú tí zuò
独觉所应学行，若如是学速当安坐妙菩提座，
jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí zhuàn miào fǎ lún dù wú liàng
疾证无上正等菩提，转妙法轮度无量
zhòng
众。’

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō cháng xué pú sà mó hē sà zhòngsuǒ yīng xué gù miào zì zài
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，妙自在
tiānwáng lǐng tā huà zì zài tiānzhòng lái dào qí suǒ gòngyǎng gōngjìng
天王领他化自在天众来到其所，供养恭敬、
zūnzhòngzàn tàn zuò rú shì yán shàn zāi dà shì dāng qín jīng
尊重赞叹，作如是言：‘善哉！大士！当勤精
jìn xué zhū pú sà mó hē sà zhòngsuǒ yīng xué fǎ wù xué shēng wén jí
进学诸菩萨摩诃萨众所应学法，勿学声闻及
zhū dú jué suǒ yīng xué xíng ruò rú shì xué sù dāng ān zuò miào pú tí zuò
诸独觉所应学行，若如是学速当安坐妙菩提座，
jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí zhuàn miào fǎ lún dù wú liàng
疾证无上正等菩提，转妙法轮度无量
zhòng
众。’

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō cháng xué pú sà mó hē sà zhòngsuǒ yīng xué gù suǒ hē jiè zhǔ
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，索诃界主
dà fàn tiānwáng lǐng fànzhòngtiān fàn fǔ tiān fàn huì tiānzhòng lái dào
大梵天王领梵众天、梵辅天、梵会天众来到
qí suǒ gòngyǎng gōngjìng zūnzhòngzàn tàn zuò rú shì yán shàn
其所，供养恭敬、尊重赞叹，作如是言：‘善
zāi dà shì dāng qín jīng jìn xué zhū pú sà mó hē sà zhòngsuǒ yīng xué
哉！大士！当勤精进学诸菩萨摩诃萨众所应学
fǎ wù xué shēng wén jí zhū dú jué suǒ yīng xué xíng ruò rú shì xué sù
法，勿学声闻及诸独觉所应学行，若如是学速

dāng ān zuò miào pú tí zuò jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí zhuàn
当安坐妙菩提座，疾证无上正等菩提，转
miào fǎ lún dù wú liàng zhòng
妙法轮度无量众。

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō cháng xué pú sà mó hē sà zhòng suǒ yīng xué gù jí guāng jìng
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，极光净

tiān lǐng guāng tiān shǎo guāng tiān wú liàng guāng tiān zhòng lái dào qí suǒ
天领光天、少光天、无量光天众来到其所，

gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn zuò rú shì yán shàn zāi dà
供养恭敬、尊重赞叹，作如是言：‘善哉！大

shì dāng qín jīng jìn xué zhū pú sà mó hē sà zhòng suǒ yīng xué fǎ wù
士！当勤精进学诸菩萨摩诃萨众所应学法，勿

xué shēng wén jí zhū dú jué suǒ yīng xué xíng ruò rú shì xué sù dāng ān zuò
学声闻及诸独觉所应学行，若如是学速当安坐

miào pú tí zuò jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí zhuàn miào fǎ lún
妙菩提座，疾证无上正等菩提，转妙法轮

dù wú liàng zhòng
度无量众。’

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō cháng xué pú sà mó hē sà zhòng suǒ yīng xué gù biàn jìng tiān lǐng
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，遍净天领

jìng tiān shǎo jìng tiān wú liàng jìng tiān zhòng lái dào qí suǒ gòng yǎng
净天、少净天、无量净天众来到其所，供养

gōng jìng zūn zhòng zàn tàn zuò rú shì yán shàn zāi dà shì dāng
恭敬、尊重赞叹，作如是言：‘善哉！大士！当

qín jīng jìn xué zhū pú sà mó hē sà zhòng suǒ yīng xué fǎ wù xué shēng
勤精进学诸菩萨摩诃萨众所应学法，勿学声

wén jí zhū dú jué suǒ yīng xué xíng ruò rú shì xué sù dāng ān zuò miào pú
闻及诸独觉所应学行，若如是学速当安坐妙菩

tí zuò jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí zhuàn miào fǎ lún dù wú
提座，疾证无上正等菩提，转妙法轮度无

liàng zhòng
量众。’

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō cháng xué pú sà mó hē sà zhòng suǒ yīng xué gù guǎng guǒ tiān
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，广果天
lǐng guǎng tiān shǎo guǎng tiān wú liàng guǎng tiān zhòng lái dào qí suǒ
领广天、少广天、无量广天众来到其所，
gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn zuò rú shì yán shàn zāi dà
供养恭敬、尊重赞叹，作如是言：‘善哉！大
shì dāng qín jīng jìn xué zhū pú sà mó hē sà zhòng suǒ yīng xué fǎ wù
士！当勤精进学诸菩萨摩诃萨众所应学法，勿
xué shēng wén jí zhū dú jué suǒ yīng xué xíng ruò rú shì xué sù dāng ān zuò
学声闻及诸独觉所应学行，若如是学速当安坐
miào pú tí zuò jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí zhuàn miào fǎ lún
妙菩提座，疾证无上正等菩提，转妙法轮
dù wú liàng zhòng
度无量众。’

bì chū dāng zhī shì pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō cháng xué pú sà mó hē sà zhòng suǒ yīng xué gù sè jiū jìng tiān
蜜多，常学菩萨摩诃萨众所应学故，色究竟天
lǐng wú fán³² tiān wú rè tiān shàn xiàn tiān shàn jiàn tiān zhòng lái dào
领无烦³²天、无热天、善现天、善见天众来到
qí suǒ gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn zuò rú shì yán shàn
其所，供养恭敬、尊重赞叹，作如是言：‘善
zāi dà shì dāng qín jīng jìn xué zhū pú sà mó hē sà zhòng suǒ yīng xué
哉！大士！当勤精进学诸菩萨摩诃萨众所应学
fǎ wù xué shēng wén jí zhū dú jué suǒ yīng xué xíng ruò rú shì xué sù
法，勿学声闻及诸独觉所应学行，若如是学速
dāng ān zuò miào pú tí zuò jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí zhuàn
当安坐妙菩提座，疾证无上正等菩提，转
miào fǎ lún dù wú liàng zhòng
妙法轮度无量众。’

bì chū dāng zhī shì pú sà mó hē sà rú shuō xiū xíng shēn shēn
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨如说修行甚深

bō rě bō luó mì duō gù yī qiè rú lái yīng zhèng děng jué jí zhū
般若波罗蜜多故，一切如来、应、正等觉及诸
pú sà mó hē sà zhòng bìng zhū tiān lóng ā sù luò děng cháng suí
菩萨摩诃萨众，并诸天、龙、阿素洛等常随

³² 大正藏：繁；永乐北藏及龙藏：烦

hù niàn yóu cǐ yīn yuán shì pú sà mó hē sà shì jiān yī qiè xiǎn nán wēi
护念。由此因缘，是菩萨摩诃萨世间一切险难危

è shēn xīn yōu kǔ jiē bù qīn hài
厄身心忧苦皆不侵害。

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà rú shuō xiū xíng shēn shēn
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨如说修行甚深

bō rě bō luó mì duō zhū fó pú sà jí zhū tiān lóng ā sù luò děng
般若波罗蜜多，诸佛菩萨及诸天、龙、阿素洛等

cháng hù niàn gù shì jiān suǒ yǒu dà zhǒng xiāng wéi suǒ qǐ zhū bìng jiē bù
常护念故，世间所有大种相违所起诸病皆不

qīn nǎo suǒ wèi yǎn bìng ěr bìng bí bìng shé bìng shēn bìng
侵恼，所谓眼病、耳病、鼻病、舌病、身病、

zhū zhī jié bìng shēn tòng xīn tòng tóu tòng chǐ tòng xié tòng
诸支节病、身痛、心痛、头痛、齿痛、胁痛、

yāo tòng bèi tòng fù tòng zhū zhī jié tòng rú shì suǒ yǒu sì bǎi
腰痛、背痛、腹痛、诸支节痛，如是所有四百

sì bìng jiē yú shēn zhōng yǒng wú suǒ yǒu wéi chū zhòng yè zhuǎn wéi qīng
四病皆于身中永无所有，唯除重业转为轻

shòu
受。

bì chúdāng zhī shì pú sà mó hē sà rú shuō xiū xíng shēn shēn
“苾刍当知！是菩萨摩诃萨如说修行甚深

bō rě bō luó mì duō gù huò rú shì děng xiàn shì gōng dé hòu shì gōng
般若波罗蜜多故，获如是等现世功德，后世功

dé wú liàng wú biān
德无量无边。”

ěr shí jù shòu ā nán qiè zuò shì niàn jīn tiān dì shì wéi zì
尔时，具寿阿难窃作是念：“今天帝释为自

biàn cái zàn shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shū shèng gōng dé
辩才赞说如是甚深般若波罗蜜多殊胜功德？

wéi shì rú lái wēi shén zhī lì
为是如来威神之力？”

shí tiān dì shì jí zhī ā nán xīn zhī suǒ niàn bó ā nán yán
时，天帝释即知阿难心之所念，白阿难言：

wǒ suǒ zàn shuō shēn shēn bō rě bō luó mì duō shū shèng gōng dé jiē
“我所赞说甚深般若波罗蜜多殊胜功德，皆

shì rú lái wēi shén zhī lì
是如来威神之力。”

ěr shí fó gào ā nán tuó yán rú shì rú shì jīn tiān dì
尔时，佛告阿难陀言：“如是！如是！今天帝

shì zànshēn bō rě bō luó mì duō xī yǒugōng dé dāng zhī jiē shì rú lái
释赞深般若波罗蜜多希有功德，当知皆是如来

shén lì fēi zì biàn cái hé yǐ gù shēnshēn bō rě bō luó mì duō
神力，非自辩才。何以故？甚深般若波罗蜜多

xī yǒugōng dé fēi rén tiānděngsuǒnéng zhī gù
希有功德，非人、天等所能知故。

ā nán dāng zhī ruò pú sà mó hē sà xí xué rú shì shēnshēn
“阿难当知！若菩萨摩诃萨习学如是甚深

bō rě bō luó mì duō sī wéi rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō xiū
般若波罗蜜多，思惟如是甚深般若波罗蜜多，修

xíng rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shí cǐ sānqiān dà qiān shì jiè
行如是甚深般若波罗蜜多，时此三千大千世界

yī qiè è mó jiē shēng yí huò xián zuò shì niàn cǐ pú sà mó hē sà
一切恶魔，皆生疑惑咸作是念：‘此菩萨摩诃萨

wèi zhèng shí jì tuì qǔ yù liú yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
为证实际，退取预流、一来、不还、阿罗汉果、

dú jué pú tí wéi qù wú shàng zhèng děng pú tí
独觉菩提，为趣无上正等菩提？’

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà bù lí rú shì shēnshēn
“复次，阿难，若菩萨摩诃萨不离如是甚深

bō rě bō luó mì duō shí zhū è mó shēng dà yōu kǔ shēn xīn chàn³³
般若波罗蜜多，时诸恶魔生大忧苦，身心颤

lì rú zhōng dú jiàn fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà xíngshēn
栗如中毒箭。复次，阿难，若菩萨摩诃萨行深

bō rě bō luó mì duō shí yǒu è mó lái dào qí suǒ huà zuò zhǒng zhǒng
般若波罗蜜多，时有恶魔来到其所，化作种种

kě bù wèi shì suǒ wèi dāo jiàn è shòu dú shé měng huǒ xī yàn
可怖畏事，所谓刀剑、恶兽、毒蛇，猛火焰焰

sì fāng jù fā yù lìng pú sà shēn xīn huáng jù mí shī wú shàng dà
四方俱发，欲令菩萨身心惶惧，迷失无上大

pú tí xīn yú suǒ xiū xíng xīn shēng tuì qū nǎi zhì fā qǐ yī niàn luàn
菩提心，于所修行心生退屈，乃至发起一念乱

yì zhàng dé wú shàng zhèng děng pú tí
意，障得无上正等菩提。”

³³ 大正藏：战；永乐北藏及龙藏：颤

ěr shí jù shòu ā nán bó fó yán shì zūn wéizhū pú sà
尔时，具寿阿难白佛言：“世尊！为诸菩萨

mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí jiē wéi è mó zhī suǒ rǎo
摩诃萨行深般若波罗蜜多时，皆为恶魔之所扰

luàn wéiyǒurǎoluàn bù rǎoluànzhě
乱，为有扰乱、不扰乱者？”

fó gào ā nán fēi zhū pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
佛告阿难：“非诸菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō shí jiē wéi è mó zhī suǒ rǎoluàn rán yǒurǎoluàn bù rǎoluàn
蜜多时，皆为恶魔之所扰乱，然有扰乱、不扰乱

zhě
者。”

jù shòu ā nán fù bó fó yán shì zūn hé děng pú sà mó hē
具寿阿难复白佛言：“世尊！何等菩萨摩诃

sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí biànwéi è mó zhī suǒ rǎoluàn
萨行深般若波罗蜜多时，便为恶魔之所扰乱？

hé děng pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí bù wéi è
何等菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，不为恶

mó zhī suǒ rǎoluàn
魔之所扰乱？”

fó gào ā nán ruò pú sà mó hē sà xiān shì wén cǐ shēnshēn
佛告阿难：“若菩萨摩诃萨先世闻此甚深

bō rě bō luó mì duō xīn bú xìn jiě biànshēng fěi bàng shì pú sà
般若波罗蜜多，心不信解，便生诽谤，是菩萨

mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí biànwéi è mó zhī suǒ rǎo
摩诃萨行深般若波罗蜜多时，便为恶魔之所扰

luàn ruò pú sà mó hē sà xiān shì wén cǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō
乱。若菩萨摩诃萨先世闻此甚深般若波罗蜜多，

shēn xīn xìn jiě bù shēng fěi bàng shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě
深心信解，不生诽谤，是菩萨摩诃萨行深般若

bō luó mì duō shí bù wéi è mó zhī suǒ rǎoluàn
波罗蜜多时，不为恶魔之所扰乱。

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà xiān shì wén cǐ shēn
“复次，阿难，若菩萨摩诃萨先世闻此甚

shēn bō rě bō luó mì duō xīn shēng yóu yù wéi shí yǒu cǐ shēnshēn
深般若波罗蜜多，心生犹豫：‘为实有此甚深

bō rě bō luó mì duō wéi shí wú cǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多？为实无此甚深般若波罗蜜多？’

shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí biànwéi è mó
是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，便为恶魔
zhī suǒ rǎoluàn ruò pú sà mó hē sà xiān shì wén cǐ shēnshēn bō rě bō
之所扰乱。若菩萨摩诃萨先世闻此甚深般若波
luó mì duō bù shēng yí huò jué dìng xìn yǒushēnshēn bō rě bō luó mì
罗蜜多不生疑惑，决定信有甚深般若波罗蜜
duō shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí bù wéi è
多，是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，不为恶
mó zhī suǒ rǎoluàn
魔之所扰乱。

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà yuǎn lí shànyǒu wéi
“复次，阿难，若菩萨摩诃萨远离善友，为
zhū è yǒu zhī suǒ shè chí bù wén rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō
诸恶友之所摄持，不闻如是甚深般若波罗蜜多，
yóu bù wén gù bù néng jiě liǎo bù jiě liǎo gù bù néng xiū xí bù xiū
由不闻故不能解了，不解了故不能修习，不修
xí gù bù néng rú shí zhèng dé rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō
习故不能如实证得如是甚深般若波罗蜜多，
shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí biànwéi è mó
是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，便为恶魔
zhī suǒ rǎoluàn ruò pú sà mó hē sà qīn jìn shànyǒu bù wéi è yǒu zhī
之所扰乱。若菩萨摩诃萨亲近善友，不为恶友之
suǒ shè chí dé wén rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō yóu dé wén
所摄持，得闻如是甚深般若波罗蜜多，由得闻
gù biànnéng jiě liǎo yóu jiě liǎo gù zé néng xiū xí néng xiū xí gù rú
故便能解了，由解了故则能修习，能修习故如
shí zhèng dé shēnshēn bō rě bō luó mì duō shì pú sà mó hē sà xíng
实证得甚深般若波罗蜜多，是菩萨摩诃萨行
shēnshēn bō rě bō luó mì duō shí bù wéi è mó zhī suǒ rǎoluàn
深般若波罗蜜多时，不为恶魔之所扰乱。

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó
“复次，阿难，若菩萨摩诃萨远离般若波罗
mì duō shèshòuzàn tàn fēi zhēnmiào fǎ shì pú sà mó hē sà xíngshēn
蜜多，摄受赞叹非真妙法，是菩萨摩诃萨行深
bō rě bō luó mì duō shí biànwéi è mó zhī suǒ rǎoluàn ruò pú sà mó
般若波罗蜜多时，便为恶魔之所扰乱。若菩萨摩
hē sà qīn jìn bō rě bō luó mì duō bú shè bú zàn fēi zhēnmiào fǎ
诃萨亲近般若波罗蜜多，不摄不赞非真妙法，

shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí bù wéi è mó
是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，不为恶魔
zhī suǒ rǎoluàn
之所扰乱。

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà yuǎn lí bō rě bō luó
“复次，阿难，若菩萨摩诃萨远离般若波罗
mì duō yú zhēnmiào fǎ fěi bàng huǐ zǐ ěr shí è mó biàn zuò shì niàn
蜜多，于真妙法诽谤毁訾，尔时恶魔便作是念：

jīn cǐ pú sà yǔ wǒ wéi bàn yóu bǐ bàng huǐ zhēnmiào fǎ gù biàn
‘今此菩萨与我相伴，由彼谤毁真妙法故，便
yǒu wú liàngzhù pú sà shèngzhūshànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú zhēn
有无量住菩萨乘诸善男子、善女人等，于真
miào fǎ yì shēng huǐ bàng yóu cǐ yīn yuán wǒ yuàn yuán mǎn shì pú
妙法亦生毁谤，由此因缘我愿圆满。’是菩
sà shèngzhūshànnán zǐ shàn nǚ rén děng shè qín jīng jìn xiū zhūshàn
萨乘诸善男子、善女人等，设勤精进修诸善
fǎ ér duòshēngwénhuò dú jué dì yì lìng tā duò ā nándāng zhī
法，而堕声闻或独觉地亦令他堕。阿难当知！

shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí biàn wéi è mó
是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，便为恶魔
zhī suǒ rǎoluàn ruò pú sà mó hē sà qīn jìn bō rě bō luó mì duō yú
之所扰乱。若菩萨摩诃萨亲近般若波罗蜜多，于

zhēnmiào fǎ xìn shòuzàn tàn yì lìng wú liàngzhù pú sà shèngzhūshànnán
真妙法信受赞叹，亦令无量住菩萨乘诸善男

zǐ shàn nǚ rén děng yú zhēnmiào fǎ xìn shòuzàn tàn yóu cǐ è mó
子、善女人等，于真妙法信受赞叹，由此恶魔

jīng bù chóunǎo shì pú sà shèngzhūshànnán zǐ shàn nǚ rén děng
惊怖愁恼，是菩萨乘诸善男子、善女人等，

shè bù jīng qín xiū zhūshàn fǎ ér yì jué dìng bú lìng zì tā tuì duòshēng
设不精勤修诸善法，而亦决定不令自他退堕声

wénhuò dú jué dì bì zhèng wú shàngzhèngděng pú tí ā nándāng zhī
闻或独觉地，必证无上正等菩提。阿难当知！

shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí bù wéi è mó
是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，不为恶魔

zhī suǒ rǎoluàn
之所扰乱。

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà wénshuō bō rě bō luó
“复次，阿难，若菩萨摩诃萨闻说般若波罗

mì duōshēnshēn jīng shí zuò rú shì yǔ rú shì bō rě bō luó mì duō
蜜多甚深经时，作如是语：‘如是般若波罗蜜多
jí wéishēnshēn nánjiànnán jué hé yòng xuānshuō tīngwén shòu
极为甚深，难见难觉，何用宣说、听闻、受
chí dú sòng sī wéi jīng qín xiū xí shū xiě liú bù wǒ shàng
持、读诵、思惟、精勤修习、书写流布？我尚
bù néng dé qí yuán dǐ kuàng yú qiǎn zhì shí yǒu wú liàngzhù pú
不能得其源底，况余浅智！’时，有无量住菩
sà shèngzhūshànán zǐ shàn nǚ rénděng wén qí suǒshuō xīn shēngjīng
萨乘诸善男子、善女人等，闻其所说心生惊
bù jiē tuì wú shàngzhèngděng jué xīn ā nándāng zhī shì pú sà
怖，皆退无上正等觉心。阿难当知！是菩萨
mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí biànwéi è mó zhī suǒrǎo
摩诃萨行深般若波罗蜜多时，便为恶魔之所扰
luàn ruò pú sà mó hē sà wénshuō bō rě bō luó mì duōshēnshēn jīng shí
乱。若菩萨摩诃萨闻说般若波罗蜜多甚深经时，
zuò rú shì yǔ rú shì bō rě bō luó mì duō jí wéishēnshēn nánjiàn
作如是语：‘如是般若波罗蜜多极为甚深，难见
nán jué ruò bù xuānshuō tīngwén shòu chí dú sòng sī wéi
难觉，若不宣说、听闻、受持、读诵、思惟、
jīng qín xiū xí shū xiě liú bù néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí bì
精勤修习、书写流布，能证无上正等菩提必
wú shì chù shí yǒu wú liàngzhù pú sà shèngzhūshànán zǐ shàn
无是处。’时，有无量住菩萨乘诸善男子、善
nǚ rénděng wén qí suǒshuō huān xǐ yǒngyuè jiē yú bō rě bō luó mì
女人等，闻其所说欢喜踊跃，皆于般若波罗蜜
duōchángyào tīngwén shòu chí dú sòng lìng jí tōng lì rú lǐ sī
多常乐听闻、受持、读诵、令极通利、如理思
wéi jīng jìn xiū xíng wèi tā yǎnshuō shū xiě liú bù sù qù wú shàng
惟、精进修行、为他演说、书写流布，速趣无上
zhèngděng pú tí ā nándāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě
正等菩提。阿难当知！是菩萨摩诃萨行深般若
bō luó mì duō shí bù wéi è mó zhī suǒrǎoluàn
波罗蜜多时，不为恶魔之所扰乱。

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà shì jǐ suǒyǒugōng dé
“复次，阿难，若菩萨摩诃萨恃己所有功德

shàngēn qīng yú pú sà mó hē sà zhòng wèizuò shì yán wǒ néng
善根，轻余菩萨摩诃萨众，谓作是言：‘我能

xiū xí bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
修习布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗
mì duō rǔ děng bù néng wǒ néng ān zhù nèi kōng wàikōng nèi wài
蜜多，汝等不能。我能安住内空、外空、内外
kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、
bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、
zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无
xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng rǔ děng bù néng wǒ néng
性空、自性空、无性自性空，汝等不能。我能
ān zhù zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng
安住真如、法界、法性、不虚妄性、不变异性、
píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè
平等性、离生性、法定、法住、实际、虚空界、
bù sī yì jiè rǔ děng bù néng wǒ néng ān zhù kǔ jí miè
不思議界，汝等不能。我能安住苦、集、灭、
dào shèng dì rǔ děng bù néng wǒ néng xiū xí sì jìng lù sì wú
道圣谛，汝等不能。我能修习四静虑、四无
liàng sì wú sè dìng rǔ děng bù néng wǒ néng xiū xí bā jiě tuō
量、四无色定，汝等不能。我能修习八解脱、
bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù rǔ děng bù néng wǒ néng
八胜处、九次第定、十遍处，汝等不能。我能
xiū xí sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
修习四念住、四正断、四神足、五根、五力、
qī děng jué zhī bā shèng dào zhī rǔ děng bù néng wǒ néng xiū xí
七等觉支、八圣道支，汝等不能。我能修习
kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén rǔ děng bù néng wǒ néng xiū
空、无相、无愿解脱门，汝等不能。我能修
xí pú sà shí dì rǔ děng bù néng wǒ néng yán jìng fó tǔ chéng
习菩萨十地，汝等不能。我能严净佛土、成
shú yǒu qíng rǔ děng bù néng wǒ néng shùn nì guān chá shí èr yuán qǐ
熟有情，汝等不能。我能顺逆观察十二缘起，
rǔ děng bù néng wǒ néng xiū xí wǔ yǎn liù shén tōng rǔ děng bù
汝等不能。我能修习五眼、六神通，汝等不
néng wǒ néng xiū xí fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
能。我能修习佛十力、四无所畏、四无碍解、

dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ rǔ děng
大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法，汝等

bù néng wǒ néng xiū xí shē mó tā pí bō shè nà rǔ děng bù néng
不能。我能修习奢摩他、毗钵舍那，汝等不能。

wǒ néng xiū xí wú wàng shī fǎ héng zhù shě xìng rǔ děng bù néng
我能修习无忘失法、恒住舍性，汝等不能。

wǒ néng xiū xí tuó luó ní mén sān mó dì mén rǔ děng bù néng wǒ
我能修习陀罗尼门、三摩地门，汝等不能。我

néng xiū xí yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì rǔ děng bù néng
能修习一切智、道相智、一切相智，汝等不能。

wǒ néng guān chá zhū fǎ zì xiàng gòng xiàng rǔ děng bù néng wǒ néng
我能观察诸法自相、共相，汝等不能。我能

xiū xí yī qiè pú sà mó hē sà xíng rǔ děng bù néng wǒ néng xiū xí
修习一切菩萨摩诃萨行，汝等不能。我能修习

zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí rǔ děng bù néng ěr shí è
诸佛无上正等菩提，汝等不能。’尔时，恶

mó huān xǐ yǒng yuè yán cǐ pú sà shì wǒ bàn lǚ lún huí shēng sǐ
魔欢喜踊跃言：‘此菩萨是我伴侣，轮回生死

wèi yǒu chū qī ā nán dāng zhī shì pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě
未有出期。’阿难当知！是菩萨摩诃萨行深般若

bō luó mì duō shí biàn wéi è mó zhī suǒ rǎo luàn ruò pú sà mó hē sà
波罗蜜多时，便为恶魔之所扰乱。若菩萨摩诃萨

bú shì jǐ yǒu gōng dé shàn gēn bù qīng yú pú sà mó hē sà zhòng
不恃己有功德善根，不轻³⁴余菩萨摩诃萨众，

suī cháng jīng jìn xiū zhū shàn fǎ ér bù zhí zhuó zhū shàn fǎ xiàng ā
虽常精进修诸善法，而不执著诸善法相。阿

nán dāng zhī shì pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō shí
难当知！是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，

bù wéi è mó zhī suǒ rǎo luàn
不为恶魔之所扰乱。

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà zì shì míng xìng zhòng
“复次，阿难，若菩萨摩诃萨自恃名姓众

suǒ shí zhī qīng miè zhū yú xiū shàn pú sà héng zàn jǐ dé huǐ zǐ tā
所识知，轻蔑诸余修善菩萨，恒赞己德毁些他

rén shí wú bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà zhū xíng zhuàng xiàng ér
人，实无不退转菩萨摩诃萨诸行、状、相而

³⁴ 大正藏：不轻；永乐北藏及龙藏：轻；校勘：不轻

wèi shí yǒu qǐ zhū fán nǎo zì zàn huǐ tā yán rǔ děng wú pú sà míng
谓实有，起诸烦恼自赞毁他言：‘汝等无菩萨名
xìng wéi wǒ dú yǒu pú sà míng xìng yóu zēng shàng màn qīng miè huǐ zǐ
姓，唯我独有菩萨名姓。’由增上慢轻蔑毁些
zhū yú pú sà mó hē sà zhòng ěr shí è mó jiàn cǐ shì yǐ biàn zuò
诸余菩萨摩诃萨众。尔时，恶魔见此已便作
shì niàn jīn cǐ pú sà lìng wǒ guó tǔ gōng diàn bù kōng zēng yì dì yù
是念：‘今此菩萨令我国土宫殿不空，增益地狱、
páng shēng guǐ jiè shì shí è mó zhù qí shén lì lìng zhuǎn zēng
傍生、鬼界。’是时，恶魔助其神力，令转增
yì wēi shì biàn cái yóu cǐ duō rén xìn shòu qí yǔ yīn sī quàn fā tóng
益威势辩才，由此多人信受其语，因斯劝发同
bǐ è jiàn tóng bǐ jiàn yǐ suí bǐ xié xué suí bǐ xué yǐ fán nǎo chì
彼恶见。同彼见已随彼邪学，随彼学已烦恼炽
shèng xīn diān dǎo gù zhū suǒ fā qǐ shēn yǔ yì yè jiē néng
盛，心颠倒故，诸所发起身、语、意业，皆能
gǎn dé bù kě ài yào shuāi sǔn kǔ guǒ yóu cǐ yīn yuán zēng sān è qù
感得不可爱乐衰损苦果。由此因缘增三恶趣，
lìng mó gōng diàn guó tǔ chōng mǎn yóu cǐ è mó huān xǐ yǒng yuè zhū
令魔宫殿国土充满，由此恶魔欢喜踊跃，诸
yǒu suǒ zuò suí yì zì zài ā nán dāng zhī shì pú sà mó hē sà xíng
有所作随意自在。阿难当知！是菩萨摩诃萨行
shēn bō rě bō luó mì duō shí biàn wéi è mó zhī suǒ rǎo luàn ruò pú
深般若波罗蜜多时，便为恶魔之所扰乱。若菩
sà mó hē sà bú shì jǐ yǒu xū wàng xìng míng qīng miè zhū yú xiū shàn pú
萨摩诃萨不恃己有虚妄姓名，轻蔑诸余修善菩
sà yú zhū gōng dé wú zēng shàng màn cháng bú zì zàn yì bù huǐ tā
萨，于诸功德无增上慢，常不自赞亦不毁他，
néng shàn jué zhī zhòng mó shì yè ā nán dāng zhī shì pú sà mó hē sà
能善觉知众魔事业。阿难当知！是菩萨摩诃萨
xíng shēn bō rě bō luó mì duō shí bù wéi è mó zhī suǒ rǎo luàn
行深般若波罗蜜多时，不为恶魔之所扰乱。

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà yǔ qiú shēng wén
“复次，阿难，若菩萨摩诃萨与求声闻、
dú jué shèng zhě gēng xiāng huǐ rǔ dòu zhēng fěi bàng ěr shí è mó
独觉乘者，更相毁辱斗争诽谤。尔时，恶魔
jiàn cǐ shì yǐ zuò rú shì niàn cǐ shàn nán zǐ yuǎn lí wú shàng zhèng
见此已作如是念：‘此善男子远离无上正

děng pú tí qīn jìn dì yù pángshēng guǐ jiè suǒ yǐ zhě hé
等菩提，亲近地狱、傍生、鬼界。所以者何？

gēngxiāng huǐ rǔ dòuzhēng fěi bàng fēi pú tí dào dàn shì dì yù
更相毁辱斗诤诽谤，非菩提道，但是地狱、

pángshēng guǐ jiè zhū è qù dào zuò shì niàn yǐ huān xǐ yǒngyuè
傍生、鬼界诸恶趣道。’作是念已欢喜踊跃。

ā nándāng zhī shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí
阿难当知！是菩萨摩訶萨行深般若波罗蜜多时，

biàn wéi è mó zhī suǒ rǎoluàn ruò pú sà mó hē sà yǔ qiú shēngwén
便为恶魔之所扰乱。若菩萨摩訶萨与求声闻、

dú jué shèngzhě bù xiāng huǐ rǔ dòuzhēng fěi bàng fāngbiàn huà dǎo lìng
独觉乘者，不相毁辱斗诤诽谤，方便化导令

qù dà shèng huò lìng qín xiū zì shèng shàn fǎ ā nándāng zhī shì
趣大乘，或令勤修自乘善法。阿难当知！是

pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí bù wéi è mó zhī
菩萨摩訶萨行深般若波罗蜜多时，不为恶魔之

suǒ rǎoluàn
所扰乱。

fù cì ā nán ruò pú sà mó hē sà yǔ qiú wú shàngzhèng
“复次，阿难，若菩萨摩訶萨与求无上正

děng pú tí zhū shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng gēngxiāng huǐ rǔ dòuzhēng
等菩提诸善男子、善女人等，更相毁辱斗诤

fěi bàng ěr shí è mó jiàn cǐ shì yǐ zuò rú shì niàn cǐ èr pú
诽谤。尔时，恶魔见此事已作如是念：‘此二菩

sà jù yuǎn wú shàngzhèngděng pú tí jù jìn dì yù pángshēng
萨俱远无上正等菩提，俱近地狱、傍生、

guǐ jiè suǒ yǐ zhě hé gēngxiāng huǐ rǔ dòuzhēng fěi bàng fēi pú
鬼界。所以者何？更相毁辱斗诤诽谤，非菩

tí dào dàn shì dì yù pángshēng guǐ jiè zhū è qù dào zuò
提道，但是地狱、傍生、鬼界诸恶趣道。’作

shì niàn yǐ huān xǐ yǒngyuè ā nándāng zhī shì pú sà mó hē sà xíng
是念已欢喜踊跃。阿难当知！是菩萨摩訶萨行

shēn bō rě bō luó mì duō shí biàn wéi è mó zhī suǒ rǎoluàn ruò pú
深般若波罗蜜多时，便为恶魔之所扰乱。若菩

sà mó hē sà yǔ qiú wú shàngzhèngděng pú tí zhū shàn nán zǐ shàn nǚ
萨摩訶萨与求无上正等菩提诸善男子、善女

rén děng bù xiāng huǐ rǔ dòuzhēng fěi bàng gēngxiāng jiào huì qín xiū
人等，不相毁辱斗诤诽谤，更相教诲勤修

shàn fǎ lìng jí zhèng dé yī qiè zhì zhì ā nándāng zhī shì pú sà
善法，令疾证得一切智智。阿难当知！是菩萨
mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí bù wéi è mó zhī suǒ rǎo
摩诃萨行深般若波罗蜜多时，不为恶魔之所扰
luàn
乱。

ā nándāng zhī ruò pú sà mó hē sà wèi dé wú shàngzhèng
“阿难当知！若菩萨摩诃萨未得无上正
děng pú tí bú tuì zhuǎn jì yú dé wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì
等菩提不退转记，于得无上正等菩提不退
zhuǎn jì zhū pú sà suǒ qǐ sǔn hài xīn dòuzhēng huǐ rǔ qīngmiè fěi bàng
转记诸菩萨所起损害心，斗诤毁辱轻蔑诽谤，
shì pú sà mó hē sà suí qǐ ěr suǒ niàn bù ráo yì xīn huán tuì ěr suǒ
是菩萨摩诃萨随起尔所念不饶益心，还退尔所
jié céng xiū shèng xíng jīng ěr suǒ shí yuǎn lí shàn yǒu huánshòu ěr suǒ
劫曾修胜行，经尔所时远离善友，还受尔所
shēng sǐ xì fù ruò bú qì shě dà pú tí xīn huán ěr suǒ jié qín xiū
生死系缚。若不弃舍大菩提心，还尔所劫勤修
shèng xíng rán hòu nǎi bǔ suǒ tuì gōng dé
胜行，然后乃补所退功德。”

shí jù shòu ā nán bó fó yán shì zūn shì pú sà mó hē
时，具寿阿难白佛言：“世尊！是菩萨摩诃
sà suǒ qǐ è xīn shēng sǐ zuì kǔ wéi yào liú zhuǎn jīng ěr suǒ shí
萨所起恶心生死罪苦，为要流转经尔所时？
wéi yú zhōngjiān yì dé chū lí shì pú sà mó hē sà suǒ tuì shèng xíng
为于中间亦得出离？是菩萨摩诃萨所退胜行，
wéi yào jīng qín jīng ěr suǒ jié rán hòu nǎi bǔ wéi yú zhōngjiān yǒu fù
为要精勤经尔所劫然后乃补？为于中间有复
běn yì
本义？”

fó gào ā nán wǒ wéi pú sà dú jué shēngwén shuō yǒu
佛告阿难：“我为菩萨、独觉、声闻，说有
chū zuì huán bǔ shàn fǎ ā nándāng zhī ruò pú sà mó hē sà wèi dé
出罪还补善法。阿难当知！若菩萨摩诃萨未得
wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì yú dé wú shàngzhèngděng
无上正等菩提不退转记，于得无上正等
pú tí bú tuì zhuǎn jì zhū pú sà suǒ qǐ sǔn hài xīn dòuzhēng huǐ rǔ
菩提不退转记诸菩萨所起损害心，斗诤毁辱

qīngmiè fěi bàng fù wú cán kuì huáihèn bù shě bù néng rú fǎ fā lù
轻蔑诽谤，复无惭愧怀恨不舍，不能如法发露
gǎi huǐ wǒ shuō bǐ lèi yú qí zhōngjiān wú yǒuchū zuì huán bǔ shàn yì
改悔，我说彼类于其中间无有出罪还补善义，
yào ěr suǒ jié liú zhuǎnshēng sǐ yuǎn lí shànyǒuzhòng kǔ suǒ fù ruò
要尔所劫流转生死，远离善友众苦所缚。若
bú qì shě dà pú tí xīn yào ěr suǒ jié qín xiū shèng xíng rán hòu nǎi bǔ
不弃舍大菩提心，要尔所劫勤修胜行，然后乃补
suǒ tuì gōng dé ruò pú sà mó hē sà wèi dé wú shàng zhèng děng pú tí
所退功德。若菩萨摩诃萨未得无上正等菩提
bú tuì zhuǎn jì yú dé wú shàng zhèng děng pú tí bú tuì zhuǎn jì zhū
不退转记，于得无上正等菩提不退转记诸
pú sà suǒ qǐ sǔn hài xīn dòuzhēng huǐ rǔ qīngmiè fěi bàng hòu shēng
菩萨所起损害心，斗争毁辱轻蔑诽谤，后生
cán kuì xīn wú yuàn jié sù huán rú fǎ fā lù gǎi huǐ zuò rú shì
惭愧，心无怨结，速还如法发露改悔，作如是
niàn wǒ jīn yǐ dé nán dé rén shēn rú hé fù qǐ rú shì guò è shī
念：‘我今已得难得人身，如何复起如是过恶失
dà shàn lì wǒ yīng rǎo yì yī qiè yǒu qíng rú hé yú zhōng fǎn zuò
大善利？我应饶益一切有情，如何于中反作
shuāi sǔn wǒ yīng gōng jìng yī qiè yǒu qíng rú pú shì zhǔ rú hé yú
衰损？我应恭敬一切有情如仆事主，如何于
zhōng fǎn shēng jiǎo màn huǐ rǔ líng miè wǒ yīng rěn shòu yī qiè yǒu qíng
中反生傲慢毁辱凌蔑？我应忍受一切有情
chuí dǎ hē mà rú hé yú bǐ fǎn yǐ bào è shēn yǔ jiā bào wǒ yīng
捶打呵骂，如何于彼反以暴恶身语加报？我应
hé jiě yī qiè yǒu qíng lìng xiāng jìng ài yún hé fù qǐ bó è yǔ yán yǔ
和解一切有情令相敬爱，云何复起勃恶语言与
bǐ guāizhēng wǒ yīng rěn shòu yī qiè yǒu qíng cháng shí lǚ jiàn yóu rú
彼乖诤？我应忍受一切有情长时履践，犹如
dào lù yì rú qiáoliáng yún hé yú bǐ fǎn wéi líng rǔ wǒ qiú wú shàng
道路亦如桥梁，云何于彼反为凌辱？我求无上
zhèng děng pú tí wèi tuō yǒu qíng shēng sǐ dà kǔ lìng dé jiū jìng ān lè
正等菩提，为脱有情生死大苦，令得究竟安乐
niè pán yún hé fù yù jiā zhī yǐ kǔ wǒ yīng cóng jīn qióng wèi lái jì
涅槃，云何复欲加之以苦？我应从今穷未来际，
rú chī rú yǎ rú lóng rú máng yú zhū yǒu qíng wú suǒ fēn bié
如痴、如瘖、如聋、如盲，于诸有情无所分别，

jiǎ shǐ duàn jié shǒu zú shēn fēn yú bǐ yǒu qíng zhōng bù qǐ è hū wǒ
假使断截首足身分，于彼有情终不起恶忽³⁵我
qǐ è pò huài wú shàng zhèng děng jué xīn zhàng ài suǒ qiú yī qiè zhì
起恶，破坏无上正等觉心，障碍所求一切智
zhì ā nán dāng zhī shì pú sà mó hē sà wǒ shuō zhōng jiān yì
智。’阿难当知！是菩萨摩诃萨，我说中间亦
yǒu chū zuì huán bǔ shàn yì fēi yào jīng yú ěr suǒ jié shù liú zhuǎn shēng
有出罪还补善义，非要经于尔所劫数流转生
sǐ è mó yú bǐ bù néng rǎo luàn
死，恶魔于彼不能扰乱。

ā nán dāng zhī zhū pú sà mó hē sà yǔ qiú shēng wén dú
“阿难当知！诸菩萨摩诃萨与求声闻、独
jué shèng zhě bù yīng jiāo shè shè yǔ jiāo shè bù yīng gòng zhù shè yǔ gòng
觉乘者不应交涉，设与交涉不应共住，设与共
zhù bù yīng yǔ bǐ lùn yì jué zé suǒ yǐ zhě hé ruò yǔ bǐ lèi lùn yì
住不应与彼论议决择。所以者何？若与彼类论议
jué zé huò dāng fā qǐ chēn fèn děng xīn huò fù lìng shēng cū è yán
决择，或当发起瞋忿等心，或复令生粗恶言
shuō rán zhū pú sà yú yǒu qíng lèi bù yīng fā qǐ chēn fèn děng xīn yì
说。然诸菩萨于有情类不应发起瞋忿等心，亦
bù yīng shēng cū è yán shuō shè bèi duàn jié shǒu zú shēn fēn yì bù
不应生粗恶言说，设被断截首足身分，亦不
yīng qǐ chēn fèn è yán suǒ yǐ zhě hé yīng zuò shì niàn wǒ qiú wú
应起瞋忿恶言。所以者何？应作是念：‘我求无
shàng zhèng děng pú tí wèi bá yǒu qíng shēng sǐ zhòng kǔ lìng dé jiū
上正等菩提，为拔有情生死众苦，令得究
jìng lì yì ān lè yún hé yú bǐ fù qǐ è shì ā nán dāng zhī
竟利益安乐，云何于彼复起恶事？’阿难当知！

ruò zhū pú sà yú yǒu qíng lèi qǐ chēn huì xīn fā cū è yǔ biàn zhàng
若诸菩萨于有情类起瞋恚心，发粗恶语，便障
pú sà yī qiè zhì zhì yì huài wú biān shū shèng xíng fǎ shì gù pú sà
菩萨一切智智，亦坏无边殊胜行法。是故菩萨
mó hē sà zhòng yù zhèng wú shàng zhèng děng pú tí yú zhū yǒu qíng bù
摩诃萨众欲证无上正等菩提，于诸有情不
yīng chēn huì yì bù yīng qǐ cū è yán shuō
应瞋恚，亦不应起粗恶言说。”

³⁵ 大正藏：勿；永乐北藏及龙藏：忽

大般若波罗蜜多经卷第三百三十七

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sān shí bā 大般若波罗蜜多经卷第三百三十八

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn qiǎo biàn xué pǐn dì wǔ shí wǔ zhī èr 初分巧便学品第五十五之二

ěr shí ā nán bó fó yán shì zūn pú sà pú sà yún hé
尔时，阿难白佛言：“世尊！菩萨、菩萨云何
gòng zhù
共住？”

fó gào ā nán pú sà pú sà gòng zhù xiāng shì dāng rú dà shī
佛告阿难：“菩萨、菩萨共住相视当如大师。

suǒ yǐ zhě hé zhū pú sà mó hē sà zhǎn zhuǎn xiāng shì yīng zuò shì
所以者何？诸菩萨摩诃萨展转相视，应作是

niàn bǐ shì wǒ děng zhēn shàn zhī shí yǔ wǒ wéi bàn gòng chéng yī
念：“彼是我等真善知识，与我为伴共乘一

chuán wǒ děng yǔ bǐ xué chù xué shí jí suǒ xué fǎ yī qiè wú yì
船，我等与彼学处、学时及所学法一切无异。

rú bǐ yīng xué bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě
如彼应学布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若

bō luó mì duō wǒ yì yīng xué rú bǐ yīng xué nèi kōng wài kōng
波罗蜜多，我亦应学；如彼应学内空、外空、

nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú
内外空、空空、大空、胜义空、有为空、无

wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng běn
为无空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、本

xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé
性空、自相空、共相空、一切法空、不可得

kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng wǒ yì yīng xué
空、无性空、自性空、无性自性空，我亦应学；

rú bǐ yīng xué zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bù biàn
如彼应学真如、法界、法性、不虚妄性、不变

yì xìng píng děng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、

xū kōng jiè bù sī yì jiè wǒ yì yīngxué rú bǐ yīngxué kǔ jí
虚空界、不思議界，我亦应学；如彼应学苦、集、
miè dào shèng dì wǒ yì yīngxué rú bǐ yīngxué sì jìng lǜ sì
灭、道圣谛，我亦应学；如彼应学四静虑、四
wú liàng sì wú sè dìng wǒ yì yīngxué rú bǐ yīngxué bā jiě tuō
无量、四无色定，我亦应学；如彼应学八解脱、
bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wǒ yì yīngxué rú bǐ
八胜处、九次第定、十遍处，我亦应学；如彼
yīngxué sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì
应学四念住、四正断、四神足、五根、五力、
qī děng jué zhī bā shèng dào zhī wǒ yì yīngxué rú bǐ yīngxué kōng
七等觉支、八圣道支，我亦应学；如彼应学空、
wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wǒ yì yīngxué rú bǐ yīngxué pú sà
无相、无愿解脱门，我亦应学；如彼应学菩萨
shí dì wǒ yì yīngxué rú bǐ yīngxué wǔ yǎn liù shén tōng wǒ yì
十地，我亦应学；如彼应学五眼、六神通，我亦
yīngxué rú bǐ yīngxué fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
应学；如彼应学佛十力、四无所畏、四无碍解、
dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ wǒ yì
大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法，我亦
yīngxué rú bǐ yīngxué wú wàng shī fǎ héng zhù shě xìng wǒ yì yīng
应学；如彼应学无忘失法、恒住舍性，我亦应
xué rú bǐ yīngxué tuó luó ní mén sān mó dì mén wǒ yì yīngxué
学；如彼应学陀罗尼门、三摩地门，我亦应学；
rú bǐ yīngxué yán jìng fó tǔ chéng shú yǒu qíng wǒ yì yīngxué rú
如彼应学严净佛土、成熟有情，我亦应学；如
bǐ yīngxué yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wǒ yì yīngxué
彼应学一切智、道相智、一切相智，我亦应学。’

fù zuò shì niàn bǐ zhū pú sà wèi wǒ děng shuō dà pú tí
“复作是念：‘彼诸菩萨为我等说大菩提

dào jí wǒ zhēn bàn fù shì wǒ shī ruò bǐ pú sà mó hē sà zhù zá
道，即我真伴，复是我师。若彼菩萨摩诃萨住杂
zuò yì yuǎn lí yī qiè zhì zhì xiāng yìng zuò yì wǒ zé yú zhōng bù tóng
作意，远离一切智智相应作意，我则于中不同
bǐ xué ruò bǐ pú sà mó hē sà lí zá zuò yì bù lí yī qiè zhì zhì
彼学。若彼菩萨摩诃萨离杂作意，不离一切智智
xiāng yìng zuò yì wǒ zé yú zhōng cháng tóng bǐ xué ā nán dāng zhī
相应作意，我则于中常同彼学。’阿难当知！

ruò zhū pú sà mó hē sà zhòng néng rú shì xué pú tí zī liáng sù dé
若诸菩萨摩诃萨众能如是学，菩提资粮速得
yuán mǎn ruò zhū pú sà mó hē sà zhòng rú shì xué shí míng píng děng
圆满，若诸菩萨摩诃萨众如是学时名平等
xué
学。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何菩萨
mó hē sà píng děng xìng ér zhū pú sà mó hē sà yú zhōng xué gù míng
摩诃萨平等性，而诸菩萨摩诃萨于中学故名
píng děng xué
平等学？”

fó yán shàn xiàn nèi kōng shì pú sà mó hē sà píng děng xìng
佛言：“善现，内空是菩萨摩诃萨平等性，
wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi
外空、内外空、空空、大空、胜义空、有为
kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì
空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无变异
kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng
空、本性空、自相空、共相空、一切法空、
bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng shì pú
不可得空、无性空、自性空、无性自性空是菩
sà mó hē sà píng děng xìng zhū pú sà mó hē sà yú zhōng xué gù míng
萨摩诃萨平等性，诸菩萨摩诃萨于中学故名
píng děng xué yóu píng děng xué jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
平等学，由平等学疾证无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn sè sè zì xìng kōng shì pú sà mó hē sà
“复次，善现，色色自性空是菩萨摩诃萨
píng děng xìng shòu xiǎng xíng shí shòu xiǎng xíng shí zì
平等性，受、想、行、识受、想、行、识自
xìng kōng shì pú sà mó hē sà píng děng xìng zhū pú sà mó hē sà yú
性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨摩诃萨于
zhōng xué gù míng píng děng xué yóu píng děng xué jí zhèng wú shàng zhèng
中学故名平等学，由平等学疾证无上正
děng pú tí
等菩提。

fù cì shàn xiàn yǎn chù yǎn chù zì xìng kōng shì pú sà mó
“复次，善现，眼处眼处自性空是菩萨摩

hē sà píngděngxìng ěr bí shé shēn yì chù ěr bí
诃萨平等性，耳、鼻、舌、身、意处耳、鼻、
shé shēn yì chù zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū
舌、身、意处自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸
pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí
菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学疾
zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn sè chù sè chù zì xìngkōng shì pú sà mó
“复次，善现，色处色处自性空是菩萨摩
hē sà píngděngxìng shēng xiāng wèi chù fǎ chùshēng xiāng
诃萨平等性，声、香、味、触、法处声、香、
wèi chù fǎ chù zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū
味、触、法处自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸
pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí
菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学疾
zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǎn jiè yǎn jiè zì xìngkōng shì pú sà mó hē
“复次，善现，眼界眼界自性空是菩萨摩诃
sà píngděngxìng ěr bí shé shēn yì jiè ěr bí shé
萨平等性，耳、鼻、舌、身、意界耳、鼻、舌、
shēn yì jiè zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà
身、意界自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨
mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng
摩诃萨于中学故名平等学，由平等学疾证
wú shàngzhèngděng pú tí
无上正等菩提。

fù cì shànxiàn sè jiè sè jiè zì xìngkōng shì pú sà mó hē
“复次，善现，色界色界自性空是菩萨摩诃
sà píngděngxìng shēng xiāng wèi chù fǎ jiè shēng xiāng
萨平等性，声、香、味、触、法界声、香、
wèi chù fǎ jiè zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū
味、触、法界自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸
pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí
菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学疾
zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǎn shí jiè yǎn shí jiè zì xìngkōng shì pú sà
“复次，善现，眼识界眼识界自性空是菩萨

mó hē sà píngděngxìng ěr bí shé shēn yì shí jiè ěr
摩诃萨平等性，耳、鼻、舌、身、意识界耳、

bí shé shēn yì shí jiè zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděng
鼻、舌、身、意识界自性空是菩萨摩诃萨平等

xìng zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíng
性，诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平

děngxué jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
等学疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǎnchùyǎnchù zì xìngkōng shì pú sà mó
“复次，善现，眼触眼触自性空是菩萨摩

hē sà píngděngxìng ěr bí shé shēn yì chù ěr bí
诃萨平等性，耳、鼻、舌、身、意触耳、鼻、

shé shēn yì chù zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū
舌、身、意触自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸

pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí
菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学疾

zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǎnchùwéi
“复次，善现，眼触为缘所生诸受眼触为

yuánsuǒshēngzhūshòu zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng ěr
缘所生诸受自性空是菩萨摩诃萨平等性，耳、

bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu ěr bí shé
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受耳、鼻、舌、

shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà
身、意触为缘所生诸受自性空是菩萨摩诃萨

píngděngxìng zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué
平等性，诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，

yóupíngděngxué jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
由平等学疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn dì jiè dì jiè zì xìngkōng shì pú sà mó hē
“复次，善现，地界地界自性空是菩萨摩诃

sà píngděngxìng shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè shuǐ huǒ fēng
萨平等性，水、火、风、空、识界水、火、风、

kōng shí jiè zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà
空、识界自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨

mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng
摩诃萨于中学故名平等学，由平等学疾证

wú shàngzhèngděng pú tí
无上正等菩提。

fù cì shànxiàn wú míng wú míng zì xìngkōng shì pú sà mó
“复次，善现，无明无明自性空是菩萨摩

hē sà píngděngxìng xíng shí míng sè liù chù chù shòu
诃萨平等性，行、识、名色、六处、触、受、

ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ xíng shí míng sè liù chù
爱、取、有、生、老死行、识、名色、六处、

chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ zì xìngkōng shì pú sà
触、受、爱、取、有、生、老死自性空是菩萨

mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíng
摩诃萨平等性，诸菩萨摩诃萨于中学故名平

děngxué yóupíngděngxué jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
等学，由平等学疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn bù shī bō luó mì duō bù shī bō luó mì duō
“复次，善现，布施波罗蜜多布施波罗蜜多

zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng jìng jiè ān rěn jīng
自性空是菩萨摩诃萨平等性，净戒、安忍、精

jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng
进、静虑、般若波罗蜜多净戒、安忍、精进、静

lù bō rě bō luó mì duō zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng
虑、般若波罗蜜多自性空是菩萨摩诃萨平等性，

zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué
诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学

jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn nèi kōng nèi kōng zì xìngkōng shì pú sà mó
“复次，善现，内空内空自性空是菩萨摩

hē sà píngděngxìng wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng
诃萨平等性，外空、内外空、空空、大空、

shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、

sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìngkōng wàikōng nèi wàikōng kōngkōng dà kōng shèng yì
自性空、外空、内外空、空空、大空、胜义
kōng yǒuwéikōng wú wéikōng bì jìngkōng wú jì kōng sànkōng
空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、
wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè
无变异空、本性空、自相空、共相空、一切
fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìng
法空、不可得空、无性空、自性空、无性自性
kōng zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà mó hē sà
空自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨摩诃萨
yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng wú shàng
于中学故名平等学，由平等学疾证无上
zhèngděng pú tí
正等菩提。

fù cì shànxiàn zhēn rú zhēn rú zì xìngkōng shì pú sà mó
“复次，善现，真如真如自性空是菩萨摩
hē sà píngděngxìng fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn yì
诃萨平等性，法界、法性、不虚妄性、不变异
xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì xū
性、平等性、离生性、法定、法住、实际、虚
kōng jiè bù sī yì jiè fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàngxìng bú biàn
空界、不思議界法界、法性、不虚妄性、不变
yì xìng píngděngxìng lí shēngxìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、
xū kōng jiè bù sī yì jiè zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng
虚空界、不思議界自性空是菩萨摩诃萨平等性，
zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué
诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学
jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn kǔ shèng dì kǔ shèng dì zì xìngkōng shì
“复次，善现，苦圣谛苦圣谛自性空是
pú sà mó hē sà píngděngxìng jí miè dào shèng dì jí miè
菩萨摩诃萨平等性，集、灭、道圣谛集、灭、
dào shèng dì zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà
道圣谛自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨
mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng
摩诃萨于中学故名平等学，由平等学疾证

wú shàngzhèngděng pú tí
无上正等菩提。

fù cì shànxiàn sì jìng lǜ sì jìng lǜ zì xìngkōng shì pú sà
“复次，善现，四静虑四静虑自性空是菩萨

mó hē sà píngděngxìng sì wú liàng sì wú sè dìng sì wú liàng sì
摩诃萨平等性，四无量、四无色定四无量、四

wú sè dìng zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà mó
无色定自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨摩

hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng wú
诃萨于中学故名平等学，由平等学疾证无

shàngzhèngděng pú tí
上正等菩提。

fù cì shànxiàn bā jiě tuō bā jiě tuō zì xìngkōng shì pú sà
“复次，善现，八解脱八解脱自性空是菩萨

mó hē sà píngděngxìng bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù bā
摩诃萨平等性，八胜处、九次第定、十遍处八

shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà
胜处、九次第定、十遍处自性空是菩萨摩诃萨

píngděngxìng zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué
平等性，诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，

yóupíngděngxué jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
由平等学疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn sì niànzhù sì niànzhù zì xìngkōng shì pú
“复次，善现，四念住四念住自性空是菩

sà mó hē sà píngděngxìng sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn
萨摩诃萨平等性，四正断、四神足、五根、

wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī sì zhèngduàn sì shén zú
五力、七等觉支、八圣道支四正断、四神足、

wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī zì xìngkōng shì pú
五根、五力、七等觉支、八圣道支自性空是菩

sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míng
萨摩诃萨平等性，诸菩萨摩诃萨于中学故名

píngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
平等学，由平等学疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn kōng jiě tuō mén kōng jiě tuō mén zì xìngkōng
“复次，善现，空解脱门空解脱门自性空

shì pú sà mó hē sà píngděngxìng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú
是菩萨摩诃萨平等性，无相、无愿解脱门无

xiàng wú yuàn jiě tuō mén zì xìng kōng shì pú sà mó hē sà píngděng xìng
相、无愿解脱门自性空是菩萨摩诃萨平等性，
zhū pú sà mó hē sà yú zhōng xué gù míng píngděng xué yóu píngděng xué
诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学
jí zhèng wú shàng zhèngděng pú tí
疾证无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn jí xǐ dì jí xǐ dì zì xìng kōng shì pú sà
“复次，善现，极喜地极喜地自性空是菩萨
mó hē sà píngděng xìng lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí
摩诃萨平等性，离垢地、发光地、焰慧地、极
nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú dòng dì shàn huì dì
难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧地、
fǎ yún dì lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì
法云地离垢地、发光地、焰慧地、极难胜地、
xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì zì
现前地、远行地、不动地、善慧地、法云地自
xìng kōng shì pú sà mó hē sà píngděng xìng zhū pú sà mó hē sà yú
性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨摩诃萨于
zhōng xué gù míng píngděng xué yóu píngděng xué jí zhèng wú shàng zhèng
中学故名平等学，由平等学疾证无上正
děng pú tí
等菩提。

fù cì shàn xiàn wǔ yǎn wǔ yǎn zì xìng kōng shì pú sà mó hē
“复次，善现，五眼五眼自性空是菩萨摩诃
sà píngděng xìng liù shéntōng liù shéntōng zì xìng kōng shì pú sà mó hē
萨平等性，六神通六神通自性空是菩萨摩诃
sà píngděng xìng zhū pú sà mó hē sà yú zhōng xué gù míng píngděng xué
萨平等性，诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，
yóu píngděng xué jí zhèng wú shàng zhèngděng pú tí
由平等学疾证无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn fó shí lì fó shí lì zì xìng kōng shì pú sà
“复次，善现，佛十力佛十力自性空是菩萨
mó hē sà píngděng xìng sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà
摩诃萨平等性，四无所畏、四无碍解、大慈、大
bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ sì wú suǒ wèi sì wú
悲、大喜、大舍、十八佛不共法四无所畏、四无
ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法

zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà mó hē sà yú
自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨摩诃萨于
zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng wú shàngzhèng
中学故名平等学，由平等学疾证无上正
děng pú tí
等菩提。

fù cì shànxiàn wú wàng shī fǎ wú wàng shī fǎ zì xìngkōng
“复次，善现，无忘失法无忘失法自性空

shì pú sà mó hē sà píngděngxìng héngzhù shě xìng héngzhù shě xìng zì
是菩萨摩诃萨平等性，恒住舍性恒住舍性自
xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà mó hē sà yú
性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨摩诃萨于
zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng wú shàngzhèng
中学故名平等学，由平等学疾证无上正
děng pú tí
等菩提。

fù cì shànxiàn yī qiè zhì yī qiè zhì zì xìngkōng shì pú sà
“复次，善现，一切智一切智自性空是菩萨

mó hē sà píngděngxìng dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì dào xiàng zhì
摩诃萨平等性，道相智、一切相智道相智、
yī qiè xiàng zhì zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà
一切相智自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨
mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng
摩诃萨于中学故名平等学，由平等学疾证
wú shàngzhèngděng pú tí
无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yī qiè tuó luó ní mén yī qiè tuó luó ní
“复次，善现，一切陀罗尼门一切陀罗尼

mén zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng yī qiè sān mó dì
门自性空是菩萨摩诃萨平等性，一切三摩地
mén yī qiè sān mó dì mén zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng
门一切三摩地门自性空是菩萨摩诃萨平等性，
zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué
诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学
jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yù liú guǒ yù liú guǒ zì xìngkōng shì pú sà
“复次，善现，预流果预流果自性空是菩萨

mó hē sà píngděngxìng yī lái bù huán ā luó hànǔǒ yī lái
摩诃萨平等性，一来、不还、阿罗汉果一来、
bù huán ā luó hànǔǒ zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng
不还、阿罗汉果自性空是菩萨摩诃萨平等性，
zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué
诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学
jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn dú jué pú tí dú jué pú tí zì xìngkōng shì
“复次，善现，独觉菩提独觉菩提自性空是
pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù
菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨摩诃萨于中学故
míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
名平等学，由平等学疾证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn yī qiè pú sà mó hē sà xíng yī qiè pú sà
“复次，善现，一切菩萨摩诃萨行一切菩萨
mó hē sà xíng zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng zhū pú sà
摩诃萨行自性空是菩萨摩诃萨平等性，诸菩萨
mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué jí zhèng
摩诃萨于中学故名平等学，由平等学疾证
wú shàngzhèngděng pú tí
无上正等菩提。

fù cì shànxiàn zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí zhū fó
“复次，善现，诸佛无上正等菩提诸佛
wú shàngzhèngděng pú tí zì xìngkōng shì pú sà mó hē sà píngděngxìng
无上正等菩提自性空是菩萨摩诃萨平等性，
zhū pú sà mó hē sà yú zhōngxué gù míngpíngděngxué yóupíngděngxué
诸菩萨摩诃萨于中学故名平等学，由平等学
jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
疾证无上正等菩提。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán shì zūn ruò pú sà mó hē sà
具寿善现复白佛言：“世尊！若菩萨摩诃萨
wèi sè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng
为色尽故学，是学一切智智不？为受、想、行、
shí jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè
识尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色
lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí lí
离故学，是学一切智智不？为受、想、行、识离

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè miè gù
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí miè gù xué
学，是学一切智智不？为受、想、行、识灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè wú shēng gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色无生故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí wú shēng gù xué
是学一切智智不？为受、想、行、识无生故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè wú miè gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí wú miè gù xué
是学一切智智不？为受、想、行、识无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè běn lái jì jìng
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色本来寂静

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí běn
故学，是学一切智智不？为受、想、行、识本

lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

sè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng
色自性涅槃故学，是学一切智智不？为受、想、

xíng shí zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
行、识自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为眼处尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù jìn gù xué
一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意处尽故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù lí gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼处离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù lí gù
是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意处离故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù miè gù
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼处灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù
学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意处

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù
灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼处

wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn
无生故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、

yì chù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
意处无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèiyǎnchù wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí
萨为眼处无灭故学，是学一切智智不？为耳、鼻、

shé shēn yì chù wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
舌、身、意处无灭故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèiyǎnchùběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
萨摩诃萨为眼处本来寂静故学，是学一切智智不？

wèi ěr bí shé shēn yì chùběn lái jì jìng gù xué shì xué yī
为耳、鼻、舌、身、意处本来寂静故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù zì xìng niè pán gù xué
切智智不？若菩萨摩诃萨为眼处自性涅槃故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù zì xìng
是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意处自性

niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi sè chù jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为色处尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèishēng xiāng wèi chù fǎ chù jìn gù xué
一切智智不？为声、香、味、触、法处尽故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè chù lí gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色处离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishēng xiāng wèi chù fǎ chù lí
是学一切智智不？为声、香、味、触、法处离

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè chù miè
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色处灭

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishēng xiāng wèi chù
故学，是学一切智智不？为声、香、味、触、

fǎ chù miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
法处灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

sè chù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishēng xiāng
色处无生故学，是学一切智智不？为声、香、

wèi chù fǎ chù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
味、触、法处无生故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi sè chù wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
萨摩诃萨为色处无灭故学，是学一切智智不？为

shēng xiāng wèi chù fǎ chù wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì
声、香、味、触、法处无灭故学，是学一切智

zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè chùběn lái jì jìng gù xué shì xué
智不？若菩萨摩诃萨为色处本来寂静故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèishēng xiāng wèi chù fǎ chùběn lái jì
一切智智不？为声、香、味、触、法处本来寂

jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè chù
静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色处

zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishēng xiāng
自性涅槃故学，是学一切智智不？为声、香、

wèi chù fǎ chù zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
味、触、法处自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn jiè jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为眼界尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì jiè jìn gù xué
一切智智不？为耳、鼻、舌、身、眼界尽故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn jiè lí gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼界离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì jiè lí gù
是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、眼界离故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn jiè miè gù
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼界灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì jiè
学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、眼界

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn jiè
灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼界

wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn
无生故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、

yì jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
眼界无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèiyǎn jiè wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí
萨为眼界无灭故学，是学一切智智不？为耳、鼻、

shé shēn yì jiè wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
舌、身、眼界无灭故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèiyǎn jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
萨摩诃萨为眼界本来寂静故学，是学一切智智不？

wèi ěr bí shé shēn yì jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī
为耳、鼻、舌、身、眼界本来寂静故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn jiè zì xìng niè pán gù xué
切智智不？若菩萨摩诃萨为眼界自性涅槃故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì jiè zì xìng
是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、眼界自性

niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi sè jiè jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为色界尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng wèi chù fǎ jiè jìn gù xué
一切智智不？为声、香、味、触、法界尽故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè jiè lí gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色界离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng wèi chù fǎ jiè lí
是学一切智智不？为声、香、味、触、法界离

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè jiè miè
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色界灭

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng wèi chù
故学，是学一切智智不？为声、香、味、触、

fǎ jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
法界灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

sè jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng
色界无生故学，是学一切智智不？为声、香、

wèi chù fǎ jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
味、触、法界无生故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi sè jiè wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
萨摩诃萨为色界无灭故学，是学一切智智不？为

shēng xiāng wèi chù fǎ jiè wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì
声、香、味、触、法界无灭故学，是学一切智

zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué
智不？若菩萨摩诃萨为色界本来寂静故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng wèi chù fǎ jiè běn lái jì
一切智智不？为声、香、味、触、法界本来寂

jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè jiè
静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色界

zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng
自性涅槃故学，是学一切智智不？为声、香、

wèi chù fǎ jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
味、触、法界自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi yǎn shí jiè jìn gù xué shì
“世尊！若菩萨摩诃萨为眼识界尽故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì shí jiè jìn gù
学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意识界尽故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn shí jiè lí
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼识界离

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì
故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意

shí jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
识界离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

yǎn shí jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé
眼识界灭故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、

shēn yì shí jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
身、意识界灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩

hē sà wèiyǎn shí jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
诃萨为眼识界无生故学，是学一切智智不？为

ěr bí shé shēn yì shí jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè
耳、鼻、舌、身、意识界无生故学，是学一切

zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn shí jiè wú miè gù xué shì xué
智智不？若菩萨摩诃萨为眼识界无灭故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì shí jiè wú miè gù
一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意识界无灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn shí jiè běn
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼识界本

lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé
来寂静故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、

shēn yì shí jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
身、意识界本来寂静故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèiyǎn shí jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì
菩萨摩诃萨为眼识界自性涅槃故学，是学一切智

zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì shí jiè zì xìng niè pán gù xué
智不？为耳、鼻、舌、身、意识界自性涅槃故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为眼触尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù jìn gù xué
一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触尽故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù lí gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù lí gù
是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触离故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchùmiè gù
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù
学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù
灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触

wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn
无生故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、

yì chù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
意触无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèiyǎnchù wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí
萨为眼触无灭故学，是学一切智智不？为耳、鼻、

shé shēn yì chù wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
舌、身、意触无灭故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèiyǎnchùběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
萨摩诃萨为眼触本来寂静故学，是学一切智智不？

wèi ěr bí shé shēn yì chùběn lái jì jìng gù xué shì xué yī
为耳、鼻、舌、身、意触本来寂静故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù zì xìng niè pán gù xué
切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触自性涅槃故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù zì xìng
是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触自性

niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
“世尊！若菩萨摩诃萨为眼触为缘所生诸

shòu jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn
受尽故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、

yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
意触为缘所生诸受尽故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu lí gù xué shì
若菩萨摩诃萨为眼触为缘所生诸受离故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒ
学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触为缘所

shēngzhūshòu lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
生诸受离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèiyǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòumiè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
萨为眼触为缘所生诸受灭故学，是学一切智智
fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòumiè
不？为耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受灭
gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchùwéi
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触为
yuánsuǒshēngzhūshòu wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
缘所生诸受无生故学，是学一切智智不？为
ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú shēng gù
耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受无生故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchùwéi
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触为
yuánsuǒshēngzhūshòu wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr
缘所生诸受无灭故学，是学一切智智不？为耳、
bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú miè gù xué shì
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受无灭故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchùwéiyuánsuǒ
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触为缘所
shēngzhūshòuběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr
生诸受本来寂静故学，是学一切智智不？为耳、
bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuběn lái jì jìng gù xué
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受本来寂静故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchùwéiyuánsuǒ
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触为缘所
shēngzhūshòu zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr
生诸受自性涅槃故学，是学一切智智不？为耳、
bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zì xìng niè pán gù xué
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受自性涅槃故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi dì jiè jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为地界尽故学，是学
yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ huǒ fēng kōng shí jiè jìn gù xué
一切智智不？为水、火、风、空、识界尽故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dì jiè lí gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为地界离故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ huǒ fēng kōng shí jiè lí gù
是学一切智智不？为水、火、风、空、识界离故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dì jiè miè gù
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为地界灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
学，是学一切智智不？为水、火、风、空、识界

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dì jiè
灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为地界

wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ huǒ fēng
无生故学，是学一切智智不？为水、火、风、

kōng shí jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
空、识界无生故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi dì jiè wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ
摩诃萨为地界无灭故学，是学一切智智不？为水、

huǒ fēng kōng shí jiè wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
火、风、空、识界无灭故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi dì jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì
若菩萨摩诃萨为地界本来寂静故学，是学一切智

zhì fǒu wèishuǐ huǒ fēng kōng shí jiè běn lái jì jìng gù xué
智不？为水、火、风、空、识界本来寂静故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dì jiè zì xìng niè
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为地界自性涅

pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ huǒ fēng kōng
槃故学，是学一切智智不？为水、火、风、空、

shí jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
识界自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi wú míng jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为无明尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèixíng shí míng sè liù chù chù shòu
一切智智不？为行、识、名色、六处、触、受、

ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
爱、取、有、生、老死尽故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi wú míng lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
若菩萨摩诃萨为无明离故学，是学一切智智不？

wèixíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu
为行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、

shēng lǎo sǐ lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
生、老死离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi wú míng miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèixíng shí
萨为无明灭故学，是学一切智智不？为行、识、

míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
名色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú
灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无

míng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèixíng shí míng
明无生故学，是学一切智智不？为行、识、名

sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ wú
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死无

shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú
生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无

míng wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèixíng shí míng sè
明无灭故学，是学一切智智不？为行、识、名色、

liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ wú miè gù
六处、触、受、爱、取、有、生、老死无灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú míngběn
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无明本

lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèixíng shí míng sè
来寂静故学，是学一切智智不？为行、识、名色、

liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ běn lái jì
六处、触、受、爱、取、有、生、老死本来寂

jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú
静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无

míng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèixíng shí
明自性涅槃故学，是学一切智智不？为行、识、

míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ
名色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死

zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi bù shī bō luó mì duō jìn gù
“世尊！若菩萨摩诃萨为布施波罗蜜多尽故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng
学，是学一切智智不？为净戒、安忍、精进、静

lù bō rě bō luó mì duō jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
虑、般若波罗蜜多尽故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèi bù shī bō luó mì duō lí gù xué shì xué yī qiè zhì
菩萨摩诃萨为布施波罗蜜多离故学，是学一切智

zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì
智不？为净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜

duō lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bù
多离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为布

shī bō luó mì duōmiè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jìng jiè
施波罗蜜多灭故学，是学一切智智不？为净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōmiè gù xué shì xué
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多灭故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bù shī bō luó mì duō wú
一切智智不？若菩萨摩诃萨为布施波罗蜜多无

shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn
生故学，是学一切智智不？为净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
静虑、般若波罗蜜多无生故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi bù shī bō luó mì duō wú miè gù xué shì xué yī
若菩萨摩诃萨为布施波罗蜜多无灭故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō
切智智不？为净戒、安忍、精进、静虑、般若波

luó mì duō wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
罗蜜多无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi bù shī bō luó mì duō běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì
萨为布施波罗蜜多本来寂静故学，是学一切智

zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì
智不？为净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜

duō běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
多本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩

hē sà wèi bù shī bō luó mì duō zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
诃萨为布施波罗蜜多自性涅槃故学，是学一切

zhì zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
智智不？为净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗

mì duō zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
蜜多自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi nèi kōng jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为内空尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèi wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng
一切智智不？为外空、内外空、空空、大空、

shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、

sàn kōng wú biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性
zì xìng kōng jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
自性空尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃
sà wèi nèi kōng lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wài kōng nǎi
萨为内空离故学，是学一切智智不？为外空乃
zhì wú xìng zì xìng kōng lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
至无性自性空离故学，是学一切智智不？若菩
sà mó hē sà wèi nèi kōng miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
萨摩诃萨为内空灭故学，是学一切智智不？为
wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
外空乃至无性自性空灭故学，是学一切智智不？
ruò pú sà mó hē sà wèi nèi kōng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
若菩萨摩诃萨为内空无生故学，是学一切智智
fǒu wèi wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng wú shēng gù xué shì xué yī
不？为外空乃至无性自性空无生故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi nèi kōng wú miè gù xué shì
切智智不？若菩萨摩诃萨为内空无灭故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng wú miè gù
学一切智智不？为外空乃至无性自性空无灭故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi nèi kōng běn
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为内空本
lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wài kōng nǎi zhì wú
来寂静故学，是学一切智智不？为外空乃至无
xìng zì xìng kōng běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
性自性空本来寂静故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèi nèi kōng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì
菩萨摩诃萨为内空自性涅槃故学，是学一切智
zhì fǒu wèi wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng zì xìng niè pán gù xué
智不？为外空乃至无性自性空自性涅槃故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi zhēn rú jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为真如尽故学，是学
yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn
一切智智不？为法界、法性、不虚妄性、不变
yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、

xū kōng jiè bù sī yì jiè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
虚空界、不思議界尽故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèizhēn rú lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
菩萨摩诃萨为真如离故学，是学一切智智不？

wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
为法界乃至不思議界离故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèizhēn rú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
若菩萨摩诃萨为真如灭故学，是学一切智智不？

wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
为法界乃至不思議界灭故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèizhēn rú wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
若菩萨摩诃萨为真如无生故学，是学一切智智

fǒu wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè
不？为法界乃至不思議界无生故学，是学一切

zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèizhēn rú wú miè gù xué shì xué
智智不？若菩萨摩诃萨为真如无灭故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè wú miè gù xué shì
一切智智不？为法界乃至不思議界无灭故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèizhēn rú běn lái jì jìng
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为真如本来寂静

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè běn
故学，是学一切智智不？为法界乃至不思議界本

lai jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

zhēn rú zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè
真如自性涅槃故学，是学一切智智不？为法界

nǎi zhì bù sī yì jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
乃至不思議界自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi kǔ shèng dì jìn gù xué shì
“世尊！若菩萨摩诃萨为苦圣谛尽故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè dào shèng dì jìn gù xué shì
学一切智智不？为集、灭、道圣谛尽故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi kǔ shèng dì lí gù xué
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为苦圣谛离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè dào shèng dì lí gù xué
是学一切智智不？为集、灭、道圣谛离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi kǔ shèng dì miè gù
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为苦圣谛灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè dào shèng dì miè gù
学，是学一切智智不？为集、灭、道圣谛灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi kǔ shèng dì
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为苦圣谛

wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè dào shèng
无生故学，是学一切智智不？为集、灭、道圣

dì wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
谛无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨

wèi kǔ shèng dì wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè
为苦圣谛无灭故学，是学一切智智不？为集、灭、

dào shèng dì wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
道圣谛无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩

hē sà wèi kǔ shèng dì běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
诃萨为苦圣谛本来寂静故学，是学一切智智不？

wèi jí miè dào shèng dì běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì
为集、灭、道圣谛本来寂静故学，是学一切智

zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi kǔ shèng dì zì xìng niè pán gù xué
智不？若菩萨摩诃萨为苦圣谛自性涅槃故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè dào shèng dì zì xìng niè pán
是学一切智智不？为集、灭、道圣谛自性涅槃

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi sì jìng lǜ jìn gù xué shì
“世尊！若菩萨摩诃萨为四静虑尽故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú liàng sì wú sè dìng jìn gù xué shì
学一切智智不？为四无量、四无色定尽故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì jìng lǜ lí gù xué
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为四静虑离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú liàng sì wú sè dìng lí gù xué
是学一切智智不？为四无量、四无色定离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì jìng lǜ miè gù
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为四静虑灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú liàng sì wú sè dìng miè gù
学，是学一切智智不？为四无量、四无色定灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì jìng lǜ wú
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为四静虑无

shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú liàng sì wú sè
生故学，是学一切智智不？为四无量、四无色

dìng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
定无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨
wèi sì jìng lǜ wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú
为四静虑无灭故学，是学一切智智不？为四无
liàng sì wú sè dìng wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
量、四无色定无灭故学，是学一切智智不？若菩
sà mó hē sà wèi sì jìng lǜ běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
萨摩诃萨为四静虑本来寂静故学，是学一切智智
fǒu wèi sì wú liàng sì wú sè dìng běn lái jì jìng gù xué shì xué yī
不？为四无量、四无色定本来寂静故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì jìng lǜ zì xìng niè pán gù
切智智不？若菩萨摩诃萨为四静虑自性涅槃故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú liàng sì wú sè dìng zì xìng
学，是学一切智智不？为四无量、四无色定自性
niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi bā jiě tuō jìn gù xué shì
“世尊！若菩萨摩诃萨为八解脱尽故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù
学一切智智不？为八胜处、九次第定、十遍处
jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bā jiě
尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为八解
tuō lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi bā shèng chù jiǔ cì dì
脱离故学，是学一切智智不？为八胜处、九次第
dìng shí biàn chù lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
定、十遍处离故学，是学一切智智不？若菩萨摩
hē sà wèi bā jiě tuō miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi bā
诃萨为八解脱灭故学，是学一切智智不？为八
shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù miè gù xué shì xué yī qiè zhì
胜处、九次第定、十遍处灭故学，是学一切智
zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bā jiě tuō wú shēng gù xué shì xué
智不？若菩萨摩诃萨为八解脱无生故学，是学
yī qiè zhì zhì fǒu wèi bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú
一切智智不？为八胜处、九次第定、十遍处无
shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bā
生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为八
jiě tuō wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi bā shèng chù jiǔ
解脱无灭故学，是学一切智智不？为八胜处、九

cì dì dìng shí biànchù wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
次第定、十遍处无灭故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèi bā jiě tuōběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì
菩萨摩诃萨为八解脱本来寂静故学，是学一切智

zhì fǒu wèi bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchùběn lái jì jìng
智不？为八胜处、九次第定、十遍处本来寂静

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bā jiě tuō
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为八解脱

zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi bā shèngchù
自性涅槃故学，是学一切智智不？为八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biànchù zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
九次第定、十遍处自性涅槃故学，是学一切智智

fǒu
不？

大般若波罗蜜多经卷第三百三十八

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sān shí jiǔ
大般若波罗蜜多经卷第三百三十九

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn qiǎo biàn xué pǐn dì wǔ shí wǔ zhī sān
初分巧便学品第五十五之三

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi sì niàn zhù jìn gù xué shì
“世尊！若菩萨摩诃萨为四念住尽故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ
学一切智智不？为四正断、四神足、五根、五
lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī jìn gù xué shì xué yī qiè zhì
力、七等觉支、八圣道支尽故学，是学一切智
zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì niàn zhù lí gù xué shì xué yī
智不？若菩萨摩诃萨为四念住离故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī lí gù xué
切智智不？为四正断乃至八圣道支离故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì niàn zhù miè gù
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为四念住灭故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào
学，是学一切智智不？为四正断乃至八圣道
zhī miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì
支灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为四
niàn zhù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng duàn
念住无生故学，是学一切智智不？为四正断
nǎi zhì bā shèng dào zhī wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
乃至八圣道支无生故学，是学一切智智不？
ruò pú sà mó hē sà wèi sì niàn zhù wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì
若菩萨摩诃萨为四念住无灭故学，是学一切智
zhì fǒu wèi sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī wú miè gù xué shì
智不？为四正断乃至八圣道支无灭故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì niàn zhù běn lái jì
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为四念住本来寂
jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng duàn nǎi zhì bā
静故学，是学一切智智不？为四正断乃至八

shèngdào zhī běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
圣道支本来寂静故学，是学一切智智不？若菩
sà mó hē sà wèi sì niàn zhù zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì
萨摩诃萨为四念住自性涅槃故学，是学一切智
zhì fǒu wèi sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī zì xìng niè pán gù
智不？为四正断乃至八圣道支自性涅槃故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèikōng jiě tuō mén jìn gù xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为空解脱门尽故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jìn gù xué
是学一切智智不？为无相、无愿解脱门尽故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèikōng jiě tuō mén lí
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为空解脱门离
gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
故学，是学一切智智不？为无相、无愿解脱门
lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèikōng
离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为空
jiě tuō mén miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wú xiàng wú
解脱门灭故学，是学一切智智不？为无相、无
yuàn jiě tuō mén miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
愿解脱门灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩
hē sà wèikōng jiě tuō mén wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
诃萨为空解脱门无生故学，是学一切智智不？
wèi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
为无相、无愿解脱门无生故学，是学一切智智
fǒu ruò pú sà mó hē sà wèikōng jiě tuō mén wú miè gù xué shì xué
不？若菩萨摩诃萨为空解脱门无灭故学，是学
yī qiè zhì zhì fǒu wèi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú miè gù xué
一切智智不？为无相、无愿解脱门无灭故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèikōng jiě tuō mén běn
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为空解脱门本
lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wú xiàng wú yuàn
来寂静故学，是学一切智智不？为无相、无愿
jiě tuō mén běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
解脱门本来寂静故学，是学一切智智不？若菩
sà mó hē sà wèikōng jiě tuō mén zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
萨摩诃萨为空解脱门自性涅槃故学，是学一切

zhì zhì fǒu wèi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zì xìng niè pán gù xué
智智不？为无相、无愿解脱门自性涅槃故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi jí xǐ dì jìn gù xué shì
“世尊！若菩萨摩诃萨为极喜地尽故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì
学一切智智不？为离垢地、发光地、焰慧地、

jí nán shèng dì xiàn qián dì yuǎn xíng dì bú dòng dì shàn huì
极难胜地、现前地、远行地、不动地、善慧

dì fǎ yún dì jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
地、法云地尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩

hē sà wèi jí xǐ dì lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi lí gòu
诃萨为极喜地离故学，是学一切智智不？为离垢

dì nǎi zhì fǎ yún dì lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
地乃至法云地离故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi jí xǐ dì miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi lí
摩诃萨为极喜地灭故学，是学一切智智不？为离

gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
垢地乃至法云地灭故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi jí xǐ dì wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
萨摩诃萨为极喜地无生故学，是学一切智智不？

wèi lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
为离垢地乃至法云地无生故学，是学一切智智

fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi jí xǐ dì wú miè gù xué shì xué yī qiè
不？若菩萨摩诃萨为极喜地无灭故学，是学一切

zhì zhì fǒu wèi lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú miè gù xué shì xué yī
智智不？为离垢地乃至法云地无灭故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi jí xǐ dì běn lái jì jìng gù
切智智不？若菩萨摩诃萨为极喜地本来寂静故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì běn lái
学，是学一切智智不？为离垢地乃至法云地本来

jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi jí
寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为极

xǐ dì zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi lí gòu dì
喜地自性涅槃故学，是学一切智智不？为离垢地

nǎi zhì fǎ yún dì zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
乃至法云地自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi wǔ yǎn jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为五眼尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu wèi liù shéntōng jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
一切智智不？为六神通尽故学，是学一切智智

fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wǔ yǎn lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
不？若菩萨摩诃萨为五眼离故学，是学一切智智

fǒu wèi liù shéntōng lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
不？为六神通离故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi wǔ yǎn miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi liù
萨摩诃萨为五眼灭故学，是学一切智智不？为六

shéntōng miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
神通灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨

wèi wǔ yǎn wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi liù shéntōng
为五眼无生故学，是学一切智智不？为六神通

wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

wǔ yǎn wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi liù shéntōng wú
五眼无灭故学，是学一切智智不？为六神通无

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wǔ yǎn
灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为五眼

běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi liù shéntōng běn
本来寂静故学，是学一切智智不？为六神通本

lai jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

wǔ yǎn zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi liù shén
五眼自性涅槃故学，是学一切智智不？为六神

tōng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
通自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi fó shí lì jìn gù xué shì
“世尊！若菩萨摩诃萨为佛十力尽故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí
学一切智智不？为四无所畏、四无碍解、大慈、

dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ jìn gù xué shì xué
大悲、大喜、大舍、十八佛不共法尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi fó shí lì lí gù xué shì
一切智智不？若菩萨摩诃萨为佛十力离故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ
学一切智智不？为四无所畏乃至十八佛不共法

lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi fó shí
离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为佛十

lì miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí
力灭故学，是学一切智智不？为四无所畏乃至十

bā fó bú gòng fǎ miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
八佛不共法灭故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi fó shí lì wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
摩诃萨为佛十力无生故学，是学一切智智不？

wèi sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ wú shēng gù xué shì xué
为四无所畏乃至十八佛不共法无生故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi fó shí lì wú miè gù xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为佛十力无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng
是学一切智智不？为四无所畏乃至十八佛不共

fǎ wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
法无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

fó shí lì běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú
佛十力本来寂静故学，是学一切智智不？为四无

suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ běn lái jì jìng gù xué shì xué yī
所畏乃至十八佛不共法本来寂静故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi fó shí lì zì xìng niè pán gù
切智智不？若菩萨摩诃萨为佛十力自性涅槃故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú
学，是学一切智智不？为四无所畏乃至十八佛不

gòng fǎ zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
共法自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi wú wàng shī fǎ jìn gù xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为无忘失法尽故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi héng zhù shě xìng jìn gù xué shì xué yī
是学一切智智不？为恒住舍性尽故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú wàng shī fǎ lí gù xué
切智智不？若菩萨摩诃萨为无忘失法离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi héng zhù shě xìng lí gù xué shì xué yī
是学一切智智不？为恒住舍性离故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú wàng shī fǎ miè gù xué
切智智不？若菩萨摩诃萨为无忘失法灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi héng zhù shě xìng miè gù xué shì xué yī
是学一切智智不？为恒住舍性灭故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú wàng shī fǎ wú shēng gù
切智智不？若菩萨摩诃萨为无忘失法无生故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèihéngzhù shěxìng wú shēng gù xué
学，是学一切智智不？为恒住舍性无生故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú wàng shī fǎ wú
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无忘失法无

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèihéngzhù shěxìng wú miè gù
灭故学，是学一切智智不？为恒住舍性无灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú wàng shī
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无忘失

fǎ běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèihéngzhù shě
法本来寂静故学，是学一切智智不？为恒住舍

xìngběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
性本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi wú wàng shī fǎ zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
萨为无忘失法自性涅槃故学，是学一切智智不？

wèihéngzhù shěxìng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
为恒住舍性自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè zhì jìn gù xué shì
“世尊！若菩萨摩诃萨为一切智尽故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu wèidàoxiàng zhì yī qiè xiàng zhì jìn gù xué
学一切智智不？为道相智、一切相智尽故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè zhì lí gù
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切智离故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèidàoxiàng zhì yī qiè xiàng zhì lí
学，是学一切智智不？为道相智、一切相智离

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè zhì
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切智

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèidàoxiàng zhì yī qiè xiàng
灭故学，是学一切智智不？为道相智、一切相

zhì miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī
智灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为一

qiè zhì wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèidàoxiàng zhì
切智无生故学，是学一切智智不？为道相智、

yī qiè xiàng zhì wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
一切相智无生故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi yī qiè zhì wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
摩诃萨为一切智无灭故学，是学一切智智不？为

dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
道相智、一切相智无灭故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè zhì běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè
若菩萨摩诃萨为一切智本来寂静故学，是学一切

zhì zhì fǒu wèi dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì běn lái jì jìng gù xué
智智不？为道相智、一切相智本来寂静故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè zhì zì xìng
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切智自性

niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi dào xiàng zhì yī qiè
涅槃故学，是学一切智智不？为道相智、一切

xiàng zhì zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
相智自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè tuó luó ní mén jìn
“世尊！若菩萨摩诃萨为一切陀罗尼门尽

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān mó dì mén jìn gù
故学，是学一切智智不？为一切三摩地门尽故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè tuó luó
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切陀罗

ní mén lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān mó dì
尼门离故学，是学一切智智不？为一切三摩地

mén lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
门离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

yī qiè tuó luó ní mén miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī
一切陀罗尼门灭故学，是学一切智智不？为一

qiè sān mó dì mén miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
切三摩地门灭故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi yī qiè tuó luó ní mén wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì
摩诃萨为一切陀罗尼门无生故学，是学一切智

zhì fǒu wèi yī qiè sān mó dì mén wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì
智不？为一切三摩地门无生故学，是学一切智

zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè tuó luó ní mén wú miè gù xué
智不？若菩萨摩诃萨为一切陀罗尼门无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān mó dì mén wú miè gù xué
是学一切智智不？为一切三摩地门无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè tuó luó ní
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切陀罗尼

mén běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān
门本来寂静故学，是学一切智智不？为一切三

mó dì ménběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
摩地门本来寂静故学，是学一切智智不？若菩
sà mó hē sà wèi yī qiè tuó luó ní mén zì xìng niè pán gù xué shì xué
萨摩诃萨为一切陀罗尼门自性涅槃故学，是学
yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān mó dì mén zì xìng niè pán gù xué
一切智智不？为一切三摩地门自性涅槃故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi yù liú guǒ jìn gù xué shì
“世尊！若菩萨摩诃萨为预流果尽故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī lái bù huán ā luó hàn guǒ jìn gù xué
学一切智智不？为一来、不还、阿罗汉果尽故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yù liú guǒ lí gù
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为预流果离故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
学，是学一切智智不？为一来、不还、阿罗汉果
lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yù liú
离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为预流
guǒ miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī lái bù huán ā
果灭故学，是学一切智智不？为一来、不还、阿
luó hàn guǒ miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
罗汉果灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨
wèi yù liú guǒ wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī lái
为预流果无生故学，是学一切智智不？为一来、
bù huán ā luó hàn guǒ wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
不还、阿罗汉果无生故学，是学一切智智不？
ruò pú sà mó hē sà wèi yù liú guǒ wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
若菩萨摩诃萨为预流果无灭故学，是学一切智智
fǒu wèi yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wú miè gù xué shì xué yī
不？为一来、不还、阿罗汉果无灭故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yù liú guǒ běn lái jì jìng gù
切智智不？若菩萨摩诃萨为预流果本来寂静故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
学，是学一切智智不？为一来、不还、阿罗汉果
běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨
wèi yù liú guǒ zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī
为预流果自性涅槃故学，是学一切智智不？为一

lái bù huán ā luó hàn guǒ zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì
来、不 还、阿 罗 汉 果 自 性 涅 槃 故 学， 是 学 一 切 智
zhì fǒu
智 不 ？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi dú jué pú tí jìn gù xué
“世 尊！ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 独 觉 菩 提 尽 故 学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dú jué pú tí lí
是 学 一 切 智 智 不 ？ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 独 觉 菩 提 离
gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dú jué pú
故 学， 是 学 一 切 智 智 不 ？ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 独 觉 菩
tí miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dú
提 灭 故 学， 是 学 一 切 智 智 不 ？ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 独
jué pú tí wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
觉 菩 提 无 生 故 学， 是 学 一 切 智 智 不 ？ 若 菩 萨 摩
hē sà wèi dú jué pú tí wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
诃 萨 为 独 觉 菩 提 无 灭 故 学， 是 学 一 切 智 智 不 ？ 若
pú sà mó hē sà wèi dú jué pú tí běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè
菩 萨 摩 诃 萨 为 独 觉 菩 提 本 来 寂 静 故 学， 是 学 一 切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dú jué pú tí zì xìng niè pán gù
智 智 不 ？ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 独 觉 菩 提 自 性 涅 槃 故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
学， 是 学 一 切 智 智 不 ？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà xíng
“世 尊！ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 一 切 菩 萨 摩 诃 萨 行
jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè
尽 故 学， 是 学 一 切 智 智 不 ？ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 一 切
pú sà mó hē sà xíng lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
菩 萨 摩 诃 萨 行 离 故 学， 是 学 一 切 智 智 不 ？ 若 菩 萨
mó hē sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà xíng miè gù xué shì xué yī qiè zhì
摩 诃 萨 为 一 切 菩 萨 摩 诃 萨 行 灭 故 学， 是 学 一 切 智
zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú shēng
智 不 ？ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 一 切 菩 萨 摩 诃 萨 行 无 生
gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè pú
故 学， 是 学 一 切 智 智 不 ？ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 一 切 菩
sà mó hē sà xíng wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
萨 摩 诃 萨 行 无 灭 故 学， 是 学 一 切 智 智 不 ？ 若 菩 萨
mó hē sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà xíng běn lái jì jìng gù xué shì xué
摩 诃 萨 为 一 切 菩 萨 摩 诃 萨 行 本 来 寂 静 故 学， 是 学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà
一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切菩萨摩诃萨

xíng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
行自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàng zhèng děng
“世尊！若菩萨摩诃萨为诸佛无上正等

pú tí jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
菩提尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
诸佛无上正等菩提离故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí miè gù xué
若菩萨摩诃萨为诸佛无上正等菩提灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàng
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为诸佛无上

zhèng děng pú tí wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
正等菩提无生故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí wú miè gù xué shì
萨摩诃萨为诸佛无上正等菩提无灭故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàng zhèng
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为诸佛无上正

děng pú tí běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
等菩提本来寂静故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí zì xìng niè pán gù xué
萨摩诃萨为诸佛无上正等菩提自性涅槃故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi yǒu qíng jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为有情尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yǒu qíng lí gù xué shì xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为有情离故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yǒu qíng miè gù xué shì xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为有情灭故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yǒu qíng wú shēng gù xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为有情无生故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yǒu qíng wú miè gù
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为有情无灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yǒu qíng běn
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为有情本

lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

yǒu qíng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
有情自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi pú sà jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为菩萨尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi pú sà lí gù xué shì xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为菩萨离故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi pú sà miè gù xué shì xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为菩萨灭故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi pú sà wú shēng gù xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为菩萨无生故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi pú sà wú miè gù
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为菩萨无灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi pú sà běn lái
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为菩萨本来

jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi pú
寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为菩

sà zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
萨自性涅槃故学，是学一切智智不？

shì zūn ruò pú sà mó hē sà wèi rú lái jìn gù xué shì xué
“世尊！若菩萨摩诃萨为如来尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi rú lái lí gù xué shì xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为如来离故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi rú lái miè gù xué shì xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为如来灭故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi rú lái wú shēng gù xué
一切智智不？若菩萨摩诃萨为如来无生故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi rú lái wú miè gù
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为如来无灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi rú lái běn lái
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为如来本来

jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi rú
寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为如

lái zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
来自性涅槃故学，是学一切智智不？”

fó yán shàn xiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

sè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí
色尽故学，是学一切智智不？为受、想、行、识

jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè lí
尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色离

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí lí gù
故学，是学一切智智不？为受、想、行、识离故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè miè gù xué
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí miè gù xué shì
是学一切智智不？为受、想、行、识灭故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè wú shēng gù xué
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色无生故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí wú shēng gù xué
是学一切智智不？为受、想、行、识无生故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè wú miè gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí wú miè gù xué
是学一切智智不？为受、想、行、识无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè běn lái jì jìng
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色本来寂静

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng xíng shí běn
故学，是学一切智智不？为受、想、行、识本

lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

sè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishòu xiǎng
色自性涅槃故学，是学一切智智不？为受、想、

xíng shí zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě
行、识自性涅槃故学，是学一切智智不？’者，

shànxiàn yú rǔ yì yún hé sè zhēn rú jìn miè duàn fǒu
善现，于汝意云何？色真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé shòu xiǎng xíng
佛言：“善现，于汝意云何？受、想、行、

shí zhēn rú jìn miè duàn fǒu
识真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
yǎnchù jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé
眼处尽故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、
shēn yì chù jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
身、意处尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃
sà wèiyǎnchù lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí
萨为眼处离故学，是学一切智智不？为耳、鼻、
shé shēn yì chù lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
舌、身、意处离故学，是学一切智智不？若菩萨
mó hē sà wèiyǎnchù miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr
摩诃萨为眼处灭故学，是学一切智智不？为耳、
bí shé shēn yì chù miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
鼻、舌、身、意处灭故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèiyǎnchù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
菩萨摩诃萨为眼处无生故学，是学一切智智不？
wèi ěr bí shé shēn yì chù wú shēng gù xué shì xué yī qiè
为耳、鼻、舌、身、意处无生故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù wú miè gù xué shì xué yī
智智不？若菩萨摩诃萨为眼处无灭故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù wú miè gù xué
切智智不？为耳、鼻、舌、身、意处无灭故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù běn lái jì
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼处本来寂
jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn
静故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、
yì chù běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
意处本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩
hē sà wèiyǎnchù zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
诃萨为眼处自性涅槃故学，是学一切智智不？为

ěr bí shé shēn yì chù zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
耳、鼻、舌、身、意处自性涅槃故学，是学一切
zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn yú rǔ yì yún hé yǎn chù zhēn rú jìn
智智不？’者，善现，于汝意云何？眼处真如尽、
miè duàn fǒu
灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé ěr bí shé
佛言：“善现，于汝意云何？耳、鼻、舌、
shēn yì chù zhēn rú jìn miè duàn fǒu
身、意处真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shàn xiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

sè chù jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng wèi
色处尽故学，是学一切智智不？为声、香、味、

chù fǎ chù jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
触、法处尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi sè chù lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng
萨为色处离故学，是学一切智智不？为声、香、

wèi chù fǎ chù lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
味、触、法处离故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi sè chù miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng
摩诃萨为色处灭故学，是学一切智智不？为声、

xiāng wèi chù fǎ chù miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
香、味、触、法处灭故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèi sè chù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
菩萨摩诃萨为色处无生故学，是学一切智智不？

wèishēng xiāng wèi chù fǎ chù wú shēng gù xué shì xué yī qiè
为声、香、味、触、法处无生故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè chù wú miè gù xué shì xué yī
智智不？若菩萨摩诃萨为色处无灭故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu wèishēng xiāng wèi chù fǎ chù wú miè gù xué
切智智不？为声、香、味、触、法处无灭故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè chù běn lái jì
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色处本来寂
jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishēng xiāng wèi chù
静故学，是学一切智智不？为声、香、味、触、
fǎ chù běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
法处本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩
hē sà wèi sè chù zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
诃萨为色处自性涅槃故学，是学一切智智不？为
shēng xiāng wèi chù fǎ chù zì xìng niè pán gù xué shì xué yī
声、香、味、触、法处自性涅槃故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn yú rǔ yì yún hé sè chù zhēn rú
切智智不？’者，善现，于汝意云何？色处真如
jìn miè duàn fǒu
尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé shēng xiāng wèi
佛言：“善现，于汝意云何？声、香、味、
chù fǎ chù zhēn rú jìn miè duàn fǒu
触、法处真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shàn xiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

yǎn jiè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé
眼界尽故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、
shēn yì jiè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
身、眼界尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃
sà wèiyǎn jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí
萨为眼界离故学，是学一切智智不？为耳、鼻、
shé shēn yì jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
舌、身、眼界离故学，是学一切智智不？若菩萨
mó hē sà wèiyǎn jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr
摩诃萨为眼界灭故学，是学一切智智不？为耳、
bí shé shēn yì jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
鼻、舌、身、眼界灭故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèiyǎn jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
菩萨摩诃萨为眼界无生故学，是学一切智智不？
wèi ěr bí shé shēn yì jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè
为耳、鼻、舌、身、眼界无生故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn jiè wú miè gù xué shì xué yī
智智不？若菩萨摩诃萨为眼界无灭故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì jiè wú miè gù xué
切智智不？为耳、鼻、舌、身、眼界无灭故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn jiè běn lái jì
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼界本来寂
jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn
静故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、
yì jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
眼界本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩
hē sà wèiyǎn jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
诃萨为眼界自性涅槃故学，是学一切智智不？为
ěr bí shé shēn yì jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
耳、鼻、舌、身、眼界自性涅槃故学，是学一切
zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn yú rǔ yì yún hé yǎn jiè zhēn rú jìn
智智不？’者，善现，于汝意云何？眼界真如尽、
miè duàn fǒu
灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé ěr bí shé
佛言：“善现，于汝意云何？耳、鼻、舌、

shēn yì jiè zhēn rú jìn miè duàn fǒu
身、眼界真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
sè jiè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng wèi
色界尽故学，是学一切智智不？为声、香、味、
chù fǎ jiè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
触、法界尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃
sà wèi sè jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng
萨为色界离故学，是学一切智智不？为声、香、
wèi chù fǎ jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
味、触、法界离故学，是学一切智智不？若菩萨
mó hē sà wèi sè jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng
摩诃萨为色界灭故学，是学一切智智不？为声、
xiāng wèi chù fǎ jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
香、味、触、法界灭故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèi sè jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
菩萨摩诃萨为色界无生故学，是学一切智智不？
wèi shēng xiāng wèi chù fǎ jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè
为声、香、味、触、法界无生故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè jiè wú miè gù xué shì xué yī
智智不？若菩萨摩诃萨为色界无灭故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng wèi chù fǎ jiè wú miè gù xué
切智智不？为声、香、味、触、法界无灭故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sè jiè běn lái jì
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为色界本来寂
jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi shēng xiāng wèi chù
静故学，是学一切智智不？为声、香、味、触、

fǎ jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
法界本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩
hē sà wèi sè jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
诃萨为色界自性涅槃故学，是学一切智智不？为
shēng xiāng wèi chù fǎ jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī
声、香、味、触、法界自性涅槃故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn yú rǔ yì yún hé sè jiè zhēn rú
切智智不？’者，善现，于汝意云何？色界真如
jìn miè duàn fǒu
尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé shēng xiāng wèi
佛言：“善现，于汝意云何？声、香、味、
chù fǎ jiè zhēn rú jìn miè duàn fǒu
触、法界真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shàn xiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

yǎn shí jiè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bǐ shé
眼识界尽故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
身、意识界尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩
hē sà wèi yǎn shí jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr
诃萨为眼识界离故学，是学一切智智不？为耳、
bǐ shé shēn yì shí jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
鼻、舌、身、意识界离故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi yǎn shí jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
若菩萨摩诃萨为眼识界灭故学，是学一切智智不？

wèi ěr bǐ shé shēn yì shí jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì
为耳、鼻、舌、身、意识界灭故学，是学一切智
zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn shí jiè wú shēng gù xué shì xué
智不？若菩萨摩诃萨为眼识界无生故学，是学
yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bǐ shé shēn yì shí jiè wú shēng
一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意识界无生
gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn shí jiè
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼识界
wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bǐ shé shēn
无灭故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
意识界无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃
sà wèiyǎn shí jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
萨为眼识界本来寂静故学，是学一切智智不？为
ěr bǐ shé shēn yì shí jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī
耳、鼻、舌、身、意识界本来寂静故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎn shí jiè zì xìng niè pán gù
切智智不？若菩萨摩诃萨为眼识界自性涅槃故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bǐ shé shēn yì shí
学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意识
jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn
界自性涅槃故学，是学一切智智不？’者，善现，
yú rǔ yì yún hé yǎn shí jiè zhēn rú jìn miè duàn fǒu
于汝意云何？眼识界真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé ěr bǐ shé
佛言：“善现，于汝意云何？耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè zhēn rú jìn miè duàn fǒu
身、意识界真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

yǎnchù jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé
眼触尽故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、

shēn yì chù jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
身、意触尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèiyǎnchù lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí
萨为眼触离故学，是学一切智智不？为耳、鼻、

shé shēn yì chù lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
舌、身、意触离故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèiyǎnchùmiè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr
摩诃萨为眼触灭故学，是学一切智智不？为耳、

bí shé shēn yì chùmiè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
鼻、舌、身、意触灭故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèiyǎnchù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
菩萨摩诃萨为眼触无生故学，是学一切智智不？

wèi ěr bí shé shēn yì chù wú shēng gù xué shì xué yī qiè
为耳、鼻、舌、身、意触无生故学，是学一切

zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchù wú miè gù xué shì xué yī
智智不？若菩萨摩诃萨为眼触无灭故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù wú miè gù xué
切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchùběn lái jì
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触本来寂

jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn
静故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、

yì chùběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
意触本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩

hē sà wèiyǎnchù zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
诃萨为眼触自性涅槃故学，是学一切智智不？为

ěr bí shé shēn yì chù zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
耳、鼻、舌、身、意触自性涅槃故学，是学一切

zhì zhì fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé yǎnchùzhēn rú jìn
智智不？’者，善现，于汝意云何？眼触真如尽、

miè duàn fǒu
灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé ěr bí shé
佛言：“善现，于汝意云何？耳、鼻、舌、
shēn yì chùzhēn rú jìn miè duàn fǒu
身、意触真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
眼触为缘所生诸受尽故学，是学一切智智不？

wèi ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jìn gù xué
为耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受尽故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yǎn chù wéi yuán suǒ
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为眼触为缘所

shēng zhū shòu lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí
生诸受离故学，是学一切智智不？为耳、鼻、

shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu lí gù xué shì xué yī qiè
舌、身、意触为缘所生诸受离故学，是学一切

zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
智智不？若菩萨摩诃萨为眼触为缘所生诸受

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn
灭故学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、

yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
意触为缘所生诸受灭故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú shēng gù
若菩萨摩诃萨为眼触为缘所生诸受无生故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù
学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触

wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
为缘所生诸受无生故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèiyǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú miè gù xué
若菩萨摩诃萨为眼触为缘所生诸受无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chùwéiyuán
是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触为缘

suǒshēngzhūshòu wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
所生诸受无灭故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèiyǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuběn lái jì jìng gù xué
摩诃萨为眼触为缘所生诸受本来寂静故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chùwéiyuán
是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触为缘

suǒshēngzhūshòuběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
所生诸受本来寂静故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèiyǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zì xìng niè pán gù
菩萨摩诃萨为眼触为缘所生诸受自性涅槃故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi ěr bí shé shēn yì chù
学，是学一切智智不？为耳、鼻、舌、身、意触

wéiyuánsuǒshēngzhūshòu zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
为缘所生诸受自性涅槃故学，是学一切智智

fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
不？’者，善现，于汝意云何？眼触为缘所生

zhūshòuzhēn rú jìn miè duàn fǒu
诸受真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé ěr bí shé
佛言：“善现，于汝意云何？耳、鼻、舌、

shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuzhēn rú jìn miè duàn fǒu
身、意触为缘所生诸受真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuòzhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

dì jiè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ huǒ fēng
地界尽故学，是学一切智智不？为水、火、风、

kōng shí jiè jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
空、识界尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi dì jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ huǒ
萨为地界离故学，是学一切智智不？为水、火、

fēng kōng shí jiè lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
风、空、识界离故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi dì jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ
摩诃萨为地界灭故学，是学一切智智不？为水、

huǒ fēng kōng shí jiè miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
火、风、空、识界灭故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèi dì jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
菩萨摩诃萨为地界无生故学，是学一切智智不？

wèishuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú shēng gù xué shì xué yī qiè
为水、火、风、空、识界无生故学，是学一切

zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dì jiè wú miè gù xué shì xué yī
智智不？若菩萨摩诃萨为地界无灭故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wú miè gù xué
切智智不？为水、火、风、空、识界无灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dì jiè běn lái jì
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为地界本来寂

jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèishuǐ huǒ fēng kōng
静故学，是学一切智智不？为水、火、风、空、

shí jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
识界本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩

hē sà wèi dì jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
诃萨为地界自性涅槃故学，是学一切智智不？为

shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
水、火、风、空、识界自性涅槃故学，是学一切

zhì zhì fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé dì jiè zhēn rú jìn
智智不？’者，善现，于汝意云何？地界真如尽、

miè duàn fǒu
灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé shuǐ huǒ fēng
佛言：“善现，于汝意云何？水、火、风、
kōng shí jiè zhēn rú jìn miè duàn fǒu
空、识界真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
wú míng jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi xíng shí míng sè
无明尽故学，是学一切智智不？为行、识、名色、
liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ jìn gù xué
六处、触、受、爱、取、有、生、老死尽故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú míng lí gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无明离故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi xíng shí míng sè liù chù chù
是学一切智智不？为行、识、名色、六处、触、
shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ lí gù xué shì xué yī qiè
受、爱、取、有、生、老死离故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú míng miè gù xué shì xué yī
智智不？若菩萨摩诃萨为无明灭故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu wèi xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài
切智智不？为行、识、名色、六处、触、受、爱、
qǔ yǒu shēng lǎo sǐ miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
取、有、生、老死灭故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèi wú míng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
菩萨摩诃萨为无明无生故学，是学一切智智不？
wèi xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu
为行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、

shēng lǎo sǐ wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
生、老死无生故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi wú míng wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
摩诃萨为无明无灭故学，是学一切智智不？为

xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng
行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、生、

lǎo sǐ wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
老死无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨

wèi wú míngběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi xíng
为无明本来寂静故学，是学一切智智不？为行、

shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng
识、名色、六处、触、受、爱、取、有、生、

lǎo sǐ běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
老死本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩

hē sà wèi wú míng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
诃萨为无明自性涅槃故学，是学一切智智不？

wèi xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu
为行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、

shēng lǎo sǐ zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě
生、老死自性涅槃故学，是学一切智智不？’者，

shàn xiàn yú rǔ yì yún hé wú míng zhēn rú jìn miè duàn fǒu
善现，于汝意云何？无明真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé xíng shí míng sè
佛言：“善现，于汝意云何？行、识、名色、

liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ zhēn rú jìn
六处、触、受、爱、取、有、生、老死真如尽、

miè duàn fǒu
灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

大般若波罗蜜多经卷第三百三十九

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān bǎi sì shí
大般若波罗蜜多经卷第三百四十

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn qiǎo biàn xué pǐn dì wǔ shí wǔ zhī sì
初分巧便学品第五十五之四

fó yán shàn xiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

bù shī bō luó mì duō jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jìng jiè
布施波罗蜜多尽故学，是学一切智智不？为净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jìn gù xué shì xué
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多尽故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bù shī bō luó mì duō lí
一切智智不？若菩萨摩诃萨为布施波罗蜜多离

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn
故学，是学一切智智不？为净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
静虑、般若波罗蜜多离故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi bù shī bō luó mì duō miè gù xué shì xué yī qiè
若菩萨摩诃萨为布施波罗蜜多灭故学，是学一切

zhì zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
智智不？为净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗

mì duō miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
蜜多灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

bù shī bō luó mì duō wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
布施波罗蜜多无生故学，是学一切智智不？为

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō wú shēng gù
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无生故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bù shī bō luó
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为布施波罗

mì duō wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn
蜜多无灭故学，是学一切智智不？为净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō wú miè gù xué shì xué yī qiè
精进、静虑、般若波罗蜜多无灭故学，是学一切

zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bù shī bō luó mì duō běn lái jì
智智不？若菩萨摩诃萨为布施波罗蜜多本来寂

jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn
静故学，是学一切智智不？为净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì
静虑、般若波罗蜜多本来寂静故学，是学一切智

zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bù shī bō luó mì duō zì xìng niè pán
智不？若菩萨摩诃萨为布施波罗蜜多自性涅槃

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jìng jiè ān rěn jīng jìn
故学，是学一切智智不？为净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì
静虑、般若波罗蜜多自性涅槃故学，是学一切智

zhì fǒu zhě shàn xiàn yú rǔ yì yún hé bù shī bō luó mì duō
智不？’者，善现，于汝意云何？布施波罗蜜多

zhēn rú jìn miè duàn fǒu
真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé jìng jiè ān rěn
佛言：“善现，于汝意云何？净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō zhēn rú jìn miè duàn fǒu
精进、静虑、般若波罗蜜多真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shàn xiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

nèi kōng jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wài kōng nèi wài
内空尽故学，是学一切智智不？为外空、内外

kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng wú wéi kōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìng kōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng jìn gù xué shì xué yī qiè
性空、自性空、无性自性空尽故学，是学一切

zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi nèi kōng lí gù xué shì xué yī
智智不？若菩萨摩诃萨为内空离故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu wèi wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng lí gù xué shì
切智智不？为外空乃至无性自性空离故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi nèi kōng miè gù xué
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为内空灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng miè gù
是学一切智智不？为外空乃至无性自性空灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi nèi kōng wú
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为内空无

shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
生故学，是学一切智智不？为外空乃至无性自

xìngkōng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
性空无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi nèi kōng wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wàikōng
萨为内空无灭故学，是学一切智智不？为外空

nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
乃至无性自性空无灭故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi nèi kōng běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè
若菩萨摩诃萨为内空本来寂静故学，是学一切

zhì zhì fǒu wèi wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng běn lái jì jìng gù xué
智智不？为外空乃至无性自性空本来寂静故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi nèi kōng zì xìng niè
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为内空自性涅

pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
槃故学，是学一切智智不？为外空乃至无性自

xìngkōng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shàn
性空自性涅槃故学，是学一切智智不？’者，善

xiàn yú rǔ yì yún hé nèi kōng zhēn rú jìn miè duàn fǒu
现，于汝意云何？内空真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé wàikōng nǎi zhì wú xìng
佛言：“善现，于汝意云何？外空乃至无性

zì xìngkōngzhēn rú jìn miè duàn fǒu
自性空真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

zhēn rú jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè fǎ xìng
真如尽故学，是学一切智智不？为法界、法性、

bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、法

dìng fǎ zhù shí jì xū kōng jiè bù sī yì jiè jìn gù xué shì
定、法住、实际、虚空界、不思議界尽故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi zhēn rú lí gù xué
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为真如离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè lí gù xué
是学一切智智不？为法界乃至不思議界离故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi zhēn rú miè gù xué
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为真如灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè miè gù xué
是学一切智智不？为法界乃至不思議界灭故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi zhēn rú wú shēng
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为真如无生

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè wú
故学，是学一切智智不？为法界乃至不思議界无

shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi zhēn
生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为真

rú wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī
如无灭故学，是学一切智智不？为法界乃至不思

yì jiè wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
议界无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨
wèizhēn rú běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi fǎ
为真如本来寂静故学，是学一切智智不？为法
jiè nǎi zhì bù sī yì jiè běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
界乃至不思議界本来寂静故学，是学一切智智不？
ruò pú sà mó hē sà wèizhēn rú zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
若菩萨摩诃萨为真如自性涅槃故学，是学一切
zhì zhì fǒu wèi fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè zì xìng niè pán gù xué shì
智智不？为法界乃至不思議界自性涅槃故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé zhēn rú
学一切智智不？’者，善现，于汝意云何？真如
zhēn rú jìn miè duàn fǒu
真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé fǎ jiè nǎi zhì bù sī
佛言：“善现，于汝意云何？法界乃至不思
yì jiè zhēn rú jìn miè duàn fǒu
议界真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

kǔ shèng dì jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè dào
苦圣谛尽故学，是学一切智智不？为集、灭、道
shèng dì jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
圣谛尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨
wèi kǔ shèng dì lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè
为苦圣谛离故学，是学一切智智不？为集、灭、

dàoshèng dì lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
道 圣 谛 离 故 学， 是 学 一 切 智 智 不？ 若 菩 萨 摩 诃

sà wèi kǔ shèng dì miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè
萨 为 苦 圣 谛 灭 故 学， 是 学 一 切 智 智 不？ 为 集、 灭、

dàoshèng dì miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
道 圣 谛 灭 故 学， 是 学 一 切 智 智 不？ 若 菩 萨 摩 诃

sà wèi kǔ shèng dì wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí
萨 为 苦 圣 谛 无 生 故 学， 是 学 一 切 智 智 不？ 为 集、

miè dào shèng dì wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
灭、 道 圣 谛 无 生 故 学， 是 学 一 切 智 智 不？ 若 菩

sà mó hē sà wèi kǔ shèng dì wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
萨 摩 诃 萨 为 苦 圣 谛 无 灭 故 学， 是 学 一 切 智 智 不？

wèi jí miè dào shèng dì wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
为 集、 灭、 道 圣 谛 无 灭 故 学， 是 学 一 切 智 智 不？

ruò pú sà mó hē sà wèi kǔ shèng dì běn lái jì jìng gù xué shì xué yī
若 菩 萨 摩 诃 萨 为 苦 圣 谛 本 来 寂 静 故 学， 是 学 一

qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè dào shèng dì běn lái jì jìng gù xué
切 智 智 不？ 为 集、 灭、 道 圣 谛 本 来 寂 静 故 学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi kǔ shèng dì zì xìng
是 学 一 切 智 智 不？ 若 菩 萨 摩 诃 萨 为 苦 圣 谛 自 性

niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi jí miè dào shèng
涅 槃 故 学， 是 学 一 切 智 智 不？ 为 集、 灭、 道 圣

dì zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn
谛 自 性 涅 槃 故 学， 是 学 一 切 智 智 不？ ’ 者， 善 现，

yú rǔ yì yún hé kǔ shèng dì zhēn rú jìn miè duàn fǒu
于 汝 意 云 何？ 苦 圣 谛 真 如 尽、 灭、 断 不？ ”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善 现 答 言：“ 不 也！ 世 尊！ 不 也！ 善 逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé jí miè dào shèng
佛 言：“ 善 现， 于 汝 意 云 何？ 集、 灭、 道 圣

dì zhēn rú jìn miè duàn fǒu
谛 真 如 尽、 灭、 断 不？ ”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善 现 答 言：“ 不 也！ 世 尊！ 不 也！ 善 逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛 言：“ 善 现， 若 菩 萨 摩 诃 萨 于 真 如 如 是 学，

shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是 学 一 切 智 智。 善 现 当 知！ 真 如 无 尽、 无 灭、

wú duàn bù kě zuòzhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

sì jìng lǜ jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú liàng sì
四静虑尽故学，是学一切智智不？为四无量、四

wú sè dìng jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
无色定尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨

wèi sì jìng lǜ lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú liàng
为四静虑离故学，是学一切智智不？为四无量、

sì wú sè dìng lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
四无色定离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi sì jìng lǜ miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú
萨为四静虑灭故学，是学一切智智不？为四无

liàng sì wú sè dìng miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
量、四无色定灭故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi sì jìng lǜ wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
摩诃萨为四静虑无生故学，是学一切智智不？

wèi sì wú liàng sì wú sè dìng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
为四无量、四无色定无生故学，是学一切智智

fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì jìng lǜ wú miè gù xué shì xué yī qiè
不？若菩萨摩诃萨为四静虑无灭故学，是学一切

zhì zhì fǒu wèi sì wú liàng sì wú sè dìng wú miè gù xué shì xué yī
智智不？为四无量、四无色定无灭故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì jìng lǜ běn lái jì jìng gù
切智智不？若菩萨摩诃萨为四静虑本来寂静故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú liàng sì wú sè dìng běn lái
学，是学一切智智不？为四无量、四无色定本来

jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì
寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为四

jìng lǜ zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú
静虑自性涅槃故学，是学一切智智不？为四无

liàng sì wú sè dìng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
量、四无色定自性涅槃故学，是学一切智智不？’

zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé sì jìng lǜ zhēn rú jìn miè duàn
者，善现，于汝意云何？四静虑真如尽、灭、断

fǒu
不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé sì wú liàng sì wú
佛言：“善现，于汝意云何？四无量、四无

sè dìngzhēn rú jìn miè duàn fǒu
色定真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuòzhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

bā jiě tuō jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi bā shèngchù jiǔ
八解脱尽故学，是学一切智智不？为八胜处、九

cì dì dìng shí biànchù jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
次第定、十遍处尽故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi bā jiě tuō lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
萨摩诃萨为八解脱离故学，是学一切智智不？为

bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù lí gù xué shì xué yī qiè
八胜处、九次第定、十遍处离故学，是学一切

zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bā jiě tuō miè gù xué shì xué yī
智智不？若菩萨摩诃萨为八解脱灭故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu wèi bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù miè gù
切智智不？为八胜处、九次第定、十遍处灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bā jiě tuō wú
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为八解脱无

shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi bā shèngchù jiǔ cì dì
生故学，是学一切智智不？为八胜处、九次第

dìng shí biànchù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
定、十遍处无生故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi bā jiě tuō wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
萨摩诃萨为八解脱无灭故学，是学一切智智不？

wèi bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú miè gù xué shì xué
为八胜处、九次第定、十遍处无灭故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi bā jiě tuō běn lái jì jìng
一切智智不？若菩萨摩诃萨为八解脱本来寂静

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi bā shèngchù jiǔ cì dì dìng
故学，是学一切智智不？为八胜处、九次第定、

shí biànchù běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
十遍处本来寂静故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi bā jiě tuō zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
萨摩诃萨为八解脱自性涅槃故学，是学一切智智

fǒu wèi bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù zì xìng niè pán gù
不？为八胜处、九次第定、十遍处自性涅槃故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé
学，是学一切智智不？’者，善现，于汝意云何？

bā jiě tuō zhēn rú jìn miè duàn fǒu
八解脱真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé bā shèngchù jiǔ cì
佛言：“善现，于汝意云何？八胜处、九次

dì dìng shí biànchù zhēn rú jìn miè duàn fǒu
第定、十遍处真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

sì niàn zhù jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng duàn
四念住尽故学，是学一切智智不？为四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī jìn
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支尽
gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì niàn
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为四念
zhù lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng duàn nǎi zhì bā
住离故学，是学一切智智不？为四正断乃至八
shèng dào zhī lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
圣道支离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃
sà wèi sì niàn zhù miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng
萨为四念住灭故学，是学一切智智不？为四正
duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
断乃至八圣道支灭故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèi sì niàn zhù wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
菩萨摩诃萨为四念住无生故学，是学一切智智
fǒu wèi sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī wú shēng gù xué shì
不？为四正断乃至八圣道支无生故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì niàn zhù wú miè gù
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为四念住无灭故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào
学，是学一切智智不？为四正断乃至八圣道
zhī wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
支无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为
sì niàn zhù běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì
四念住本来寂静故学，是学一切智智不？为四
zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè
正断乃至八圣道支本来寂静故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi sì niàn zhù zì xìng niè pán gù xué
智智不？若菩萨摩诃萨为四念住自性涅槃故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī zì
是学一切智智不？为四正断乃至八圣道支自
xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn yú
性涅槃故学，是学一切智智不？’者，善现，于
rǔ yì yún hé sì niàn zhù zhēn rú jìn miè duàn fǒu
汝意云何？四念住真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé sì zhèng duàn nǎi zhì
佛言：“善现，于汝意云何？四正断乃至

bā shèng dào zhī zhēn rú jìn miè duàn fǒu
八圣道支真如³⁶尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证。若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shàn xiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
kōng jiě tuō mén jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wú xiàng
空解脱门尽故学，是学一切智智不？为无相、
wú yuàn jiě tuō mén jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
无愿解脱门尽故学，是学一切智智不？若菩萨
mó hē sà wèi kōng jiě tuō mén lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
摩诃萨为空解脱门离故学，是学一切智智不？
wèi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
为无相、无愿解脱门离故学，是学一切智智不？
ruò pú sà mó hē sà wèi kōng jiě tuō mén miè gù xué shì xué yī qiè zhì
若菩萨摩诃萨为空解脱门灭故学，是学一切智
zhì fǒu wèi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén miè gù xué shì xué yī qiè
智不？为无相、无愿解脱门灭故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi kōng jiě tuō mén wú shēng gù xué
智智不？若菩萨摩诃萨为空解脱门无生故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú shēng
是学一切智智不？为无相、无愿解脱门无生
gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi kōng jiě
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为空解
tuō mén wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wú xiàng wú
脱门无灭故学，是学一切智智不？为无相、无
yuàn jiě tuō mén wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
愿解脱门无灭故学，是学一切智智不？若菩萨

³⁶ 大正藏：支；永乐北藏及龙藏：支真如

mó hē sà wèikōng jiě tuōménběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì
摩诃萨为解脱门本来寂静故学，是学一切智
zhì fǒu wèi wú xiàng wú yuàn jiě tuōménběn lái jì jìng gù xué shì
智不？为无相、无愿解脱门本来寂静故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèikōng jiě tuōmén zì xìng
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为解脱门自性
niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi wú xiàng wú yuàn jiě
涅槃故学，是学一切智智不？为无相、无愿解
tuōmén zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shàn
脱门自性涅槃故学，是学一切智智不？’者，善
xiàn yú rǔ yì yún hé kōng jiě tuōménzhēn rú jìn miè duàn
现，于汝意云何？空解脱门真如尽、灭、断
fǒu
不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé wú xiàng wú yuàn jiě
佛言：“善现，于汝意云何？无相、无愿解
tuōménzhēn rú jìn miè duàn fǒu
脱门真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

jí xǐ dì jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi lí gòu dì fā
极喜地尽故学，是学一切智智不？为离垢地、发
guāng dì yàn huì dì jí nán shèng dì xiànrán dì yuǎnxíng dì
光地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行地、
bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
不动地、善慧地、法云地尽故学，是学一切智智

fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi jí xǐ dì lí gù xué shì xué yī qiè zhì
不？若菩萨摩诃萨为极喜地离故学，是学一切智
zhì fǒu wèi lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì lí gù xué shì xué yī qiè zhì
智不？为离垢地乃至法云地离故学，是学一切智
zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi jí xǐ dì miè gù xué shì xué yī qiè
智不？若菩萨摩诃萨为极喜地灭故学，是学一切
zhì zhì fǒu wèi lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì miè gù xué shì xué yī qiè
智智不？为离垢地乃至法云地灭故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi jí xǐ dì wú shēng gù xué shì
智智不？若菩萨摩诃萨为极喜地无生故学，是
xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú shēng gù xué
学一切智智不？为离垢地乃至法云地无生故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi jí xǐ dì wú miè
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为极喜地无灭
gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú
故学，是学一切智智不？为离垢地乃至法云地无
miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi jí xǐ
灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为极喜
dì běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi lí gòu dì nǎi
地本来寂静故学，是学一切智智不？为离垢地乃
zhì fǎ yún dì běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
至法云地本来寂静故学，是学一切智智不？若菩
sà mó hē sà wèi jí xǐ dì zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
萨摩诃萨为极喜地自性涅槃故学，是学一切智智
fǒu wèi lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì zì xìng niè pán gù xué shì xué yī
不？为离垢地乃至法云地自性涅槃故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn yú rǔ yì yún hé jí xǐ dì zhēn
切智智不？’者？善现，于汝意云何？极喜地真
rú jìn miè duàn fǒu
如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé lí gòu dì nǎi zhì fǎ
佛言：“善现，于汝意云何？离垢地乃至法

yún dì zhēn rú jìn miè duàn fǒu
云地真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
wǔ yǎn jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi liù shéntōng jìn gù
五眼尽故学，是学一切智智不？为六神通尽故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wǔ yǎn lí gù
学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为五眼离故
xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi liù shéntōng lí gù xué shì xué yī
学，是学一切智智不？为六神通离故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wǔ yǎn miè gù xué shì xué yī
切智智不？若菩萨摩诃萨为五眼灭故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu wèi liù shéntōng miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
切智智不？为六神通灭故学，是学一切智智不？
ruò pú sà mó hē sà wèi wǔ yǎn wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
若菩萨摩诃萨为五眼无生故学，是学一切智智
fǒu wèi liù shéntōng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
不？为六神通无生故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèi wǔ yǎn wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
菩萨摩诃萨为五眼无灭故学，是学一切智智不？
wèi liù shéntōng wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
为六神通无灭故学，是学一切智智不？若菩萨
mó hē sà wèi wǔ yǎn běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
摩诃萨为五眼本来寂静故学，是学一切智智不？
wèi liù shéntōng běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
为六神通本来寂静故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèi wǔ yǎn zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
菩萨摩诃萨为五眼自性涅槃故学，是学一切智智
fǒu wèi liù shéntōng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
不？为六神通自性涅槃故学，是学一切智智
fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé wǔ yǎn zhēn rú jìn miè
不？’者，善现，于汝意云何？五眼真如尽、灭、

duàn fǒu

断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé liù shéntōngzhēn rú jìn
佛言：“善现，于汝意云何？六神通真如尽、

miè

断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuòzhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

fó shí lì jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ wèi
佛十力尽故学，是学一切智智不？为四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
共法尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨

wèi fó shí lì lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ wèi
为佛十力离故学，是学一切智智不？为四无所畏

nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
乃至十八佛不共法离故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi fó shí lì miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
若菩萨摩诃萨为佛十力灭故学，是学一切智智不？

wèi sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ miè gù xué shì xué yī
为四无所畏乃至十八佛不共法灭故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi fó shí lì wú shēng gù xué
切智智不？若菩萨摩诃萨为佛十力无生故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng
是学一切智智不？为四无所畏乃至十八佛不共

fǎ wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà
法无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨
wèi fó shí lì wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ
为佛十力无灭故学，是学一切智智不？为四无所
wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
畏乃至十八佛不共法无灭故学，是学一切智智
fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi fó shí lì běn lái jì jìng gù xué shì xué
不？若菩萨摩诃萨为佛十力本来寂静故学，是学
yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ běn
一切智智不？为四无所畏乃至十八佛不共法本
lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为
fó shí lì zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi sì wú
佛十力自性涅槃故学，是学一切智智不？为四无
suǒ wèi nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ zì xìng niè pán gù xué shì xué yī
所畏乃至十八佛不共法自性涅槃故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn yú rǔ yì yún hé fó shí lì zhēn
切智智不？’者，善现，于汝意云何？佛十力真
rú jìn miè duàn fǒu
如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé sì wú suǒ wèi nǎi zhì
佛言：“善现，于汝意云何？四无所畏乃至
shí bā fó bú gòng fǎ zhēn rú jìn miè duàn fǒu
十八佛不共法真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shàn xiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

wú wàng shī fǎ jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèihéngzhù shě
无忘失法尽故学，是学一切智智不？为恒住舍

xìng jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú
性尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无

wàng shī fǎ lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèihéngzhù shěxìng
忘失法离故学，是学一切智智不？为恒住舍性

lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú
离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无

wàng shī fǎ miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèihéngzhù shěxìng
忘失法灭故学，是学一切智智不？为恒住舍性

miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú
灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为无

wàng shī fǎ wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèihéngzhù
忘失法无生故学，是学一切智智不？为恒住

shěxìng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
舍性无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi wú wàng shī fǎ wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
萨为无忘失法无灭故学，是学一切智智不？为

héngzhù shěxìng wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
恒住舍性无灭故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi wú wàng shī fǎ běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì
摩诃萨为无忘失法本来寂静故学，是学一切智

zhì fǒu wèihéngzhù shěxìng běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì
智不？为恒住舍性本来寂静故学，是学一切智

zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi wú wàng shī fǎ zì xìng niè pán gù xué
智不？若菩萨摩诃萨为无忘失法自性涅槃故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèihéngzhù shěxìng zì xìng niè pán gù xué
是学一切智智不？为恒住舍性自性涅槃故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé wú
是学一切智智不？’者，善现，于汝意云何？无

wàng shī fǎ zhēn rú jìn miè duàn fǒu
忘失法真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé héngzhù shěxìng zhēn rú
佛言：“善现，于汝意云何？恒住舍性真如

jìn miè duàn fǒu
尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
yī qiè zhì jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèidào xiàng zhì yī
一切智尽故学，是学一切智智不？为道相智、一
qiè xiàng zhì jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
切相智尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃
sà wèi yī qiè zhì lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèidào xiàng
萨为一切智离故学，是学一切智智不？为道相
zhì yī qiè xiàng zhì lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
智、一切相智离故学，是学一切智智不？若菩萨
mó hē sà wèi yī qiè zhì miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèidào
摩诃萨为一切智灭故学，是学一切智智不？为道
xiàng zhì yī qiè xiàng zhì miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
相智、一切相智灭故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèi yī qiè zhì wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
菩萨摩诃萨为一切智无生故学，是学一切智智
fǒu wèidào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú shēng gù xué shì xué yī qiè
不？为道相智、一切相智无生故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè zhì wú miè gù xué shì xué
智智不？若菩萨摩诃萨为一切智无灭故学，是学
yī qiè zhì zhì fǒu wèidào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú miè gù xué
一切智智不？为道相智、一切相智无灭故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè zhì běn lái
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切智本来
jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèidào xiàng zhì yī qiè
寂静故学，是学一切智智不？为道相智、一切
xiàng zhì běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
相智本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi yī qiè zhì zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
摩诃萨为一切智自性涅槃故学，是学一切智智不？

wèi dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
为道相智、一切相智自性涅槃故学，是学一切

zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn yú rǔ yì yún hé yī qiè zhì zhēn rú
智智不？’者，善现，于汝意云何？一切智真如

jìn miè duàn fǒu
尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé dào xiàng zhì yī qiè
佛言：“善现，于汝意云何？道相智、一切

xiàng zhì zhēn rú jìn miè duàn fǒu
相智真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shàn xiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

yī qiè tuó luó ní mén jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī
一切陀罗尼门尽故学，是学一切智智不？为一

qiè sān mó dì mén jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
切三摩地门尽故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi yī qiè tuó luó ní mén lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
摩诃萨为一切陀罗尼门离故学，是学一切智智

fǒu wèi yī qiè sān mó dì mén lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
不？为一切三摩地门离故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè tuó luó ní mén miè gù xué shì xué yī
若菩萨摩诃萨为一切陀罗尼门灭故学，是学一

qiè zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān mó dì mén miè gù xué shì xué yī qiè
切智智不？为一切三摩地门灭故学，是学一切

zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè tuó luó ní mén wú shēng
智智不？若菩萨摩诃萨为一切陀罗尼门无生

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān mó dì mén wú shēng
故学，是学一切智智不？为一切三摩地门无生

gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè tuó
故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切陀

luó ní mén wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān
罗尼门无灭故学，是学一切智智不？为一切三

mó dì mén wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
摩地门无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩

hē sà wèi yī qiè tuó luó ní mén běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè
诃萨为一切陀罗尼门本来寂静故学，是学一切

zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān mó dì mén běn lái jì jìng gù xué shì xué
智智不？为一切三摩地门本来寂静故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè tuó luó ní mén zì
一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切陀罗尼门自

xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī qiè sān mó dì
性涅槃故学，是学一切智智不？为一切三摩地

mén zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shàn xiàn
门自性涅槃故学，是学一切智智不？’者，善现，

yú rǔ yì yún hé yī qiè tuó luó ní mén zhēn rú jìn miè duàn
于汝意云何？一切陀罗尼门真如尽、灭、断

fǒu
不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn yú rǔ yì yún hé yī qiè sān mó dì mén
佛言：“善现，于汝意云何？一切三摩地门

zhēn rú jìn miè duàn fǒu
真如尽、灭、断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现，当知真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

yù liú guǒ jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī lái bù huán
预流果尽故学，是学一切智智不？为一来、不还、

ā luó hànguǒ jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
阿罗汉果尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi yù liú guǒ lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī lái
萨为预流果离故学，是学一切智智不？为一来、

bù huán ā luó hànguǒ lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú
不还、阿罗汉果离故学，是学一切智智不？若菩

sà mó hē sà wèi yù liú guǒ miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi
萨摩诃萨为预流果灭故学，是学一切智智不？为

yī lái bù huán ā luó hànguǒ miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
一来、不还、阿罗汉果灭故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi yù liú guǒ wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì
若菩萨摩诃萨为预流果无生故学，是学一切智

zhì fǒu wèi yī lái bù huán ā luó hànguǒ wú shēng gù xué shì
智不？为一来、不还、阿罗汉果无生故学，是

xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yù liú guǒ wú miè gù
学一切智智不？若菩萨摩诃萨为预流果无灭故

xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī lái bù huán ā luó hànguǒ
学，是学一切智智不？为一来、不还、阿罗汉果

wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yù
无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为预

liú guǒ běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu wèi yī lái
流果本来寂静故学，是学一切智智不？为一来、

bù huán ā luó hànguǒ běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
不还、阿罗汉果本来寂静故学，是学一切智智不？

ruò pú sà mó hē sà wèi yù liú guǒ zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
若菩萨摩诃萨为预流果自性涅槃故学，是学一切

zhì zhì fǒu wèi yī lái bù huán ā luó hànguǒ zì xìng niè pán gù xué
智智不？为一来、不还、阿罗汉果自性涅槃故学，

shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé yù
是学一切智智不？’者，善现，于汝意云何？预

liú guǒ zhēn rú jìn miè duàn fǒu
流果真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé yī lái bù huán
佛言：“善现，于汝意云何？一来、不还、

ā luó hàn guǒ zhēn rú jìn miè duàn fǒu
阿罗汉果真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为

dú jué pú tí jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
独觉菩提尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi dú jué pú tí lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà
萨为独觉菩提离故学，是学一切智智不？若菩萨

mó hē sà wèi dú jué pú tí miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
摩诃萨为独觉菩提灭故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèi dú jué pú tí wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì
菩萨摩诃萨为独觉菩提无生故学，是学一切智

zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dú jué pú tí wú miè gù xué shì xué
智不？若菩萨摩诃萨为独觉菩提无灭故学，是学

yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dú jué pú tí běn lái jì
一切智智不？若菩萨摩诃萨为独觉菩提本来寂

jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi dú jué
静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为独觉

pú tí zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shàn
菩提自性涅槃故学，是学一切智智不？’者，善

xiàn yú rǔ yì yún hé dú jué pú tí zhēn rú jìn miè duàn fǒu
现，于汝意云何？独觉菩提真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
yī qiè pú sà mó hē sà xíng jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
一切菩萨摩诃萨行尽故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà xíng lí gù xué shì xué yī
菩萨摩诃萨为一切菩萨摩诃萨行离故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà xíng
切智智不？若菩萨摩诃萨为一切菩萨摩诃萨行
miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè
灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切
pú sà mó hē sà xíng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
菩萨摩诃萨行无生故学，是学一切智智不？若
pú sà mó hē sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú miè gù xué shì xué
菩萨摩诃萨为一切菩萨摩诃萨行无灭故学，是学
yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà
一切智智不？若菩萨摩诃萨为一切菩萨摩诃萨
xíngběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
行本来寂静故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃
sà wèi yī qiè pú sà mó hē sà xíng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
萨为一切菩萨摩诃萨行自性涅槃故学，是学一切
zhì zhì fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé yī qiè pú sà mó
智智不？’者，善现，于汝意云何？一切菩萨摩
hē sà xíng zhēn rú jìn miè duàn fǒu
诃萨行真如尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuòzhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
诸佛无上正等菩提尽故学，是学一切智智不？
ruò pú sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí lí gù xué
若菩萨摩诃萨为诸佛无上正等菩提离故学，
shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàng
是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为诸佛无上
zhèngděng pú tí miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
正等菩提灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩
hē sà wèi zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí wú shēng gù xué shì xué yī
诃萨为诸佛无上正等菩提无生故学，是学一
qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàngzhèngděng pú
切智智不？若菩萨摩诃萨为诸佛无上正等菩
tí wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
提无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为
zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè
诸佛无上正等菩提本来寂静故学，是学一切
zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí
智智不？若菩萨摩诃萨为诸佛无上正等菩提
zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu zhě shànxiàn
自性涅槃故学，是学一切智智不？’者，善现，
yú rǔ yì yún hé zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí zhēn rú jìn miè
于汝意云何？诸佛无上正等菩提真如尽、灭、
duàn fǒu
断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàndāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuòzhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
yǒuqíng jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
有情尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为
yǒuqíng lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
有情离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为
yǒuqíngmiè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
有情灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为
yǒuqíng wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
有情无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃
sà wèiyǒuqíng wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
萨为有情无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩
hē sà wèiyǒuqíngběn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu
诃萨为有情本来寂静故学，是学一切智智不？
ruò pú sà mó hē sà wèiyǒuqíng zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè
若菩萨摩诃萨为有情自性涅槃故学，是学一切
zhì zhì fǒu zhě shànxiàn yú rǔ yì yún hé yǒuqíngzhēn rú
智智不？’者，善现，于汝意云何？有情真如
jìn miè duàn fǒu
尽、灭、断不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì shànxiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现，当知真如无尽、无灭、
wú duàn bù kě zuòzhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，
shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

fó yán shànxiàn rú rǔ suǒshuō ruò pú sà mó hē sà wèi
佛言：“善现，如汝所说‘若菩萨摩诃萨为
pú sà jìn gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
菩萨尽故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为
pú sà lí gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
菩萨离故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

pú sà miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē sà wèi
菩萨灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃萨为

pú sà wú shēng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó hē
菩萨无生故学，是学一切智智不？若菩萨摩诃

sà wèi pú sà wú miè gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò pú sà mó
萨为菩萨无灭故学，是学一切智智不？若菩萨摩

hē sà wèi pú sà běn lái jì jìng gù xué shì xué yī qiè zhì zhì fǒu ruò
诃萨为菩萨本来寂静故学，是学一切智智不？若

pú sà mó hē sà wèi pú sà zì xìng niè pán gù xué shì xué yī qiè zhì zhì
菩萨摩诃萨为菩萨自性涅槃故学，是学一切智智

fǒu zhě shàn xiàn yú rǔ yì yún hé pú sà zhēn rú jìn miè
不？’者，善现，于汝意云何？菩萨真如尽、灭、

duàn fǒu
断不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì
善现答言：“不也！世尊！不也！善逝！”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì shàn xiàn dāng zhī zhēn rú wú jìn wú miè
是学一切智智。善现当知！真如无尽、无灭、

wú duàn bù kě zuò zhèng ruò pú sà mó hē sà yú zhēn rú rú shì xué
无断、不可作证，若菩萨摩诃萨于真如如是学，

shì xué yī qiè zhì zhì
是学一切智智。”

大般若波罗蜜多经卷第三百四十

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南无喝啰怛那.哆罗夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拿.吽.泼抹拿.娑婆
hē
诃.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó bō rě huì shàng fó pú sà
南無般若会上佛菩萨 (合掌三称)

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德 庄严佛净土
shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三途苦
ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心
jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà mó hē bō
十方三世一切佛.一切菩萨摩诃萨.摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜

南无护法韦驮尊天菩萨

此咒置经书中可灭误跨之罪